

Sborník historického kroužku.

Časopis historický.

Majitel a vydavatel:
Družstvo Vlast v Praze.

Odpovědný redaktor
Dr. František Stejskal.

Ročník XXII. 1921.

V Praze 1921.
Tiskem knihtiskárny družstva Vlast v Praze.

SBORNIK

HISTORICKÉHO KROUŽKU

Jeroným Hirnheim.

Napsal Dr. Klement Šebesta, řádu Fraem.

Mezi znamenité opaty strahovské čítati dlužno Jeronýma Hirnheima. Muž ten vynikal nejen v životě řeholním a v askesi, nýbrž také ve vědách filosofických a theologických. Přísným byl na sebe a přísným, avšak v lásce Kristově, byl ke druhým. Netrpěl žádných slabostí ani u sebe ani u podřízených svých. Jeho veškerou snahou bylo exuere hominem veterem a induere hominem novum u sebe i u jiných.

Jeroným Hirnheim (nebo také Hirnhaim) pocházel ze Slezska. Narodil se r. 1635 v Opavě z rodičů šlechtických, z Hirnheimů. Po vykonaných studiích gymnasijských v Opavě odebral se na universitu do Prahy. Zde začal studovat filosofii. V Praze měl svého příbuzného na Strahově, u Premonstrátů, P. Kristofa z Elsenbergů. Často ho sem přicházel navštěvovat a Strahov tak si oblíbil, že sem do kláštera vstoupil (r. 1658). Po odbytém noviciátu složil sliby řeholní dne 20. dubna 1662. R. 1664 byl vysvěcen na kněze a první mši sv. obětoval 11. července téhož roku. Dříve však nežli se stal knězem odbyl si zkoušky z celé filosofie a theologie v arcib. semináři. V téže době poslouchal občanské právo pod znamenitým professorem Kyblinem. Z tohoto předmětu složil též zkoušky. Tehdejší opat strahovský Vincenc Macarius Frank, který dovedl oceniti znamenité vlohy našeho Jeronýma, jmenoval ho r. 1666 professorem filosofie na řádovém učilišti, Collegium Norbertinum, kde po dvě leta přednášel filosofii. Týž předmět v tomž čase přednášel v arcibiskupském semináři. Když už dvě leta musel tuto professuru zastávat, disputoval pak z veškeré theologie na universitě r. 1667 a 14. dubna t. r. obdržel hodnost doktorskou. Když se stal doktorem, potom pokračoval ve svých přednáškách a zároveň jmenován byl svým opatem představeným knihtiskárny v kolegiu řádovém. Zde pracoval Jeroným jako velký přítel vědy, — „ein Musenfreund“ píše o něm Bohumír Dlabáč — s železnou pílí „mit einem unbeschreiblichen Eifer“.

R. 1670 dne 14. ledna zvolen byl 27 hlasy opatem strahovským. Krátce po své volbě konal řádovou kapitolu, na níž snažil se s veškerou energií kázeň domácí utužit. Tyto kapitoly, kde se scházeti museli všichni konventuálové, konal se zvláštní svědomitostí a jest pravou rozkoší číst jeho ustanovení, ve kterých ukazuje též velikou znalost Církevních Otců.

Jeronym Hirnheim i ve své důstojnosti opatské nezapomínal na podporu věd. V druhém roce svého úřadu dal zříditi nový sál pro knihovnu. Na vyzdobu jeho neleká se i sebe větší náklad peněžní obětovati. Sál tento jest dosud unikem slohu barokového v Praze. Jest to t. zv. sál theologický. Jeronym dovedl ho také vyplnit znamenitými děly filosofickými i theologickými. Sám dokončil a vydal r. 1674 svůj spis „Sermo sancti Norberti enucleatus“ a „De typho generis humani“. Dovolení k vydání tiskem vyžádal si ústně od arcibiskupa a jeho kancléře. Avšak, ať měl jistotu, že díla ta jsou bez vady, žádal kanovníka Kristiana Aug. Pfaltze za prohlédnutí. Pfaltz ochotně vzal na sebe úkol ten a s ním si pospíšil, neboť už 29. srpna t. r. mohl dáti tiskař první korekturu. Hirnheim svěřil ji P. Hyacintu Hoffmannovi, strahovskému kanovníku. Téhož P. Hoffmanna jmenoval pro fessorem církevního práva. Zřídil totiž r. 1674 stolič tohoto předmětu na řádovém učilišti a na opětovné přání kardinála Harracha, arcib. pražského, dovolil P. Hoffmannovi přednášet též obor v arcib. semináři. Z toho povstal však nemilý spor mezi universitou a kolegiem norb. Tehdejší rektor Matias Tanner, T. J., jinak znamenitý theolog, snažil se stolič tu odstranit hlavně na popud profesora práva Kyblina z Waffenburgů. Spor dostal se až k vídeňskému soudnímu dvoru. Prelát Jeronym dovedl však jej k spokojenosti všech brzy ukončit. Dokázal, že na universitě přednáší se církevní právo jenom liknavě a bez všeho prospěchu. Dovedl pak církevní právo s theologií ostatní spojit*) tak výborně, že i sami jeho odpůrci museli se obdivovat jeho zručnosti.

„Sermo enucleatus“ vyšlo tiskem 1675, neboť r. 1676 hned po novém roce mohl při kapitole všem professům rozdat je po jednom exempláři. Opat Jeronym věděl také, jaký má význam pro řád spojení se střediskem, s jenerálním opatem. Proto často s různými dotazy tam se obracel a o vyřízení různá prosil. R. 1674 stává se Jeronym jenerálním visitátorem řádu. Úřad ten zastával s největší svědomitostí. Při provinciálních kapitolách snažil se všude o zavedení a udržení kázně řádové. Napomínal vždy především k jednomyslnému, bratrskému soužití. Pravidlem bylo mu Tridentinum o mravech řeholníků.

Jeronym býval by mnoho ještě dobrého pro řád i církev učinil, mnoho spisů ještě vydal, kdyby nebyl postižen zákeřnou smrtí. „Plura adhuc scripturus, nisi mors eum obrepsisset“ praví o něm bratři jeho v úmrtním breve. Na Hradisku, klášterním statku u Prahy, byl totiž raněn mozkovou mrtvicí. Odvezen byl do kláštera na Strahov, kdež umřel v poměrně ještě mladém věku 44 let (27. srpna 1679). Pochován byl dle své poslední vůle v klášterním chrámu v koutě mezi bratry.

O jeho hlavních dílech zmínil jsem se už nahoře. Hlavním dílem tiskem vydaným jest „Sermo enucleatus“*) Jest to, jak už

*) Viz jeho Theolog universalis. M. S. Strahov.

*) Celý titul jest: Sancti Norberti canonicorum Praemonstratensium fundatoris ac Patriarchae Sermo ad eosdem Praemonstratenses filios enucleatus. Pragae apud Georgium Czernoch 1679, fol.

nám nadpis praví, výklad řečí sv. Norberta. V tomto komentáři, velmi obsáhlém, dávají se pokyny prelátům, i podřízeným. Jest to compendium askese pro Premonstráta a vůbec pro řeholníka. Z tohoto spisu možno poznat učenost Jeronymovu a jeho bezúhonnost. Výklad svůj podpírá četnými citáty Pisma sv. a sv. Otců. Dlouze rozebírá potřebné ctnosti a vlastnosti dobrých prelátů a řeholníků. „Sermo enucleatus“ dal Hirnhaimovi podnět k jinému spisu, více filosofickému, který se nazývá: „De typho generis humani“. Původně měl titul zníti: de vanitate scientiarum“. Protože ho však užil již Cornelius Agrippa, napsal Hirnheim takovýto titul. Kniha má účel po výtce asketický. Überweg-Heinze praví o něm, že má za účel „den Offenbarungsglauben und die Askese zu heben.“*)

Proti čemu hlavně obrací se Hirnheim? Proti nabubřelé lžimoudrosti (c. tumidam pseudosophiam, qua inflati hodie multi fastuose super alios extolluntur), která se posmívá prostotě spravedlivého věřícího. Tuto pavědu prázdných lidí (scientia vanorum hominum) nazývá H. typhus, kteréhož pojmenování už sv. Augustin prý často užívá. Typhus nebo typhon t. j. víchř, větrová smršť, bouře, která strhne se z mračen a potom se odrazí od povrchu země nebo vodní hladiny a v divém víru se točí, nač přijde vše vyvrací, láme, do výše hází a na moři i velké koráby ničí. Tuto pavědu chce H. z kořene vyvrátit a vyhubit. Ví sice, že budou se „sapientes Babylonis“ lživědci a modloslužebníci vědy proti němu obracet. Než nenechá se jimi zadržet a obrací se k pravým mudrcům (sapientes Jerusalem) usilujícím víc o spásu duše nežli o vědu světskou. Úvod končí citáty sv. Otců a nakonec jeho klade svou odu proemialis: „Quis turbo nostrum praecipitat genus“.

Nechci se dále šířit o tomto díle. Stačí jenom když poukážu na to, že censura lovaňská některé jeho části a věty odsoudila jako bludné. Theologové lovanští, kteří censurovali spis, uznávají sice,**) že jest jinak výborný, ale že má své nedostatky a vady. Tak už kap. 3. „Scientiam non dari“ zdá se býti bludem akademiků, které Augustin vyvrátil a mravovědě škodlivým. Ovšem autor během výkladu ukazuje, že mluví o té vědě, k níž se žádá od filosofů jistoty metafysické, ve které by nebylo žádného bludu a která musí ustoupit jistotě víry. Mimo jiné vytýká se Hirnheimovi, že mluví o skutečném oduchovnění těl vzkříšených „corpora electorum in futura resurrectione vere spiritualisanda“ a že démonové mnoho pozbyli ze své původní duchovosti. Dále nikomu se nemůže líbit nadpis 29 k., že víra učenců jest méně záslužná. Vůbec v některých kapitolách velmi se věda podceňuje. Když lovaňská fakulta takto spis „De typho generis humani“ zcensurovala, autor ještě na živu byl. Mohl tedy na tyto námitky odpovědět. A on též na ně odpovídá. Především hájí se, že nečiní útoků na všechny vědce,

*) Überweg-Heinze: Grundriss¹¹ str. 181.

**) Celý zní: De typho generis humani, sive scientiarum humanarum inani ac ventosi tumore, difficultate, labilitate, falsitate, jactantia, praesumptione, incommotis, et periculis tractatus brevis. In quo etiam vera sapientia a falsa discernitur et simplicitas mundo contempta extollitur. Idiotis in solatium, doctis in cautelam conscriptus. — Agrippův spis, jest to onen Agrippa von Nettesheim, jmenuje H. „volumen dignum tenebris, dignum infernali addici Vulcano“

nýbrž jen na chybuji, (vitiosos). Že nekárá užívání vědy, nýbrž jen zneužívání (nec usum scientiae, sed abusum reprobasse). Jen ať se prý čte poslední kapitola a shledá se, že autor velebí učence a ukazuje na užitečnost a nutnost vědy.

Censura dále vytkla, že v některých kapitolách (zvl. 6, 9, 10, 14) autor příliš hovoří libůstce dobové, totiž příliš velké zvědavosti (curiositas) ve věcech fysiky a chemie a p. Hromadí prý spousty dokladů ze zkušenosti (experimenta), což na škodu vzejíti může. Nebezpečným jest to, co vykládá o duši světové. Avšak Jeroným brání se proti tomu, neboť co zvláště o duši světové*) praví, to se nijak neprotiví smyslu katolickému (Pneumocosmici catholici).

Posvátná Kongregace v Římě přikázala, aby autor knihu sám opravil. Tomu však nemohlo být vyhověno, poněvadž zatím opat Jeroným umřel. Nástupce jeho Hyacint Hoffmann chtěje zachovat neporušenu pověst svého předchůdce opravy dal učinit a poslat do Říma.

Mimo dva řečené spisy vydal Jeroným rozjímání. Jsou to: *Meditationes pro singulis anni diebus*. Krátká rozjímání na každý den s modlitbami. Vyšla též česky r. 1721 přel. od P. Milona strahovského Premonstráta. Také tato kniha meditací doznala podobných útoků jako „de typho gen. hum.“ 18. června 1680 přišla na index. O tom dal zprávu na Strahov řádový prokurátor z Říma. Opat Hyacint nelenil a ihned dotazoval se v Římě o radu, jak přispěti cti opata Jeronýma. Odpověděno mu bylo, že bude dobře dáti do Říma vysvědčení poctivosti a neporušenosti autorově a jeho oddanosti ke sv. Stolicí. Chyba nespočívá tak v meditacích jako spíše v těch různých připojených modlitbách s odpustky, „in quibus sunt aliqua, quae apparent, non existunt autem“. Jest v nich jakési přepínání zbožnosti (quasi quidam pietatis excessus). Bude však dobře vynechati ony modlitby a nechati jenom meditace. Potom takto upravené ať se pošlou do Říma. Opat tak ovšem učinil a upravené meditace vydal pak tiskem.

Vedle tiskem vydaných spisů Hirnheimových nalézají se v klášteře strahovském jeho: *theologia universalis* v rukopise. Jest to nejspíše compendium jeho přednášek dokud byl professorem na řádovém učelišti. Psáno latinou vybroušenou, s četnými distinkcemi. Obsahuje ve dvou svazcích „succincte quidquid religioso Praemonstratensi in scientiarum sacrarum scitu sit necessarium“. Hirnheim všiml si pilně též všech událostí ať v řádu nebo v říši a pilně dal vše zaznamenat do Annálů strahovských. Jsou to *Annales strahoviensis* p. II.

Když umřel, tu řekl prý nejvyšší purkrabí český: „ei similem totam Europam non habuisse“. A v řádovém úmrtním breve stojí o něm: „Hic est ille vir, qui in omni genere scientiarum habebatur versatissimus, in pietate, in timore Domini, zelo animarum et omni genere virtutum nulli secundus, qui se totum non tantum pro mo-

*) Ceterum utilissimus multumque eruditus suos habet naevos, imo aliqua quae forte plus quam naevi videri possent.

**) O tom i zmíněný Agrippa, ovšem ve smyslu pantheistickém.

nasterii nostri, sed pro totius Circariae ac demum pro totius sacri Ordinis bono totum impendit.“

K poučení o Hirnheimovi posloužití může.

Gotfried Dlabač: Kurzgefaste Biographien Prag-Strahov 1789 v rukopise! Annales strahov. t. II. rok 1670—1679, tamže str. 477, 514. O H. zmiňuje se Überweg-Heinze: Grundriss str. 181. K. Sigm. Barach: Hier. Hirnheim (ve svých Kleine phil. Schriften) Wien 1875.

Předbořice, okr. Milevsko.

Podává Jos. Hroch.

V kraji táborském, 16 km. na sever od okresního města Milevska, na okresní silnici mezi Petrovicemi a Orlíkem, leží obec Předbořice. Katastr obce předbořické má též samoty Jalovčí. Celá obec čítá 60 čísel a před válkou měla 400 obyvatelů. V obci jest farní chrám sv. Filipa a Jakuba, s obecnou dvoutrídni školou. Poštou patří do Kovářova. Krajina zdejší jest tichá, většinou pahorkatá, vysoká a na některých místech balvany posetá. Lidé živi se hlavně polním hospodářstvím a chovem dobytka. Dobré pověsti těší se zdejší hrách. Některá stavení jsou dřevěná a slamou krytá. Občané zdejší jsou povahy dobrosrdečné a ducha zbožného.

Nejvyšší místo u Předbořic jsou Chlumy, 622 m nad mořem. Vrch Koňský u Zahořan 586 m nad mořem a u Radejšína 576 m nad mořem.

Katastr obce předbořické činí:

pole	384 hektarů	37 arů.
luka	69 „	46 „
pastviny	37 „	20 „
lesy	25 „	9 „
zahrady	5 „	22 „

Úhrnem . . . 521 hektarů 34 arů.

Půda neplodná:

rybníky a potoky	10 hektarů	52 arů.
staveniště	3 „	45 „
cesty a jiné	12 „	35 „

Úhrnem . . . 26 hektarů 32 arů.

Veškerá rozloha činí 547 ha 66 a. Rybníky jsou: Dluhoš, Machov, Jezero, Obora a jiné.

Předbořice jsou v Čechách čtvery. První okr. milevský, druhé hejt. Tábor, třetí hejt. Klatovy, někdy ves patřící ku kl. sv. Jiří a čtvrté okr. Kutná Hora.

Proto také mnozí spisovatelové, neznalí místních poměrů, připisují některým Předbořicům, co tam nepatří, jak dále uvedu.

Předbořice měly r. 1790 domů 30, r. 1840 domů 41, obyv. 342, jednu židovskou rodinu a myslivnu. R. 1845 domů 42, obyv. 357, r. 1895 domů 58, obyv. 416, židovské rodiny čtyry;

faru a dvoutridni škola. Jeden hostinec (Pekárek) a jeden výčep piva (Kohn), dva obchodníky, 1 obuv. (Škoch), 2 krejčí (Skála a Dvořák), 2 kováře (Kolka a Sasina).

Dějiny Předbořic.

Jméno této osady pochází asi od velikého, tmavého lesa, čili boru, který se táhl na severozápadním návrší. Jelikož ležíc tato osada „před borem“, dostala jméno Předbořice. Také by se mohlo míti za to, že pochází toto jméno od Předbora z Ra-dejšína, kterýžto rod v těchto dobách již zde žil.

Nejstarší uchovalá zpráva o Předbořicích pochází z roku 1219. (Emler, R. B. et M.) V tu dobu seděli zde dva bratři, Ozel a Jíra, kteří byli jako svědci při ochozu nějakých hranic. S nimi byli též Obiden z Petrovic a Maníse z Krasovic, kteréžto obce leží od Předbořic asi hodinu cesty. — Palacký ve svém popisu Čech přidává tyto dva bratry jiným Předbořicům, čehož se drží i Orth a Sládek, což je mylná věc. Dále uvádí Orth a Sládek, že r. 1305 patřily tyto Předbořice ku kl. sv. Jiří na hradě pražském, což je zase mylné. Zápis patří Předbořicům, někdy ves, nyní poplužní dvůr u Zavlekova na Klatovsku. — R. 1316 žaluje Domoslava z Chraštic na Zachaře z Bukovan, že jí vypálil její dědictví v Bukovanech. Žalobce uvádí Matěje z Předbořic neb Hyrdona z Zlučina. (Poz. D. Z.)

V tehdejší době bylo v Předbořicích několik vladyckých rodin. R. 1365 Přibík, Jan, Sazema a Přech, Vilém, Aleš, Bušek, r. 1400 Hroch, r. 1419 Jíra řeč. Masopust a Půta. V archivu musea král. Č. jest listina z r. 1365, kdež kl. břevnovský prodával některé vesnice u Kostelce a pečeti k této listině přivěsili také Přibík a Ješek z Předbořic. Ve znaku mají pannu držící na pravé ruce ptáka.

R. 1403 byl kanovníkem v kl. Milevském, Přech z Předbořic, který zastával v úřadě církevním více funkcí.

Roku 1401—20 jest uložen v král. arch. v Drážďanech tento odpovědný list: Já Hroch z Předbořic, Pavlík z Beítova, vystřihám se proti T. M. markrabě Mišenský, žeť chceme proti tobě skutkem i radú býti, podle svého pána krále uherského, svými se všemi, kohož budu moci užiti nebo požití. — Visí pečet se znamením kotouče, kterého užívali jim spřátelené rody z Kovářova, ze Záluží, z Choteřiny a j.

Dne 7. dubna 1407 byl dlužen Hroch panos z Předbořic, 65 pražs. gr. velebné jeptišce r. Elišce z Valdsteina při kl. sv. Jiřském na hradě pražském a zavázal se, pod trestem vy-loučení z cirkve, dluh ve 4 lhůtách zaplatiti.

Při výpovědi úbrmanské mezi kl. břevnovským a obcí Zahoranskou o meze její, r. 1407, byli přítomni jako svědci Vilém a Jan panoši z Předbořic a j. R. 1414 Jíra de Předbořic armigr. pro 10 kop legatis a Maruše Vilhelmi de Předbořic solvit 1 kopu census pro Anniversario IV. temporibus. (Arch. Musea.)

Po oct. sv. Lucie, dne 7. února r. 1413, Jiřík z Předbořic vložil v desky zemské zápis na své zboží v Předbořicích pro svou manželku paní Markétu, která mu zaručovala 150 kop gr. a sice: na svém celém hospodářství, poplužním dvoře, rolemi, lukami, lesy, rybníky, zříceninou, i se všemi svobodami a poplatky i se vším, co nyní tam bytuje, i s koňmi a tažným dobyt看em, s výminkou rybníka řečený Jezero, ježto pozemek tento pro sebe zachová.

Tento rybník Jezero doposud u Předbořic se nachází a to je důkaz, že tento zápis patří této obci, nikoli Předbořicům v okr. Mladovožickém jak uvádí Orth a Sládek ve svém místopisu.

R. 1419 prodal Havel z Vrtic kopu platu kl. milevskému a tu čteme: Aby to bylo jisto a pevně, já Havel dříve řečený, Bohuslav řeč. Žáček z Nechvalic a Jíra z Předbořic, slibujem a t. d.

R. 1429, Jan Petr a Jan bratři ze Svojsína, seděním na Vorlíku, vstupují v příměří s Oldřichem z Rožmberka atd. Rukojmě Přibík z Předbořic, Petřík z Chotěřiny a j.

Poddaným dostávalo se také jistého platu od uklízení sena a obilí; r. 1617 u Lašovic úřadu v Předbořicích 6 kop gr., 1 větel piva, 3 str. žita.

R. 1654 jsou zaneseni v Berní rulli tyto občané.

Rolníci: Jiřík Hroch 30. t. j. tehdejší míra polí. Václav Prošek 24. Václav Dvořák 36. Havel Kvasnička 28. Matěj Svatoň 21. Martin Tatoušek 30. Václav Škoch 24. Petr Voborný 24. Dominik Kvasnička 28. Matěj Chloud 28.

Chalupníci: Tomáš Holan 12. Tomáš Pánek 12.

Domkáři: Adam Šak 5. Řehoř Kloboučník 5. Martin Lipský 4.

(Tereziánský katastr panství Orlik 12. svazek = zem. arch.)

Roku 1676 poznamenáno v téže rulli: Jiřík Hroch, Tatoušek, Matěj Chloud, Petr Ouborný (pustý), Adam Žák, Řehoř Kloboučník, Martin Lipský, Jiřík Chloud, Jiří Kovář, Václav Bartoň na obci stavěné.

Od r. 1697—1729 měly Předbořice a Radejším dlouholetý spor s panstvím Chlumeckým o obce, které pak byly přivtěleny k těmto obcím. (Arch. Lobkovický v Roudnici.)

Stará pozemková kniha z r. 1679 jest uložena v zem. arch. v Praze-Museum a jsou v ní obce tyto: Předbořice, Planě, Radvánov, Řemkov, Vladečín a Kojetín.

Předbořice: Číslo 1. Hroch Martin r. 1707. — Václav r. 1750. — František r. 1790. — Josef r. 1809. — František a nyní Čeněk, jakožto 11. držitel z téhož rodu od r. 1584. Dle gruntovní knihy Kostecké V. A. U. 6 v archivu na Orliku, I. svazek, obec Řemkov, p. 234. vidíme, že v Předbořicích byl sedlák Tomáš Hroch (na Maršově). R. 1636 byl zde Jan na Hrochově a předal statek Jiřímu Hrochovi ve 23 kop a 45 gr. R. 1669 přijal místo Mikuláš Hroch ve 177 kop. 36 gr. a r. 1707 svrchu psaný Martin. —

Čís. 2. Pánek Jan r. 1679, Martin r. 1712. — Josef r. 1728 až do r. 1770. Nyní jest rod Kahounů.

Čís. 10. Škoch Matěj r. 1693. — Mikuláš r. 1712. — Matěj r. 1728. — Vojtěch r. 1762. — Jan r. 1810 — pak František a nyní Jan.

Čís. 14. Svatoň Václav r. 1693. — Jiří r. 1710. — Jan r. 1745. — Mariana r. 1806. — Alžběta a nyní rod Šindelářův.

Čís. 16. Holan r. 1696—1744. — Jan do r. 1800. — Dominik do r. 1815. — Jan od r. 1838. — Hynek do sklonku min. stol., načež se provdala dcera za rolníka Kukače.

Čís. 17. Dvořák Pavel r. 1679. — Václav r. 1739 až 1760. — Ouborný Karel a nyní rod Uhrův.

Čís. 20. Tatoušek Ondřej r. 1708—1730. — Loucal Josef až do r. 1762 — pak zase Tatoušek Josef do r. 1826 a nyní Jar. Kuchta.

Čís. 21. Chloud Jan r. 1707. — Matěj r. 1793 — nyní Jos. Dolista.

Čís. 24. Dvořák Václav r. 1696. — Jakub r. 1715 až 1784 — Karel r. 1769. Jan r. 1799 až 1824, pak nastoupil rod Bricháčekův.

Čís. 28. Prošek Jakub r. 1691. — Jakub r. 1729. — Jan r. 1760 — a Václav Hroch r. 1792 se přizemil. Matka univer. profesora atd. dr. Čeňka Zíbrta, byla z rodu Hrochova a pan prof. narodil se v Kostelci n. Vlt.

Čís. 37. Jankovský Václav r. 1707—1726, chalupu však drželi asi do let 80. min. stol., kdež ji koupil J. Tatoušek, ve vůkolí známý lázebník-samouk.

R. 1702 Tatoušek Jiří, r. 1740 Pavel, r. 1755—1771 Jiří a pak Jiří Duda.

R. 1691 Duda Martin — do roku 1792 Vít a Jiří — do r. 1804 Matěj Kříha zvaný „Kurátko“.

R. 1696 Pinta Pavel až 1720. — Jiří Hubička od r. 1720.

Holan Jan r. 1691. — Jiří r. 1715—1731. — Václav Holub r. 1775.

Čís. 40. Pokorný Matěj r. 1697. Jakub r. 1711—1734. — Jan Ptáček od r. 1755 a nyní Frant. Volf. Některé zápisy jsou vedeny až ku konci minulého stol. a obsahují jména nových hospodářů.

(Jména poli a luk z roku 1713, Tereziánský kat. panství Orlík = Zem. arch.)

Hroch Martin: Na Vostrovech, pod Napajedly, za Luhy, na Křemenkách, u Přesličky, za Humny, na Podhoří.

Tatoušek Ondřej: Pod Machovem, za Jezerem, za Hájký, na Podhoří, pod Napajedly, za Dluhošem, za Humny.

Prošek Jakub: Za Humny, pod Napajedly, za Loučky, na Vostrovách, na Březinách, u Dubí, pode vsí.

Škoch Mikuláš: Na Návce, za Voborou, pod Pláněmi, pod Štírovy, v Močidlicích, pod Čeliny.

Ouborný Pavel: Za Humny, v Novinách, na Vostrovách, pod Šestcem, za Luhy.

Dvořák Václav: Na Budčině, pod Napajedly, nad Křtí, pode dvory.

Křivánek Václav: Za Humny, v Podsudinkách, v Novinách, na Vostrovách.

Kvasnička Václav: V Hradcích, za Luhy, za Dluhošem.

Svatoňová Alžběta: Na Roudnici, za Žleby, za Luhy pod kostelem.

Chloud Jan: Za Humny, v Bezhořanech, za Žleby.

Holan Mikuláš: Pod Pláněmi, u Zahrádky, u Dubí, za pastouškou, pod kostelem.

Pánek Martin: Za Humny, v Novinách, u mostu.

Lipský Jiří: V Novinách, na Budčině.

O b e c: na Párezině.

Tvrz v Předbořicích zanikla beze stopy. Dle nálezův zdiva, trámův, šípek a p. stávala asi tam, kde nyní škola stojí. Vladykové zdejší užívali v erbu „kotouč“ a klenot „půl panny prostovlasé o dvou barvách.“ Erb tento na Prácheňsku oblíbený, měli Dlouhovesští a Častolárové z Dlouhé Vsi, pak jim příbuzní vladkové z Chotěřiny (Přibík 1305), z Kovářova (Mareš 1405), z Předbořic (Hroch 1400), ze Zaluží a jiné. Všichni, kteří se honosili tímto erbem, patřili do starobylého rodu Častolářů, Chanovských a Dlouhoveských. Erbovní znamení značí předmět od kola vozu. Za starodávna měli kola plná — ne špice — a kudy šla náprava, byl přibit železný kruh se čtyřmi hřebíky, by zákolník nepoškodil kolo.

Také jest zajímavě zmíniti se o kraji, v kterém Předbořice ležely. Byl to kraj Vltavský (dle základní listiny vyšehradské již r. 1088) část kraje Prácheňského. Pojmenování tohoto okrsku, kterým se vyrozumívala krajina po pravém břehu Vltavy, tak že šla hranice asi od Kostelce u Vorlíka obloukem až k Sázavě u Nespěku a pak mimo Řehnice, Petřkov a Jerčany k Vltavě. O nějakých úřadech v tomto kraji, jehož pojmenování bylo snad jen topické, není nic známo. Ve 14. stol. podřízen byl úřadu kamýckému a r. 1402 úřadu piseckému. Po 15. století, v 16. a 17. století bylo Vltavsko samostatným krajem a teprve r. 1714 spojeno s Podbrdskem.

V tomto Vltavském kraji bylo ve 14. stoi. 40 farních kostelů. Po bělohorské bitvě bylo osazeno toliko 9 far. Že i krajina kolem Předbořic nebyla ušetřena v těchto dobách hrůz válečných, jest patrné z toho, že Zahorany byly městečko, které se stěnilo na 26 domů. Lašovice byly skorem celé obráceny v ssutinu. R. 1790 měly 3 domy. Holešice vůbec zanikly až na poplužní dvůr.

Dne 1. a 2. března r. 1645 táhlo od Zahorán směrem k Vysokému Chlumci vojsko švédského generála Torstensonova, který 6. března voje císařského generála Götze u Jankova na hlavu porazil. Hrůza a strach předcházely švédské roty. Vojevůdci zde žádali veliké výpalné a když toto neobdrželi, kázali páliť vesnice a

lid mučiti. R. 1741—1742 znepokojovali krajinu zdejší Francouzové. Dne 16. října 1744 táhla tudy veliká armáda rakouská pod vedením arciknížete Karla Lotrinského od Vorlíka k Vysokému Chlumci, proti věkovitému nepříteli našeho národa — Prusáku. V sedmileté válce ukládala vláda neslýchané daně. Lid velice trpěl, poslední od úst odepřít si musil, jen aby dostal své občanské povinnosti. Po válkách napoleonských nastaly trochu lepší časy.

Ve čtvrtek 23. března r. 1848 byla na Vorlíku prohlášena konstituce. Nájemci panských dvorů, rychtáři každý s dvěma konšely, úřednictvo a lid vškolní byl svolán na Vorlík, kdež téhož dne 23. března byla sloužena mše sv. za přítomnosti ředitele J. Perwolfa, velikého národovce.

Na památku zrušení roboty r. 1848 byly vysázeny na západní straně u Předbořic po obou stranách silnice topoly, které na dnešní dobu se nám zachovaly. Posledním rychtářem byl Jan Škoch č. 10 od r. 1830 až do r. 1848. Prvním starostou byl Hynek Dolista č. 21 až do r. 1855, Josef Kuchta č. 20 do r. 1862. V letech 1863—1878 byly Předbořice spojeny s Radvánovem a starostou byl Hynek Hobzek v Radvánovech. Od r. 1878 činí Předbořice samostatnou obec politickou. Obecními starosty tu byli: Kahoun František č. 2 od r. 1878 až 1881, Hroch Frant. čís. 1 od r. 1881—1885, Šindelář Tomáš č. 14 od r. 1885—1888, Holan Jan č. 50 od r. 1887 až 1895, Dolista Josef čís. 21 od r. 1895—1907 a od r. 1907 Vondráček Josef č. 46, pak Jaroslav Kuchta č. 20 a nyní Čeněk Hroch č. 1. Sbor dobrovolných hasičů založen r. 1893 a zakoupena požární stříkačka za 600 zl. Prvním velitelem byl Josef Dolista. Plátno na stavu dělali ještě r. 1893 u Škochů-Hrobařů a Hrochů-Šejdíků č. 27. Len málo se již pěstoval. Poutní slavnost konala se vždy 1. května v den patronů chrámu sv. Filipa a Jakuba. Když byl tento svátek zrušen v dobách Josefských a stal se dnem všedním, koná se pout v Předbořicích od té doby každoročně první neděli v květnu. Posvícení koná se první neděli po sv. Václavu.

Soupis majitelů čísel v Předbořicích r. 1893. Druhé jméno je po chalupě, jak se říká.

- Č. 1. Hroch Frant., rolník.
- Č. 2. Kahoun Frant., rolník, u Horejšů.
- Č. 3. Tatoušek Josef, domkář, u Kolářů.
- Č. 4. Sasina Josef, kovář.
- Č. 5. Bláha Jan, domkář, u Távských.
- Č. 6. Kohn Hynek, domkář, u Heršlů.
- Č. 7. Škoch Čeněk, domkář, u Panských.
- Č. 8. Chýle Matěj, domkář, u Tomšáků.
- Č. 9. Obecní dům, Neubauer Jan a Kvasnička.
- Č. 10. Škoch Jan, rolník.
- Č. 11. Vála Josef, chalupník, u Lipských.
- Č. 12. Tatoušek Jan, domkář, u Komůrků.
- Č. 13. Hácha Josef, domkář, u Chaloupků.
- Č. 14. Šindelář Tomeš, rolník, u Svatoňů.

- Č. 15. Vejrostek Čeněk, domkář.
- Č. 16. Holan Hynek, rolník.
- Č. 17. Uher Josef, rolník, u Oubornů.
- Č. 18. Zajiček Frant., domkář.
- Č. 19. Skála Frant., domkář a krejčí.
- Č. 20. Kuchta Josef, rolník, u Tatoušků.
- Č. 21. Dolista Josef, rolník, u Chloudů.
- Č. 22. Koráb Josef, domkář, u Synků.
- Č. 23. Smetanova Kateřina, rolnice, u Křivánků.
- Č. 24. Bricháček Josef, rolník, u Dvořáků.
- Č. 25. Chýle Antonín, domkář.
- Č. 26. Hácha Jan, domkář, u Ptáčků.
- Č. 27. Hroch Jan, domkář, u Šejdíků.
- Č. 28. Zíbrt Čeněk, prof. univ. a ředitel knihovny Musea král. Čes., rolnická usedlost u Prošků.
- Č. 29. Holan Dominik, domkář, u Domínů.
- Č. 30. Dušek Josef, domkář v Jalovči, u Vojtíků.
- Č. 31. Škoch Jan, domkář, u Hrobařů, byl zastřelen od zlodějů v lednu r. 1917.
- Č. 32. Kolápis Josef, domkář v Jalovči.
- Č. 33. Dvořák Antonín, krejčí a domkář, u Ševců.
- Č. 34. Škoch František, obuvník a domkář, u Krosnářů.
- Č. 35. Sachan František, domkář.
- Č. 36. Dolista Čeněk, chalupník v Jalovči.
- Č. 37. Tatoušek Josef, domkář a lazebník, u Vojtíků.
- Č. 38. Chýle Matěj, domkář z čísla 8, u Bernatů.
- Č. 39. Gans Hynek, obchodník a domkář.
- Č. 40. Volt František, domkář, u Ptáčků.
- Č. 41. Blažek František, domkář, u Rybníčků.
- Č. 42. Kloud František, domkář v Jalovči, u Martinců.
- Č. 43. Dvořák Josef, domkář, u Handlířů.
- Č. 44. Hroch František, rolník, u Rosolů.
- Č. 45. Faulner František, domkář.
- Č. 46. Hroch Petr, rolník, u Dolejšů.
- Č. 47. Pekárek Čeněk, hostinec.
- Č. 48. Kohn Josef, obchodník, u Samků.
- Č. 49. Škola, říd. učitel Cvrk Karel.
- Č. 50. Holan Jan, chalupník u Vobory.
- Č. 51. Fara, dp Žemlička Martin.
- Č. 52. Hácha Vil., v Jalovči, domkář, u Nácků.
- Č. 53. Sýkora Josef, domkář a kolář v Jalovči.
- Č. 54. Kutil Josef, domkář.
- Č. 55. Kolka Jan, kovář a domkář.
- Č. 56. Tatoušek Josef, domkář, u Dudíků.
- Č. 57. Michálek Josef, domkář v Jalovči, u Přeslikářů.
- Č. 58. Škoch Hynek, chalupník, u Nácků.

V podnájmu byli: Kvasničkové, Podliskové, Hácha Frant., obecní strážník, a Pánek. U Hrochů č. 1, sloužil 60 roků Podliska Frant., zvaný Franta Hrochůj.

Ojír z Očedělic, prodal r. 1474 panství Vysoký Chlumeč s příslušenstvím, k němuž i některé dědiny v Předbořicích náležely. Jinak patřily Předbořice od r. 1420 ku hradu Zvíkovu, r. 1504 byly koupeny ku zboží Švamberkému jak s grunty kněžskými tak i panskými a r. 1534 přiděleny jsou dědičně k Orlíku až do r. 1850. Vše moje pátrání po tomto trhovém zápisu, jest doposud marné. Ani v archivu Orlickém ani v deskách zem. nemohu se tohoto zápisu dopátrati, bych se dozvěděl, kteří vladykové to byli, že práva svoje i s podacími kostelním prodali. Právo podací drželi vladykové z Předbořic do r. 1540 2 třetiny a jednu třetinu páni ze Zahrádky do r. 1617.

R. 1497 při prodeji Kovárova, byla prodána i Zahrádka s třetím dílem podací kostelního v Předbořicích.

V gruntovních knihách na Vorlíku z r. 1584 založených, jest zaneseno 12 selských statků v Předbořicích.

Poddaní dávali z polí, jichž užívali, podle plodnosti půdy plat stálý čili úrok dvakráte do roka: o sv. Jiří a o sv. Havle; z pustín a chalup dáván byl toliko plat mírný.

R. 1547 byly úroky v Předbořicích tyto:

sv. Jiří: sv. Havel:

2. Martin Býšek	16 gr. —	16 gr.
a z kusu dědiny	3 gr. —	3 gr.
2. Kolář	5 gr. —	5 gr.
6. Svatoň	5 gr. —	5 gr.
6. Jan Kvasnička	5 gr. —	52 gr.
2. Ruod	40 gr. —	5 gr.
6. Mareš	5 gr. —	5 gr.
2. Říha	5 gr. —	5 gr.
2. Vít Pešice	5 gr. —	5 gr.
2. Bohuslav Pešice	5 gr. —	5 gr.
2. Škoch	5 gr. —	5 gr.
Štěpán	5 gr. —	5 gr.
Vaněk Býšek	5 gr. —	5 gr.
Obec z dvoriště	5 gr. —	5 gr.

Čísla před jménem značí, kolik odváděli slepic. (D. Z. v. 45. D. 29.)

Groš pražs. z tehdejší doby, rovná se našim předválečným 70 halérům.

Rybníky: Jezero, ve vsi Obora, u Přesličky, v Černíněch, v Novinách patřily také k Vorlíku. — Dluhoš a Machov byly koupeny později.

Bohuslav z Švamberka věnoval své manž. Johance z Lobkovic r. 1547 a tu se také jmenují Předbořice se dvěma díly pod. kost. (D. Z. 8, G. 3.)

Kostel.

R. 1344 byl již v Předbořicích farní kostel, zasvěcen sv. Filipu a Jakubu a náležela tato farní osada v dekanátu vltavském, pod archidiakonát bechyňský.

Kostelík je stavba ranně gotická. Věž byla přistavěna r. 1812. Dříve byla dřevěná. Loď jest 11 m dlouhá, 6 m 75 cm široká a 5 m 65 cm vysoká. Okno za oltářem zachovalo si původní podobu (nyní jest zazděno). Zařízení jest novodobé. Monstrance jest ze zlacené mědi, s tepanými reliéfy Šimona a Judy, z r. 1766. Stála dle pamětní knihy kovářovské 32 zl. 42 kr.

Mešní roucho, plátěné, pestrým hedvábím vyšité, jest z konce 17. stol. Zbytek antipendia na žluté hedvábné látce, vyšité vkusné guirlandy z počátku 18. stol. Náhrobníky dva: před vchodem do sakristie, žulový, otřelý, uprostřed znakový štítek, kolem rámcový nápis, z něhož čitelně: Eni Gilgi Zahradeski z Vlčí Hori a pochován léta P. MDL . . . , druhý jest v protějším rohu přikryt oltářem: má dle pam. knihy kovářovské nápis: Léta Páně MDXLVI. Adam Zahradecký umřel.

Zvony dva: První 82 cm průměr, 76 cm výška i s pletencovými uchy; při koruně dvouřádkový minuskulový nápis. Český zní: Léta 1515. Aj, já zvon nikdy marnosti nehlásám, požár neb svátek, válku neb počestný pohřeb. Kdož mne udělal, mistr Bartoš jméno má na Novém Městě pražském. Na plášti hrubě provedený relief sv. Václava, celá postava.

Druhý zvon má průměr 61 cm a 54 cm výšky i s uchy hladkými.

Při koruně, renaissančním propleteným ornamentem obroubený nápis: Anno 1678 Gos Mich. Nikolaus Löw in Prag. — S. Philippi u Jakobi. Tento zvon byl také zabrán ve světové válce k válečným účelům. Byl však po převratu vrácen a r. 1919 o masopustní neděli zase prvně s ním zvonili. Sanktusový zvonek vrácen nebyl.

R. 1389 darovala Ketruda z Vepic kostelu v Předbořicích půl druhé kopy platu.

Dne 8. července 1892 uděloval zde sv. břimování biskup budějovický dr. Martin Říha.

Fara

V knihách konfir. činí se první zmínka o faráři předbořickém r. 1365, že před přítomnými pány patronátními Vilémem, Alešem a Buškem z Předbořic, Divišem a Václavem ze Zahrádky, taktéž patronů kostela předbořického, po smrti faráře Jana, ustanoven byl za faráře Mikuláš z Milčína.

R. 1388 Václav, panoš ze Zahrádky, jménem svým a svého bratra Divíše podal žalobu na Viléma, který po smrti pátera Jana byl povolán ke kostelu v Předbořicích a Václav vyznal, že jest odhodlán dle svého práva zmocnit se toho, co sobě před tím vymínil a vymínuje pro sebe a přítomného bratra, dříve jmenovaného. Téhož roku 13. září Aleš a Bušek z Předbořic, Diviš a Václav br. ze Zahrádky s panem Vilémem patronem tamtéž, mezi kterými byla pře, jednohlasně a svorně ustanovili za kněze pátera Mikuláše a žádali přítomného úředníka Víta a notáře Fránu, aby byl potvrzen a dosazen.

R. 1388 Kuno z Trebovel za přítomnosti Diviše ze Zahrádky, Viléma z Předbořic a Mixona, ochránce jmění Aleše též z Předbořic, ustanovili po smrti kněze Mikuláše, Jana Předborova z Chotěřiny za faráře do Předbořic.

R. 1413 dne 27. března dostal se do Předbořic farář Svatibor řádu sv. Křištofa z Týna Bechyňského, po resignaci Jana st. za přítomnosti Diviše ze Zahrádky, Jíry řečeného Masopusta a Puty z Předbořic, vladyk. A téhož roku dostal se Jan páter řečený Brus z Předbořic po resignaci Svatobora do Týna Bechyňského.

Zádušní účty Předbořické, arch. Vorlík. R. 1586 Tomáš Hroch z Předbořic platí z polí zádušních 10 gr. a roku 1591 zvolen kostelníkem. Také jest volen kostelníkem Matěj Hroch z Řenkova. Hrochové z P. drží kostelnictví až do r. 1673. — Kostelník v tehdejší době znamenal jako zádušní účetní a byli zvoleni občané jen zámožní.

Lidová pověst, že předbořického faráře propil sedlák Krivánek není odůvodněna. Brzy po bitvě Bělohorské asi r. 1623 zanikla fara v Předbořicích a zůstala neobsazena až do r. 1878. Po krátkou jenom dobu spravoval zdejší osadu počepický farář Šimon Piskáček, jehož na počátku 17. stol. do Počepic byla paní Polyxena Lobkovická z Peršteina dosadila.

Na to byly Předbořice přifařeny do Mirovic až do roku 1639, pak do Starého Sedla. Při obnovení fary kovářovské r. 1675 připadly farou do Kovářova až do r. 1878, načež v Předbořicích zřízena expositura, která budějovickým biskupem Jirsíkem formálně povýšena na faru. Obnovení fary předbořické předcházelo rodinné drama. Dne 17. května r. 1877 rozšířila se bleskurychle po obci zpráva, že se oběsil František Smetana, syn rolníka z č. 23. Nešťastný otec umínil sobě, že věno 5.500 zl., kteréz chtěl dáti svému synu, obrátí ve prospěch zřízení fary, by v obci sídliti mohl kněz. Myšlenka tato našla v srdcích osadníků ohlasu, kteří přispěli k účelu tomuto 1553 zl., takže bylo celkem 7053 zl. Josef Kuchta č. 20 a František Bricháček č. 46, rolníci z Předbořic, obrátili se na příslušné úřady se žádostí, aby do Předbořic dosazen byl kněz. Žádosti bylo vyhověno a dne 15. října r. 1878 přistěhoval se první duchovní správce, dp. Jan Hurský, kaplan z Kovářova, který zde byl až do r. 1885. Po něm nastoupil dp. Martin Zemlička a byl zde až do r. 1894. Pak spravoval zdejší osadu dp. Frant. Paleček, který horlivě zde působil do r. 1902. Nástupcem stal se dp. Frant. Souhrada od 1. srpna 1902 do 15. února 1909. Dále nastoupil dp. Hynek Beránek, bývalý kaplan v Mirovicích a nyní je zde dp. František Princ. V dávných dobách sídlili prý faráři v č. 6.

Zajímavo je, že za celou tuto dobu jsou nám známi jen 3 kněží, rodáci z Předbořic.

R. 1403 byl kanovníkem v kl. Milevském, Přech z Předbořic, r. 1497 kněz v Kovářově, Mikuláš Pikna rodem z Předbořic a Josef Hroch z č. 1. obětoval první mši sv. dne 23. července r. 1893 v Předbořicích.

Také se přichází na církevního hodnostáře Ubaldina z Předbořic, ale dle mého patří jiným Předbořicům (na Kutnohorsku).

Škola.

O škole předbořické máme chudé zprávy. R. 1785 byl zde učitelský mládenec. Teprve od r. 1806 máme doklad, že Martin Vála zde vyučoval, vykonav zkoušku způsobilosti učitelské r. 1797 v Praze. Působil jako podučitel v Mirovicích, Petrovicích a Jihlavě. Když se vrátil do Předbořic, koupil chalupu č. 11, živě se vyučováním až do r. 1846. Když jsa již stár, učiti nemohl, vyučoval za něho jeho syn Václav, pozdější učitel v Kovářově. Martin Vála zemřel r. 1850 a na jeho místo byl dosazen r. 1851 Václav Osner.

Škola byla v pronajatých číslech 8., pak 44. a 45. až do r. 1859.

Služné činilo 70 zl. ročně. Nová škola vystavěna byla r. 1860 nákladem 4500 zl., což hradily obce Předbořice, Řenkov, Radejší a Mladotova Zahrádka. Václav Osner vyučoval do r. 1875 a zemřel 26. září 1878, pochován jsa na místním hřbitově.

R. 1875 přišel podučitel Josef Plechatý, c. k. závodčí ve výslužbě, a působil do r. 1876. V měsíci září téhož roku nastoupil Ladislav Röhricht, bývalý soudní diurnista do r. 1879. Dekretem ze dne 16. září 1879 ustanoven byl učitelem Karel Cvrk, který ihned nastoupil a až do r. 1905 zastával. R. 1884 byl jmenován řídícím učitelem, jelikož byla otevřena ještě jedna třída. R. 1895 nastoupil Frant. Kovář, dosavadní učitel sepekovský. Nyní zde působí Frant. Tábor, rodák dmýštický.

Řenkov,

přifařená vesnička k Předbořicům, má o sobě zprávy velmi chudé.

R. 1497 Mašek a Hlavín Petr z Řenkova svědčí, že na fátě v Kovářově byl vždy kněz pod jednou způsoubou. R. 1575 postoupil císař Maxmilian vesnici Řenkov panu Křištofu ze Švamberka. R. 1587 byla založena Kostelecká gruntovní kniha a v té jest i ves Řenkov. Podávám zde zápis týkající se Hrochů, kteří od té doby v Řemkově žijí pod jménem „u Lipoutů“.

Grunt Jana Hlavína. R. 1589 v pondělí po smrtelné neděli páté v Postě prodán jest grunt po nebožtíkovi Janovi Hlavínovi na vsi Řenkově, Urbanovi Houfovi ze vsi Dobrošova, léta svrchu psaného ve čtvrtek po slavném hoďu z mrtvých vstání P. N. J. Kr. Urban Houf nemocí od Pána Boha navštíven jsouc, vyslal na místě svým Jana Zlocha ze vsi Řenkova na zámek Vorlík, aby úředníkům oznámil, že toho nadepsaného gruntu držeti nechce, nýbrž jej Tomáš Hrochovi ze vsi Předbořic pouští, k čemuž jest jeho m. aby on Tomáš Hroch takový grunt za jmenovanou a nahořepsanou sumu ujal a tím způsobem jak v šacunku poznamenáno jest, za něj na termíny platil, povolití a toho poznamenání do těchž kněh gruntovních vepsati poručiti ráčil. Actum ut supra. (Arch. Vorlík). Dle všeho koupil toto místo Hroch pro svého syna.

R. 1647 platí na Vorlík Mikuláš Kříha 20 gr. úroku sv.-Jirského a 20 gr. sv.-Havelského. Kolář platí o vánocích 1 gr.

R. 1603 byla zde svobodnice Voršila Permanka.

Také drželi Jan, Adam a Jiřík z Lašovic svobodnictví v této obci.

R. 1686 byli tito usedlíci, Hroch řeč Lipout, Holub, Kříha, Hlavín, Hácha a j.

V létech 1790 měl Řenkov 8 domů, r. 1840 domů 14 se 128 obyvateli a 6 židovských rodin.

Radejšín.

Vesnička tato jest půl hodiny od Předbořic a tam též patří farou. Má 20 stavení se 170 obyvateli, vesměs náboženství katolického. Místo jest kolébkou starožitného rodu Předbořů z Radejšína, který kvetl v Čechách od roku 1220—1589 v několika větvích. Ve znaku užívali stříbrného býka se zlatými rohy a kopyty na modrém štítu. Klenot byl týž býk vynikající. Léta 1407 seděl jich předek již na Smolotelích. Pešík Předbor zemřel r. 1430 na Karlově Týně jako služebník cís. Zikmunda. Za věrné služby obdržel 2 koně a pacholka. Petr Předbor na Smolotelích připomíná se dále r. 1442—78. R. 1453 koupil se svou manželkou Annou Lazsko, a r. 1453 je zase prodal. Také si vyprosil odúmrtí na jeden díl vesnice Řidce u Mníšku r. 1485. R. 1465 držel ves Voltýřov. Jan Předbor z Radejšína seděl na Želči r. 1455 a držel několik statků kl. Milevského, které obdržel od své tety Kateřiny Kovářovské a zápisy od cís. Zikmunda na vsi Klisín, Klisinec, Hostomice a Jetětice. Tyto vesnice prodal r. 1463 Janovi z Rožmberka.

Adam Předbor z Radejšína na Janovicích, prodal r. 1536 čtyry lidi k záduší kostelu Votickému.

R. 1545 prodal dvůr v Radotíně, v Kašovicích dvůr, v Maricích dvůr za 350 kop gr. pr. Janovi Votickému z Votic. (D. Z. 7, B. 22.)

R. 1534 Ondřej Víta z Rzávého na Nedrahovicích, odkázal statek Předborovi z Radejšína a jeho synovi Adamovi z Radejšína: nápadníci jmenovaní dali r. 1541 své dědictví v obnovené desky zem. vložiti, jmenovitě: v Nedrahovicích tvrz, dvůr poplužní a ves, Jesenice ves, Kamenici ves a dvůr. (D. Z. 4, D 1.)

Držel také městečko Postupice v 16. stol. se svými pěti švagry. Jednu polovinu odprodal r. 1570 a druhou prodala r. 1580 Lidmila Kateřina Říčanská z Radejšína a na Janovicích, dcera rytíře Adama Předbora z Radejšína. Jelikož byla to rodina zámožná, byla v držení i hradu Šelmberka, Nedrahovic, Stěžova a j.

Radejšín patřival ku Zvíkovu od r. 1420. R. 1576 koupil tuto ves Bedřich Doudlebský na Nadějkově, kamž pak patřila. Po čase dostal se Radejšín k panství Vysoko-Chlumeckému.

Zahrádka Mladotova

patří farou do Předbořic. V místě je velkostatek, dle smlouvy trhové z r. 1854 za 57 tisíc zl. str., opodál mlýny Plíčov a Přiválek. Zahrádka je starobylé místo. R. 1385 seděli tu bratři Diviš a Václav ze Zahrádky. Dále Brus a Svojše. Roku 1512 drželi Zahrádku Karlíkové z Nežetic a Halašové z Radimovic. Léta 1538 koupil ji Adam Zahradecký ze Zahrádky. R. 1603 seděl zde Václav Zahradecký z Vlčí Hory, jak lze se dočísti na náhrobníku v kostele předbořickém. Také se činí zmínka o dvou svobodnicích, Václavovi ze Zahrádky a Václavovi Vilasovi. (Věstník král. čes. spol. nauk, 1898).

Od roku 1609 držel Zahrádku Pinta Bukovanský z Bukovan. R. 1637 Dorotka Riterová a pání z Veitmíle, r. 1661 Čabelický ze Soutic a zase z Veitmíle. Nějaký čas také hr. Vratislavové. Cukr z Tamfeldu, říšský hrabě, dal vystavěti nový zámek a v něm kapli, při níž byl zvláštní kaplan. Zemřel r. 1781 a s ním také vymřel tento rod. Statek Zahrádka a Dub, pak dům Cukrovský v Praze, připadly vdově Markétě roz. Malovce. V novější době drželi Zahrádku svob. pán Jan Frant. Linker (1787), později pan Anderle. Kalivoda, hr. Emanuel Michna z Vacínova a paní Vobořilová, která statek r. 1841 Vojtěchovi svob. pánu Mladotovi ze Solopisk prodala, po němž dostalo místo toto jméno Zahrádka Mladotova. R. 1854 koupil velkostatek Josef Kundrath, Josef Valenta a po něm drží Zahrádku rodina Langova a až na dnešní dobu. — R. 1589 seděl rytíř Arnošt Zahradecký ze Zahrádky na tvrzi v Krchově — Půda plodná činí úhrnem 520 jiter, 1438 □ sáhův. Neplodná úhrnem 46 jiter, 567 □ sáhův. Celkem 567 jiter, 405 □ sáhův

List hrab. Jáchyma Ondř. Schlicka knížeti Lichtensteinovi ze dne 2. března 1621.

Černinský archiv v Jindřichově Hradci. Originál ve vitrině rukopisů.

St. Arch. No. 460.

Uveřejňuje Fr. Fau.

Dem durchlaughtigen, Hochgeborenen Fürsten und Herrn: Herrn Karlo Herzogen von Troppau in Schlesien, Fürsten undt regierenden Herrn des Hauses Liechtenstein, Herrn auf Niklasburgh, Veldtsbergh, Baumgarten, Eisgrub, Plumenau undt Prossnicz, Röm: Kay: Maytt: geheimen Rath, Cammerern undt wolverordneten vollmechtigen Commissario in der Kron Böheimb, meinem gnedigen Fürsten undt Herrn.

Görlicz, den 2. März 1621.

Durchlauchtiger, Hochgeborener Fürst! Euer Fürstl. Gnd siendt meine underwillige, gehorsambe Dienst neben wünschung aller Seelen

undt Leiber Wolfarth iederzeit bevorn, gnediger Herr! Euer fürstl. Gnd. Antwort-Schreiben sub dato Prag den 5. Februarii ist mir alhier in Görlitz den eiusdem wol yberantwortet worden, habe auch den Inhalt daraus mit mehrer lesende vernommen, thue anfänglichen gegen E. fstl. Gnd. mich underdienstlichen bedankhen, das Sie nicht allein in meinen ieczigen hochbetruehten undt bekümmerlichen Zuestande (darein mich der gerechte Gott meiner uebermachten Sünden halber billichen kommen undt gedeyen lassen) so ein gnediges und christliches Mitleiden haben, sondern sich auch zue möglicher Beförderung mein undt der meinigen gnädig anerbieten, welche hohe Gnade undt Barmherzigkeit obwol umb E. fstl. Gnd. ich nunmehr in meinem ieczigen exilio werde wiederumb verdienen, vielweniger aber vergleichen können: so sollen sich doch dessen die meinigen stetigs befeissigen. Im gleichen aber wirdt der Allmächtige gutthätige Gott selbst hiezeitlich undt dort ewig ein reicher Belohner sein.

Die Lande Schlesien, sowol das restirende theil im marggraffthumb Oberlausicz hat sich nunmehr Gottlob undt dankh one fernerem Schwerdtstreich Jrer Kay. Mt. in allen dermassen accomodiret undt ergeben, das dieselbe darob ein gnedigstes undt vetterliches Wolgefallen haben undt tragen werden, ungeachtet das der calvinische Geist hart darwider gewietet undt getobet, aber endlichen per Majora zurrückh getrieben worden.

Was auch von meine wenige Person sich darbey sonderlichen in diesen Marggraffthumb alsz da man das geworbene Wolkh zue Rosz und Fuesz abdanken sollen, guetes gethan habe oder nicht, dessen werden E. fstl. Gnd. (ob Gott woll) anderst wohero gründlichen berichtet werden, mir gebührt darvon vielmehr zue schweigen, als viel zue schreiben, damit ich nicht möchte in den Verdacht gezogen werden, als wolte ich dardurch mein Verbrechen gegen Gott undt der hohen Obrigkeit vermeuteln, mich selbst justificiren und rechtsprechensondern ich erkenne undt bekanne einmal wie das andere von Grundt meines Herzens frey offentlichen heraus, dasz ich mich an Gott undt meiner liebsten Obrigkeit höchlichen vergrieffen undt den strengen Rechten nach nichts rechtmesziges zue praetendiren habe, so mich wider gebührende Straff schützen könnte und sollte, dahero ich mich allerunterthenigst undt gehorsambst erbötig, wann undt wohin Jro Kay. Mtt. als mein allergnedigster, angenommener, gekrönter, gesalbter undt natürlicher König mich allergnedigst werden erfordern lassen, das ich one einig bedenken mich alsbaldt persönlichen will einstellen. Ihrer Kay. Mtt. zue Füsten fallen undt in warer Reu undt Leidt meines Herzens, meine grosse Excess undt Attentaten erkennen undt bekennen demütigst umb Gnade bitten undt doch dabey in omnem eventum gewertig sein, was Ire Mayt. auszer albereit meiner confiscirten Gueter mir noch ferners vor eine Leibesstraffe durch deroselben zwar gerechtes aber doch barmherzigen kaiserlichen Mundt gnedigst auferlegen werden, da ich dann dessen albereit in meinem Herzen versichert, das die damalige mir vor Augen schwebende Bitterkeit des Todes nimmermehr zur Verzweiflung an meinem Gott bringen auch kein einziges Ungeduldt noch Widerwillen wider Jre Kay. Maytt. bey mir erwecken wirdt, sondern ich werde (ob

Gott woll) wie ein geduldiges Schlachtlämlein zue meinem Tode eingehen, die angestzte Straff (one einige vorgehende von mir begerte Verhör undt Verantwortung) unwiderseczig ausstehen, sanft in Gott einschlaffen und endlich ewig selig werden.

Da aber der allwaltende undt wunderbare Gott, von welchen Salomon sagt: Des Königs Herz ist in der Hand des Herrn wie Wasserbeche undt er neigts wohin er will, auch Irer Maytt treues Vaterherz zue mir neigen undt ermieltern sollte, das ich dardurch anstatt wolverdienter Straffe, wiederumb mächte bey Jrer Maytt. auszgesendt zu Gnaden gebracht und angenommen werden, uff solchen Fall hette ich freylichen Ursach seiner göttlichen Vollmacht, Lob, Ehr, Preis undt dankh zuesagen, wollte auch vermittels göttlicher Verleihung Irer Maytt. undt deroselben ganzen hochansehnlichen Hauses von Österreich Zeit meines Lebens treuer, aufrichtiger, standhafter undt gehorsamer Underthaner, Knecht und Diener (wie Moyses im Hause des Herrn) sein undt verbleiben sonderlichen aber mich dahin stetigs befleissigen, damit Irer Maytt. bestes gesucht, dagegen aber alles dasjenige, so derselben undt Irer Posterität zu schaden undt Nachtheil gereichen könnte, vermieden werden möchte. Dies ist meine Confession undt Bekandtnus vor Gott undt E. ftl. Gnd. darbey gedenke Ich auch zue leben undt zue sterben, Sprechend täglich mit sundhaftigen aber auch buesfertigen geplagten undt vertriebenen König David, ich habe gesündigt wider den Herrn, werde ich Gnade finden vor dem Herrn, so wird er mich widerholen, spricht er aber also, ich (habe) nicht Lust zu dir, siehe hie bin ich. Er machts mit mir wie es Jme wolgefallet, oder wie der Pricster Eli antwortet dem jungen Samuel, als er ihm die göttliche Straff verkündigte: Er ist der Herr, Er thue, was Jme wolgefallet.

Dies applicire ich uff meine Person stündtlicher, also ich habe mich an Gott und meinen allergnedigsten Kaiser, König undt Herrn höchsten vergriffen und bin straffwürdig worden. Wirdt nun meine einige mir von Gott vorgesetzte Obrigkeit (der Kaiser) mich zu Gnaden auf — undt annehmen, wirdt er mir Leib undt Gut aus Gnaden schenken, wirdt er aber sprechen, ich will dich vor seinen barmherczigen Augen undt Angesicht verstossen undt gebührende Straffe über dich ergehen lassen, wolan Er ist der Herr, er thue was Jme volgefellt.

In meinen jüngst undt ersten Schreiben an E. frstl. Gnd. haber zue Ermilterung E. frstl. Gnd. Gemüt gegen meinen Weib undt Kinder Jren teglichen Unterhalt betreffend, Ich acht Ursachen meiner Person halber angezogen, die E. frstl. Gnd. auch vermöge Jres Antwort-Schreibens in Gnaden auf — undt angenommen undt sich dargegen aller Gnade und Beförderung gegen mir undt Ihnen yberflüssig erbothen, darvor ich auch hiermit yndterdienstlich undt gehorsamb dankbar.

Es sind aber auch nachfolgende Ursachen noch der zue gehörig, ich billigen jüngst nicht ausglassen sollen. Erstlichen, dasz ich die Kays. Kunst-Camera nicht inventiren, ausspoliren nach vornehme Sachen daraus umb halbes Geldt kauffen noch verkauffen helfen, vielweniger selbst erkauft habe.

2. So bin ich auch niemals in der Anzahl der schädlichen Praktikanten gewesen, so durch Ire Ziffer schreiben, Kaiserthumb, Königreich,

Landt undt Leute so viel an Inen gewesen were, umbkehren und dieselbe in einen anderen statum bringen wollen.

3. So habe ich auch in Beheimb hochansehlige Zeugen, darunter Herr Rudolf Tirzka und seine Gemahlin mit begriffen, das ich viel hunderttausend Thaler an Gütern oftmal mit Leibes und Lebensgefahr, denjenigen erhalten helfen, so de facto darumb haben sollen gebracht werden.

4. Zue geschweigen, wie embsig ich mich dessen ungeheimb angenommen, dasz den Exulanten hinc inde katholischerseits allerley Viktualien, sonderlichen von Neuhaus sindt zugeschickt worden. Daraus zue schlieszen, dasz ich den Eventum des beheimischen Unwesens allezeit vor zweiffelhaftig gehalten.

Was das unglückselige Fensterauswerfen anlanget, habe gegen E. Frstl. Gnd. ich mich dessen schon vorhin der Gebühr nach entschuldiget, das ich nembliehen der Autor derselben nicht sey, auch nur anderthalbe Stunde one Gefehr zuvorhin, darvon gewusst, doch müssen darbey noch zwö obiectiones von mir diluirt undt widerlegt werden.

Dann 1., kanu man mir vorhalten, weil ich davon gewusst, warumben ich aus christlicher Liebe die bewussten Personen nicht gewarnt, 2. Warumben ich nicht ufs wenigste denselben Tag zue Hause blieben; darauf giebe Ich diese richtige Andtwortt:

1. Warnen habe ich sie damals nicht mehr können, dann der Graff von Thurn hate albereit zuvorhin das Schlosz mit Reiterei besetzt undt die Thor eingenommen, gleich damals ein Procession ufn Schlosz gehalten worden.

2. hat mich gedachter Graff betrieglicher undt arglistiger weisz auf das Schlosz gebracht dergestalt, dann ich Jme zuvorhin in meinem Losamentt bies aufs rauffen Wiederbarth gehalten undt umb Gottes wilen gebeten, solche hochverfengliche weitaussehende Wedt zuvorhin an dem Ort unerhörte That nicht vorzunehmen, hat er mich zwar darauf mit schmauzenden undt bedreulichen Worten angefahren sprechende:

Es müsse bey Gott sein, wer nicht darbey sein wollt, möchte er lassen, da sich aber Jemandt darwider setzte, sollte Jme soviel geschehen als diésen, doch darneben auch mit angehanget, Ich sollte nur auffs Schlosz konnen undt die Stande, es wurde zuvorhin darüber deliberirt werden obs zuethen sey oder nicht. Darauf ich mich praesentirt undt Vorhaben vor die Stande, so bewilligen sie darzue nicht sondern wird alsbald (weil der ausgeworfenen viel nahende Blutsfreunde damals dabey waren) offenbar gemacht, aber der falsche, scheulose Mann hat mich undt den groszen Hauffen undt meiste Anzahl der anwesenden unschuldigen Stende schendlichen betragen undt hindter das Licht geführt.

Dann nachdem ich neben andern ufs Schlosz in die grüne Stuben kommen, habe ich die Stande ausser der Radelführern anderst vermeint, man würde gesterigen Verlasz auch im Collegio Carolino sich miteinander zuvorhin darvon unterreden, was den damaligen Statthaltern zue proponiren sey, aber er ist alsbaldt vom Tisch aufgestanden undt meniglichen ermahnet mit ihme in die Canzlei zue gehen, so geschehen.

Meines Theils bin ich zwar auch darbey gewesen, weil ichs bey gesetzten Wachen nunmehr nicht endern konnte, habe aber darzue nichts.

geredt, viel weniger Handt angelegt, sondern bin mit M. Philippo Secretaris in loco Peccatorum zue hinderst in einem Winkel gestanden, der mir auch wid. mein Wissen undt Willen (dann ich in wider gewaltt nicht schützen kundte) von der Seiten weggenommen undt durch die des Grafen darzue deputirte Carnifices hinausgeworfen worden.

Herr Michael Slavata weisz, dasz ich seinen Brudern herczlich beweinet, aber so wenig als er ich etwas darzue redere dörffen, wegen Anwesenheit der Radelführer, so mit der gleichen Straffen (wie sie es damals nannten) belegen wollten, ale diejenigen, so ihre begangene Unt-haten, nicht würden billigen undt manuteniren helfen, Ja dasz noch mehr ist yber wenig Tag hernach ists ausgebrochen: dasz Sie der Graff Thurn undt Ulrich Wchinski mit Rapieren haben wollen in der Kanzlei todstechen, so aber, weisz nicht durch wen aus ihren Mittel widerrathen worden.

Der Herr Marggraf ist nummehr mit seinen übrigen Untergebenen Kriegsvolkh zue Rosz undt Fuesz von hier aufgebrochen undt in die Schlesien geruckt: ist schwer zuegegangen, hat aber endtlichen sein müssen, darzue ich dann treulich, wiewol mit zimblicher meiner Leibes undt Lebensgefahr auf allen Seiten geholfen. Dann nachdem er vermerkt, dasz ich nummehr eine guete Zeit hero, zum Frieden undt submission Irer Kay. Maytt. vermög Chur-Sächsischer aufgetragener Commission gerathen, hat er nich angefangen aufs äusserste zue hassen undt mir allerley Widerwertigkeiten mit Auffangung und Eröffnung meiner Briefe undt sonsten zuethen sich understanden auch sich endtlich (doch hinterrucks meiner) dahin verlauten lassen, Er könnte mich sowol beim Kopf nehmen als andere daher ich auch in die 14 Wochen von hinnen sicher nicht rücken dörffen auch nummehr etlich Wochen in Losamenth Tag undt Nacht verbleiben undt mehrerstheils meine gespannte Rohr ufm Tisch liegen lassen undt mein gesindtlich darbey in gueter bereitschafft haben müssen, bies ich endtlichen des gewalts entlediget undt nummehr Gottlob widerumb frey sicher worden bin. Was nun E. frstl. Gnd. mir anstadt undt im Nahmen höchstgedachter kaiserl. Maytt. schaffen undt befehlen werden. denselben will ich treulich undt gehorsam nachkommen.

Hiermit nichts mehrers, sondern thue E. frstl. Gnd. sambt uns allerseits Gottes allmechtigen Schucz und Schirm treulich behelfen.

Datum Görlicz, den 2. Martii Ao 1621.

E. frstl. Gnd.

undt dienstwilliger gehorsame

treue Knecht undt Diener

durante vita

Joachim Andreas Schlick m. p.

Graff.

I. Zeměchy v okrese lounském.

Napsal Fr. Štědrý.

Majitelé od r. 1354—1850.

Vesnice toho jména jsou v Čechách dvě. První se nalézá v okrese velvarském a jest již známa od r. 1264. Naše Zeměchy našel jsem teprv r. 1354—8, kde Mikuláš ze Zeměch a 1361 Michal ze Zeměch v rozličných jednáních před soudem lounským se objevují. Mikuláš ze Zeměch byl majitelem domu v městě a pocházel asi jako Michal z vladycké rodiny, jakých Zeměchy v 14. a 15. století více měly, ač listinné zprávy toliko na rod rytířů z Jimlína poukazují. Tak 3. května 1391 prodává Slach z Jimlína dědičnou rychtu ve Zeměších Janovi Lichému za 60 kop. Svědkové této listiny, kterou známe toliko z opisu, jsou bratři Slachovi Martin z Lipna neb z Hrádku, zároveň poručník dělí jeho, Mikuláš a Jan Škubelez z Jimlína. Velkou pečeť přitisklo město Louny k této listině.

Jméno Slach jest druhotvar Slavibora neb Slajbora a bylo oblíbené u rytířů z Hřivic tak, že se stalo rodinným jmenem Slachů z Hřivic jako u vladyk z Mitrovic jméno Vratislav, kteří po svém praotci všickni přijali jméno Vratislavů z Mitrovic dosud kvetoucích ve stavu hraběcím. Tito dědiční rychtáři měli právo vybíratí soudní pokuty a poplatky. Nad to měli jeden, někdy dva lány polí, z nichž žádných platů neodváděli. V naší listině jest řeč o dvorech a polích a jiných příslušnostech, ale mnoho-li těch polí bylo, se neuvádí. Teprv poslední dědičný rychtář Valentin Falta 10. července 1536, když prodává tuto dědičnou rychtu představeným špitálu sv. Pavla před branou poříckou, zmiňuje se i o krčmě, kterou s rychtou zároveň držel. Potomci tohoto Slacha z Jimlína neb z Hřivic měli ještě část Zeměch, jak svědčí dopis Tomáše Zachlubila, měštěnána pražského, 27. července 1525 předposlednímu dědičnému rychtáři Václavovi Tabulovi, kteréžto lidí poplatné v Zeměších pan Slach z Hřivic držel. Rychtář Václav Tabula má pánům Pražanům oznámiti a jemu Tomáši Zachlubilovi, kdy Slach do Prahy přijede, aby Jan od tří korun s ním o prodeji lidí zemských jednal.

O dědicích Slacha z Jimlína neb z Hřivic jest známo, že Drahoslava vdova Oldřicha z Hřivic zemřela a že 20 kop platu v Zeměších svoláno bylo v Lounech 1454 2. března jako zboží odumřelé na krále spadlé. Král Ladislav dal těchto 20 kop Janovi mladšímu Špánovi ze Zahoří za jeho služby králi prokázané. Litolt z Hřivic dokázal ale listem Drahoslavy z Hřivic 30. ledna 1432, že bratr její Slach z Hřivic dvacet kop gr. platu ročního, svobodného, věčného na dvořích kmetcích (selských) a na lidech v Zeměších za její peníze, totiž za 200 kop gr. dobrých koupil a sobě a dědicům do desk zemských kladl a poněvadž pro války husitské desky nešly (byly zavřeny) svolila, aby Litoltovi z Hřivic, synovci jejímu, dědicům a budoucím jeho dány byly a až desky otevřeny budou, aby si těch 20 kop platu do nich vložil, aneb kdyby toho nebylo, aby list její dobře vůle (neb postupu) plné právo měl. Za svědky dala podepsati Václava z Tuchařic, Protivce z Touchovic, Jana

z Malého Lipna (neb z Lipence) a Jana Šmuháře ze Selmic, který té doby seděl na tvrzi selmické.

Zdali bratři Slacha z Jimlína totiž Martin z Lipna a z Hrádku a Mikuláš, jakož i Jan Škubele nějaké platy na lidech zeměských měli, nevíme. Jan Škubele měl majetek v Hořanech, Martin z Lipna nejen v Lipně ale i na Brodci, o Mikuláši není nám nic povědomo.

Litolt z Hřivic synovec Drahoslavy vysoudil na králi těch 20 kop platu ročního a věčného v Zeměších, ale o potomstvu jeho opět zpráv není. Ještě těžší jest otázka, či synové byli Slach, Martin, Mikuláš a Jan Škubele z Jimlína. Dle archivu lounského I. C. 2 str. 3 uvádí se 1380 Chotěbor starý pán z Jimlína a toho pokládám za otce dotčených čtyř bratří. Plné jistoty nemám, ale toliko pravdě podobnou se mi zdá býti.

1416 měli Jan a Závíš, bratři z Jimlína nějaké zboží. Když umřeli bez dědiců, dal je král Václav Herbordovi a Alšovi z Kolovrat (DD. XVI. 287.) Odtud se děje 1525 zmínka o pánu Novohradském, který také něčím vládl zde. (arch. loun. původní listina Tomáše Zachlubila měšťana pražského). Jiný Závíš z Jimlína uvádí se 1438, když v bitvě u Želenic vojsko Jakoubka z Vřesovic bylo poraženo a mnoho jich upadlo v zajetí, byl mezi nimi Martin, člověk pana Závíše z Jimlína (Mitth. d. 9. d. D. i B. XX. 20) s jinými devíti totiž Janem Dlouhým, Duchkem, Machkem, Matoušem, Mydlákem Janem, Mikulášem, Jakubem Novákem, Janem Rychlíkem a kovářem Mužem. 1417 měl Václav ze Zeměch dům na novém městě pražském v jerusalemské ulici na rohu (Tomek Základy no. 205).

1452 Aleš Hříč Hurt z Pozdně a 1464 Erhart z Hořan a z Podbradce měli díly zboží zeměského (DD. XXI. 225. 226.) Byl téhož rodu jako páni z Jimlína. 1456—61 Krížek ze Zeměch často se připomíná, ale v Zeměších sotva co měl, aniž povědomo, kterému rodu náležel. K témuž rodu rytířů z Jimlína náležela Žofka ze Žatce, která byla vdovou Bohuslava Hromady z Boršic a který měl část zboží stochovského. Táž měla na Zeměších 1488 4. února pojištěné věno 300 kop a za ně ručili bratr Bohuslavův Vilém Hromada z Boršic spolu s Janem z Bysně, který v touž dobu seděl na Selmické tvrzi. (archiv český IX. 456).

1520 7. srpna píše Zdeněk Lev z Rožmitála Vilémovi Kornoužskému z Kolovrat, že se dozvěděl z jeho psaní, že Jan Slach z Hřivic spolu s bratrem svým (neznámého jména) se uvázal v Zeměchy ves jeho, kteráž se Vilémovi Kornoužskému na díle dostala a to před dvěma lety. Omlouvá se Zdeněk Lev z Rožmitála, že psaní obdržel v Benešově a že naň hned odpovědět nemohl. Radí mu, aby když list obranný vyšel od úředníků menších desk zemských, že měl nějakou k tomu příčinu, ale že se zaň přimluví, aby pře jeho přišla na úředníky vyšší, až se sněm o sv. Bartoloměji (24. srpna) v Benešově sejde.

Z tohoto psaní víme, že Jan Slach z Hřivic, který až do roku 1535 byl ještě pánem na tvrzi Hřivické (viz mé Hřivice str. 9.) měl nějaké platy na Zeměchách, které s Kolovratem Vilémem Kor-

nouzským ve sporu byly. Kdyby byl Vilém na obranný list od úředníků menších vydaný do čtyř neděl neodpověděl, mohl žalobce dáti se uvésti jiným ještě listem obranným skrze úředníka desk zemských. Zdá se však, že Jan Slach brzy po svém uvedení do statku zeměšského ještě před r. 1535 tento prodal staroměstským pánům správčům špitála sv. Pavla, jak se o tom Tomáš Zachlubil, měšťan pražský zmiňuje.

Tím jsme se přiblížili k hlavním majitelům Zeměch. Dědicové Slacha z Jimlína r. 1391 připomenutého dělili se v dědictví své v Zeměchách a dle uvedených udajů Jana a Závise z Jimlína neb z Hřivic, Alše Hurta Hříče z Pozdně, Erharta z Hořan a z Podbradce a Jana Slacha z Hřivic ztráceli platy na lidech poddaných zeměských buď, že bez dědiců mřeli a zboží jejich spadlo na krále, aneb že je rozprodávali rodům jiným, až kolem r. 1535 byli tu jen Kolovratové a z druhé strany rod původně měšťanský pražský z rodu Olbramoviců, který se zval z Dobročovic Hornátekých (viz o tom Slovník naučný XI. 589). Od koho Bohuslav Hornáteký z Dobročovic, jenž sídlil v Zálesanech u Českého Brodu koupil platy na lidech, nepodařilo se nám v pramenech postihnouti. 1525 10. listopadu koupil Zikmund Bareš z Kamenice od Bohuslava Hornátekého z Dobročovic dvory kmetcí s platem v Zeměších za 750 kop m. Počítáme-li za jednu kopu úroků ročních 10 kop českých, dělalo by to počítaje, že z lánu se platilo 2 kopy m. ročně $37\frac{1}{2}$ lánů polí, ze kterých se platil roční úrok, což činí většinu celého katastru zeměšského. Syn Zikmunda Bareše z Kamenice Vilém přiznává se k trhu a vkladu, který prve před shořením desk učiněn, totiž dědictví své v Zeměších dvory kmetcí s platem, což tu měl se vším příslušenstvím a panstvím to vše, což tu po otci svém měl tak a v témž právě, v mezích a hranicích, a také tak, jak prve l. 1525 v pátek před sv. Martinem (10. XI.) od někdy Bohuslava Hornátekého trhem ve dsky vloženo bylo, zase ve dsky vložil i prodal purkmistru, radě i vši obci Starého města pražského nyní i budoucím za půl osma sta kop gr. čes. úplně zaplacených. (D. Z. 6. H. 13) Tak se dostala většina platů ze Zeměch špitálu sv. Pavla za branou poříckou.

Tomutěž špitálu dostalo se kšaftem Kateřiny Dřelské z Janovic r. 1514 3. května platu dědičného, který měla v Zeměších na lidech v ní obývajících a to hlavně čtyři kopy platu také dědičného na člověku Bérovi dskami zemskými zapsaného, ten plat obojí i s těmi lidmi však na ten způsob, aby purkmistr a rada každý rok z toho platu nějakou kopu odejmouce lázně chudým časem svým topiti rozkázali a díl mezi chudé řemeslníky dobré a zachovalé a pracovité, kteříž dítky mají, ježto zniku míti nemohou, rozdali. (DZ. 6. K. 13.)

Tak se dostaly Zeměchy celé pod moc a právo pánů Staroměstských, kteří jmění k špitálu odkázaného aneb koupeného spravovali. Zeměští robotu ruční a potažitou nekonali, nýbrž jen v penězích ji odváděli, čímž se stalo, že tato obec jisté samostatnosti oproti okolním obcím se těšila, což i na její poměrnou zámožnost vliv mělo. I když Ferdinand I. města za zpouř ve válce šmalkaldské pokutoval odnětím statků a výsad, zůstaly statky špi-

tálům a kostelům zapsané ušetřeny a ani katastrofa bělohorská neměla pro Zeměchy škodných následků pokud se týče majetku. Ovšem že ve válce třicetileté sužování a drancování byli Zeměští stejně jako celé okolí jejich.

Že však vrchnost prosbám Zeměských se nakloňovala, víme z několika případů. Po válce třicetileté roku 1650 prosí rychtář a konšelé na místě obcí Zeměchy, Dlažim a Buděhostice, kteří poddani byli špitálu sv. Pavla pány staroměstské, aby jim úroky ze statků pustých a vojskem zruinovaných od r. 1630—49 odpuštěny byly. Dluh Zeměch obnášel od r. 1618—49 kop 921 gr. 33 a 3 denáry (peníze jichž šlo do groše 12). Prosbě té bylo vyhověno.

Za to ale neplatili desátek zůstavše dlužni faráři Opočenskému Janu Stattmüllerovi 42 strychů 1637 28 července prosí arcibiskupa kardinála Harracha o spomožení. Tenkrát byl již farářem v Gunzkirchen diecése pasovské, v Opočně působil od r. 1630—6. Byl Němec a jeho nástupce Jiří Grab 1661—5 rodem z Kostnice taktéž Němec Šváb valně poněmčili osadu opočenskou.

V těch dobách pokoušel se o prodej Zeměch známý válečník ve válce třicetileté Jan hrabě z Aldringen. Rada staroměstská vysílá k němu svého úředníka Daniele Hufnagla o zápůjčku 5000 zl. (arch. m. Prahy 383.) Vyjednávání se rozbilo, není známo, pro které příčiny.

Také pozdější majitel Nového hradu od 1670—91 Gustav Adolf z Farrensbachu byl by rád zaokrouhlil své panství Zeměchy. V r. 1680 16. června žalují naň Zeměští své vrchnosti, že jim grunty zapovídá a když hnůj voží skrze jeho grunty, že od nich mejto mítí chce. Zeměští navrhuji své vrchnosti, aby se od něj pivo beztoho nedobré nebralo a na místo piva novohradského pivo lounské se odebíralo, kteří chtějí jedenáctý věrtei k špitálu odváděti. Staroměstští páni jim odpovídají, aby se tím poodložilo a pánům lounským, aby strpení měli se vzkázalo. Také páni špitálští vypovídají šenk piva ročovského v Zeměchách převorovi ročovskému 1718 22. dubna do půl leta. Byl to bezpochyby Benignus Sichrovský, který byl náměstkem převorovým (arch. kl. ročov.). Konečně se podařilo knížeti Josefovi ze Schwarzenberka r. 1768, že koupil platy na lidech zeměských za 6000 zl., ale panství a práva s tím spojená zůstala při Starém městě pražském až do konečného zrušení poddanství r. 1850 a jeho výkupu.

Poměr nové vrchnosti knížete Švarcenberga nebyl bez potřízek. Brzy začali úředníci od Zeměských žádati daně pod jménem extraordinario, vymyslili, že mají odváděti tak zvané sváteční peníze ročních 6 zl. a plat z domků na obecní půdě ročně 3 zl. 15 kr. Ale krajská komise žatecká 23. února 1786 odmrštila vrchnost se všemi požadavky jejími, protože extraordinarium žádané již v placené robotní dávce obsaženo jest a dle kupní smlouvy 20. února 1768 v bodu třetím ničím jiným zavázání nejsou, než co jim Kateřina Dřelská z Janovic kšaftem svým špitálu sv. Pavla v Praze odváděti poručila. Také uznáno, že peníze sváteční 6 zl. do roční

dávky 89 zl. 47 kr. vpočítány jsou a činí z domků na obecním pozemku vystavených vždy obec zeměská brala a nová vrchnost žádného práva k dávce 3 zl. 15 kr. nemá. (z opisu v registratuře obecní vyňato). Od té doby 1786—1850 nebylo mezi obcí zeměskou a vrchností knížete Švarcenberka ohledně výšzpomenutých požadavků žádných obtíží.

K vůli poučení podáváme zde tabelární přehled veškerých podle vyšetření komise za mírnou náhradu dávek naturálních, robot a peněžitých dávek neb úroků, pak zadržalostí z těchto dávek a práci za rok užitkový 1848, které vlastníci držebností gruntovních nebo domů v obci ležících oprávněnci Janovi Adolfovi, knížeti ze Schwarzenbergu odrazic prvé povinnost jeho, povinni jsou vybývati.

Tento tabelární přehled zpracován jest podle domovních čísel a má 1. seznam majitele dotyčné živnosti, jakou povinnost měl (zdali robotu potažnou čili jen ruční konal, kolik dní v roce a zač tato roboty byla oceněna. Dále z tohoto celkového obnosu srážela se třetina dle patentu 4. března 1849 a zbývající dvě třetiny se uvedly jako roční úrok na jistinu, kterou dotyčný majitel usedlosti neb domku mohl odvésti najednou aneb ve 30 ročních lhůtách, což trvalo u nás až do r. 1880. Jak spláceli Zeměští roboty do důchodu panství novohradského, nemohli jsme se dopátrati. Obvyčejně spláceli majitelé statků a živností v ročních lhůtách, což se mi zdá bylo pravidlem i u Zeměch.

Sedláci konali roboty ročně 3 dni v témdni, což činilo 156 dní a roboty ruční od sv. Jana do sv. Václava, což počítalo na půl léta čili 26 dní, jeden den totiž v témdni. Náhrada za vykoupnou robotu potažní byla skutečně mírně vyměřena, neboť neobnášela po odrážce třetiny, kterou platila země, ani celé 1 kr. konvenční měny (stříbra), ruční roboty oceněna byla za 2½ kr. stříbra a jistina, která se splácela, činila celkem 46 zl. 15 kr. takže rozdělená na 30 let rovnala se 1 zl. 32 kr. stříbra. Jelikož tento tabelární přehled nám podává zároveň stav držby jednotlivých usedlostí, který pozdějším uvolněním svobodného prodeje jednotlivých polí, luk a jiných příslušností statků, které povoleno bylo sněmem království českého v letech 1861—70, docela se změnil takže statky velké i malé se rozdrobovaly a tím i některé úplně přestaly býti, jiné opět se přikupováním pozemků zvětšovaly, zůstává tento tabelární přehled dějinným důkazem obce, an nám podává obraz její, jaká byla, když roboty zrušena a svoboda dělitelnosti statků nastala.

V roce 1850 držel číslo 1. Klaus Josef, sedlák, který za 156 dní roboty potažní měl zaplatiti 34 zl. 45 kr. a za 26 dní roboty ruční 11 zl. 30 kr. celkem 46 zl. 15 kr.

Číslo 2. držel Augustin Zimmerman, který měl potažní roboty 156 dní jako č. 1., ruční toliko 13 dní, náhrada za potažní robotu činila 22 zl. 25 kr. a za ruční 7 zl. 20 kr., celkem 29 zl. 45 kr.

Číslo 3. Škarda Jakub za 130 dní potažní roboty 8 zl. 50 kr., na místo ruční roboty platil roční úrok 26¾ kr. oceněný za 3 zl., celkem 11 zl. 50 kr.

Číslo 4. Richter Václav za 156 dní roboty 33 zl. 20 kr. za 26 ruční roboty 11 zl. 5 kr., celkem 44 zl. 25 kr.

Číslo 5. Lošan Josef za 156 dní roboty a 26 dní ruční a za stálý úrok 1 zl. 49 $\frac{1}{4}$ kr. 48 zl. 45 kr. Nebyla to roboty skutečná, kterou konali, nýbrž toliko náhrada za ni.

Číslo 6. Mecker Josef 156 dní potažní a 13 dní ruční roboty, celkem 27 zl. 35 kr.

Číslo 7. Seeman Jan, sedlák, 156 dní potažní, 13 dní ruční a stálý úrok 1 zl. 1 $\frac{1}{4}$ kr. výkup 27 zl. 40 kr.

Číslo 8. Uhlíř Václav, domkář s poli, náhrada za ruční robotu 13 dní 3 zl. 15 kr.

Číslo 9. Jakš Jakub, sedlák náhrada za 156 dní roboty potažní 10 zl. 45 kr., stálý úrok 31 $\frac{1}{2}$ kr., 3 zl. 30 kr., dohromady 14 zl. 15 kr.

Číslo 12. Hýra František za potažní robotu 156 dní a ruční 13 dní a za stálý úrok 54 $\frac{1}{4}$ kr., 24 zl. 20 kr.

Číslo 13. Hýra František za 156 dní potažní a 39 dní ruční roboty 8 zl. 5 $\frac{1}{2}$ kr. a stálý úrok 2 zl. 40 kr. 53 zl. 35 kr. a 17 zl. 45 kr., dohromady 71 zl. 40 kr.

Číslo 14. domkář s poli Rauer Jakub 13 dní ruční roboty a stálý úrok 4 $\frac{1}{2}$ kr., činí 1 zl. 35 kr.

Číslo 16. Urban Jan, sedlák, potažní roboty 156 dní, ruční 26 dní stálý úrok 1 zl. 26 $\frac{3}{4}$ kr., vykoupěno 29 zl. 15 kr. a 9 zl. 40 kr., úhrnem 33 zl. 55 kr.

Číslo 17. Svehota Jakub, sedlák, náhrada za 156 dní potažní, 39 dní ruční roboty a stálý úrok 3 zl. 19 $\frac{1}{4}$ kr., činí 67 zl., 5 kr. a 22 zl. 5 kr., celkem 89 zl. 10 kr.

Číslo 20. Funk Josef za robotu 104 dní a stálý úrok 23 kr. 8 zl. a 2 zl. 35 kr., činí 10 zl. 35 kr.

Číslo 21. Uhlíř Josef za potažní robotu 156 dní, ruční 39 dní a stálý úrok 2 zl. 26 kr. 49 zl. 40 kr. a 16 zl. 10 kr., dohromady 65 zl. 50 kr.

Číslo 22. Kellerman Josef potažní 156 dní, 26 ruční roboty, stálý úrok 1 zl. 21 $\frac{1}{4}$ kr. 27 zl. 15 kr. a 9 zl. celkem 36 zl. 15 kr.

Číslo 23. Jung Jan za potažní robotu 156 dní 14 zl. stálý úrok 41 $\frac{1}{4}$ kr. 4 z 35 kr., celkem 18 zl. 35 kr.

Číslo 24. Vagner Josef potažní roboty 156 dní, ruční 26 dní stálý úrok 1 zl. 39 $\frac{3}{4}$ kr. 33 zl. 30 kr. 11 zl. 5 kr., úhrnem 44 zl. 35 kr.

Číslo 25. Lavička Václav za 156 dní potažní roboty a 13 dní ruční 16 zl. 20 kr. stálý úrok 48 kr. činí 5 zl. 20 kr., celkem 21 zl. 30 kr.

Číslo 26. Volkman Václav, domkář s poli náhrada za 39 dní roboty a stálý úrok 4 $\frac{1}{2}$ kr. 1 zl. 10 kr. a 30 kr. 1 zl. 40 kr.

Číslo 27. Vagner Jan, sedlák 156 dní potažní 13 dní ruční roboty a stálý úrok 48 $\frac{3}{4}$ kr., 16 zl. 55 kr. a 5 zl. 25 kr., celkem 22 zl. 20 kr.

Číslo 29. Lavička Josef 104 dní roboty a stálý úrok 21 kr. 7 zl. 25 kr. a 2 zl. 20 kr., celkem 9 zl. 45 kr.

Číslo 30. Bouda Josef 156 dní roboty potažní, 13 ruční stálý úrok 1 zl. 19 $\frac{1}{4}$ kr. 26 zl. 50 kr. a 8 zl. 45 kr., celkem 35 zl. 35 kr.

Číslo 31. Cifka Antonín, domkář s polí 13 dní ruční roboty, stálý úrok $2\frac{1}{4}$ kr. 30 kr. a 20 kr., celkem 50 kr.

Číslo 33. Suske Štěpán, sedlák, 156 roboty potažní, stálý úrok 21 kr. 7 zl. 25 kr. a 2 zl. 20 kr., celkem 9 zl. 45 kr.

Číslo 36. Mecker Tomáš 156 dní potažní, 13 dní ruční roboty, stálý úrok $46\frac{1}{2}$ kr. 15 zl. 45 kr. a 5 zl. 10 kr. činí 20 zl. 55 kr.

Číslo 37. Liehm Josef 156 dní potažní, 25 dní ruční roboty, stálý úrok 1 zl. $29\frac{1}{3}$ kr. 39 zl. 5 kr. 12 zl. 55 kr., celkem 52 zl.

Číslo 38. Mecker Josef 156 dní potažní, 26 dní ruční, úrok stálý 1 zl. $56\frac{1}{2}$ kr. 39 zl. 5 kr. 12 zl. 55 kr., celkem 52 zl.

Číslo 39. Lavička Antonín 156 dní potažní, 13 dní ruční roboty, stálý úrok 1 zl. $36\frac{3}{4}$ kr. 32 zl. 35 kr. 10 zl. 45 kr. činí 43 zl. 20 kr.

Číslo 40. Sochor Antonín 156 dní potažní 26 dní ruční, stálý úrok 1 zl. 35 kr. 31 zl. 50 kr. 10 zl. 35 kr., celkem 42 zl. 25 kr.

Číslo 44. Lošan Václav 130 dní roboty, stálý úrok $22\frac{1}{2}$ kr. 7 zl. 50 kr. 2 zl. 30 kr., celkem 10 zl. 20 kr.

celkový obnos 966 zl.

II. Rychtáři a od r. 1850 volení starostové.

Zeměchy, které náležely v století 14. a 15. rozličným členům rodu z Jimlína, dostaly dědičného rychtáře r. 1391 3. května. Jmenoval se Jan Lichý a koupil tutý rychtu za 60 kop od Slacha z Jimlína. Náležela k ní pole, dvůr a jiné nejmenované příslušenství. Vymínil si ale Slach z Jimlína pro sebe a své dědice právo předkupní za tutéž cenu, za kterou ji prodal. Svědkové tohoto trhu jsou bratři jeho a sice Mareš (Martin) z Hrádku neb Lipna, zároveň poručník jeho dětí a statku Mikuláš a Jan Škubele z Jimlína a páni lounští přivěsili taktéž svou pečeť.

Listina tato proto jest důležitá, že o tomto rodu z Jimlína přináší jakési světlo, kterýžto rod již tehdyž osedl nejen na Jimlíně, ale i na Hřivcích, Zbrašíně, Lipně, Opočně, Touchovicích a dále na Hřiškově, Brloze, Stradonicích u Zlonic, na Pozdni, Podbradci, Svinarově a Brodci. Z dědičných rychtářů známe ale jen prvního a posledního a předposledního 1525 Václavu Tabulu. 1536 v pondělí před sv. Marketou (10. VII.) prodává Valentin Falta rychtu a krčmu špitálu sv. Pavla před branou poříckou. Odtud víme, že tito dědiční rychtáři měli i krčmu zeměšskou. (Ke jmenu Falta mohu na základě knih gruntovních zvláště z Hřivic, z Netluk, Konětop a Solopisk tvrditi, že ze jmena Falta povstalo jméno Valda, kterýžto rod po celém Podlesí jest velmi rozšířen. Tím ovšem se netvrdí, že by všickni pocházeli od tohoto majitele dědičné rychty v Zeměších).

R. 1536 hned po tomto Valentinovi Faltovi přichází již od vrchnosti starého města pražského totiž volený rychtář Jan. Nejstarší gruntovní kniha špitálu sv. Pavla zachovala se v knihovně universitní v Praze pod známkou XVII. G. 10 a sahá od r. 1549—1681. Druhá jest v archivu města Prahy pod číslem 2901 a obsahuje důležité zápisy Zeměch a ostatních vesnic téhož špitálu, ale jen do r. 1680.

Třetí od r. 1680—1730 se ztratila a jsme poukázáni jen na zápisy farních matrik v Opočně, které o majitelích jednotlivých statků proto nejsou spolehlivé, protože čísel domovních nebylo, kterážto čísla popisná teprve císařem Josefem II. po r. 1771 zavedena byla; neboť po otci nenásledoval v držbě statku vždy syn, anebo zeť. — Čtvrtá gruntovní kniha jest v listovně soudu lounského ve dvou svazcích a nejnovější vklady od r. 1870 jsou v nejnovějších pozemnostních knihách tam uloženy.

Řada rychtářů od r. 1536—1740 není nepřetržita, protože knihy poznamenávají rychtáře jen příležitostně jako svědky rozličných trhů a svatebních smluv.

Od r. 1547—52 jest rychtářem Jiří Fous neb Talafous. 1549 až 1552 Petr. 1562—5. Kroupník Jira, na jehož statku seděl po stu letech Oto Jindřich rytíř Pudovic z Pudovic 1650, kterého pokládám za potomka Václava Budovce, náčelníka vzpoury stavovské, který 1621 21. června sřat jest spolu s jinými na náměstí staroměstském. Číslo 36. nynější mělo tohoto Otu Jindřicha z Pudovic za majitele. 1567 přichází Diviš rychtář a 1572—83 Matěj Dvořák na statku Fousově.

1621—9 Jan Březák a Salomena manželka č. 17., 1636 Kuliš Havel, 1646 Funěk Matěj z č. 21., 1660—5 Hán Šalamoun, 1667 až 71 Klaus Jiří, 1685—99 Otto Burian, přiznal se sem z Havraně u Mostu; 1713 Jiří Jirkovic z č. 40., 1748 Vagner Ondřej z č. 24., 1748—58 Perl Tomáš z č. 39. 1760 31. prosince Václav Ložan, odstupující rychtář a konšelé Bouda Josef, Václav Jandovský, Jakub Zimmermann a Jakub Jirkovic, 1760—78 Klaus Václav rychtář, 1763 konšelé Josef Bouda a Václav Ložan, 1779—81 Kollert Josef rychtář, konšelé Josef Bouda, Josef Vagner a Jakub Jirkovic, 1785—9 Vagner Josef, rychtář, konšelé Kadner Jakub, Klaus Václav, Kellermann Václav, Zimmermann Antonín, Panský Jakub, Jirkovic Jakub a Jan Bergner. 1790—1807 Jakub Jirkovic rychtář; 1807—20 Josef Vagner z č. 24. rychtář, konšelé Josef Bouda, Josef Kollert, Václav Uhlíř; 1821—7 Seemann Jan z č. 7., 1829 až 41 Urban Jan, 1848—9 Vagner Jakub z č. 27.

Od r. 1850 volení starostové obce: 1850—2 Urban Josef, 1852 Sochor Antonín představený, Josef Uhlíř radní, Antonín Lavička radní, Jan Škarda a Antonín Vagner výboři. 1853—5 Uhlíř Václav zvaný Funk; 1855—7 Jan Vagner představený, Josef Uhlíř a Jan Škarda výbor, 1859 Jan Škarda, 1860 Jan Vagner, 1862—4 Václav Pelc, první zapisuje účty obecní česky. — 1864—7 Metzker Adolf 1861, účty obecní. 1867—70 Lavička Josef, zvaný Perl. 1870—73 Sochor Antonín, zvaný Havel. 1873—76 Vagner Adolf. 1876—9 Jung Václav (Krysl). 1879—81 Pazler Josef. 1881 31. XII. —1884 Lim Karel. 1885^{1/2},—1888 Kadner Václav. 1888—91 Seeman Josef. 1891—94 Valeš Josef. 1894 21. IX.—1897 31. X. Urban Josef. 1897 1. XI—31. XII. 1899 Lim Karel. 1900 1. I.—31. III. 1904 Zelený Václav. 1904 1. IV.—1908 30. VI. Valeš Josef. 1908 1. VII.—1911 31. XII. Zelený Václav. 1912 1. I. do dnes 1918 3. VI. Černý Josef.

III. Obyvatelstvo.

Nejstarší seznam obyvatelstva poskytuje katastr dokončený r. 1655. Tenkrát se napočítlo 13 usedlostí selských a 14 živností chalupnických. Selské statky měly obyčejně jeden lán, ale i více. Číslo 5. Ložan Bartoň měl $\frac{5}{4}$ lánu, číslo 17. Martin Suchý, později Jiří Kollert držel dva lány; číslo 21. Matěj Funk měl půldruhého lánu. Ostatní měli po 1 lánu. Chalupníci drželi půlčtvrtilánu, čtvrtlánu, půllánu i tři čtvrti lánu. Ostatně výměra polí a držba jejich neustále se měnila. Bylo však prikupováno nebo odprodáváno od jednotlivých statků obyčejně po čtvrtlánu. Tento způsob vzal za své svobodnou dělitelností statků teprv za našich dnů v letech 1862—70. Nyní neděli se statky v celku, nýbrž dělení to pokračovalo tak, že jednotlivé parcely pozemků se kouskují a tím bývalé živnosti lánů napořád mizí.

Co se pak dotýče obyvatelstva samého, byli v Zeměchách poddani špitála sv. Pavla před branou poříčskou v Praze, do jisté míry svobodnější nežli v jiných okolních vesnicích. Od bývalé majitelky Zeměch, Kateřiny Dřelské z Janovic, obdrželi vzácnou výsadu, že nebyli vázáni k žádné potažené a ruční robotě naturální, nýbrž že za ni platili roční plat. Vykoupili se tudíž zeměští penězi a nebyli potahováni k konání roboty s potahem, aneb k práci nádennické ve žni. Činži roční platili při tom jako všickni poddani ostatní podle starodávnejší zvyklosti právní, která se zakládala na smlouvě emfiteutické nebo zákupní, o niž ale žádné písemné paměti není.

Mezi obyvatele patří, pokud se písemné zprávy zachovaly, dva majitelé statku nyní č. 38. rodu šlechtického. 1637 koupil statek ten mající $\frac{5}{4}$ lánu Jan Kryštof Boreň (Boryně) ze Lhoty se svou manželkou Annou Kateřinou Vřesovcovou z Vřesovic po Matyáši Rodovi, Justyně manželce za 400 kop, který osm let před tím odhadován byl v 600 kopách. Bylo to uprostřed vřavy války tricetileté, kdy vpádem saským a nájezdy švédskými statky pustošeny byly. 1650 ujal ten statek Otto Hendrych Podvic z Podvic, od starodávna řečený Krupinovský v 470 kopách. I tento majitel zove se rytířem a jest nepochybně potomkem odpraveného Václava Budovce z Budova na staroměstském náměstí r. 1621. Držel jej až do r. 1663. Spotvořený tvar Podvic také Budvic vede mne k úsudku tomu; neb jsem vnuky Václava Budovce našel v Milém u Bělušic a křestní záznamy jejich našel jsem v Bečově u Biliny, kde matriky až do r. 1707 česky psány jsou. Jeden z těchto potomků Budovcových odstěhoval se do Loun na počátku století 18. a bydlil tam v podruží, nemaje vlastního domu. Za několik let se vystěhoval do Uher a tam se pamět jeho ztrácí.

Důležitější pro nás jest otázka, jak se to stalo, že Zeměchy, které dle druhé gruntovní knihy zachované v archivu města Prahy č. 2904 a č. 2903 a 2905, jakož i nejstarší gruntovní knihy, která uložena jest v císařské universitní knihovně pod č. XVII. G. 10. byly až do r. 1680 úplně české a teprv potom až do r. 1848 měly ráz osady poněmčené a teprv zřízením české školy r. 1911 národu českému jsou zachovány.

Příčiny toho jsou obecné i zvláštní. K obecným náleží úpadek národa českého po bitvě bělohorské. Ač představení špitála sv. Pavla v Praze byli většinou rodilí Čechové, nalézají se v obecním úřadě zemědělském většina kvitancí německých na kvitování ročních výkupů robotních, tak že asi ze 40 kvitancí od r. 1680—1740 jdoucích, sotva deset českých jest. Ostatní všechny jsou německé. Záliba v jazyku německém slušný jdoucí, šířila se i v lidu obecném.

Ke zvláštním okolnostem, proč se Zeměchy poněmčovaly, bylo spojení jejich pod duchovní správu fary Opočenské, která hned z počátku faráři Němci, Stadtmüllerem a Grabem, Čechům vyhověti nemohla. Také panství novohradské ocitnuvši se od roku 1650 v rukou markrabat z Badenu a následujících na to rodů německých přičinilo k zněmčení poddaných a stykem se Zeměchy i nenáhlému poněmčování obce této. Také krajský úřad zatecký úřadoval jen německy.

Zvláště pozorovati jest, že v této době od r. 1660—1740 vkupovaly se rody německé do této obce. Otto Burián přiznal se do statku č. 22, na grunt druhdy Jana Začala z Biletína (který byl císařským rychtářem lounským a později hofrychtářem a majitelem velkostatku Selmice), pocházel z Havraně u Mostu. 1685 Jiří Kollert, poddaný opata oseckého Vavřince Scipiona, rodem z Bylan, přiznal se do statku č. 17. Taktéž Dytrych Glasfeld. A vliv poněmčovací Prahy i v tom se jeví, že některé rody původem české, poněmčily svá jména. Dokázati se to dá z knih gruntovních o rodu Meckerů, kteří v staré gruntovní knize se jmenují Masři, Zimmermannové služí Tesari. Kdežto jedna větev slula Tesari až do r. 1750, zvrátila druhá větev své jméno v Zimmermann již kolem r. 1690. Seemannův rod sluje ještě r. 1779 Zeman Jiří, majitel čísla 7.

Zvláštní potíže působí sestavení obyvatelstva zeměšského od r. 1654 až na naše časy tou okolností, že gruntovní kniha v řadě třetí od r. 1680—1750 období 70 let obsahující se ztratila. Mezera tato dala se částečně vyplniti katastrem z roku 1715 a pozdějšími seznamy poplatníků, které jsme našli v registratuře obce zeměšské. (Zvláštní pomoc a ochotu při tom projevil nynější starosta obce Václav Černý a učitel Malinovský, který mnoho různých spisů šťastně vybral a bylo by si přáti, aby celý obecní archiv byl dle let a obsahu srovnán a zachován).

Jestliže tudíž u všech živností a domovních čísel nejsou záznamy od r. 1654 úplné a to může býti toliko až do čísla 44, které r. 1800 jako poslední ze stávajících domů se uvádí, není vinou spisovatelovou jako spíše nedostávajícími se prameny k úplnému soupisu. Co však jsme našli, spočívá na pramenech nepodezřelých a bezpečných. Jen při pochybnostech označili jsme záznamy otazníkem. Číslování domů zavedeno jest císařem Josefem II., a neprovedlo se všude ve stejném čase. Začalo se r. 1771. Roku 1766 bylo zde 44 domů, 1787 45 domů a až do r. 1848, kdy Palacký vydal soupis Čech, nepřibýlo domů, obyvatel českých 263; 1870 přibýlo 6 domů a obyvatel napočteno 315. Od té doby rostl počet domů až na r. 1918 na 111 čísel, r. 1900 měly Zeměchy

543 duší a 1910 658 obyvatel. Spojení obce drahou lounsko-postoloprtskou a lounsko rakovnickou působilo mocně na rozmnožení obyvatelstva a domů.

Číslo 1. původně 1 lán. 1654 Jan Perl. 1715 Vagner Řehoř. 1738—57 Jan Jiří Klaus. 1777—89 Václav Klaus měl $\frac{5}{4}$ lánu. 1789—1815 Josef Klaus. 1815 Josef Klaus, syn Josefa Kause. 1848 Josef Klaus, Anna m. Týž vykoupil robotu za 46 zl. 15 kr. 1876 8. X. Beh František, bývalý poštmistr v Lounech.

Č. 2. 1654 Alžběta Havlíckova. 1666 4. února Vavřinec Pruš koupil sobě, m. a dědicům statek pustý s příslušenstvím od Alžběty Havlíckové vdovy za 300 kop míš. 1669 2. X. koupil Martin Blažek sobě, Anně Marii m., dědicům a budoucím grunt Havlíckovský od Alžběty Průšové, vdovy po Vavřinci Průšovi za 300 kop. 1715 Dorota Zimmermannova. 1736 Jan Jiří Zimmermann. 1748—57 Jiří Zimmermann. 1769 ujal Václav Zimmermann od svého bratra Jakuba. 1804 po Václavovi Zimmermannovi sdělil syn Josef. 1840 přiknut Augustinovi Zimmermannovi, který vykoupil 1850 robotu za 29 zl. 45 kr. 1859 má Anna Zimmermannova polovici. 1860 prodána živnost Josefovi Matyášovi, Anně m. 1877 Václav Matyáš, Marie m. 1892 26. IX. Marie Matyášova. 1897 Jindřich Lavička a Marie. 1902 dražbou Emanuel Getreuer. 1904 Matyáš Alois a Anna.

Č. 3. má půl druhé čtvrti lánu. 1654 Masř Michal. 1715 Zural Matěj. 1736 Lim Matěj. 1750 Josef Lim koupil za 180 kop, matka jeho byla Alžběta. 1777 Jan Josef Lim zedník. 1785—1807 Josef Lim prodal Antonínovi Mladému z Bitozevsi a týž postoupil synu Václavovi Mladému. 1809 prodal Škardovi Jakubovi. 1835 postupuje Václavovi Škardovi. Vykoupil robotu za 11 zl. 50 kr. 1868 Jan Škarda a Eleonora m. prodali Vojtovi Václavovi a Rosalii m. z Chanova. 1872 tiže prodali Františkovi Majerovi a Josefě m. 1873 Isak Rindskopf z Tuchařic. 1882 Rindskopf Moric. 1887 Alois Kohn. 1902 Teplý Julius a Pavlina. 1910 dražbou Berg Josef. 1910 Kamprle Antonín.

Č. 4. 1620 24. X. Václav syn někdy Ondřeje Bočana ze vsi Zeměch koupil sobě, Dorotě m. i dítkám a budoucím svým od Anny, Kateřiny a Salomeny sester svých grunt po otci Ondřejovi Bočanovi za 400 kop gr. m. 1644 4. III. Jan Martinovic koupil grunt po nebožtíkovi Václavovi Bočanovi s lánem dědin za 400 kop m. 1669 29. VII. Jiří Martinovic ujal grunt po otci svém Janovi Martinovic za 400 kop. Platí od r. 1671—94. 1715 držel grunt ten Václav Černý a taktéž 1736. Dceru Václava Černého vzal si Kryštof Herman, který tím se stal majitelem statku. 1757—89 drží statek syn Kryštofa Josef Herman. 1803 přešel na syna Jakuba Hermana. 1825 satební smlouvou Václava Richtra s Annou, vdovou po Jakubovi Hermanovi stáli se manželé držiteli statku. 1848 Václavovi Richtrovi přiknut jest, který ho prodal Václavovi Pelcovi z Hřivic, synu Václavovu. 1850 Pelcova Františka drží polovici statku. 1887 Přítel Jordán a Julie. 1908 Julie Přítelova, majitelka polovice statku.

Č. 5. statek s $\frac{1}{4}$ lánu. 1641 28. XI. Bartoloměj Lošan koupil grunt po nebožtíkovi Adamovi, synu Václava Lorence jinak Var-
mužky zůstalý se vším příslušenstvím za 300 kop m. Týž Bartoň
Lošan koupil půllán dědiny od Šimona Brodila za 140 kop m. 1660
20. února. 1677 27. XI. Bartoloměj Lošan nemoha pro starost na gruntě
hospodařiti, postoupil grunt i s půllánem přikoupeným za 400 kop
synu Jiřímu. Tento hospodařil na statku do 1697 a po něm syn
Matěj, který 1714 zemřel. Následoval opět syn Matěj a po něm
Václav. 1757 přichází Marie Lošanova a opět Matěj Lošan po
r. 1757. 1777—89 Václav Lošan, který prodává 1808 grunt synu
Václavovi. 1845 Lošan Josef a m. Františka, rodem Kopřivova
z Brodce. 1868 prodán statek Františkovi Hýrovi a Karolině m.
1875—7 Františka Lošanova. 1885 Alois Lošan. 1899 Antonie Be-
ránkova. 1903 Veronika Fikarova, 1905 provdaná Seemanova. 1915
jest jen domek.

Č. 6. mělo $\frac{3}{4}$ lánu. 1622 9. XII. Tobiáš Panský ze Pšan složil
list svůj zhostný a koupil sobě, Zuzaně m. a dědicům grunt po Pavlovi
Martinovic zůstalý za 660 kop m. 1629 22. III. Jan Lhotský přiznal
se k vdově Zuzaně po Tobiášovi Panském a ujal grunt v téže sumě a
týmž způsobem, jak Tobiáš Panský v držení byl. 1642 15. IX.
ujal grunt tento podle smlouvy se Zuzanou, vdovou po Janovi
Lhotským i na místě sirotků za jiný grunt svůj, kterýž jí postoupil.
1654 Jiří Lhotský. 1715 Jakub Kneisel. 1736 Matěj Bouda. 1760
až 77 Václav syn Matěje Boudy. 1808 ujal ho syn Václav Bouda.
1811 prodán Jakubovi Jirkovic. 1814 prodán Václavovi Kulhánkovi.
1819 ujal ho Václav Jirkovic z Malnic. 1822 dostal se Michalovi
Liskovi a Marii m. z Bravan. 1823 koupil ho Josef Mecker. 1850
prodal ho Mecker Josef Vincenci Lavičkovi, synu Antonínovu.
1865 Vincenc Lavička prodal ho Adolfovi Vagnerovi a Anně m.
1898 dostala se Zdence Vagnerové po matce Anně polovice, která
se provdala 1903 Rabasova a 1914 měla polovici statku.

Č. 7. $\frac{3}{4}$ lánu. 1656 18. ledna Jakub Valenta po otci Valentovi
zůstal na chalupě, které jedna čtvrt rolí náleží, dědickým právem na něj
jakožto nápadníka před dvaceti lety připadlý, zůstává až dosavad
v držení též chalupy bez zápisu. Poněvadž pak s Voršilou, man-
želkou, syna a dceru má, žádal o vtělení. 1660 20. února přikou-
pil od Bartoně Lošana čtvrt lánu dědiny za 65 kop m. 1679
3. února postoupil živnost svou Václavovi Valentovi synu svému
ve 200 kop m. Po něm dostala se Jiřímu Schneidrovi, Marii
Magdaleně m., kterého jsme od r. 1690—1715 v držení chalupy
postihli. Od r. 1732—50 přešla na Hermana Michala. 1757 držel
ji Herman Jakub. 1769 Václav Herman zdědil ji po otci Michalovi.
1776 postoupil ji bratru Jakubovi Hermanovi. 1739 prodal ji Jakub
Herman Antonínovi Henslovi z Vršovic. 1793 Antonín a Josef
Henslové prodali ji Josefovi Geelovi z Milčovsi. 1794 dostala se
Janovi Josefovi Seemanovi. R. 1826 satební smlouvou Jana See-
mana, syna Janova s Annou Brunnerovou stali se tito manželé
společní majitelé. Jan Seeman vykoupil robotu za 27 zl. 40 kr.

1850 dostala se živnost s polovice dětem Anny Seemanové
1852 Josef Seeman a m. Teresie, rozená Plunder z Mnichova.

1885 Josef Seeman a Barbora Seemanova měli po $\frac{1}{4}$ živnosti, 1893 taktéž po čtvrtině.

Č. 8. $\frac{1}{8}$ lánu. 1654 Pavel Lokaj. 1713 Uhlíř Václav. 1736 Uhlíř Šimon. 1769 po otci Šimonovi sdělil syn Václav Uhlíř. 1789 Uhlíř Josef. 1835 po Václavovi Uhlířovi syn Václav nastoupil, který 1850. vykoupil robotu za 3 zl. 15 kr. 1868 Alžběta, dcera Václava Uhlíře provdala se za Václava Folkmana, kteří jsou 1873 společní majitelé. 1878 Josef Veps a Johanna. 1884 Václav Hackenschmid a Anna m. 1894 Josef Funk a Alžběta. 1895 Fišer Václav a Antonie. 1901 Antonie Fišerova. 1910 František Hadrávek a Zdeňka. 1913 Antonín Ložan, Anna m. 1914 Faix Josef a Marketa.

Č. 9. půl druhé čtvrti lánu. 1629 22. III. Jakub Krejčí koupil sobě, Marketě m., dědicům a budoucím svým chalupu po Pavlu Mincarovi a sirotcích po něm zůstalých Janovi a Jiříkovi za 60 kop m. 1641 30. X. Václav Tesař koupil chalupu po Jakubovi Krejčím za 70 kop m. Též přikoupil k též chalupě od Kateřiny Němcovy od gruntu Novákovského roli jednu čtvrt za 75 kop peněz hotových. 1676 29. I. Šimon Tesař jakožto syn jediný někdy Václava Tesaře ujal chalupu po témž otci svém. Platí do r. 1678. Po něm držel chalupu Jung Řehoř 1692—1713, který měl m. Annu. 1736 jmenuje se Jakub Zimmerman neb Tesař, první m. byla Marie Boudova, druhá Anna. Po Jakubovi držel chalupu syn Jan Jiří Zimmerman, jehož kšaft se zachoval (německý) z r. 1743. Nyní následovali tři Jakobové po sobě 1757—9, druhý 1784—1815, jehož m. byla Rosalie a 1816 třetí Jakub, m. jeho Teresie, rodem Hesova. Týž sřejmarčil usedlost svou s Václavem Dörflerem a Marií m. za usedlost jeho v Zeměších č. 26. 1834 Václav Dörfler, Marie m. prodali Františkovi Stichovi z Hradiště u Postolopr. 1838 František Stich postoupil bratru svému Josefovi Stichovi. 1839 po smrti Josefa Sticha přirknuta chalupa otci jeho Josefovi Stichovi. 1839 Josef Stich prodal Antonínovi Reinhartovi. 1840 Antonín Reinhart prodal Jakubovi Jakšovi, který 1850 vykoupil robotu za 14 zl. 15 kr. 1857 následoval syn Jakubův Karel Jakš. 1868 Sigmund Taussig a Pavlina m. 1873 Karel Jakš. 1898 Emil Jakš nezletilý, 1902 zletilý. 1902 Hieke František a Marie. 1905 František Marek a Antonie.

Č. 10. původně půllán, nyní domek na obecním gruntě stavěný platí 45 kr. ročně obci. O nejstarších majitelech nejsme dostatečně zpraveni.

1767—85 Jan Perger neb Pergner. 1797 Josef Pergner. 1803 Matěj Nič. 1827 přirknuta chalupa vdově Marii Ničové. 1827 svačební smlouvou Františka Anderta z Opočna s Johannou Kučerovou z Lipence, připadl domek po Marii Ničové těmto manželům. 1849 sirotci po † Františkovi Andrtovi, kteří jej prodali 1852 Josefovi Gebeltovi, Anně m. 1876 Jan Gebelt. 1888 Josef Vohánka starší. 1900 Vohánka Václav. 1909 Hefner Václav a Anežka.

Č. 11. domek se zahrádkou na obecním gruntě stavěný, platí ročně 45 gr. obci. 1718 Horák Josef 1767. 1769 Horák Matěj a m. Marie Anna. 1777—97 Horák Josef. 1817 Katerina Horáková 1877 Fišer Antonín a Anežka. 1911 Anna Schreierova.

Č. 12. usedlost původně $\frac{3}{4}$ lánu. 1654 Jan Funk. 1715 Jakub Prünler. 1736 Jakub Prünler. 1748—1789 Antonín Zimmerman, krejčí. 1814 Efraim Gut, žid z Lišnice, prodal Anně Uhlířové. 1835 Jan Lehman prodal Františkovi Hesovi, synu Bartoloměje Hesa. 1845 František Hes a Anežka m. prodali Františkovi Hýrovi, Karolině m. Týž vykoupil robotu 1850 24 zl. 20 kr. 1858 František Hýra postoupil synu Adolfovi Hýrovi.

Č. 13. krěma s $\frac{3}{4}$ lánu. 1536 Valentin Falta, rychtář a krčmář. 1619 Berda Tomáš, starý krčmář. 1620 2. března obvinil Dobiáš Celný z Loun, krčmáře zeměšského Jana Vlasáka z vejtržnosti, kteréž nad ním v Zeměších ručnicí udeřením v hlavu se dopustil. I pro ujiti dalšího zaneprázdnění z místa radního od pánnův podání jsou ku právu rychtářskému. Po vyslyšení obou stran což se koliv mezi nimi sběhlo, to se mezi nimi zdvihá, neb říkají v nic obrací tak že to, co se sběhlo, žádnému z nich k ujmě poctivosti dědicům a budoucím jich býti nemá nyní i na časy budoucí (arch. loun. I. C 25). 1632 1. X. Jindřich Kaffaun koupil sobě, Dorotě m., dědicům a budoucím svým krěmu od Jana Březáka, Salomeny m. s jedním lánem dědiny a dvěma zahrádkami za 700 kop m. 1641 Michal Masíř prodal krěmu Václavovi Funkovi za 700 kop m., který ji držel od r. 1641—65. Po něm ji držel 1715 Jan Kryštof Hanel. 1732—4 Kittl Ferdinand, Kateřina m. byl zároveň bradýřem. 1736 Jan Zvěřina. 1738 Matouš Čermák. 1757 Jan Pergner ještě v r. 1789. Po něm syn Václav, který krěmu prodal 1809 Vojtěchovi Nikerlovi, Magdaleně m. 1810 trhem se dostala Václavovi Müllerovi, Susanně m. 1815 koupila ji Johanna Stöhrova. 1823 byl tu pachtýřem František Vachet. 1829 přirknuta Františce Stöhrové provdané Vobořilové a Leopoldovi Fišerovi, sládku v Želči, otčimu Františky Stöhrové. 1829 Františka Vobořilova a m. Pavel Vobořil, prodali ji Bernardovi Hübnerovi, Magdaleně m. a tito 1832 prodali ji Martinovi Cyprianovi, Alžbětě m. z Lipence. 1838 koupil ji František Hýra a Karolina m. Týž vykoupil robotu za 71 zl. 40 kr. 1883 drží ji Seemann Josef a Barbora m.

Č. 14. domek. 1720 Cibulář Václav. 1747 Anna Handlova, dědička Cibuláře Václava postoupila Václavovi Bründlerovi, po něm 1757 Vít Pründler. 1777 Jan Zvěřina, potom Bründler Josef, jehož vdova Klara rodem Nosek 1807 vzala si Jakuba Rauera 1809. Po nich dědil syn Jakub Rauer 1842. Týž vykoupil 1850 robotu za 1 zl. 35 kr. 1868 dědili děti Jan Rauer a Anna sestra jeho. 1869 Urban Vincenc. 1872 Urban František prodal Treglerovi Petrovi a Anně m. 1881 Krofta Josef, Barbora m. 1885 Krofta Barbora.

Č. 15. od hospody oddělený domek. 1658 koupil Kryštof Funk švec, chalupu proti krčmě ležící od krčmáře Václava Funka. 1677 Funk Bartoloměj. 1718—26 Funk Václav, 1. m. Kateřina Berounská, 2. m. Maria Magdalena. 1780 Jan Funk. 1790 Josef Kollert. 1794 Panský Filip. 1822 Panský Josef, Anna m. prodali Filipovi Tauscherovi a Rosalii, rodem Panské. 1862 Teutscher František. 1876 Teutscher Josef. 1876 Teutscher František a Marie.

Č. 16 1 lán polí. 1645 25. IX. Jiří Klaus ze Zeměch přiznil se ke Kateřině, vdově po Matěji Kališovi a dal si grunt od své manželky postoupený do knih vložit. Zemfel r. 1691. 1693—1715 Klaus Jakub a Anna m. 1736 Klaus Jan a Dorota m. 1748—57 Jan Kellerman, Dorota vdova Jana Klausova. 1759—85 Uhlíř Václav, po něm syn Václav 1806. 1810 prodal Václavovi Urbanovi z Malnic 1816 přiknut synu Janu Urbanovi. 1850 vykoupil robotu za 38 zl. 55 kr. Týž postupuje statek Josefovi synu a jeho m. Anně Johanovské z Želkovic. 1879 Jan Urban, Anna m. 1887 Josef Urban, Anna m. 1893 Teresie Urbanova. 1901 Koutník František koupil ve dražbě 1907 Josef Černý a Františka rodem Janouškova.

Č. 17. 2 lány. 1621 4: září Jiřík Suchý, syn někdy Matouše Maškovic ze vsi Zeměch koupil sobě, Anně manželce své, Martinovi, Vondrovi, Alžbětě a Matějovi, dítkám svým, též dědicům a budoucím svým od Jana Brežáka, rychtáře zeměšského a Salomeny manželky, též dítek a budoucích grunt řečený Matesovský mezi gruntem Lidmily Blažkové s jedné a Markety Pavlové, jinak Martinovic s druhé strany ležící od lidu vojenského ohněm v zkázu uvedený se 2 lány dědin, zahradou a chmelnicí a jiným příslušenstvím za 1200 kop m. 1651 19. října ujal statek Matesovský řečený od Jiřího Suchého, otce svého Martin Suchý za 1040 kop m. Poněvadž týž Martin Suchý s takovou živností pro své nehošpodářství byti nemohl, tedy zase Jiříkovi Suchému otci polovice té živnosti jest postoupeno. 1668 27. ledna Jiří Otto z panství města Mostu koupil grunt ten od Jiříka Suchého za 1150 kop m. 1685 23. října propuštěn byl Jiří Kollert od opata oseckého, Vavřince Scipiona z Bylan. 1718 nastoupil syn Václav Kollert. 1757 až 1789 syn Josef Kollert ujal statek po otci Václavovi. 1807 odhádán jest statek Josefa Kollerta. 1810 otec Josef Kollert vzdává statek synu Josefovi. 1810 29. září prodal jej Josef Kollert Václavovi Stöhrovi z Radčie. 1815 v dražbě po Václavovi Stöhrovi koupil jej Václav Müller, syn Jana Müllera z Jablonce. 1821 Václav Müller směnili tento statek s Jakubem Svichotou a Rosinou m. za jeho statek v Hořanech č. 1. 1861 Jakub Svichota a m. odevzdali statek Františkovi Svichotovi a Anně m. Jakub Svichota vyplatil desátek a robotu r. 1850 za 89 zl. 10 kr. 1867 drží František Svichota polovic statku. 1887 Václav Svichota. 1889 Marie Svichotova půl statku má zapsaného.

Za moru r. 1661—4 bydlel farář opočenský Jiří Grab v tomto statku.

Č. 18. pastouška. 1676—7 Jan Kaplíř a m. Alžběta, dcera Salomeny Špatenkovy koupili pastoušku.

Č. 19. kovárna obecná, platí 24 kr. ročně obci z pozemku. 1703 Tucharť Jakub a Marie. 1724 Tucharť Václav a m. Kateřina Linhartova. 1729—46 Tucharť Kryštof, m. Teresie, dcera Kryštofa Hanla, druhdy krémáře. 1859 Josef Halíř. 1860 Donát Jan. 1873—4 Roubík František. 1875—80 Václav Halíř. 1881—96 Lapka František. 1897—1905 Ryvola Antonín.

Č. 20. původně čtvrtlán, nyní 1918 domek. 1713 Jakub Klaus. 1718—57 Karel Klaus, m. Kateřina Nauzova. 1757—77

Pergner Vojtěch. 1784—5 Josef Funk. 1789 Alžběta Funkova. 1810 Funk Josef. 1848 vykoupil robotu 10 zl. 25 kr. 1850 Funk Jan, syn Josefa a Barbora m. 1881 Josef Tregler, Anna m. 1885 Iblerova Františka. 1886 Petr Tregler. 1911 Adolf Tregler.

Č. 21. 1 1/2 lánu. 1622 9. prosince Tobiáš Panský ze Pšan složil svůj list zhostní a koupil sobě, Zuzanně manželce i dědicům grunt po Pavlovi Martinovic zůstalý za 660 kop. 1629 22. března Jan Lhotský ze Zeměch přiznal se k Zuzanně, vdově Tobiáše Panského, ujal grunt jeho. 1642 15. září Matěj Funk směnil grunt s Zuzannou, vdovou Jana Lhotského i na místo sirotek jejich za jinší grunt svůj (č. 6.). Kateřina vdova platí ještě r. 1678. †) Dodatek 43. b. c. 1713 Martin Uhlíř — 1736. 1746 Vít Uhlíř, syn Martina. 1783 Uhlíř Josef. 1789 Uhlíř Rosalie. 1790—1800 Jakub Škarda. 1836 Josef Uhlíř. 1850 vykoupil robotu za 65 zl. 50 kr. 1873 sňatkem Karla Lima s Amálií rodem Uhlířovou dostal se statek manželům těmto. 1912 Josef Lim a Angela m.

Č. 22. 1 lán, grunt Začalovský. Před r. 1649 asi za času, když byl rychtářem císařským v Lounech mezi r. 1624—6 koupil ten statek Jan Začal z Biletína. 1649 16. října koupil Dytrych Gloffeld (Glasfeld, Klassfeld) Mandaleně manželce a Markýtě dceři své grunt Začalovský za 700 kop. 1669 2. března Burian Otto z panství města Mostu koupil sobě, Alžbětě manželce a budoucím svým grunt Začalovský od Mandaleny Kloffeldové za 700 kop m. a držel ho ještě 1713. Nástupce jeho byl Jan Kellerman asi r. 1736 až 43, 1757—85 Kellerman Václav. 1676 k statku tomu patří pole ležící v katastru obce citolibské pod č. 476, jehož výměra jest nyní 5 jiter 365 a. o. Toto pole má své dějiny. 1581 16. května vyznává Gregor uzdař, měšténin města Loun s Martou manželkou, že koupili r. 1573 25. listopadu a hamfeštem (t. j. listem potvrzujícím právo v něm obsažené) drželi dědinu Mandaleny Prokové a Lidmily Hochhauserové, sester vlastních z Citova 54 záhonů delších a 12 kratších měřící mezi dědinami ke vsi Lišťanům náležející (která dříve patřila k statku Vomastovic z Lišťan), vedle dědiny Jana Ludvíka Novohradského z Kolovrat s jednoho konce a vedle dědiny Řehoře Vyhnánka, krejčího z Lišťan s druhé strany a prodávají tuto dědinu Tomášovi Rakovi, sousedu na velkém (nyní žateckém) předměstí lounském a jeho dědicům a budoucím za 150 kop m. hotově zaplacených tak, aby ji Tomáš Rak držel bez všech poplatků, robot a všelijakých povinností podle znění dotčeného hamfeštu a ji dáti, směniti buď všecku, anebo na kterémkoliv díle mohl jako svou vlastní bez vůle jeho a dědicův všelijaké překážky. Svědkové toho trhu jsou: Jan starší Sokol z Mor a při městě Luna (viz můj Slavětín, II. vydání str. 18) a Jan Vinklman z Hasenthálu.

Od Tomáše Raka dostala se tato dědina Karlovi Berounskému a Lucii manželce, který ji v témž právě a v dluhu 220 kop m. spolu se svou vinicí na Mělcích (kterážto dědina se popisuje za Celnou vedle dědin lišťanských) Janovi Strejčkovi, purkrabí postoloprtskému a Sibylle manželce jeho postoupil.

Zdědila tuto dědinu Veronika dcera Strejčkova, která si vzala Jana Jakuba Martina, měšténina a šestisoudce města Mostu a tím

se dostala těmto manželům. Od těchto manželů koupil ji Bartoloměj Funk, syn Matěje Funka, majitel statku č. 21. za 135 kop m. a zůstává při tom statku až do dnes, který drží Josef Lim a Angela manželka.

Svědkové toho trhu, který se stal 1676 v měsíci červnu, byli Jan Jiří Harder, písař radní, královského města Mostu a Jan Jiří Laube, jehož podpis jest německý. 1677 2. července kvituje Jan Goltman Bartoloměje Funka z 36 kop obdržených. (Současné opisy těchto listin chová Karel Lim, otec Josefa Lima, majitele statku č. 21.).

Václav. Nejspíš syn stejného jména vládl až do 1803, kdy prodal statek Josefovi Kellermanovi. 1822 projednána pozůstalost po něm a zůstala vdova Kateřina a 6 sirotek. Ujal statek syn Josef Kellerman a 1850 vykoupil robotu za 36 zl. 15 kr. 1868 Josef Kellerman umřel a Kateřina vdova vládla statkem. 1868 Kateřina Trägnerova. 1884 Jan Jung. 1887 Ferdinand Kraus. 1893 Matěj Sailer a Marie. 1903 Matěj Sailer.

Č. 23. byl jeden lán. 1629 22. března Jan Němcovic drží grunt po otci svém Ondřeji Němci. K tomu koupil sobě, manželce své Juliáně mandlířce a budoucím svým čtvrtlánu dědiny od statku Novákovského za 75 kop.

1650 Kryštof Junk ujal grunt od Kateřiny, vdovy po Janu Němcovic se třemi čtvrtěmi lánu dědiny za 242 kop, z kterýchžto místo peněz jednu čtvrt dědiny Julianě mandlířce, nebožtíka Jana Němce manželce Václavovi k ruce postoupil.

1666 15. ledna dle správy rychtáře a konšelův bylo Kryštofovi Jungovi povoleno pŕllánu rolí od Anny Gloffertovy gruntu užívati za 180 kop m. do důchodů špitálských náležejících. Po Kryštofovi dědil syn Matěj 1696—1713, m. první byla Eva, druhá Anna. Po Matěji dědil Jiří Jung, jehož manželka byla Anna Ottova a druhá Teresie. Od r. 1748—57 Jakub Junek. 1773—4 Jiří Junk. 1779 Jakub Junk, syn Jakuba, prodává statek synu Josefovi Junkovi. 1848 Václav Junk, syn Josefa a Anna m. jeho 1850 vykoupil robotu za 18 zl. 35 kr. 1859 Václav Jung měl $\frac{1}{4}$, a 1872 polovic statku. 1868 Anna Jungova rodem Maueroва. 1873 Václav Jung a Teresie m. 1905 Václav Jung mladší a Anna m.

Č. 24. 1654 Martin Jan. 1713 Fousek Jan. 1718—48 Ondřej Vagner. 1757—89 Josef Vagner. 1791—1829 Josef Vagner syn Josefa a Rosalie Jirkovic m. 1829 Josef Vagner postupuje synu Antonínovi, jehož m. byla Anna Bažantova 1833. 1850 vykoupil robotu za 44 zl. 35 kr. 1873 Vagner František a Marie Zralých. 1901 Marie Vagnerova má pŕl statku, František a Josef Vagnerové po $\frac{1}{4}$ statku.

Č. 25 pŕllán. 1654 Martin Hort. 1713 Jan Perl 1718 Perl Tomáš. 1750—85 Jakub Kadner. 1791—1804 Jakub Kadner prodal Josefovi Červenkovi z Opočna. 1805 Červenka Josef prodal Václavovi Lavičkovi, synu Leopolda. 1850 vykoupil robotu za 21 zl. 40 kr. 1850 19. prosince Václav Hlavička prodal Františkovi Vagnerovi. 1873 Adolf Vagner. 1874 Marie Vagnerova, rodem Zralá,

má půl živnosti. 1901 Marie Vagnerova. 1901 František a Josef Vagnerové mají každý $\frac{1}{4}$ statku.

Č. 26. chalupa. 1649 14. října Jiřík Fryc ze Zeměch koupil od Anny, vdovy Vojtěcha Vrkoče chalupu za 70 kop m. 1650 12. října Tichý Pavel koupil sobě, manželce a dítkám svým chalupu svrchupsanou od Jiříka Fryce za 70 kop m. 1655 13. ledna Jan Dorazil koupil v letu 1652 tuto chalupu sobě, manželce a dítkám svým za 74 kopy m. Žádal dodatečný zápis. 1657 16. února Jan Perl s Annou m. svou koupil chalupu za 74 kop m. 1662 Martin Tvrdý ujal frajmarkem chalupu od Jana Perla v tom nedoplace-ném za ni restu 55 kop. 1669 29. ledna Matěj Suchý koupil sobě, Anně m. a dítkám svým chalupu Vrkočovskou za 50 kop m. od Martina Tvrdého. 1713 Michal Heřman. 1736 František Michal Heřman. 1759 Jan Heřman. 1779 ujal chalupu Jakub Růžička, zeť jeho. 1819 drží chalupu Marie, vdova Jakuba Růžičky, již man-želka Václava Dörflera. 1819 12. května směnil ji Václav Dörfler a Marie m. s Jakubem Zimmermannem a Teresíí rodem Hesovou, manželkou jeho za usedlost č. 9. 1820 Jakub Zimmermann prodal chalupu kupci Josefu Kozlovi. 1830 Josef Kozel a m. prodali Mar-tinovi Cífkovi. 1850 Folkman Václav vykoupil robotu za 1 zl. 40 kr. 1876 Josef Folkman a Marie m. 1901 Marie Folkmanova.

Č. 27. měla dvě čtvrti lánu. 1641 31. října Jiřík Narych koupil sobě, manželce a dítkám grunt po nebožtiku Janovi Fun-kovi zůstalý s příslušenstvím za 220 kop m. R. 1651 koupil sobě, manželce Markytě, dědicům a budoucím svým grunt po Jiříkovi Narychovi za 220 kop. 1660 12. ledna ujal Jiří Mincar od statku Zemanovský v své spravedlnosti, kterouž na tom gruntu má, čtvrt lánu rolí za 60 kop m. 1713 Václav Cibulář. 1736 Josef Kindl (Kienel, Kühnel) 1748. 1754—1789 Josef Lim (Liehm). 1790—1809 Jakub Lim, který tuto usedlost směnil s Janem Panským za jeho živnost č. 37. 1815 26. ledna v dražbě po Janu Panském koupil ji Josef Köstler a prodal ji Josefovi z Goldberku, který téhož roku ji přenechal Václavovi Vagnerovi a Kateřině m. 1839 projedná-vána pozůstalost po Václavovi Vagnerovi a dostala se Janovi Vag-nerovi, který 1850 vykoupil robotu za 22 zl. 20 kr. 1879 Jan Vagner, zletilý syn Václava Vagnera nastoupil. 1882 Josef Vagner a Anna. 1890 Dr. Karel Tausig a Sigmund Tausig společní ma-jitelé. 1891 Alois Vagner.

Č. 28. domek na obecním pozemku vystavěný platí 46 kr. ročně. 1785—1821 Tomáš Lošan. 1821 Ignác Lošan. 1821 Josef Trögner, Marie m. 1858 přiknut Václavovi Tregnerovi. 1877 půl domku po Josefovi Tregnerovi odevzdána Václavovi Tregnerovi. 1880 Tregner Josef. 1900 Marie Tregnerova má půl a Marie Vei-nerova také půl domku. 1902 Jan Staněk.

Č. 29. čtvrtlán. 1736 Matěj Bouda koupil chalupu se čtvrt-lánem za 130 k. m. Z nich náleží vrchnosti 22 kopy, Martinovi Boudovi 108 kop. 1791—1805 Vít Bouda, zedník. 1825 svatební smlouvou Antonína Boudy, syna Vítova s Kateřinou Vagnerovou přešla chalupa na tyto. 1849 Josef Lavička a Kateřina Boudova, vdova Vítova, manželka jeho. 1850 vykupuje robotu za 9 zl. 45 kr.

Josef Cířka koupil od Josefa Lavický. 1854 Josef Cířka prodal Janovi Vagnerovi a Antonii m. 1880 Jan Vagner má půl chalupy. 1907 Anna a Antonie Vagnerovy mají po půl chalupy.

Č. 30. 1 lán. 1631 8. ledna Lidmila Blažková vyhledávala, aby fajnmark k ruce Václavovi, synu svému a Adyně manželce jeho na chalupu jménem Žižalkovskou s Vojtěchem Vrkočem na statek jeho učinili mohla. Na kterýžto statek jemu chalupu jménem Žižalkovskou a hotové sumy 150 kop m. jemu Vojtěchovi Vrkočovi přidala.

1641 31. října Michal Masír koupil sobě, manželce a dítkám svým grunt po Václavovi Blažkovic zůstalý za 400 kop m. 1644 24. února Šalomoun Kohout koupil sobě, manželce a dítkám svým grunt od Michala Masíře za 400 kop m. 1666 15. ledna Ondřej Vávra koupil grunt po Šalomounovi Kohoutovi pozůstalý s příslušenstvím za 450 kop m. 1670 7. ledna Václav Brichta koupil sobě, Mandaleně manželce, dětem a budoucím svým grunt s příslušenstvím od Ondřeje Vávry za 450 kop. Platí do r. 1690. 1713 Václav Bouda, Alžběta Hanlova m. 1736 Václav Bouda. 1757 Josef Bouda, Barbora m. 1794 Josef Bouda, syn Josefa. 1826 Josef Bouda, syn Josefa. 1848 Josef Bouda vykoupil robotu za 35 zl. 35 kr. a postoupil statek Vincencovi Urbanovi a Kristyně Kellermanové za 2800 zl. stří. 1868 v dražbě koupil Václav Trägner. 1871 Josef Pazler a Barbora. 1887 Barbora Pazlerova. 1914 Pazler Adolf a Matilda.

Č. 31. domek s 1½ strychu pole. 1769 Jan Kartes a Alžběta dcera. 1785 vdova Marie Černá. 1789 Marie Fišerova. 1797 9 Eichler František Xaver. 1824 Eichlerova Alžběta, dcera Jana Kartesa. 183 po ní přirknut domek Eichlerovi Františkovi. 1841 František Eichler prodal Haderovi Františkovi Josefovi z Kopist a Rosalii m. 1843. Tento prodal Antonínovi Cířkovi, Marii m. 1850 vykoupil robotu 50 kr. stří. 1849 Marie Anna Cířkova vdova. 1879 Anna Husáková. 1897 Antonín Ložan, Anna m. 1908 Františka Ložanová provdaná Kleinová. 1911 Ludvík Ložan a Antonie.

Č. 32. domek. 1785 Jandovský Jakub (katastr). 1791 Eleonora Petschova a Václav, manžel její. 1797 svatební smlouva Václava Vohánky z Opočna s Eleonorou vdovou Petschovou, připadl domek těmto manželům. 1851 Josef Vohánka. 1853 svatební smlouva Jakuba Andrt a Annou Vohankovou učinila manžely spolumajiteli domku. 1875 Václav Andrt. 1885 Josef Novák a Anna. 1891 Fikarova Veronika. 1905 Frencl Václav a Filomena.

Č. 33. čtvrtlán. 1642 15. září koupil Matěj Volej sobě, manželce a dítkám svým chalupu od Matěje Funka, kteráž poustka byla za 112 k. m. 1656 7. března Matěj Volej s Geruší manželkou pro sešlost věku dále pracovati a túž chalupu zdržeti a ji dopláceti nemohouce, odevzdávají Havlovi Nauzovi, zeti svému, který jejich dceru jedinou jménem Annu za manželku má, takovou chalupu s příslušenstvím. Platí až do r. 1690. 1713 Schädich Jakub (snad Šedivý?). 1718 Jandovský Václav a m. jeho Anna Šedivá. 1748—57 Jandovský Václav a Katerina m. 1757—1789 Jakub Šmid. Po jeho smrti nastoupil syn Václav a když tento umřel, při-

padla živnost synům jeho Václavovi a Josefovi. -1816, když i tito synové zemřeli, dědila vdova Václavova Kašerina, která se provdala za Paška Josefa. Měla s Josefem Paškem jediného syna Josefa; za jeho neplnoletosti hospodařil Václav David a Alžběta m. 1847 Josef Pašek prodal Štěpánovi Suske ze Schwarzwaldu na panství mimoňském. 1874 Suske Josef. 1879 Antonín, Adolf, Ignác a František Suskové. 1895 Marie Suske.

Č. 34. domek na obci stavěný platí 15 kr. ročně. 1718 Klaus Jakub. 1748 Klaus Václav, zedník, Susanna m., Jakub syn. 1771 až 85 Klaus Jakub, Dorota m. 1797—1802 Dorota Klausova. 1807 svatební smlouva Josefa Terflera s Dorotou Klausovou. 1808 Josef Derfler prodal Josefovi Šanovi z Lipence. 1835 svatební smlouva Vojtěcha Šány, syna Josefova s Marií Tichou. 1862 přiknut Marii Šánové. 1870 Anna Tuřanova. 1873 Šána Josef a Anna Tuřanova. 1894 Marie Šanová zdědila polovici Anny Šánové, nezletilá. 1895 zletilá 1897 provdaná Suskeova. 1898 Suske Antonín a Marie.

Č. 35. Domek na obecním gruntě stavěný platí 15 kr. ročně obci 1757—85 Jiří Knopf. 1825 Tomáš Kučera zemřel a přiknut domek synu Josefovi Kučerovi 1840 7. května, který jej též den a rok prodal Josefovi Funkovi a Barboře Malecké 1851 po smrti Barbory Funkové, rozené Malecké přišla polovice domku na děti její. 1874 po sirotcích prodán Sailerovi Matyášovi a Marii m. 1894 Brabec Václav a Pavlína. 1909 Brabec Václav a Petronilla m.

Č. 36. Půllán. 1622 3. února Jakub Kučera přiznal se k Marianně po někdy Janovi Havlíčkovi, jinak Vrkočovi, vdově koupil sobě a též Marianě manželce i dědicům grunt Havlíčkovský ohněm v zkázu uvedený od úředníků špitálských na místě též Mariany Havlíkové a Alžběty dcery její let nemající za 600 kop m. 1629 22. března Šimon Škudla přiznal se k Marianě po Jakubovi Kučerovi pozůstalé vdově koupil sobě statek po Janovi Havlíčkovi pozůstalý za 600 kop m. 1651 18. října Václav Špatenka koupil grunt Havlíkovský řečený od Mariany, vdovy Šimona Škudly za 130 kop. 1666 15. ledna Jan Kaplír přiznal se k Alžbětě, dceři Salomeny Špatenkové na grunt Havlíkovský se dostal tak, že Salomena máter manželky jeho Alžbětě dceři své v dílu jejím za dědictví grunt Havlíkovský v 130 kopách m. postoupila. 1676 29. ledna Ondřej Mačka koupil od Jana Kaplíře sobě, Kateřině manželce dědicům a budoucím svým grunt Havlíčkovský řečený za 350 kop m. 1679 8. února Bartoloměj Šmíd koupil od Ondřeje Mačky grunt sobě, Marii manželce, dědicům a budoucím svým za 350 kop m. 1690—1713. Richter Jakub 1. m. Eva 1697 2. m. Marie 1709—23. 1718—36 Kollert Matěj. 1757—89 Vavřinec Metzger. 1814 postupuje Vavřinec Metzger synu Tomášovi. 1842—50 Tomáš Metzger, vykupuje robotu za 20 zl. 55 kr. a prodal Michalovi Knopfovi z Lišan. 1852 tento prodal opět Václavu Sterzlovi z Velkého Lipna a Františce m. 1910 Kostelník Václav a Anna. 1911 Kostelník Václav.

Č. 37. jeden lán. 1654 Maškova Marta (katastr). 1690—1713 Panský Václav. 1713—36 Panský Jakub, syn Václava, na-

rozený 1690. 1736—1789 Panský Jakub, statek stál 535 kop. 1802—1805 směnil Jan Panský statek s Jakubem Liehmem za statek č. 27. 1834 po Jakubovi Liehmovi přirknut Josefovi Liehmovi který 1850 vykoupil robotu za 40 zl. 10 kr. 1877 Václav Kadner a Julie. 1895 Václav Kadner. 1896 Karel Lim a Amalie.

Č. 38. jeden a čtvrt lánu. 1620 Pavel Mincar. 1629 22. března Matyáš Rod ze Zeměch koupil sobě, Justyně manželce své, dědicům a budoucím svým, grunt za 600 kop. m. 1637 v září Jan Kryštof Boryň ze Lhoty koupil sobě, Anně Kateřině, rozené Vřesovcové, dědicům a budoucím svým, statek po Matyášovi Rodovi za 430 kop m. 1650 12. ledna Otto Hendrych Podovic z Podovic koupil sobě, manželce a dítkám svým grunt Borynovský s jedním lánem a třema čtvrti od starodávna Kroupinkovský řečený, všecken pustý od nápadníkův a sirotkův na téměř statku praetensi majících za 470 kop m. 1663 14. února ujal ten grunt Jan Fünck po Hendrychovi Potvicovi s jedním lánem a příslušenstvím však pustý za 350 kop m. 1674 17. ledna Jan Funek koupil čtvrtlán polí od Jiříka Mincara, které týž Jiřík Mincar v podílu svém na gruntě Jana Funka mající ujal za 66 kop m. 1679 8. února Ondřej Mačka ze vsi Zeměch koupil grunt od Jana Funka Kroupinkovský řečený za 600 kop m. 1713—47 Jakub Metzker otec a syn stejného jména po sobě. 1757—72 Josef Metzger. 1785 Jan Metzker. 1789 Josef Metzker. 1808 svatební smlouva Josefa Metzkerova syna Josefa s Rozálií Liehmovou. 1848 Josef Metzker prodává synu Adolfovi Metzkerovi který vykoupil robotu 1850 za 52 zl. 1871 Josef Metzker, Adolf a Františka mají na statku po $\frac{1}{8}$. 1882 Antonie Metzker taktéž má $\frac{1}{8}$. 1892 Josef Metzger má $\frac{1}{8}$ a od Antonie, Adolfa a Františky po $\frac{1}{8}$. 1893 Marie Metzker má polovici statku. 1901 Valeš Josef a Anna m.

Č. 39. $\frac{3}{16}$ lánu. 1620 16. května Šimon syn někdy Adama Petrovic, rodilý v Zeměších maje Kateřinu, dceru někdy Ondřeje Bočana za manželku danou, koupil od Petra, bratra svého, Magdaleny, Alžběty a Marty sester svých, grunt po otci svém a jich v týchž Zeměších zůstalý a mezi Pavla Mincara a Mikuláše Proška oboustraně ležící s příslušenstvím za 400 kop m. 1621 11. srpna Petr, syn někdy Adama Petrovic rodič zeměšský, složivši list zhostný (byl tudíž na cizí panství vyhostěn a opět z téhož (nám neznámého) panství propuštěn) koupil sobě, Zuzanně manželce, dědicům a budoucím svým grunt spálený, s něhož Šimon, bratr jeho sběhl, od úředníků špitálských za 339 kop 32 gr. m. 1630 4. května Vít Zural složivši list svůj zhostní koupil sobě, Maryaně manželce své a budoucím svým grunt od Petra Adamovic s třema čtvrtmi lánu za 350 kop m. 1655. 17. července Vít Zural oznámil, že pro sešlost věku svého na gruntu svém více a dále pracovati nemůže, že týž grunt svůj Havlovi Zuralovi, synu svému, k dokonalému užívání se vším příslušenstvím postupuje. 1678 16. prosince Havel Zural statek svůj synu svému Janu Zuralovi postoupil a odevzdal za 350 kop m. Platí do r. 1687. 1713—1736 Tesař Martin m. jeho Kateřina, dcera Zurala Jana. 1736—50 Tesař Martin, oba se již píší Zimmermannové. 1757 Jan Perl 1775—88.

Kollert František a Rozalie, vdova po Janovi Perlovi, která 1788 prodala statek Leopoldovi Lavičkovi, který 1831 postoupil Antonínovi Lavičkovi a m. jeho Marii, rodem Hýkové z Hřivic. Tento vykoupil robotu 1850 43 zl. 20 kr. 1865 Lavička Josef a m. Josefa. 1897 Jindřich Lavička a Marie. 1911 Karel Fišer a Anna m.

Č. 40. 1 lán. 1620. 1631 Prošek Mikuláš. 1631 7. ledna Petr Uhlíř koupil sobě, Justyně manželce a budoucím svým živnostku Proškovskou s čtvrtí lánu dědiny za 150 kop. m. 1654 4. ledna Jan Mik přiznal se k Martě, vdově po Petrovi Uhlíři, která jej za hospodáře do statku přijímá. 1659 20. prosince ujal Jan Mik sobě, manželce a dítkám svým půl lánu dědiny a zemanovského statku za 130 kop m. 1674 17. ledna koupil týž čtvrt lánu rolí, které někdy Jan Perl v dílu manželky své od téhož gruntu Jana Miky ujal a dědicům téhož Jana Perla přináležejí od rychtáře a konšelův jakožto poručníkův nad sirotky za 95 kop. m. 1681 11. března Jan Mik postoupil živnost svou pastorku svému Matěji Uhlíři ve 353 kop. m. 1688 26. ledna Matěj Uhlíř ujal grunt od Jana Miky tchána svého. 1713 Tomáš Valter z Malnic a m. Teresie Uhlířova. 1718—36 Jiří Jirkovic m. Terezie dcera Tomáše Valtra, byl r. 1732—46 rychtářem a zemřel 1750. 1757—89 Jakub Jirkovic, jehož syn stejného jména byl od r. 1790—1807 rychtářem. Týž prodal 1807 statek Václavovi Lavičkovi, synu Leopolda Lavičky, kterýž 1811 na místo nezletilého syna svého Václava prodal Josefovi Mockerovi z Citolib. 1835 po smrti Josefa Mockera prodali poručníci sirotků jeho Antonínovi Sochorovi, který vykoupil robotu 42 zl. 25 kr. 1867 Antonín Sochor a Marie. 1888 Josef Valeš a Anna.

Č. 41. domek na obecním pozemku vystavený platí 30 kr. 1784 Josef Herman koupil stavení od Václava Klause. 1797 Marie Hermanova. 1817 Josef Herman postoupil Leopoldovi Rathovi a Kateřině m. 1822 Kateřina Hermanova prodala Matěji Potměšilovi. 1824 Matěj Potměšil Alžbětě Pergnerové 1846 tato Barboře Pergnerové 1873 od této dostal se Hlávkoví Antonínovi a Johanně m. 1883 Hlávka Antonín. 1898 František Votruba a Marie.

Č. 42. domek na obecním gruntě platí 22 kr. 3 h. ročně obci. 1773—97 Jakub Liehm. 1807 satební smlouvou Josefa Rauera ze Zbrašiny s Rosalii, dcerou Jakuba Liehma přešel domek na tyto manžele. 1817 Josef Rauer prodal Anně Ložanové. 1827 satební smlouva Antonína Klauza s Annou Ložanovou dala oběma spolumajetnictví domku. 1851 po Antonínovi Klauzovi a Kláře m. přiknuta Marii Klauzové, dceři jeho. 1860 byla nepnoletá a provdala se za Josefa Teuschra. 1876 Teuscher Josef a m. Marie prodali Borboře Hruškové, provdané Kubínkové 1893 Budínský Josef a Johanna m.

Č. 43. domek na obecní půdě vystavený platil 22 kr. 3 h. ročně k obci. 1757—97 Josef Svoboda. 1797 Jakub Müller. 1829 Jakub Müller a m. Marie prodali Marii Panské. 1852 Josef Krylla Marie m. postupují Alžbětě Kryllové provdané za Václava Friče. 1890 Fryč Josef a Anna.

Č. 44. domek r. 1794 byl čtvrtlán. 1757—89 Šalamoun Klug. 1794 prodal Janovi Zvěřinovi. 1811 Jan Zvěřina vzdal Václavovi Čebišovi a Marii m. 1814 přiknut vdově Marii Čebišové. 1815 Marie Čebišova provdaná Göhlova prodává Václavovi Ložanovi synu Václavovu, který r. 1850 vykoupil robotu za 10 zl. 40 kr. 1885 Purchart Václav a Anna. 1807 Andrt Václav a Emilie. 1907 Andrtova Emilie. 1913 Jan Fus.

Č. 45. obecní domek 1785 obecní domek. 1785 obecní domek (katastr) 1797 prodán Tomáši Metzgerovi a Františce m. 1859 od Paška Josefa. 1864 Josef Kyp a Anna. 1892 Kypova. 1900 Josef Hejlík nezletilý, 1903 zletilý. 1905 Anna Hejlíkova má polovici domku.

Č. 46. domek. 1853 prodala obec zeměská 30□° za 15 zl. str. Vincenci Matyášovi. 1879 Vincenc Matyáš a Anna m. 1883 Alois Matyáš a Anna.

Č. 47. domek. 1885 Josef Matyáš a Anna. 1912 Josef Matyáš a substituce Josefa Matyáše mladšího, Antonína a Anny. 1913 Josef Matyáš syn a Anna.

Č. 48. domek. 1852 prodala obec místo na domek Janovi Vohánkovi. 1861 Jan Vohánka prodal Anně Zimmermanové. 1866 Josef Zimmermann. 1892 Adolf Zimmermann a Marie. 1902 Adolf Cimerman mladší $\frac{1}{2}$ domku. 1912 Marie Cimermanova.

Č. 49. domek. 1861 Josef Pašek prodal Pavlině Fantové. 1867—74 Sigmund Taussig a Pavlina. 1876 postupují Lehmanovi Václavovi a Františce. 1876 Vohanka Josef a Pavlina. 1888 Josef Vohánka mladší a Anna. 1905 Anna Vohánková.

Č. 50. domek. 1881 Antonín Pekert a Marie. 1884 Freund Teresie. 1895 Josef Vohanka a Anna. 1905 Jan Borkovec a Josefa. 1908 Jan Borkovec. 1909 Adolf Čáp a Josefa Borkovcova.

Č. 51. domek. 1853 Václav Vohanka a Anna. 1897 Václav Vohánka. 1898 Anna Vohánka $\frac{1}{2}$ domu.

Č. 52. domek. Antonín Zimmermann a Teresie. 1888 Teresie Zimmermanova nezletilá $\frac{1}{2}$ domku. 1897 Josef Mejstřík a Františka.

Č. 53. dům. 1867. Josef Teuscher a Marie 1893 Josef Teuscher syn. 1902 Josef Teuscher.

Č. 54. parní mlýn. 1878. František Ričl a Františka. 1886 Jindra Václav a Teresie. 1886—1887 Emanuel Getreuer dražbou. Václav Pístecký a Anna. 1895 Václav Lehman a Anna. 1906 Lehman Václav. 1907 František Aulický dražbou. 1912 Vilém Rubeš a Žofie. 1914 Semecký Václav.

Č. 55. domek. 1869 Karel Trubač a Antonie. 1901 Karel Trubač. 1911 Václav Trubač nezletilý 1913 zletilý.

Č. 56. domek. 1879 Anna Vojáčkova. 1887 Vojáček František půl domu. 1906 Adolf Vojáček a Julie.

Č. 57. domek. 1867 Alžběta Folkmanova 1873 Václav Folkman.

Č. 58. hospoda. 1880 Adolf Vilhelm a Anna. 1884 Jan Hut a Anna. 1885 Josef Matyáš, Anna rodem Dundrova. 1890 František Ložan a Marie. 1914 Emil Verner a Anna.

- Č. 59. domek. 1881 František Ložan a Marie. 1891 Řehoř Lašek a Teresie. 1899 František Ložan. 1901 Anna Houdova 1903 Anežka Šestáková.
- Č. 60. domek. 1873 Antonín Pekert. 1884—8 Václav Taibl. 1888 Vojtěch Matyáš, 1889 Vojtěch Lapka a Anežka.
- Č. 61. domek. 1882 Václav Novák a Barbora. 1899 Adolf Novák a Julie.
- Č. 62. domek. 1882 Václav Zelený. 1887 Václav a Anna.
- Č. 63. domek. 1872 Jakub Andrt a Anna. 1875 Václav Andrt 1889 Julie Andrtova polovici domu.
- Č. 64. domek. 1885 Pekert Antonín a Kateřina. 1895 Pekert Antonín syn má $\frac{1}{2}$, Kurkova Teresie $\frac{1}{4}$ d. 1897 Pekrt Antonín $\frac{1}{2}$ domu. 1898 Pekrt Marie $\frac{1}{4}$ domu. 1902 Fuss Frant. Č. 65. domek. 1886 Votruba František. 1898 Bařtipán František a Anna. 1907 Bařtipán František.
- Č. 66. domek. Jakeš Karel. 1886 Jakeš Josef a Anna.
- Č. 67. domek. 1891 Kadlus Antonie.
- Č. 68. domek. 1894 Jakeš Karel. 1894 Jakeš Adolf. 1904 Maryška Anna. 1909 Vančura Josef a Anna.
- Č. 69. domek. 1895 Teutscher Adolf a Marie.
- Č. 70. domek. 1895 Teutscher František a Teresie.
- Č. 71. domek. 1897 Krofta Josef a Anna.
- Č. 72. domek. 1886 Vohánka Václav a Anna. 1897 Vohánka Václav. 1898 Anna Vohánka půl domu.
- Č. 73. domek. 1897 Týzl František a Anežka.
- Č. 74. domek. 1884 Bernard Popp a Anna. 1887 Moric Rindskopf $\frac{1}{2}$ domu. 1901 Anna Popp. 1903 Anna Popp mladší. 1903 Václav Popp.
- Č. 75. strážný domek dráhy č. 26.
- Č. 76. domek. 1903 Vacura Františka a Justyna. 1906 Vacura Marie $\frac{1}{2}$ domku. 1907 Vacura Františka.
- Č. 77. domek. 1906 Svoboda Josef a Marie. 1908 Vuršer Jan a Antonie. 1916 Vuršer Antonie půl domu.
- Č. 78. chata u hostince č. 13.
- Č. 79. domek. 1907 Hajný Václav a Antonie. 1914 Kadner Václav a Anna.
- Č. 80. domek. 1906 Růžicka Ladislav a Pavlína.
- Č. 81. domek. 1906 Bláha Anna.
- Č. 82. domek. 1908 Brotánek Josef a Amalie.
- Č. 83. škola obecní 1911 21. IV.
- Č. 84. 1910 villa Vlasta na parcele 40/2 čísla 1. rozděleného.
- Č. 85. domek 1910 vystavěn viz č. 3. parcela 42/2.
- Č. 86. viz č. 7. vystavěn 1910 stavební parcela 48/2.
- Č. 87. viz č. 9. titíž majitelé od r. 1910 parc. 50/2.
- Č. 88. domek stavěn 1910. 1918 Palas Václav a Zdeňka $\frac{1}{2}$ d. Marie Strachota $\frac{1}{2}$ d.
- Č. 89. domek. 1906 Matyáš Antonín a Kateřina.
- Č. 90. domek. 1909 Komínek Emil. 1911 Komínek František a Josefa.

- Č. 91. domek. 1909 Krofta Josef nezletilý.
 Č. 92. domek. 1911 Pour Josef.
 Č. 93. domek. 1911 Klein Gustav a Františka. 1912 Hadrávek František a Zdeňka.
 Č. 94. domek. 1911 Toman Jan a Marie. 1911 Mach Josef a Marie. 1912 Karel Hruška a Marie.
 Č. 95. domek. 1911 Albl Anna. 1912 Hlaváček Karel a Marie.
 Č. 96. domek. 1911 Borkovec Karel a Anna.
 Č. 97. domek. 1911 Jech Teresie.
 Č. 98. domek. 1911 Vohánka Josef a Emilie. 1912 Mach Josef a Marie.
 Č. 99. domek. 1911 Vojtěch Františka a Aloisie.
 Č. 100. 42/2 parcela, dům stavěn 1911 při usedlosti č. 4.
 Č. 101. 1912 domek na parcele usedlosti hostince č. 13.
 Č. 102. parcela 23/2 k usedlosti č. 30 vystavěn domek.
 Č. 103. domek vystavěn 1911 na parc. 27/2.
 Č. 104. 1911 vystavěn k usedlosti č. 37 na parcele 30/2.
 Č. 105. k usedlosti č. 38.
 Č. 106. k usedlosti č. 40.
 Č. 107. 1911 vystavěn k č. 58 stavební parcela 65/2.
 Č. 108. domek. 1911 Kolář Josefa a Antonie,
 Č. 109. domek. 1911 Trubač Karel. 1913 Trubač Anna.
 Č. 110. domek. 1881 Řehoř Lašek a Teresie. 1900 František Ložan.
 Č. 111. domek. 1883 Matyáš Alois a Anna. 1915 Matyáš Alois a Barbora,
 Domky na obecním gruntu vystavěné platili obci činži 1777—1791; z č. 10. 45 kr., z č. 11. 45 kr., z č. 34. 15 kr., z č. 35. 15 kr., č. 41. 30 kr., č. 42. 22 kr. 3 h., č. 43. 22 kr. 3 h., dohromady 3 zl. 15 kr.
 1791 přibyla č. 19. platí 24 kr. a č. 28. platí 46 kr.

IV. obecná škola česká

v Zeměchách otevřena 1. května 1907, oddělivši se od bývalé farní školy opočenské. Prvním správcem jejím učiněn Václav Hajný, od r. 1907 1. února stal se Josef Jirásek správcem a když rozšířena jest o druhou třídu 1. září 1914 řídícím učitelem. Druhým učitelem jest Přítel Jaroslav, rodák zdejší, který byl definitivně ustanoven 1. června 1917. Zastává jej Václav Malinovský od 1. ledna 1916 až do dnes, kdežto Přítel Jaroslav na jiné místo určen jest. Industriální učitelkou byla Emilie Růžickova od r. 1909—11 29. října, kterou vystřídala Emilie Lišťanská.

Místním školním dozorcem byl Václav Kadner až do své smrti r. 1910, po něm Zelený Václav až do dnes.

V. Jiné památky obce.

1. Obecní zvonice měla zvonec 27 kilo váhy s nápisem Anno 1706 Veteropragae fusa ab Antonio Schonfeldt (t. j. roku 1706 slit v Starém městě pražském od Antonína Schönfeldta.). Výška jeho 30 cm, průměr 38 cm, objem 117 cm. Zakusil podného osudu 15. prosince 1917 jako sta jiných památných zvonů v Čechách, vzat by vojenskou komisí, aby sloužil ve svém rozliti za vražednou zbraň proti nepříteli státu.

2. na můstku nad potokem, který vytéká z obecního rybníka stojí socha sv. Jana Nepomuckého, která umělecké ceny do sebe nemá.

3. Na okresní silnici citolibsko-zeměské stojí po levé straně od Zeměch při poli velkostatku novohradského kříž na podstavci pískovcovém, který hlásá, že v lazaretu novohradském podlehl o neuprosné smrti vojinů 138 r. 1813, kteří zde pochováni jsou.

5. Obec zeměská má 15271 m² rolí, 2281 m² zahrad, 130033 m² pastvin, 1341 m² stavební plochy a 3882 m² různého majetku (rybník), úhrem 152808 m² a platí daně 82 K 62 h.

4. Hřbitov. Dle katastru josefinského z r. 1785 stál na návsi hřbitov 12 sáhů dlouhý a 12 sáhů široký, který do dnes trvá.

6. Obec zeměská přivtělena jest od časů nepamětných faře opočenské. Ohledně náboženství sdílela osudy všech skoro obcí okresu lounského. Po válkách husitských bylo obyvatelstvo její pod obojí, po válce třicetileté jest již úplně katolická a nenalezli jsme žádného odporu ani v obci samé, ani v osadách faře opočenské přivtělených. Jen v roce 1848 bylo při odvádění desátků farních největší kvašení v obci zeměské, kteří faráři Fr. Nečasovi nechtěli žádný desátek odváděti a 1849 vojenskou mocí k tomu byli donuceni. Schválně přijeli 15. srpna na svátek nanebevzetí Panny Marie s obilím, ale rychtář horanský František Dipolt a správce knížecí Jan Švager jim to rozmluvili a je uchlácholili, že teprv druhý den obilí bylo přeměřeno. Desátek obce r. 1851 na 103 zl. 58 1/4 kr. odhadnutý ročních byl za 2079 zl. 25 kr. vykoupen způsobem, který jsme z předu naznačili.

Urbář probošství jindřichohradeckého.

Napsal FRANT. TISCHER, arcib. archivář.

Z málo památek písemných v archivu probošství jindřichohradeckého zachovaných první místo zaujímá urbář nadepsaný: „Registra všech a všelijakých důchodův k faře hradecké přináležejících“, kniha to o 520 stránkách ve foliu, česky a německy psaná, vázaná v bílou kůži, která založena 1633, s mnohými staršími a novějšími záznamy, zvláště od proboštů Frant. Athanáše Preislera (1746—1754) a Vojtěcha Benedikta Juhna (1826—1843).

Registra všech a všelijakých důchodův k fáře hradecké přináležejících.

Léta Páně 1560 při času sv. Antonína znamenají se důchodové a všelijací užitkové kostela farního Matky Boží v městě Hradci, kdež jsouce Jich Mti páni Hradečtí, rozmnožitelé cti a chvály Boží, nelitovali jsou svého vlastního statku a důchodu, faru svou pro snadnější vychování kněží nadáním dostatečně opatřiti; nebo když bylo sedm bratří pánův z Hradce, podíl, kterýž se na JMt. pana Víta z Hradce slavné paměti dostal, zákon křížovnícký jest na sebe vzíti ráčil, kdež po dnešní den, počna od Rodvínova, Oldříše, ty vsi až do rychtářství Blažejovského statkem křížovníckým se jmenují: to jest při též fáře pozůstaveno a zanecháno, a protož dotčené nadání teď v těchto registrech obnoveno a poznamenáno jest. Avšak byl-li by ještě kde v čem jaký nedostatek, jak by se paměť lidská snášeti mohla, opravití se a skorigovati má, nebo dotčená registra od 77 let (1483) k svému obnovení od předešlých farářův až posavad jsou nikda nepřišly; ježto v tak dlouhých časech mnoho se zjinačilo a změnilo, ano i v šesti letech potřebí jest takových obnovení, zvláště poněvadž se časové mění a lidé v nich stálosti své nemají.

Také jakž se platové v panských ložních starodávných registrech na grcš český kladou, z nichžto na větším díle tito farářští důchodové tam položeni jsou a na groš míšenský posavad se vybírají; a to se při fáře po dnešní den od lidí na míšensko vybírá. Ale teď jsou na groš český, však bez přičinění a povýšení summy počteny, nebo před sto lety 30 grošů českých bralo se za 1 kopu grošů, a potom našli za právo, aby 60 grošů českých bylo za 1 kopu grošů, ale tito lidé pozůstavěni jsou při platech starodávných.

Role a louky.

Předkem co se rolí a luk dotýče, těch jest nemálo k fáře. Jedny leží za klášterem bosáckým, a ty jsou od kněze opata*) hradeckým sousedům, někomu jedny hony, jinému dvoje, opět někomu troje, některým pak na záhony najaty; tolikéž i ty dědiny a role, kteréž za sv. Jakubem k Matnému jdouc pořadně leží, jsou tímž způsobem pronajímány. Avšak poněvadž vždy třetí rok ouhorem leží, jednostejný užitek se jich klásti nemůže, než rovně rok k roku pokládá se jich užitku méně nebo více 3 kopy české.

Louky.

Item za klášterem bosáckým jest jedna louka u řeky, ta se užívá každého roku nájmem, dávají od ní 2 kopy grošů.

Item jsou také jiné louky, ale léhají třetí rok v úhořích.

Item z jedny se bere 2½ kopy grošů.

Item z druhý 2 kopy grošů.

Item co se jinejch paloučků dotýče mezi literátskými rybničky, z nichž se seno prodává, jakž se kdy o ně může smluviti.

*) Jan Braun, opat Milevský, farář v J. Hradci (1550—1560).

Ale však letního času to všecko gruntovně se, co by která roli v sobě držela a co by se na ni vzíti mohlo, změřiti může; protož času tohoto spatřiti se nemohou; než když se to na lán, na půl neb na čtvrti rozměří, snadno se tomu vyrozumí, co by též dědiny vynésti mohly užitku.

Též při vánočních [svátcích] každoročně vepř krmný ze mlejna panskýho se dává.

Potok.

Jakož JMt. pan Jindřich z Hradce slavné paměti s knězem farářem*) o potok pod Radmírovským rybníkem smlouvu učiniti ráčil, aby jemu i každému faráři za týž potok 3 džbery kaprův z panských rybníkův každého podzimku dáváno bylo, což se po dnes dává. Učiní za ty 3 džbery 4 kopy 15 grošů českých, na to jest list při kostele.

Vejpis obdarování pana děkana a faráře hradeckého o tři džbery kaprův proti odměně z potoku pod Radmírovem. 1501. 20. května.

Já Jindřich z Hradce, nejvyšší komorník království Českého i s svými dědici i budoucími, vyznávám tímto listem obecně před všemi, kdež čten anebo čtoucí slyšán bude, že sem učinil pravou a dokonalou smlouvu s ctihodným knězem Janem, farářem nynějším hradeckým a s jeho budoucími potomky faráři hradeckými k věčnosti, a to takovou, že mi kněz Jan, farář nynější hradecký, na místě svém a budoucích potomkův postoupil jest mně, potomkům a dědicům svým dědičně ty reky počnouc od potrubí rybníka Radmírovského, kteréž přece trvají až do hranic jindřichských i s těmi oběma stavy u Holzmüllnara i s tím stavem blažejovského mlejna, také i s tím potůčkem, kterýž jde od Oldřiše až do meze starého rychtáře oldřišského, tak jakož meze ukazují, k pravému dědičnému panství a držení mně i dědicům a potomkům svým bez všelikterakého odporu a zmatku téhož svrchupsaného faráře hradeckého a jeho budoucích potomkův, a já Jindřich z Hradce svrchupsaný jménem svým, dědicův svých a potomkův za ty reky, stavy a potoky svrchupsaný postupuji témuž knězi Janovi, faráři hradeckému, budoucím i potomkům jeho farářům hradeckým k věčnosti rybníčky tyto, zejména Kanczlof, ješto slove Ronabir jako u Rodvínova jest a toho aby přidělati mohl a, druhý rybníček v Grinwaldu, ješto slove Michalovský, a k tomu ke všemu každý rok na podzim témuž knězi faráři a jeho budoucím farářům hradeckým já Jindřich z Hradce svrchupsaný slibuji sám za sebe i za své dědice a potomky, že se jim má vydávati tři džbery kaprův, z kteréhož by jim koliv rybníku se zdálo vzeti, ješto by byl loven na panství hradeckém v ten podzim na prodaj, a to pospolu aneb porůzno, jak by se jim líbilo, aby vzeli z kteréhož by se jim rybníka zdálo jeden džber zvláště, dva džbery zvláště až do tří džberův.

*) Jan Kaplický (Joannes Caplicensis, Kaplitzer, z Kaplice).

A k tomu zavazuji sama se, dědice a potomky své pod naší dobrou věrou křesťanskou věrně a právě beze vší zlé lsti a beze všech fortelův že se má tomu dosti státi všemu, což nahore psáno jest, k věčným časům. Pakli by kdy témuž knězi faráři aneb budoucím jeho farářům hradeckým tomu všemu dosti se nestalo, což v této smlouvě psáno jest, a že bych já jim dědici a potomci moji v tom jakou moc činil aneb těch tří džberů kaprův každý rok tak, jakož se svrchu píše, nevydávaly, já Jindřich z Hradce svrchupsaný i svými dědici a potomky dávám plnou moc tímto listem témuž knězi faráři a budoucím jeho farářům hradeckým, aby měli moc vzíti komorníka od ouřadu pražského a uvázati se v ty všechny věci řeky, stavy a potoky svrchupsaný, kterýchž jest nám týž kněz Jan, farář hradecký, postoupil. A k tomu vyznávám sám za se, za své dědice i potomky, že sme propadli faráři hradeckému, kterýž by toho času byl i budoucím jeho, ty oba dva rybníčky, kteréž sme dali za ty řeky a stavy svrchupsaný, aby jich užívali až k věčnosti, a proti tomu nemá nám prospěti nižádné právo duchovní ani světské. A také prosím všech ouředníkův větších i menších království Českého, když by koliv farář hradecký, kterýž by toho času byl, přišel před Vaše Mti s tímto listem a pověděl, že jemu této smlouvy neдрžíme, že ráčíte jemu komorníka hned dáti, aby ho v to uvedl, jakož svrchu psáno jest, neb já Jindřich z Hradce svrchupsaný vyznávám sám za se a na místě svých dědicův a potomkův, jestliže bychom v čemkoliv této smlouvy nezdrželi, že sme faráři křivi a farář proti nám zůstane práv. Také toto znamenité jest mezi námi oznámeno, že s týmž knězem Janem, farářem hradeckým a jeho potomky o všechny věci tuto smlouvu dostatečně konečně jmám. Tomu na svědomí, pevnost a lepší jistotu toho pečeť svou největší rozkázal sem přivěsiti k tomuto listu, jenž jest dán na Hradci leta božího tisícého pětistého prvního, ve čtvrtek den Božího vstoupení.

Řeky.

Těž jest farářská řeka začna od mlejna Rapatového pod bosáky až do Hartlového dvoru, kterež drží od Vacrlíka, té se do roka užiti může 2 kopy grošů českých.

Těž druhá řeka, která se počíná od mostu jarošovského u Kanclova až nahoru k Rodvínovu, tolikéž se jí jako u Rapaty užitku pokládá, to jest 2 kopy grošů českých.

Lesy.

Jeden les jest u Rodvínova, slove Kanclov, a tu jest byl někdy dvůr křížovnický.

Druhý les za Lhotou aneb za Lasenici, slove křížovej les. V těch dvou lesích jsou staří farářové i zvěř, a zvláště zajíce honovali a k stavení čisté dříví mívali, chovajíce toho pro obzvláštní potřebu, nedopouštějíce v nich každému sekati.

Z lesů křížových jen památka zůstala; též z polí málo. Jediné pole jest ještě pod činží okolo 8 měř, anož leží právě mezi selskými gruntů dolnožďárskými. Řekl mi pachtýř r. 1830, že vše-

chná ta pole po levé straně cesty k dvoru Schönbornu vedoucí, patřivala k probošství, ale že za císaře Josefa II. jich sobě nechali sedláci připsat, a jen toto jediné nechtěli připsat nechat, nobrž ho zanechali proboštovi, poněvadž již dosti měli. (Poznámka probošta V. B. Juhna)

Rybníkův poznamenání.

Cvildovský rybník leží za sv. Jakubem, vsází se do něho na ryby plodu tříletého na vejrost 10 kop.

Těž tu do pobočního, kterýž jest nebožtík kněz Mikuláš na svůj náklad udělati dal, též se vsází plodu tříletého na ryby 4 kopy.

Item tito rybníci jsou mezi Rodvínovem a Oldřiší, kteréž jest nebožtík kněz Jan z Kaplice na svůj náklad vzdělati dal (1494).

Rybník Kaplice, násady do něho tříletým plodem na ryby vchází 12 kop.

Item do spodního též tu 4 kopy.

Item do prostředního 1 $\frac{1}{2}$ kopy.

Item do horního 3 kopy.

Item do Nového rybníka u Rodvínova, vsází se tříletým plodem na vejrost 10 kop.

Item v Ronabiru, kterýž jest tu pod ním, též na vejrost násady 7 kop.

Item u mostu Kancelovského jest pustý rybníček, ten by se mohl opravit, že by se vsázelo 4 kopy.

Item do rybníku, kterýž jest pod sladovnickým, vsází se na vejrost tříletého plodu 5 kop.

Item do rybníčku pod Edlbirem vsází se na ryby 1 kopa.

V Světcích ve vsi tito rybníci jsou, a nasázejí se tříletým plodem na ryby.

Item do mlejnského násady 14 kop.

Item do pobočního 4 kopy.

Item do horního 1 $\frac{1}{2}$ kopy.

Summa násady na ryby 77 kop.

Plodová rybníci u Rodvínova.

Item do Špotaru dvouletého plodu na vejťah 40 kop.

Item do dolního 10 kop.

Item do horního 4 kopy.

Item do Edlbiru 20 kop.

Summa násady na plody 74 kopy.

Desátek u města.

Item při městě na všech třech stranách desátkové obilní všelikého obilí v slámě se berou, a toho se někdy více, někdy méně zbíhá, však mimo všecken náklad. Pokládá se užitku do roka nejméně 60 kop grošů českých za zrno i slámu, spíše více: kromě toho, což by se v některých vseh blíže Blažejova, k rychtářství témuž přináležejících, také obilného desátku v slámě bráti jmělo, a za předešlých let zvláštní stodola tam byla, jak se to v registřích těchto rychtářství blažejovského a oldřišského najde, kolik mtů sutého obilí dávají toliko do vůle farářovy, pokudž by se v hospodářství nedal. Tolikéž poznamenány jsou ospy, při každé vsi, co jich odkad vychází.

P o t o k.

Item potok od Rodvínova až k mezem kruplovským odao urozený pán, pan Jindřich z Hradce, nejvyšší komorník král. Českého, za zátopu Krvavským rybníkem za předka mého kněze Eliáše, a to za 80 grošů platův.

Když p. Jindřich IV. z Hradce dal potok od Rodvínova až k mezím kruplovským faráři za výtopu neb zátopu Krvavským rybníkem, tak taky ty grunty na panství Studenském u Strážovic musejí k probošství patřit, čehož více důkazem jest, že v gruntovních knihách panství Studenského jsem sám spatřil psáno: An unwiderrufflichen Gründen der Herrschaft etc. An widerrufflichen Gründen der Propstei Neuhaus etc. Taky ony grunty, které nyní probošt projednává nebo najímá, a dle silnice Strmilovské vysoko leží, nikdy tím rybníkem vytopeny býti nemohou. pročez ona pole, která byla vytopení podrobena, musela býti přes rybník v rovině, a to jsou pole, o která žádáme i ten les a luka. (Poznámka probošta V. B. Juhna.)

Item za téhož kněze Eliáše zatopil svrchupsaný pán JMt. Oseckým rybníkem 40 grošů platu, za to není dána odměna žádná.

Stodola v městě.

Item za téhož kněze Eliáše povstala obec, aby tu stodolu na dvoře vybořil, ty časy když JMt. pán Peygarten (I) (Pangorthu) (circa 1480) dobýval, i utekl se též kněz Eliáš ku pánu JMti. a s JMti smlouvu učinil o tu stodolu tak, že JMti podstoupil za to tu roli proti kaple sv. Václava k městským rybníčkům, a já kněz Jan Kaplicar po smrti předka mého, když jsem tu stodolu přečnil o jeden mlat, a o tu roli stál, učinil s JMti smlouvu takovou, jestliže by kdy ta stodola měla vybořena býti, aby mně i mým budoucím JMti. i jeho dědicové tu roli, kteráž šíř jest 41 záhonův zase postoupily léta 1494.

Tyto věci dolepsané staly i přihodily se za mně kněze Jana z Kaplice, faráře Hradeckého, od léta narození Syna Božího povázání fary této, ut signatum [1494].

Mejto v Hradci.

Item jakož faráři hradečtí od starodávna měli každéj rok z mejta hradeckýho 2 kopy a prostici soli velikou, to jest již psaný pan Jindřich za mne odjal za času Linharta Štekle mejtnýho, ač sem se koli o to zasadil před mnohými lidmi urozenými, však jsem nic neprospěl, neb chtěl JMti věděti a míti listy a vejsadu na to.*)

Zátopa Drahejská.

Item jakož nadepsaný pán dva rybníky u Drahejsky udělal a ves zvedl, tu mi JMt. zatopil poustku s platem 6 grošů i s desátkem z též pustého, a za to nic není dáno.

*) Bylo to starobylé darování Oldřicha z Hradce pro kapli sv. Diviše v městě Hradci z r. 1293 „decima septima thelonei recipiendi“, které po odchodu řádu německých rytířů fary Hradecké připadlo. M. Millauer, Der deutsche Ritterorden in Böhmen str. 134.

Item na Pertolci ponstku oddal JMt. pán za zátopu rybníka Strážovského, z níž jest platu 10 grošů, a za to není dána odměna.

Desátek.

Item což se desátku dotejče, nebývalo přede mnou dáno z mnohých rolí, zahrádek i dvorův od té chvíle, jakž se kacířstvo počalo v Čechách. O ty desátky stál sem i soudil sem se já svrchupsaný kněz Jan tak, že ti lidé, kteří jsou v držení byli ty roli a grunty jiné výsady a spravedlnosti neměli, než že je od předků jich Mtí pánů koupili i od JMti; pak já svrchu dotčený kněz Jan odpíral sem tomu, že to zasló v ty války tak, kdy jsou byli kacíři vyhnání skrze pana Zdeňka, že odešli od gruntův svejch a tudy že vešlo jest v zadržení desátkův, a také až do kněze Eliáše, předka mého, kacíři byli v držení fary této. I pán JMt. s dobrým rozmyslem i s radou svou, tudíž pana Hrobského i pana Hyeronyma Kynosta přisoudil jest ty desátky k božímu domu mně a budoucím farářům k věčnosti, řka definitivam sententiam: Co Bohu, to Bohu a co císaři, to císaři: reddite ergo quae sunt Dei Deo et quae sunt caesaris caesari. Quare orate pro me, že sem se jich dosoudil.

Item desátek kostelní z té roli, jakž leží za Pejčochem, kteráž jest odkázána k kostelu také, kostelníci tudíž i konšelé odpírali desátek dávati z ní, i položil sem kostelníkům interdict. Tak konšelé i s kostelníky o to šli ku pánu JMti i rozkázal JMt, aby mi z té roli mně i budoucím farářům desátek dávali řka definitivam: Snažte se, ut supra dictum est; k nim Reddite Deo, quae sunt Dei. Potom JMt sám ke mně přišel jest a žádal i prosil, abych jim zadržalý desátek z té roli odpustil, quod et feci sua ad petita.

Most Kancelovský.

Anno Domini 1496, circa festum Assumptionis voda pobrala most u Kancelhofu dokonce pryč. Potom hned po vánocích povstali sedláci z Jarošova a z jiných vsí na mne kněze Jana z Kaplic, ty časy faráře hradeckýho, za purkrabství Jana Frky z Volsan, z návodu a s pomocí Michala Rudného, ty časy uberrejtera v Hradci, a povstali takto kradmo před purkrabí, mne k tomu nikdy nezavolajíc, starými lidmi to provozujíc, že by ten most mně příslušel udělati. A toho největší původ byl mladej Pehm z Jarošova, ty časy rychtářem s konšely Jarošovskými tak dlouho v tom brodili, až pána JMt. na mne pohnuli a že JMt. se mnou o to mluvil, abych ten most udělal. Odpíral jsem JMti a spravedlnost napřed maje tak dlouho, že jsme s JMti na tom přestali, abychom z obou stran lidí starých užívali, pokud by pamatovali, aby vyznávali. Tehdy pán JMt. maje na hradu člověka starého, otce svrchu psaného Michala, jménem Lorenz, kterýž byl mnoho let rychtářem v Jarošově, jemuž jsou pak do smrti rychtář starý Jarošovský říkali, jehož pán JMt. pod přísahou zavázal a pod duší zatracení optal, měl-li by farář hradecký z práva most udělati nebo dělal-li je kdy který farář hradecký. I vyznal, že nikdy nepamatuje, by jej který farář udělal, ač se za jeho paměti ten most několikrát

zrušil, však nikdy farář hradecký, ale lidi z Jarošova a z těch vsí za Jarošovem ten most opravovali i dělali. Též JMt. se optal Černého Jakše, člověka starého, spoluměštěniná hradeckýho; ale k témuž rozumu před JMtí vyznal. Ale já farář nadepsaný z své strany ptal sem Berně a Vnuka, lidi starých z Skřejchova Dolního, ti jsou přede mnou vyznali a před každým dobrovolně, kdež by potřebl bylo, vyznat mi slíbili, že za jich paměti, když se koli ten most porušil, že vzdycky jarošovští a z jiných vsí odtud opravovali a oni skřejchovští z prosby jim některý dřevo přivezli. Item měl sem opět z své strany Hanzla Pampocha a Grechta, lidi staré z Rodvínova, kteří k témuž rozumu vyznali a k tomu, že rodvínovští sousedi jich za řekú též povinni sou k tomu pomáhati. Item měl sem odsud několik řezníkův, a zvláště Jíru Dvalíků a Martina Ploczara, že některou chvíli, když jsou jarošovští a z jiných vsí ten most opravovali a dělali a oni řezníci tudy dobytek honili, že jim spropitný museli dávat, a potom Mikeš z Jarošova, jednovoký člověk faráře jarošovského, s jinými svojimi sousedy zde po krčmách i po domech na ten most žebřali. Avšak toto své (domí) žádný před oběma stranami nebylo slyšáno, ale farář svrchupsaný z své strany svědomí jsem pohotově měl, očekáváje obeslání pána JMtí; v tom potom pán JMt lidem svým lesy k tomu mostu přivéztí rozkázal a udělati rozkázal, a od něho Miksovi tesari zaplatil.

Pastejř.

Při tom času, když sem hospodářství přičinil a dobytek drahně měl, a pastýře sobě zvláštního a dobytek svůj zvláště pásł, byl pastýř nějaký Michal a měl domek svůj za mým dvorem. Ten zavíraje svině, nechtěl mi jich pustiti, než abych jemu i od dobytku zaplatil. Mluvil sem o to s Mikulášem Šmířarem, ty časy rychtářem, aby mi rozkázal pustiti svině; odpověděl, abych od dobytku platil, jako jiní sousedí pastýři platí. Odpíral sem tomu, že já člověk obecný nejsem a pána JMtí tehdaž (doma) nebylo, abych se k JMtí o to utekl a poradil, a tak mi pastýř s vůlí rychtáře svině zavřené držel do šestého dne hladovité, a potom mi je pustil domův, a více jich pásti nechtěl. Kázal sem je hnáti pastýři na Nejžárku, ten mi je pásł několik neděl, potom Michal pastýř městský sám pobízel, abych jemu zase svině kázal hnáti, že je rád pásti chce, a tak sem potom pokoje od pastýřův měl, a dobytek svůj svobodně bez překážky pastejřovy zvláště pásł.

Jiti mezi konšele.

Vzaliť jsou sobě páni konšelé obyčej, že když jim potřeba bylo se mnou oč jednati, poslali pro mne svého posla, kterým se do rady obsílají; nechtěl sem po něm jiti mezi ně a pán JMt. tehda doma nebyl. Když JMt. domů se vrátil, žalovali jsou na mne. Obeslal jest mně pán JMt. před se a mluvil jest mi v přítomnosti kněze Mikuláše, šafáře mého, proč jsem mezi ně nešel pro jednání obecního nebo zádušního dobrého; pravil jsem, že mi se nezdá po takovém poslu jiti. Odpověděl mi JMt., že sem povinnovat mezi ně jiti pro jednání zádušního nebo obecního dobrého, tak však,

když by mně nebo budoucího faráře k čemu potřebovali, aby pro mne dva z mladších konšelův poslali, s nimi abych na rathaus nebo jinam, kdež by shromážděni byli, šel i pojednaje s nimi, oč by potřebí bylo, aby mne zase ti dva neb jiní dva konšelé do obydlí mého provodili. A hned abych sobě do register svých zapsal rozkázati ráčil, a oni páni konšelé že sobě do svých knéh městských nebo register aby sobě také zapsali, že JMt. týž rozkázal. Řeč od JMt. ke mně se stala před domem Pavla Ryšavého na řeku. — Anno 1501.

Hrobař.

Byl jest nějaký Jan hrobařem, jemuž potom říkati Reystonus, člověk veliký, ale lehký, obíraje se s věcmi nečistými, a zvláště remeslo královské udělaje, a toho déle nechtěl jsem já kněz Jan. farář jeho, za hrobaře míti, nebo mi se nezdálo slušné, aby s takovou nečistotou obíraje se, měl těla křesťanská pochovati, ale páni konšelé jeho míti chtěli, a já když kopal, z krchova jeho jsem odehnal. V té různici opět pán JMt doma nebyl, a JMt doma jsouce, na mne konšelé JMt. pánu žalovali. Starší tehdy mezi konšely byl Ondřej Počátecký a Tomáš Biskup. Tehdy pán JMt ráčil vypověděti, že krchov jest faráře a farář že hrobaře jednati má podle své vůle. Potom týž Jan byl pastýřem na Nežárce, a potom po několika letech téhož Jana já kněz Jan farář za hrobaře jsem přijal, tak však, že se tý vši lehkosti a nečistoty odříkal i opustil, a ostal pak hrobařem až do smrti své, maje domek svůj na Nežárce.

Dům vedle špitála.

Nejprve Hanzl Kramář prodal jest Jiřovi Plocarovi ševci dům za 67 kop. miš.. zavdal jest Hanzlovi 12 kop a dva verunky do tohoto času 12 kop tak, že Jiřa Hanzlovi spravil 24 kop. Zase Jiřa Plocar prodal jest Jiřkovi Pekaři za 68 kop, zavdal Jiřkovi 12 kop a jeden verunk 6 kop, a tak Hanzl Kramář má ještě na tom domě 43 kopy. Tyť jest Hanzl přejal na Jiřkovi Pekaři. i má jemu platiti po 6 kopách o těchto vánocích počnouc, a tak vždycky o vánocích po 6 kopách až do vyplnění té summy má dáti Jiřík Jiřovi Plocarovi 7 kop. Actum feria 4. post Ascensionem Domini (16. května) Anno 1526. Jiřík Plocar odkázal těch 7 kop Aniče Kulhavé do špitála městského, při tom byli kněz Martin a Anna Krumplírka.

Anno 1527 ve čtvrtek u vigilií sv. Petra stolování (21. února) porovnání nebo smlouva se stala mezi Honzem Kameníkem a Kateřinou manželkou jeho z jedné a Jiřkem, zeti jejich, strany druhé o dům pod špitálem v městě, takže Honz s manželkou svou Jiřkovi, zeti svému, ten dům vzdávali a mocným hospodářem učinili tak, jak jsou sami od Jiřika Plocara koupili, ale však na takový způsob, že Jiřík má Honze, testu svého, mateřinou švegruši v své světnice malý a v komoře, v které jsou, od sv. Jiří nejprv příštího do 4 let pořád zběhlých ponechati svobodně, beze všech auplatův, a jestliže by se do těch 4 let snášeti nemohli, a Honz od něho Jiřika se odstěhoval, tehdy Jiřík povinnovat bude za každý

rok, dokudž by těch 4 let nedobyli, 2 kopy mš. dáti, a Honz od dneška do sv. Jiří má hlásky, brány a roboty zpravití, a on Jiřík o sv. Jiří ourok a potom všecky věci, co na dům přijde, zpravití, a Honz s manželkou svou do těch 4 let svrchu psaných dokonce svobodní v něm bydleti; a jakož Honz verunku na tom domu dal 9 kop a pokličného 1 kopu, ty 10 kopy mají jemu z toho domu vyjítí po všech jiných veruncích svrchu zapsaných. Jednatelé strany Honze byli jsou opatrní Michal Draxel a Jakub Krejčů, strany Jiříkovy Matouš z Vlčic, otec Jiříků, a Šimon Kožišník z Prahy. Prostředníci pak mezi nimi kněz Mikuláš a opatrný pan Václav Pernikář, jeden z raddy.

Anno 1519 feria 6. přiznal se Hanzl Kramář, že jest jemu Jiřík Pekař zpravil až do tohoto času 4 verunky, to jest 18 kop; při tom zápisu byli oba.

Leta 1611 poznamenáno, co ourokův a robot z města Hradce i ze všech předměstí faráři Hradeckému vychází, jakž nebožtík Ryba toho zprávu dal.

V městě Jindřichovém Hradci.

Trubačka každého roku při sv. Jiří a sv. Havle dává 16 d, roboty má 1 den.

Krejčí na krchově ouroku každého dává 3 $\frac{1}{2}$ gr. roboty má 2 dni. Summa 11 gr. 4 d. mš. a robot jest 3 dni.*)

Na Novém Městě.

Provazník	ouroku	16 d	roboty	2 dni
Petr Pejgar	"	16 "	"	2 "
Mikeš Soukeník	"	16 "	"	2 "
Mismilnarka	"	16 "	"	2 "
Bednář	"	16 "	"	2 "
Antonín Vlach	"	16 "	"	2 "
Kohoutova	"	3 gr 3 $\frac{1}{2}$	"	2 "
Krystinus	"	3 "	2 "	2 "
Luďvík Písař, Španovská	"	5 "	2 "	2 "

Summa 1 kopa 9 gr 3 $\frac{1}{2}$ d, robot 18 dnů.

Na Nežárce.

Klementova Koželužka	při sv. Jiří 2 gr	při sv. Havle 2 gr	roboty 1 den
Engdišar Koželuh (!)	" 3 kr	" 3 kr	" 1 "
Matěj Pumer ()	" 2 gr	" 2 gr	" 1 "
Slezák Řezník	" 3 kr	" 3 kr	" 1 "
Plička Řezník	" 4 gr	" 4 gr	" 4 dni
Čech Tkadlec	" 3 kr	" 3 kr	" 1 den
Kašpar Malíř	" 9 d	" 9 d	" 1 "
Zuzanna Vlaška	" 3 gr	" 3 gr	" 2 dni
Jakub Draxl	při sv. Jiří 11 gr 4 d	při sv. Havle 11 gr 4 d	roboty 4 dni
Polesná	" 3 kr	" 3 kr	" 1 den

*) Na jinších gruntech kolej jesuitská jest vystavena.

	při sv. Jiří	při sv. Havle	roboty	den
Bělohubej Řezník	3 kr	3 kr	"	1 "
Andrle Řezník	5 1/2 gr	4 gr	"	1 "
Kněžovka	3 kr	3 kr	"	1 "
Hansl Klement	3 kr	3 kr	"	1 "
Mautnar	3 kr	3 kr	"	1 "
Jechetkova (!)	10 1/2 d	10 1/2 d	"	1 "
Čechovarka (!)	3 kr	3 kr	"	1 "
Francova Tkalcova	2 kr	2 kr	"	1 "

Summa obojího 1 kopa 49 gr 6 1/2 d míš. a robot 25 dní.

Za rybníkem beze všech robot.

	při sv. Jiří	při sv. Havle
Adam Sladovník	2 gr	5 gr
Tomrle Řezník	2 gr	5 gr
Krejzlova	2 gr	5 gr
Zelendarova	2 gr	5 gr
Sucha Tkalcova	1 gr	3 kr
Lorenz Zedník	1 gr	3 kr
Urban Krejčí	16 d	5 gr
Stolař podle kantora	2 gr	5 gr
Ramauf	2 gr	5 gr
Andreas postřihač	2 gr	5 gr
Šimek koželuh	2 gr	5 gr
Fiechtlova tkalcova	2 gr	5 gr

Summa 1 kopa 17 gr 3 d míš.

Z mastného krámu.

Jitík Tuník platí každého ouroku při sv. Jiří a při sv. Havle po 1 gr. a loje dává z téhož krámu jednou v rok 25 liber.

Z haltýřův.

Mlýnář Rapata pod klášteřem dává platu faráři, kterýž on z haltýřův vybírá, každého roku při sv. Jiří peněz hotových 5 kop míšen. *)

Za rybníkem ourok sv. Havelský a ze zahrad.

Blažej Drotzihar dává platu 3 gr.

	tolikéž platí	2 gr a ze zahrady	3 gr
Michal Tesař	2 gr		3 gr
Jan Mathes	2 gr		3 gr
Fossauk	2 gr		3 gr
Hort	2 gr		3 gr
Partl	1 gr		— 11 d
Rešl	1 gr		— 11 d
Šimek Tkadlec	2 gr		3 gr

*) Z mlejna Rapatovského. Předěle když soused Rapata mlýnář mlejn byl držel a předkové jeho, tehdy že na proboštské řece stojí plat prvnějším děkanům z ní dávali a haltýře z druhé strany vzdělané sobě k tomu na pomoc měli. Ale když Jakub Kecl z Rottendorfu, hejtman Hradecký († 1627) k ruce JMti Hraběci ten mlejn byl koupil, spor se stal, takže po kolik let ten plat vypravovati se zpěchovali, až na poručení panské zase se vždycky odvozovati při sv. Jiří má proboštovi 5 kop grošů českých.

Daniel Provazník	tolikéž platí	2 gr	a ze zahrady	3 gr
Jan Sedlák	"	2 gr	"	3 gr
Pavel Fierth	"	2 gr	"	3 gr
Jakl Myslivec	"	2 gr	"	3 gr

'Summa ouroku Sv. Havelského a ze zahrad učini 53 gr 1 d.

Z města sladovníci.

Z rybníku pod oborou dávají každoročně jednu kopu gr. m.

**Smlouva kněze Jana, opata Milevského a faráře v J. Hradci,
o rybníček farářský pod oborou s cechem sladovníckým
z 1. února 1557.**

Já kněz Jan, s božím smilováním opat kláštera Milevského a na ten čas farář hradecký, známý činím tímto listem všem vůbec, kdež čten aneb čtoucí slyšán bude, že sem s dobrým rozmyslem svým pro svůj užitek i taky budoucích farářů hradeckých potomků mých poctivému cechu řemesla sladovníckého obyvatelům a měšťanům v témž městě Hradci rybníček k farnosti hradecké náležitý pod rybníkem velkým mým a podle jich rybníka cechovního nejbližšího hrází se dotýkajícího jim povolení své jsem dal na jich náklad, aby hráze přidělali a povýšili, jakož pak podle smlouvy mý s nimi a s týmž vším cechem řemeslu jich poctivému náležitým učiněný tak jsou učinili a nákladu svého na často jmenovaný rybníček farářský jsou nelitovali, ale jeho přidělali a zlepšili, ježto nikdy prve tak opraven ten rybníček ani zlepšen ještě nebyl jako vopraven a zlepšen jest skrze náklad vlastní jejich. Na ten způsob s nimi i budoucím farářem smlouvu jsem učinil: že páni sladovníci, poněvadž jsou na ten rybníček náklad vlastní učinili, oni taky aby jej plodem sami dobrým povinni nasaditi byli a jsou. A když by koli ten rybníček na lovení byl, tehdy polovic ryb těch, jakž by Pán Bůh podariti ráčil buď málo nebo mnoho, malých anebo velkých já vzíti mám i jiní faráři budoucí tolikéž, a oni druhou polovic. A zbytečná voda, kteráž by časy svými v témž rybníku byla, tu ku požitku svému do rybníka svého cechovního bez všelijaké překážky aby trubami anebo stokou vésti mohli a vedli tak, jakž míra a hráze nová vynésti a vykázati by mohla. Taky stala se smlouva a to s touto výminkou, jestliže by kdy jaká potřeba hráze anebo i rybníku toho farářského k vopravení nastala, tehdy ne farář hradecký buď já anebo jiný aby vopravovati měl, ale ten cech to vopravovati na svůj náklad má. Kdež pro lepší jistotu a zdržení smlouvy této mezi námi stranami obojími dobrovolně učiněné, pečeť svou větší opatskou, kteréž užívám, dal sem přitisknouti. Stalo se v Hradci na farnosti ten pondělí před Hromnicemi léta patnáctistého padesátého sedmého.

Registra

všech a všelijakých důchodův proboštství hradeckého každoročně se scházejících vedle bedlivě uváženého rozeznání i obnovení, jakožto prve od množství let zanedbána a v mnohých věcech pro paměť lidskou zašla, nyní zase při vyzdvižení nové důstojnosti pro-

božské od Svatosti Papežské v Hradci Jindřichově dle možnosti s pilností shledána, sečtena a v dobrý pořádek uvedena pro budoucí všech potomkův pánův proboštů dobré léta Páně 1633.

Ourokové Svato-Jiřští peněžití na groše míšenské.

Paměť potřebná.

Ačkoliv při jiných osadách a záduších v království Českém, zvláště v městech, kde gruntové polí a rolí jednotejný užitek téměř více nebo méně přinášejí pánu, jak starodávne nařízení zemské ouroky vynalezlo i spolu panu faráři a děkanu zároveň desátek buď peněžitý neb obilí sutého z lánů, ze čtvrti, jak mnoho kdo pole osadní drží, vedle rozvržení spravedlivého se dává. Však poněvadž na panství hradeckém, též jiných k němu příslušejících, shledalo se, že osadní, ačkoliv mnozí spolu v počtu čtvrti i lánův se sice trefují a zároveň by ourok i desátek odvozovati měli, nicméně když gruntové a role nejednoho užitku jsou, některý vejnosejnější, jiní neplodnější place jalovější patříc na položení míst. Pročež uznáno od starodávna, co a jak mnoho má každý z gruntu svého při každém terminu platiti neb odvozovati, což i s registry ložními neb šosovními zámeckými vše dobře spořádáno jest, téhož léta (1633).

V městě Hradci Jindřichově při sv. Jiří platy vycházely z 12 domů za kostelem velkým, při kostele Sv. Maří Magdaleny jdouc k šatlavě, též i roboty 15¹/₂ dne a peněz 34 gr 5¹/₂ d. od starodávna. Ale jak jest se kollej vystavěla na tom místě PP. Societatis, toliko dva pod plat zůstávají tito:

V městě.

	kopy	gr	d	fr	kr	d	roboty
Havel krejčí na krchově	—	3	3 ¹ / ₂	—	4	1 ¹ / ₂	—
Trubačka stará na krchově	—	4	3 ¹ / ₂	—	5	1 ¹ / ₂	—
Summa	—	8	—	—	9	1	—

Na Novém Městě.

	kopy	gr	d	fr	kr	d	roboty
Ambrož soukenník	—	3	3 ¹ / ₂	—	4	1 ¹ / ₂	2
Krystynus soukenník	—	3	2	—	3	5	2
Václav Pernikář	—	5	2	—	6	1	2
Antonín Vlach	—	2	2	—	2	4	2
Bednár	—	2	2	—	2	4	2
Štefl	—	2	2	—	2	4	2
Soukenník	—	2	2	—	2	4	2
Provazník	—	2	2	—	2	4	2
Bryger soukenník	—	2	2	—	2	4	2
Summa	—	25	5 ¹ / ₂	—	30	1 ¹ / ₂	18

Na Nožáree.

		kopy	gr	d	fr	kr	d	roboty
Klementova Koželuška při sv. Jiri		—	2	—	—	2	2	—
	při sv. Havle	—	2	—	—	2	2	1
Ragdišar Koželuh	J.	—	2	4	—	3	—	—
	H.	—	2	4	—	3	—	1
Matěj Peiner	J.	—	2	—	—	2	2	—
	H.	—	2	—	—	2	2	1
Slezák rezník	J.	—	2	4	—	3	—	—
	H.	—	2	4	—	3	—	1
Plička rezník	J.	—	4	—	—	4	4	—
	H.	—	4	—	—	4	4	4
Čech tkadlec	J.	—	2	4	—	3	—	—
	H.	—	2	4	—	3	—	1
Kašpar malíř	J.	—	—	9	—	1	3	—
	H.	—	—	9	—	1	3	1
Zuzana Vlaška	J.	—	3	—	—	3	3	—
	H.	—	3	—	—	3	3	2
Jakub Draxl	J.	—	11	4	—	13	3	—
	H.	—	11	4	—	13	3	4
Polesná	J.	—	2	4	—	3	—	1
	H.	—	2	4	—	3	—	—
Bělohubý rezník	J.	—	2	4	—	3	—	1
	H.	—	2	4	—	3	—	—
Andrle rezník	J.	—	5	3 1/2	—	6	2 1/2	—
	H.	—	4	—	—	4	4	1
Kněžovka	J.	—	2	4	—	3	—	—
	H.	—	2	4	—	3	—	1
Hons Klement	J.	—	2	4	—	3	—	—
	H.	—	2	4	—	3	—	1
Mauřnar	J.	—	2	4	—	3	—	—
	H.	—	2	4	—	3	—	1
Nechutkova tkalcova	J.	—	1	3 1/2	—	1	4 1/2	—
	H.	—	1	3 1/2	—	1	4 1/2	1
Czynhararka	J.	—	2	4	—	3	—	—
	H.	—	2	4	—	3	—	1
Francova tkalcova	J.	—	1	5	—	2	—	—
	H.	—	1	5	—	2	—	1
Summa		1	19	6 1/2	2	8	1 1/2	25

Vesnice.

1. Ves Světce (Heiligen).

Rychta Řečická.

	Lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d
Vondra Šimanů	—	2	—	13	4	—	15	5
Jakub Buška	—	2	—	13	4	—	15	5
Pavel Cejn	—	3	—	20	4	—	24	—
Jíra Trumenskéj	—	2	—	13	4	—	15	5
Václav Dvořák	1	—	—	28	4	—	33	2
Jan Novák	—	1/2	—	3	3	—	4	—

	lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d
Jan Štěpánů ze mlejna	—	1	—	16	—	—	18	—
Prokeš Čamrda	—	3	—	20	4	—	24	—
Jan Humala rybníky spravuje	—	3 $\frac{1}{2}$	—	24	—	—	28	—
Jan Poustka	—	1 $\frac{1}{2}$	—	10	2	—	12	—
Jan Chasů, Matěj	—	2 $\frac{1}{2}$	—	17	—	—	19	5
Martin Ježků	—	3 $\frac{1}{2}$	—	24	—	—	28	—
Jan Musil	—	1	—	7	—	—	8	1
Jan Michalů Pálpytle z mlejna pod hrází	—	1	—	25	—	—	29	1
Jan Klátil	—	3 $\frac{1}{2}$	—	24	6	—	29	—
Jakub Maryška	—	3	—	20	4	—	28	—
Šimek Poslušnej	—	2	—	13	4	—	15	5
Martin Šátků	—	2	—	13	4	—	15	5
Jan Tkadlec	—	2	—	13	4	—	15	5
Jakub Pánů	—	1 $\frac{1}{2}$	—	10	3	—	12	1
Vondra Kůrka	—	2 $\frac{1}{2}$	—	17	—	—	19	5
Jakub Valenta	—	3	—	20	4	—	24	—
Jan Mlynář	—	—	—	14	—	—	16	2
Obec z pastviště skoupeného	—	$\frac{1}{2}$	—	10	—	—	11	4
Summa			6	35	2	7	41	1

2. Ves Voldřise (Ulrichschlag).

Rychta Voldřiská, jenž slove
Křížovníctví.

	lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d	—
Matěj neb Štefl Schopf	—	1	—	8	5	—	10	1	—
Vondra Filzok	—	3	—	11	—	—	12	5	—
Karel, Hans Beber	—	1 $\frac{1}{2}$	—	6	5	—	7	5	—
Petr Schmid (Šmíd)	—	2	—	23	—	—	26	5	—
Urban Feit, Mattes Tolkner	1	—	—	16	—	—	18	4	—
Vondra Karhofer, Hofpaur	—	2 $\frac{1}{2}$	—	8	5	—	10	1	—
Kryza, Matl Tyšlar	—	$\frac{1}{2}$	—	4	—	—	4	4	—
Lorenz, Leopold Pfudl	—	$\frac{1}{2}$	—	16	—	—	18	4	—
Pavel Bogner	—	1	—	8	5	—	10	1	—
Filip, Jan Filzok	—	2	—	7	—	—	8	1	—
Josef Filzok	—	2	—	8	—	—	9	2	—
Honz, Šimon Jakšů	—	2 $\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	—
Ondřej Hanuš	—	2 $\frac{1}{2}$	—	7	5	—	9	—	—
Ondřej Michal Schmid, Princ	—	1	—	4	5	—	5	3	—
Mates Filzok	—	1	—	4	—	—	4	4	—
Urban, Paul Böhm	—	2	—	10	—	—	11	4	—
Vencel Toman, Vlasel	—	1	—	4	5	—	5	3	—
Hanzl Paum, Ondřej Draxl	1	—	—	16	—	—	18	4	—
Andres Šecek náleží platem farári do Blažejova, však při sv. Jití proboštovi dává	—	2	—	3	—	—	3	3	—
Summa	—	—	2	57	—	3	26	3	—

Kryštof Halz mlynář dává při sv. Jiří mouky žitné 10 měr, z jiter při sv. Jiří po 1 gr. bílém.

	Jitra čtvrti kopy			gr	d	fr	kr	d
Štefl Schopf	3	—	—	6	—	—	7	—
Vondra Filzok	6	—	—	12	—	—	14	—
Feit Beber	6	2	—	15	—	—	17	3
Andres Secek	6	2	—	15	—	—	17	3
Filip Kaser	3	2	—	7	—	—	8	1
Paul Böhm	3	2	—	7	—	—	8	1
Bartl Neupaur	2	—	—	4	—	—	4	4
Vencl Blozel	7	1	—	14	3 1/2	—	16	5 1/2
Leopold Pfudl	1	—	—	2	—	—	2	2
Paul Feitl Hofpaur	2	—	—	4	—	—	4	4
Pavel Bogner z nového jitra	1	2	—	3	—	—	3	3
Summa	42	3	1	29	3 1/2	1	44	3 1/2

3. Ves Dvořec (Höflings)

Rychta Voldříská.

	Lány čtvrti kopy			gr	d	fr	kr	d
Kryštof Holz-Milner	—	1	—	4	—	—	4	4
Pavel Andre	—	2	—	4	—	—	4	4
Pavel Geist	—	2 1/2	—	9	—	—	10	3
Urban Štefl	—	2	—	6	—	—	7	—
Ondřej Neupaur	—	3	—	7	—	—	8	1
Josef Hons Zeyštl	—	3	—	9	—	—	10	3
Gregor Behm	—	3	—	10	—	—	11	4
Summa	4	1 1/2	—	40	—	—	57	1

Z jiter Dvořeckých.

	Lány čtvrti kopy			groše	d	fr	kr	d
Kryštof Holz-Milner z obou jiter Voldříských i Blažejovských	13	—	—	26	—	—	30	2
Ondřej Paul	7	—	—	14	—	—	16	2
Paul Geist Šnedler	2	—	—	4	—	—	4	4
Item z nových jiter	3	—	—	6	—	—	7	—
Urban Štefl	12	—	—	24	—	—	28	—
Ondřej Neupaur	6	—	—	12	—	—	14	—
Gregor Peter	5 1/2	—	—	11	—	—	12	5
Paul Šadl	4	—	—	8	—	—	9	2
Ostatní tři jsou dolejší z Radmírova Malého:								
Paul Toman	4 1/2	—	—	11	—	—	12	5
Josef Zeistl	3	—	—	6	—	—	7	—
Chalupník	3	—	—	6	—	—	7	—
Summa	63	—	2	8	—	2	29	2

4. Ves Blažejov (Blauenschlag).

Rychta Voldřická.

	Lány čtvrti kopy			gr	d	fr	kr	d
Kryštof Kren, jinak Paul								
Rauš mlynár	—	1	—	4	—	—	4	4
Item monky při sv. Jiří dává 10 měr								
Hans Feitl	—	2	—	5	2	—	6	1
Jirík Maurer	—	2	—	7	5	—	9	—
Jirík Mikeš	—	3	—	3	—	—	3	3
Ondřej Šmíd	—	2	—	6	2	—	7	2
Gregor Draxlů	—	1½	—	6	2	—	7	2
Hans Hanuš	—	1	—	4	—	—	4	4
Gregor Reisner	—	1	—	5	—	—	5	5
Plona Kolmanin	—	1	—	5	5	—	6	4
Filip Riedl	—	2	—	8	2	—	9	4
Michl Nydr Reisnar z podsedku	—	—	—	2	—	—	2	2
Pavel z Člunku na Lydlově vše farářů Blažejovskému	—	2	—	6	—	—	7	—
Obec Blažejovská z 3 poustek	—	—	—	22	—	—	25	4
Summa	4	2½	1	25	4	1	39	5

(Dokončení.)

Zprávy a posudky.

P. Antonín Rejzek T. J. Horlivý člen Hist. Kroužku získaný P. Janem Volkou pro práci historickou, opustil nás 6. prosince 1920 a pochován byl po boku tohoto a zakladatele HK. P. Josefa Svobody na posvátném Velehradě. Narodil se 5. listopadu 1864 ve Veselé u Mnich. Hradiště, odkud docházel na piaristické gymnasium do Mladé Boleslavi, vyšší gymnasium studoval v Šejnově, kde r. 1864 vstoupil do řádu Tov. Ježíšova. Po noviciátu ve sv. Ondřeji v Kolutanech, studoval 1868 v Bratislavě filosofii scholastickou a 1873 teologii v Inomosti. 1876 byl vysvěcen na kněze a 1878 pobyl v třetí probaci v Trochiennech u Gentu v Belgii. 1879 přidělen byl residenci Tovar. Ježíšova v Praze kde pobyl po 15 let. 1894 stal se správcem fary na posv. Velehradě a účastnil se horlivě počínajícího ruchu na tomto památném místě, kde založil i čtenářský spolek, 1900 byl poslán jako první superior do Králové Hradce, zde byl obnoven kostel P. Marie a postaven nový dům řádový. 1907 stal se superiorem na sv. Hostýně, 1910 přišel na Velehrad a 1912 přišel zase do Prahy a stal se hned členem HK. Přednesl pět řečí o sv. Cyrillu a Methodu (2) o poměrech v době narození mistra Jana Husi, o valdenství v Čechách, moderní člověk český vůči zásadám pravdy (1918). R. 1884 vydal bl. Edmunda Kampiana. Desatero důvodů pravosti víry katolické (vyšlo po druhé 1894), sv. Josafat arcibiskup Polocký 1885, Život blah. Anežky české 1894, bl. Antonín Baldinucci 1894, přeložil Gagarinovo dílo Jesuité na Rusi 1805—16 a Brouzův spis Život sv. Frant. Xaverského (1920). Ve Sborníku H. K. uveřejnil r. 1903 Památnosti farní osady Sloupnické a 1920 Táborští na posv. Velehradě 12. dubna 1421. Bohuslav Balbín T. J. jeho život a práce vyšlo 1908. V poslední době připravoval pečlivě 300 letou výroční slavnost narozenin tohoto našeho vlasteneckého spisovatele, kterou HK. v jeho duchu provede, když P. Antonín Rejzek bude ji slaviti společně oslavencem. Odpočívaj v pokoji! Jedno přání jeho by bylo ještě vyplniti, aby do HK. se hlásilo hodně nadšených pracovníků na úrodném poli bádání historického, aby toto odpovídalo pravdě a čelilo jednostrannému pojetí četných jiných spisovatelů.

r. —

Odpověď Fr. Štědrého. V českém časopisu historickém ročník XXVI. (1920) na straně 283, 4. kritikuje V. Kza mé monografie Domašice, Hřivice, Černčice, hrad Pravda a Veltěže, o kterých soudí kritik, že se jim vůbec nedostává vědeckosti a že akta katastrální zůstala vůbec nepoužita. Tyto dvě výtky jsou z celého posudku nejzávažnější a na ně odpovídám takto:

Všecky své monografie psal jsem pro lid těch obcí a hleděl jsem, aby lid mému psaní rozuměl. Nepsal jsem tudíž pro vědce. Otátně nevědeckost vyčítají nám vesměs, jako se to stalo na př. mému soudrubu J. Kurkovi, když vydal archidiakonáty východních Čech. Jest to známá vyšlapaná cestička těch, kteří to neradi vidí, že někdo jiný nežli oni privilegovaní vědci také pracuje v jejich oboru. Primitivní stať o věku, ve kterém písemných pamětí není, proto zůstala primitivní, aby mi lid rozuměl.

Že jsem některých rodů slechtických jména uvedl šife a tím jsem dle kritika přeplnil stať o majitelích vesnice, nestalo se bez příčiny. Kdo nahlédne do genealogických článků profesory Kolářem a Sedláčkem v Ottově slovníku naučném sepsaných, sezná již s této stránky, že potřebuji doplňků, na mnoze i oprav a tím nestalo se vypsání širší mé v řodech těchto zbytečným.

Druhá pak výtky, že akta katastrální zůstala nepoužita jest nepravdivá, protože k nim při každé obci bylo hleděno a jich použito, ať všude nebyla citována. To se stalo proto, že účel, pro koho psány jsou tyto monografie, nevyžadoval toto citování a zvláště proto, že by tím spisek vzrostl a úspora výdajů tím by byla ztenčena. Vynechání četných citátů stalo se tudíž z přičin ekonomických.

Sborník měst. histor. musea v Plzni. V. -- 1920 -- Redakci Josefa Strnada a Frid. Macháčka, přináší článek Václ. Vojtíška, z nejstarších právních dějin města Plzně, Jos. Strnada čislování domů v Plzni, Ot. Dubského několik poznámek k národopisu Plzeňska, nález. předhistorické, zpráva o činnosti národopis. musea Plzeňska a vlastivěda v plzeňských časopisech. Na nynější poměry skvostně vydané práce svědčí o vzácném porozumění na Plzeňsku otázkám historickým.

Časopis vlasten. musejního spolku v Olomouci čís. 125 -- 1920. J. L. Červinka vydal zde článek „Velehrad Velkomoravský bajkou“ v důsledku svých prací dřívějších a stati Dra Horáka v Agrárním archivu VI. -- 1919. Fr. Kretz uveřejňuje kratičkou kroniku města Prostějova z archivu v Levoči na Slovensku z r. 1612. Fr. Pospíšil lidové písně fonantograficky na Moravě nasbírané. Musejní a jiné zprávy podávají důkaz o čilém ruchu v tomto směru na Moravě.

Zpráva o činnosti měst. musea v Sušici od 1./8. 1919 do 1./3. 1920. a VI. zpráva od 1./2. do 31. prosince 1920 -- otisk psaný psacím strojem podává dodatek k pohřebišti z XI. stol. Zemskému museu v Praze dána do uschování Velhartická kniha od r. 1397. pro museum v Sušici má býti upraveno tamější děkanství, když by bylo posláno o vhodné umístění tohoto úřadu, museum má spis Hammerschmidův kronika města Čes. Budějovic; v dodatku je vlastněná literatura o Sušicku. Tiskem zpráva Karla Turka „Čtyřicet let měst. musea v Sušici“ je dokladem, že nyní se věnuje sbírkám zvýšená péče a hledí se zachovati vše, co by i naši dobu zachovalo budoucnosti ve věrném obraze.

Verzeichnis der Handschriften in der Bibliothek des Stiftes Tepl Napsal knihovník Milo Nentwich bez roku (1920). Po úvodě o knihovně tepelské následuje seznam rukopisů 1 z devátého, 4 z dvanáctého, 5 z třináctého století. Z XIV. je tu 8 latinských, 1 německý Nový Zákon, z XII. 20 lat., 3 něm., 1 český život svatých, z XVI 4 lat., 2 něm., 1 český vyznání víry r. 1579. ze XVII. 23 lat., 15 něm., 7 českých (Pravdivá zpráva proti spisu Henricha Matese, hr. z Turnu a spolu gruntovní relutaci). z XVII. 2 arabské, z XVIII. 48 lat., 22 něm., z XVIII. 1 franc., z XIX. 14 lat., 9 něm. a 2 české. Některé rukopisy poslouží k dějinám přednášek bohosloví v předešlých stoletích. Život bl. Hroznaty, missál probošta Sulka, agenda Oldřicha z Chotěboře, obsequie Pražské, Diurnale Ladislava Pohrobka, o účtě Jana Lohela (41), k dějinám Chotěboře, Kladrub, Kosmonos. Další část rukopisů bude uveřejněna později. r. —

SBORNÍK

HISTORICKÉHO KROUŽKU

Bohumír Hynek Bílovský.

Několik poznámek podává Dr. K. Kadlec.

I.

Spisy Bohumíra Hynka Bílovského jsou z největší části kázání. Pokud je známo, první jeho dílo bylo kázání o sv. Ignáci, vydané pod titulem: *Nový Cherubin sv. Ignacius r. 1695* (Jungm. V. 859). Kázání to konal Bílovský v jesuitském kostele v Březnici o svátku světcově téhož roku. Chválil v něm Jesuity a nešetrně se dotkl jiných reholníků a zvláště světského kleru. Nařkl je, že při svých schůzích Jesuity pomlouvají a o ně se otírají. Byl proto volán ke konsistoři, aby se zodpovídal. Svědkové dokazovali mu, že řekl o světských kněžích mnohem víc a vyjádřil se mnohem nešetrněji, než dal vytisknouti, a Bílovskému uloženo, aby vypracoval jiné kázání, kterým by napravil, co v Březnici zavinil. Aby ukázal dobrou vůli, skoupil Bílovský výtisky svého kázání, pokud je mohl dostati, poslal konsistoři a sliboval, že zničí všechny, kterých ještě ziská. Kázání o sv. Ignáci přepracoval a uveřejnil znova ve své sváteční postile.¹⁾

Počátkem r. 1696 předložil pak konsistoři ke schválení kázání o sv. Josefu, kterým chtěl uklidnit pobouření způsobené o svátku sv. Ignáce. Konsistoř vrátila mu kázání s přípisem, kde podává kritiku jeho práce. V textu kázání jsou prý mnohá nevhodná slova, smysl vět se překrucuje různými neobvyklými výrazy, vše prý směřuje k tomu, aby kazatel projevil svoje nadání a aby se chlubil a budil zdání, že podává, kdo ví, co nového. Konsistoř pak žádá, aby kázání propracoval, než je přednese anebo dá do tisku.²⁾

Kázání toto měl Bílovský na den sv. Josefa r. 1696 v Písku a vydal je tiskem téhož roku v Praze pod názvem *První a nový farář sv. Josef, Boha člověka pěstoun*. Připsal je arcibiskupu Janu Josefu Breunerovi (1694—1710).

Srovnává tu sv. Josefa a faráře. Jako sv. Josef Krista Pána na rukou nosil, o něho se staral, vše mu opatroval, jej chránil, s ním do Egypta prechal z rodné země a po tři dny v Jerusalemě hledal, tak činí i kněží, faráři pro svoje osadníky, pro náboženství Kristovo vůbec. I oni drží Ježíše Krista ve svých rukou při

¹⁾ Coelum vivum, str. 530—553.

²⁾ Srv. Podlaha. Dějiny arcidiecése pražské. 1917. str. 251.

mši svaté, starají se o duše sobě svěřené, učí je pravdám křesťanským, chrání je, chrání víru, církev kolikrát s nasazením vlastního života, musí před nepřáteli víry i z vlasti utíkat, vyhledávají nemocné beze strachu, že se nakazí, jdou za hříšníky, aby je přivedli na dobrou cestu. Jednotlivé oddíly řeči osvětluje doklady z českých dějin a dovozuje, že za všech bojů náboženských v Čechách se udržela víra Kristova hlavně působením kněží světských, hlavně kanovníků svatovítských. Bílovský je nesmírně chváli a příliš jim lichotí. Končí: „... : tak jsou se chovali v Čechách před lety; co a jak nyníčko? Nekonečné by bylo mé kázání, kdybych jenom začal mluvit a jejich zasloužilou chválu vypravovat; než nyníjší ze své hluboké poníženosti mně prstem silentium poroučejí, mlčím.“ (Str. 19.) Pro neochvějnou věrnost dostalo prý se kapitule mnoho privilegií takže vzniklo přísloví: „Quid Pragae canonicum esse putatis? Sunt Pedo archiepiscopi infulae.“ (Str. 19.) V historickém přehledu náboženských bojů v Čechách dovolává se často Pešiny, kterému říká „český Cicero“ a dodává: „Ten titul jemu někdy dával, co jsem mýma ušima slyšel, český Šalamoun Bernard z Martinic.“ (Str. 16.)

V celém kázání vystupuje silně v popředí snaha vychváliti duchovenstvo světské i řeholní bez rozdílu, zvláště pak kanovníky svatovítské. Vedle toho jest kázání projevem loyality „králi římskému a uherskému“ Josefu I., kterému přeje, aby v dvoji válce vítězil, a připomíná proroctví, že ten, kdo dostaví chrám sv. Víta v Praze, dobude i chrám Boží Moudrosti v Catihradě. Vzpomíná i arcibiskupa Jana Josefa (Breunera) a přeje mu dlouhý život a brzké jmenování kardinálem. Svě blahopřání pronáší po úvodu, kde žádá, aby „páni musicanti“ zatroubili třikrát vivat sv. Josefu, patronu města Písku, a oběma zmíněným oslavencům.

Na Moravě vydal Bílovský básně na oslavu bl. Jana Sarkandra, faráře Holešovského. Tak r. 1703 vyšla v Brně báseň *Ecclesiasticus Cherub*, církevní cherubin ... Jan Sarkander (Jungm. V. 171). Téhož roku v Olomouci vytiskl sapfickou báseň latinskou *Stella nova Sarcander*; r. 1705 vyšlo v Brně *Rogus incombustus seu Sarcander* (Jungm. V. 905) a r. 1712 v Olomouci *Zodiacus Sarcandricus*; tuto práci svou odevzdal osobně v audienci Karlu VI. ve Vídni, stejně jako před tím báseň *Stella nova*.³⁾

Kromě toho vydal v těchto letech několik menších prací. R. 1709 v Olomouci *Vexillum salutis* t. j. praporec spasení sv. kříž (Jungm. V. 907) a *Putování nábožné k sv. Cyrillovi a Strachotě*. (Jungm. V. 1199.) V Olomouci vyšel jeho *Siclus sanctuarii* nebo šestka duchovní sv. Liborioví v Moravě na Jesenci ofěrou položená. (Jungm. V. 867 a.)

Při oslavě kanonisace Pia V. v Olomouci, u Dominikánů r. 1713 měl německé kázání o tomto světcu a vydal je tiskem pod titulem: *Sors quinta*.⁴⁾

³⁾ Viz Hlas duch. labutě, str. 221 in marg.

⁴⁾ Viz Index při Hlasu duch. labutě heslo Pius V.

Příležitostné řeči o válce s Turky obsahují jeho latinská kázání (*discursus*) na žalm 82., který se za válek tureckých modlili při pobožnostech v kostele (r. 1716 a 1717).⁵⁾

Ke stoletému výročí smrti blah. Jana Sarkandra vydal Bílovský sbírku kázání pod titulem *Cygnea cantatio*, Hlas duchovní labutě, v Olomouci r. 1720. (Jungm. V. 867 b, e.) Tisk se protáhl asi delší dobu, protože approbace olomouckého Ordinariátu je ze 16. srpna 1717. Teprve podporou hradínského opata premonstrátského Benedikta Bönische mohla být kniha dotištěna v lednu 1720.⁶⁾ Letopočet tento opakuje se v každém verši dedikační básně o bl. Janu Sarkandrovi, jež předchází kázání. V krátkém úvodu „*Ad apostolicos Ecclesiastes*“ vykládá důvody, proč začíná kázání Božím Hodem svatodušním. O Duchu sv. platí, že obnovuje všechno, o letnicích sesláním Ducha sv. byly duše apoštolů i věřících takřka znovu stvořeny, proto pro kazatele je svátek sv. Ducha vlastně novým rokem.

Sbírka obsahuje na 521 str. kázání na Boží Hod svatodušní a na 24 neděle po sv. Duchu, tři kázání v době jubilea r. 1716, povoleného proti Turkům a jedno „kázání na díkův činění milostivému Bohu za odvrácení moru od margkrábství Moravského“ (r. 1716), celkem 29 kázání. Delší kázání rozděluje Bílovský na dvě i tři kratší, takže celá sbírka obsahuje vlastně 47 kázání.

Kázání ta měl Bílovský v letech asi 1714—1716.

Roku 1720 vyšla v Brně ještě nová sbírka kázání na neděle a svátky adventní. (Jungm. V. 867 c, d.) Obsahuje řeči na 4 neděle v adventě (na 2. ned. dvě), pak kázání na svátky sv. Ondřeje, sv. Tomáše a Neposkvrněného početí Panny Marie. Všechna kázání na 101 straně jednají o posledním soudu.

Jako pokračování této sbírky vydal Bílovský v druhé polovici roku 1721 v Olomouci kázání od 1. neděle po svátku sv. Tří králů do neděle 2. po Devětníku. Je tu 9 kázání, která se dají rozdělit na 15, po případě na 19 řečí. Stran má tato sbírka 167. Obě tyto části tvoří jeden celek, známý pod titulem: *Doctrina christiana, animabus inservitura*, Křesťanské učení, dušem k spasení, potěšení a k naučení . . . složené. (Jungm. V. 867 d.) Kniha je dedikována sv. Janu Nep. a Janu Sarkandrovi. Báseň věnovací je psána po volbě Innocence XIII. a po beatifikaci sv. Jana Nep. (31./5. 1721). V každém verši básně se opakuje letopočet 1721.

Téhož roku vydal Bílovský v Opavě dva cykly postních kázání, připojiv k druhému cyklu kázání na neděle po Velikonocích. V první sbírce vykládá význam bohoslužebných rouch kněžských při mši sv., jejich vztah k utrpení Spasitelovu. Je tu sedm kázání, na všechny neděle postní a kázání na Veliký pátek u Božího hrobu. Úvod je vzat z pravidla z nedělního evangelia. Stran má

⁵⁾ Ibid. heslo *Bellum a Turca*.

⁶⁾ O obtížích s tiskem mluví Bílovský ve věnování svému mecenáši: „*pedes meos nodus Gordius et cancrinus famulantis typi progressus hucusque retardavit; tardassetque longius, ni filias meas diutino prelo oppressas . . . prelo violente subduxissem, ut in Janua saltem anni, mense Januarii cum nigella mea stronula afflorem.*“

tato sbírka 99. Titul její jest: *Pia quadragesima . . . Ježíš Nazaretský, král židovský . . . to jest první postní rozvažování duší křesťanské utěšené, platné a velmi užitečné.* (Jungm. V. 867 f.)

Po kázáních je abecední, věcný *Index quadragesimalis primi*. k němuž se bezprostředně poji *Index pro quadragesimali secundo*. Následuje pak „*Ad lectorem*.“ Bílovský se tu omlouvá, že kázání jeho vycházejí po dlouhé přestávce.⁷⁾ Chtěl je vydati rychleji a proto zadal tisk na tři místa (Brno, Opava, Olomouc); měl s tím veliká vydání. Tisk trval příliš dlouho. Bílovský se bál dalších odkladů a spolu měl strach, aby před vydáním knih nezemřel („*mortisque senibus vicinae metu*“); proto vydává jen kázání na neděle postní a velikonoční. Chtěl snad vydati ještě jednu sbírku kázání nedělních,⁸⁾ ale bylo mu v tom zabráněno obtížemi hmotnými a tiskařskými.

V druhé sbírce *Passio Domini nostri J. Christi . . .* Druhé rozvažování postní (Jungm. V. 867 g) vykládá vztah mše sv. k utrpení Krista Pána, v druhé polovici, v kázáních na neděle velikonoční, mluví o ranách, které Spasitel podržel i na těle oslaveném. V první části je kázání devět na 116 stranách; jsou tu kázání na neděle postní, Zelený čtvrtek, Veliký pátek a Boží Hod; druhá část (str. 117—195) má sedm kázání, na neděle velikonoční a svátek Nanebevstoupení Páně.

Toto Quadragesimale secundum je pokračováním prvního a konáno bylo r. 1715, kdežto první postní cyklus měl Bílovský v r. 1714.⁹⁾

Sbírky kázání dosud uvedené, totiž *Hlas duchovní labutě*¹⁰⁾ Křesťanské učení a oba postní cykly tvoří jeden celek — Bílovského postillu nedělní. Sám spisovatel měl je za jedno dílo, protože v *Indexu* ke „*Hlasu*“ nazývá „*Hlas*“ první části a ostatní sbírky části druhou svého díla.¹⁰⁾ Kromě toho v některých exemplářích (na př. bibl. Strahovské, B Q II. 142, a universitní, 54 E 24), přichází *Hlas duchovní labutě*, připojený k ostatním sbírkám kázání, pod titulem: *Pars posterior a Pentecoste usque ad adventum. Doctrina et veritas iustis animabus pernecessaria*,¹¹⁾ takže jsou tu kázání od 1. ned. adventní do poslední ned. po sv. Duchu na celý církevní rok.

Poslední veliké dílo Bílovského je sváteční postilla *Coelum vivum, Nebe svatosvaté anebo kázání sváteční* (Jungm. V. 867 h). která vyšla r. 1724 v Opavě. Je tu 48 kázání na různé svátky církevního roku, k nim se druží 12 kázání na

⁷⁾ Patrně má tu na mysli intervall mezi *Hlasem duchovní labutě*, vyšlém v lednu 1720 a oběma díly Křesťanského učení, které vyšly koncem 1720 a v druhé polovici 1721.

⁸⁾ Tomu by snad nasvědčovalo, že *Hlas duch. lab.* je od Bílovského zván *Dominicale primum* a že v *Indexu* k této sbírce u hesla *Eucharistia* cituje *Part. 2. festo Paschali Conc. 2. Eucharistia ovum Paschale*, kteréžto kázání v pozdějších sbírkách nepřichází.

⁹⁾ Srv. Druhé rozvaž. str. 100 in marg. — ¹⁰⁾ Viz na př. heslo *Corona spinea, crux, iudicium, matrimonium*. — ¹¹⁾ Tento titulní list má letopočet 1721; byl tedy zvlášť tištěn, ježto „*Hlas*“ vyšel v lednu 1720.

neděle adventní a svátky, na konec pak jsou dvě řeči o potřebě kázání slova Božího a „kázání poslední pro věk starý.“ Celkem jsou tu 62 kázání na 991 straně. V titulu ohlašuje, že mají to být kázání dogmatická o Panně Marii a svatých. Dle přání svého štědrého mecenáše, jinak neznámého, věnuje své dílo „velebnému apoštolu a mučedníkovi Janu Sarkandrovi“

II.

Bilovský byl kazatelem velmi oblíbeným; byl daleko široko znám a zván zvláště k poutním slavnostem. Ve sváteční postille má několik takových poutních kázání.¹³⁾ Když kázal, přistavovali lidé k oknům zvenčí lavice a žebříky, protože kostel býval přeplněn.¹³⁾

Bilovský měl zásadu: mluvit při kázání lidově, aby lid dobře rozuměl a pochopil.¹⁴⁾ Vedle toho měl na paměti radu sv. Pavla k Timotheovi,¹⁵⁾ kterou uvádí jako motto na titulním listě k Hlasu duch. labutě: „Hlásej slovo, naléhej včas i nečas, přimlouvej, kárej, a to se vši trpělivosti a moudrosti učitel-skou.“¹⁶⁾

Pramenem ke kázání byla Bilovskému hlavně bible a různé komentáře Písma sv. Ve věcech dogmatických řídí se Summou sv. Tomáše, kterou dosti často cituje. Hodně čerpal též ze života svatých od Suria. Do textu vkládá četné citáty ze spisů sv. Otců a církevních spisovatelů a překládá je buď doslova nebo dle smyslu. Někdy uvádí pramen po paměti, aniž by udal, odkud věc vzal.¹⁷⁾ Také čerpá z hotových kázání Segneriho, Knittlových a Viscozanyho. Hojně příklady, kterými kázání svoje proplétá, čerpá ze Speculum exemplorum. Vědomosti historické a doklady z dějin bře z Eneáše Sylvia, Cochlea, Doubravia, Hájka, Pešiny a jiných. Kromě toho uvádí spoustou citátů z nejrůznějších spisů, takže jako v kaleidoskopu přejdou před očima čtenáře nejvýznačnější spisovatelé církevní i světské až do 17. věku. Měl asi veliké množství výpisků z nejrůznějších knih, neboť některá kázání jsou skoro jen z takových citátů složena.

Themata ke kázání bral Bilovský zpravidla z evangelia, na ten den připadajícího. Vedle toho poskytl mu námět i breviář na př. ke kázání na den sv. Jana a Pavla bře za thema antifonu k Magnificat z druhých nešpor¹⁸⁾ a formuluje thema: Svatý Jan a Pavel nebe komorníci a vrat nebeských klíčníci.¹⁹⁾ Při kázání na svátek Nanebevstoupení Páně vzal za základ slova z homilie 29.

¹³⁾ Na př. kázání o sv. Janu Křt., sv. Ignáci, Nanebevzeti P. Marie. Navštívení P. M.

¹⁴⁾ Jireček, Rukov. I. 73.

¹⁵⁾ Srv. jeho „ad lectorem“ na konci prvního cyklu postního: „populis populariter est loquendum . . . naturalis lingua chara simplicibus, doctis est dulcis.“

¹⁶⁾ 2. Tim. 42. — ¹⁷⁾ Srv. shora str.

¹⁸⁾ Tak cit. S. Aug. Conf. X. 6. v Pia quadragesima str. 17 ss.

¹⁹⁾ Isti . . . habent potestatem claudere coelum nubibus et aperire portas eius: quia linguae eorum claves coeli factae sunt.

²⁰⁾ Coelum vivum str. 418.

sv. Řehoře, z úryvku, který se čte v breviři v oktávu téhož svátku²⁰⁾ a má pak thema, na první pohled dosti podivné: „Kdo chce v nebi královati, musí s Kristem tancovati; přes kříž a trápení tak dosáhne spasení.“²¹⁾ Ještě podivnější thema má o svátku sv. Bartoloměje: „Žádný neprijde do nebe, kdo nedá kožich se sebe.“²²⁾ K tomu zase zavdal podnět způsob, jakým byl apoštol tento umučen.

Někdy vybírá themata časová. Mluví k útěše lidem v čas moru,²³⁾ předpovídá v kázání konec války mezi Karlem VI. a Francií,²⁴⁾ za neúrody na Moravě r. 1719 vybízí k důvěře v Boha;²⁵⁾ někdy hodí se mu i místní událost (na př. posvicenská rvačka), aby se rozhovořil o zhoubnosti nesváru mezi lidmi a o rouhání a klení.²⁶⁾

Při kázání vychází Bilovský od textu Písma sv., který bere zpravidla z připadající perikopy. Tím se stává, že přechod k vlastnímu thematu je někdy trochu násilný.²⁷⁾ Pak udává argumentum jednou větou nebo veršíkem. Na to následuje vlastní kázání, které se dělí na exordium, úvod, confirmatio, stať, jež se skládá z menšího nebo většího počtu numeri a epilog. Pro praktickou potřebu kazatelů, kteří by chtěli použiti jeho kázání, připouje na konci „Hlasu duchovní labutě“ i „Křesťanského cvičení“ Breve directorium, v němž ukazuje, jak by se daly jednotlivé řeči delší rozdělit v kratší, a aby nebyl kazatel na rozpacích o úvod k takto rozděleným částem, hned také tu myšlenky k úvodu podává.

Na okraji uvádí stručně latinskými poznámkami obsah textu kázání. Tyto poznámky svědčí o jeho sčtetlosti i veliké pili, s jakou se připravoval na kázání. V nich nahazuje letmo někdy i nové myšlenky pro kázání i příklady, o kterých v textu českém nemluví.²⁸⁾ Sám praví, že poznámky na okraji jsou v prvé řadě pro kněze jazyka českého neznalé, aby i oni mohli užívati jeho českých kázání.²⁹⁾ Proto má někdy poznámku jen knězi svědčící.³⁰⁾ Někdy v poznámce upozorní také na pramen,³¹⁾ z něhož se může kazatel o věci zevrubněji poučiti.

Řeč Bilovského je řeč lidu. Kázal tak, jak mluvil prostý lid, užívá často obrátů z řeči lidové. Sloh jeho je místy živý, místy rozvláčný; někdy rhetorický spád dává tušiti, jak dovedl Bilovský zaujmout a získat svoje posluchače.³²⁾ Ve snaze po populárnosti

²⁰⁾ Lect. VIII: Veniendo quippe ad redemptionem nostram (Dominus) quosdam, ut ita dicam, saltus dedit.

²¹⁾ Coelum vivum str. 229.

²²⁾ Coelum vivum str. 604.

²³⁾ Hlas duch. lab. str. 1. a str. 322. ss.

²⁴⁾ Tamt. str. 10. ss.

²⁵⁾ Coelum vivum str. 248. ss.

²⁶⁾ Passio D. N. J. C. str. 13 ss.

²⁷⁾ Srv. Pia quadragesima str. 24 ss.

²⁸⁾ Doctr. christ. II. 157.

²⁹⁾ Hlas duch. lab. 499.

³⁰⁾ Na př. o jeho chování při oltáři; Passio str. 5, 14.

³¹⁾ Doctr. christ. II. 160 ss.

³²⁾ Na př. Doctrina christ. I. str. 74 ss. na svátek sv. Ondřeje mluví o významu sv. kříže pro věřící a pro hříšníky při posledním soudu: „Tenkrát bude nám kříž svatý Arca Noe, koráb Noemův, jenž nás od potopy pekelné zachová, jim pak bude nešťastná loď Jonášova, z které je do moře vyhodí Spravedlnost

dikce zabíhá kazatel někdy až do triviálnosti a neostýchá se na kazatelně vysloviti i nejchoulostivější věci, zvláště když horlí proti vádám a chybám svých posluchačů.³³⁾

Kázání proplétá Bilovský hojnými příklady ze života svatých,³⁴⁾ vypravováním ze života i z vlastní zkušenosti,³⁵⁾ vybírá různá ličení z knih historických i kazatelských.³⁶⁾ K názornému podání svého thematicu uvádí nejrozličnější události z bible Starého i Nového zákona, někdy užívá i bajek na objasněnou³⁷⁾ a má v textu četná přirovnání, dosti případná.³⁸⁾ Při rozjímání XII. v Druhém rozvažování postním připomíná na okraji v poznámce, aby stála socha Spasitele vzkříšeného na oltáři, u níž se má konati úvod ke kázání.³⁹⁾

Častým zjevem jsou v kázáních různé veršičky,⁴⁰⁾ které Bilovský mezi řečí v různých obměnách opakuje se zřejmou snahou,

božská. Tenkrát bude nám arcus foederis, duha úmluvy, znamení věčné jasnosti a pokoje božského, jim pak bude duha strašlivá, na které uhlidají onoho, jenž přijde bez milosrdenství souditi ty, kteří nebudou křížem svatým poznamenáni.

Tenkrát bude nám kříž svatý Columna nubis, sloup oblaků, jenž nám do země zaslíbené cestu ukáže, oným pak bude sloup Samsonů, který jim jako Samsonovi a třem tisícům Filistejských krky srazí. Nám bude kříž svatý virga aurea, prut anebo hůlka zlatá krále Assvera, kterou jsme my zde často libali, a proto ji na nás položí nejvyšší Assverus Kristus, na znamení neskončené milosti a Božské své dobrotivosti, jim pak bude virga ferrea, prut železný, kterým jak pravi David v žalmu druhém . . . bude spravovati a je trestati na věky spravedlivý Bůh.

Nám bude svatý kříž currus Eliae, vůz Eliáše, na kterém do nebe pojedeme, jim pak bude jako vozové faraona krále, z kterých padati budou ne do červeného, ale do černého moře.

Nám bude Stella regum, hvězda třech svatých králů, která nás k Spasiteli našemu povede a jak v oné hvězdě podle svědectví sv. Jana Zlatoustého děťátko krásné s křížem se ukázalo, tak se s křížem svatým ukáže Kristus líbezný, příjemný a nám dobrotivý, jim zatím bude kříž svatý v soudný den strašlivá Cometa, věčné neštěstí předpovídající. Slovem: nám bude kříž svatý Arbor vitae, strom života, který nás v ráji nebeském na věky živiti bude, jim pak bude arbor mortis, když uslyší . . . na věky smrti budete umirati. O blaze nám! O běda jim!

³³⁾ Srv. Doctrina christ. II. 134 ss.: Hlas duch. lab. 244: Coelum vivum 876 ss.: 933 ss.

³⁴⁾ Hlas duch. lab. 160 ss.

³⁵⁾ Hlas 271 ss. v textu i v pozn. in marg.

³⁶⁾ Doctr. christ. II. 10: První a nový farář svatý Josef str. 14 ss. Hlas 93: 340.

³⁷⁾ Coelum vivum 102.

³⁸⁾ Passio 49: Když chceme nějakou tíž . . . ku příkladu železný okov lehce řiditi a tíže jeho sobě umenšiti do vody v studnici jej pustíme a dokud jest ve vodě a pod vodou jednou rukou jej snadněji řidíme, nebo voda odnímá těžkost. Ach, to činíme, toho kumštu užijevme všichni hříšníci: Chceme-li uleviti břemenu Kristového kříže, vpustíme naše těžké hříchy do studánky pravého pokání . . . lejme na hříchy naše slzy pokání, oplakávejme nepravosti, litujeme srdečně provinění našeho, ulevíme břemenu kříže Kristového, nebo ve vodě tíž se umenšuje.

³⁹⁾ Str. 135 ss.

⁴⁰⁾ Hlas 147: Nespravedlivé zboží
nikdy statku nemnoží.

ib. 148: Nespravedlivé zboží.
trati milost Boží
a v pekle muky množí.
ib. 257: Rozkoš trvá okamženi.
pekle nikdy konce není.

ibid. 53: Práce bez Boha neplatí.
užitek svůj sama trati.

aby si je posluchači zapamatovali a měli v nich obsah celého kázání. Veršíky ty nepostrádají někdy humoru,⁴¹⁾ jako vůbec Bílovský rád kázání humoristicky zabarvuje, zvláště úvod nebo aspoň v proudu řeči se přerušil humoristickou poznámkou.⁴²⁾

V kázáních má Bílovský na paměti především praktickou potřebu svých posluchačů a povznesení mravního života jejich. Proto převládají u něho velkou většinou mravoučná kázání. Dogmatických je poskrovnu. Tak o nejsv. svátosti oltární má sedm kázání, z nichž jen čtyři mají ráz dogmatický, pak jsou tu kázání o svátosti křtu a břimování, o třech božských ctnostech a o nejsv. Trojici. Ve všech kázáních je patrna snaha Bílovského odvrátiti posluchače od různých hříchů a přivesti je ke křesťanskému životu. Podává jim poučení o hříchu smrtelném i všedním, mluví proti rouhání a klení, proti pomluvě, hněvu, lenosti, nepoctivosti, mravní nečistotě, o lakomství, pomstychtivosti. Nabádá k lítosti nad hříchy, poučuje pěkně o sv. zpovědi, vybízí k důvěře v Boha, zdůrazňuje pozitivní stránku mravnosti, život ctnostný. Vykládá o lásce k Bohu, k bližnímu i nepřítelům. Často vyzývá ke konání dobrých skutků zvláště mluví o almužně, péči o nemocné, vybízí k modlitbě a řádnému svěcení dne svátečního odpočinkem od práce, návštěvou služeb Božích i upřímnou zbožností při nich. Jediné kázání věnuje výkladu o pekle ex professo. Jinak mluví o věčných trestech častěji zvláště v příkladech.

Nezapomíná poučiti rodiče o výchově dítek, povzbuzovati manžely ke svornosti a vzájemné lásce, dává pravidla hospodářům i čeládce o jejich vzájemném poměru.

Velmi ostře vystupuje Bílovský proti t. zv. zahálce či svobodě čeládky. Rozuměly se tím dny od sv. Štěpána do sv. Tří králů, kdy chasa nebyla ve službě, zahálela a všelicos vyváděla.⁴³⁾

Horlí proti pověrám své doby, odsuzuje je a při každé příležitosti upozorňuje posluchače, aby jich nepěstovali.⁴⁴⁾ Proti pověrám má tři kázání.⁴⁵⁾ Zmiňuje se mimo jiné o zvláštním zvyku žen, dotýkati se ornátu kněze, když jde k oltáři. „Aby v tom dotýkání nějaká pověra aneb subtylný čertíček nevězel,“ odvozuje to odtud, že se lidé dotýkali kříže ornátu a pak sami se křížem znamenali.⁴⁶⁾

⁴¹⁾ Coelum vivum 508 ss. (kázání o sv. Anně); začíná takto: „Ozeáš! co račte, pane? . . . Jdi a vem sobě ženu . . . Tak někdy volal na Ozeáše proroka Bůh a tak mu přísně stav manželský poroučel.“ Pak dává rady mužům, jakou si mají vybrati nevěstu a uvádí různé veršíky: „Vdova ráda rozkazuje a často v domě hromuje. Nemůže být většího nad bohatou ženu zlého. Kterak ti chudá pomůže? Ta z bláta nikam nemůže. Která žena hubou mele, břemeno jest neveselé.“

⁴²⁾ Hlas 52; zminiv se o zázračném zahrnutí ryb volá: „Mnoho štěstí k tak znamenitému rybářství vinšuji, Petře.“

Doctr. christ. II. 18: Tu máš, Petře, přepepřil jsi tvá slova pepřem, Petře, proto jak kvapná byla tvá žádost, tak krátká radost.

⁴³⁾ Doctr. chr. II. 137.

⁴⁴⁾ Coelum vivum 348.

⁴⁵⁾ Tamt. 280—322.

⁴⁶⁾ Pia quadrag. 55 ss.; tamt. 91.

V kázáních Bílovský často zdůrazňuje, že je třeba dbáti vnitřní svatosti. Když mluví o svěcení nedělí a svátků, poukazuje na to, kterak každý v neděli obléká čisté bílé prádlo neb celý bílý šat, a hned dává poučení: „Věřte mně, že jestli to pro Boha a čest Boží činíte, a proto se strojíte, že do kostela půjdete, pro to samé vás Bůh jak milé hosti na tu svatbu duchovní uvítá . . . Však znamenajte dobře, jestliže při tom zevnitřní čistota šatův . . . vnitřní čistotu duše ukazuje. Než je-li při vás tomu tak, o hospodárove? Jsou-li vaše bílé šaty znamením bílého svědomí? Poctivé Marty, hospodyně! Milé děti! Bílá vaše košílka, přikrývá-li bílé srdce a od nečistoty vyčištěné? Máte v den svatý, vy panenky a mládenci, roucho svatební na těle vašem, než máte-li také roucha taková na svědomí vašem? . . . shodili jste špinavý oděv a do bílého jste se přistrojili: chcete-li na svatbu Kristovu přijíti, musíte i svědomí vaše buďto skrze svatou zpověď, buďto aspoň srdečnou skroušenost s oním publikánem: Bože, buď milostiv mně hříšnému, očistiti; a když se svěcenou vodou v příchodu do kostela kropíte, sobě vinšovati, aby skrze pokropení této vody a vylití krve Spasitele Krista obmyta byla duše vaše!“⁴⁷⁾

Když mluví o nedělním a svátečním klidu, zdůrazňuje učení sv. Tomáše: „Víc proti Božímu přikázání hřeší ten, který ve svátek hříchu se dopouští, než kdo jakoukoliv práci ve svátek koná,“ a dodává: „Za našich ale časů všechno je darmo, za kterých když někdo vorá nebo kopá bývá tupený a trestaný, když celý den a noc žere, Bohu se rouhá, tancuje, bude chválený a vážený.“⁴⁸⁾

Jako prostředek dosažení svatosti uvádí Bílovský na sv. přijímání. Vybízí k častému sv. přijímání⁴⁹⁾ a s radostí uznává, že v jeho době katolíci chodí ke stolu Páně „netoliko o velikonoci, ale každé výroční slavnosti, na každé svátky Rodičky Boží, ano někteří každý měsíc.“⁵⁰⁾ Náš kazatel však zdůrazňuje, že je třeba předem se řádně připravit. A proto má tři kázání o přípravě k sv. přijímání. V nich klade důraz hlavně na přípravu duše. Kárá zvláště ženy, které přicházejí ke stolu Páně vyšňořeny a praví: „Ne takové stroje, ale stroje duše žádá od nás Bůh, ačkoliv i zevnitřní stroj z dobrého úmyslu na sebe vzíti Bohu se líbí, který stroj vnitřní vyznamenává.“⁵¹⁾

Důtklivě též upozorňuje, že velikonoční sv. přijímání nemá být jen formálním splněním zákona církevního, nýbrž má znamenati obrat nebo stupeň k lepšímu životu. „Takoví jsme, čas postní daleko a hluboko až do srdce raněného vidíme; než ať se jenom přiblíží Velikonoc, sotva se na ni ohlédneme, hned na Krista zapomínáme, takže se o nás může psát to, co někdy psal David o nevděčných Židech: . . . Brzce jsou odstoupili, zapomenuli na skutky, (na svaté rány jeho), nečekali rady jeho, žádali žádosti své predešlé a pokoušeli Boha. Není pravda? Jeden každý za své

⁴⁷⁾ Hlas duch. lab. 309 ss.

⁴⁸⁾ Tamt. 27-.

⁴⁹⁾ Hlas duch. lab. 34.

⁵⁰⁾ Coelum vivum 184.

⁵¹⁾ Tamt. 226.

ňadra se podívej. Nechybil Poeta, který zpíval: *Itur in antiquam transacto Paschate sylvam, Brzy po Velikonoci hřeší se ve dne v noci; ruší se daná přípověď, jaká pak to byla zpověď? Na Krista zapomináme, na rány jeho nedbáme; tak naše nešlechtnosti jsou znamením nevďěčnosti.*⁵²⁾

Na ženu dívá se Bilovský jako na bytost křehkou, různým vášním, zvláště hněvu podléhající.⁵³⁾ Kárá neslušnou ženskou modu své doby. Mluví k ženám výstředně ustrojeným: „... vy za tím vaším nešlechtným a hanebně pod krkem vykrojeným strojem duše čertu zapalujete...“⁵⁴⁾ Jinde mluví o velekněžském oděvu ve Starém zákoně a praví: „Takový oděv bych já vinšoval všem nevěstám Kristovým aspoň v chrámu Božím. Sukně dlouhé již mají, jenomže zvonečky jim scházejí, kterých sice nepotřebují, nebo místo nich obručema nynějšíma tak o stolice zvoní, až se rozléhá, jakoby Veliký pátek byl, na který se klapačkama místo zvonění znamení dává. Však ale náprsník na prsech mnohým schází, těm totiž, které z kostela rynek sobě dělají, když v tom maso své na prsech, jak řezníci svinské v krámě vykládají a snad za lacinější peníze než řezník cení.“⁵⁵⁾

Často zmiňuje se v kázáních o vzájemném poměru manželů.⁵⁶⁾ Doporučuje zdrželivost, čistotu přiměřenou manželskému stavu; radí manželům, aby v jednání s manželkou se nedali strhnouti k hrubostem, tím méně k bití, nýbrž aby s ní vždy jednali mírně a laskavě.

Když by pak to nepomohlo proti zlé ženě, radí dát udělati kolébku, na ni přivázat ženu a jako dítě kolébat, až bude zpívat: „Pusť z kolíčky, milý muži, vezmu na se jinou kůži, nebudu více bublati ani na tebe broukati.“ Stejně radí ženám, aby neodmlouvaly mužům, nevitaly je křikem a nadávkami, když se vracejí domů snad napili, nýbrž raději, aby mlčely a neposlouchaly různé klepy o svých mužích v sousedství. Mírností zmůže žena všechno. Muž nemá si stěžovati na svou zlou ženu. „Kdo zlé ženy máte, zlým skutkům vašim to připisujte, nebo zlý muž dobré ženy hoden není.“

Horlí proti vrchnostem, které „pro jednu nebo dvě bečky piva na to skrze prsty hledí“, když mladí lidé hanáčtí v hospodách se poperou. A prohlašuje, že rváč „nemůže jinak rozhrěšen býti, než jako jiný zbůjník a vražedník.“⁵⁷⁾

Trpce si stěžuje, že úřady přísně trestají, když někdo se opováží promluvit proti nim, kdežto když se lidé rouhají Bohu a proklínají, úřady si toho nevšímají.⁵⁸⁾

⁵²⁾ Passio 135.

⁵³⁾ „Non est ira supra iram mulieris.“ Hlas 94 in marg.

⁵⁴⁾ Hlas 315 ss.

⁵⁵⁾ Hlas 318.

⁵⁶⁾ Zvl. Doctrina christ. II. 24 - 51.

⁵⁷⁾ Passio 22.

⁵⁸⁾ Tamt. 24.

Odsuzuje jednostranné jednání některých soudců, rychtářů a úředníků, kteří nespravedlivě soudí zvláště v otázkách dědických, aby se zalíbili vrchnosti anebo jiným lidem.⁵³⁾

Mluví proti nádherným šatům panstva, které na otrhané svoje bližní nepamatuje⁵⁴⁾ a klade důraz na slova sv. Jana Zlatoústého, že chudý je chrám Boží živý a tomu nejdříve třeba prokazovati dobrodiní. „Tomu však (obzvláště z pánů a paní) málo, ach, jich rozumí. Kostelu ještě, a to více z ohledu lidského dávají ornát, někdy ubrus, někdy kalich; žebrákovi zatím, poddanému chudému kouska chleba by nepodali, měřičky by obili nedarovali, nýbrž ještě snad někteří ty své poddané, Boží kostely, loupi a do posledního obírají.“⁵⁵⁾

V kázání na den sv. Jana Křt.⁵⁶⁾ vystupuje Bilovský ostře i proti kazatelům a zpovědníkům, kteří z různých ohledů nekárají hříchů dle své povinnosti. „O jak často tento pán patronus smrdí kozlem to jest neřádem Venušiným, jiný zapáchá psem to jest závisti, ten minister kostelním puchem to jest věcma k záduší a farám náležejícíma . . . jak často tato milostpani u Boha žádné u čerta má mnoho milosti . . . a přece že ten jest Eliseus, který někdy sud naplní sládkovským olejem, onen fariseus, který něco do pokladnice hodí, tato Sára anebo Marta, která kuchyni zaopatří, ona Rebeka, která místo kůže do plátna obléká a na některý šátek daruje, žádného není, který by upřímně s pravdou ven vyšel.“⁵⁷⁾

Bilovský však sám někdy v kázání až příliš vynášel určité lidi s patrnou tendencí, aby se jim zalichotil. Na příklad kázání o sv. Josefu z r. 1696 je vlastně chvalořečí světského kleru vůbec a kanovníků pražských zvlášť, kteří kázání posuzovali,⁵⁸⁾ jako kázání o svatém Ignáci ve sváteční postille⁵⁹⁾ je velebením Jesuitů, v jichž kostele Bilovský kázal a kteří při kázání byli přítomni.⁶⁰⁾

Bilovský je rozhodný antisemita. O židech užívá někdy přirovnání triviálních, jindy jim dává epitheta, jimiž vyčerpává celou abecedu a netají se svým odporem proti nim.⁶¹⁾

V kázáních podává Bilovský také některé obrázky o kněžích své doby, zvláště o poměru laiků ke kněžím. Stěžuje si, že lidé někdy mluví o knězi pohrdavě vzpomínajice jeho života, než se stal knězem: „Ten nosil mému synu knihy do školy, ten byl u mého bratra z milosti za páže, ten mně střevice utíral . . . ten byl můj poddaný, ten polévku u Jesuitů brával, ten pod okny zpíval, ten ze sedlského plotu kůl . . .“⁶²⁾ Lidé mají ke kněžím malou úctu, hlavně šlechtici dávají znát svou povýšenost: „Nyní za

⁵³⁾ Tamt. 42 ss.

⁵⁴⁾ Tamt. 40.

⁵⁵⁾ Hlas 191 ss.

⁵⁶⁾ Coelum vivum 401—418.

⁵⁷⁾ Str. 416 ss.

⁵⁸⁾ Viz shora.

⁵⁹⁾ Str. 530—553.

⁶⁰⁾ Viz úvod ke kázání str. 530 ss.

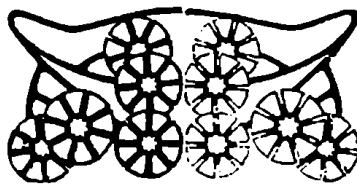
⁶¹⁾ Coelum vivum 333.

⁶²⁾ Hlas 208.

našich časů nastojí se mnohý kněz, mnohý kaplan, ba i farář s kloboukem pod pažďí dosti přede dveřmi než bývá k audienci k tomu neb onomu pánu připuštěn . . . Předloží se jemu něco na talíř? Tehdy naposledy, a aby tam třebas jenom blecha při tabuli seděla, která urozené krve tak z daleka vokoštovala, že jenom na košili urozeného těla se posadila, ta bude a musí mítí prae před každým knězem. Ta jest uctivost kněze katolického. „Všichni jsme tam byli u té tabule urození kavalíři, jenom jeden kněz mezi námi.“ Tak jsem slyšel někdy od jednoho zemánka; když pak jsem se doptával, co tam byli za kavalíři, dověděl jsem se, že jeden měl půldruhé chalupy, druhý jednoho koně a vola, třetí se voráním živil etc. a přece my kavalíři, on pak Phaff. Pop to jest kněz.⁶⁹⁾

Také kazatel bývá často podrobován kritice od svých posluchačů. „Kaž jen, kazateli, kaž ostřeji proti hříchu a bude o tobě pověšť: ten kněz musí býti ptáček, že o tom hříchu káže, známť já ptáka po peří . . . A kážeš-li o pekle, budeš slouti pekelníček. Budeš-li kázati o kříži, uslyšíš křížek, budeš-li mluvití o svěcení svátků, dostaneš příjmení svátek a tak dále . . . takové ústipky proti duchovním se vymýšlejí, že sám ďábel ve své kanceláři nic takového zapsaného nemá.“⁷⁰⁾ „Tak mnozí katolíci se na kázání shromažďují, aby kazatele popadli v řeči Boží . . . za našich časův hned při obědě tlachaví žváci na kázání se vyptávají k kněžskému potupení; a jestli kazatel nic nového nepovéděl, starým hrncem jej jmenují, slovo pak Boží tlami žvami nazývají.“⁷¹⁾ „Medle stůjte před kostelem a ptejte se, co kdo z kázání domů nese? Ten řekne: Nemá na nic hlas; druhý odpoví: Ej což, dlouho káže; onen přidá: peklo hrubě horké dělá; jiný problemne: taky bych to trefil . . . Takové frašky povídají o kázání umějí, co se k spasení duše naučili, nic opakovati neumějí.“⁷²⁾

Bílovský dovede říci také kněžím ostré slovo za jejich špatné chování v kostele: „Frašky, smích, rozprávky v kostele při osobě světské, dejme, že jsou frašky, věc malá, hřích všední, však ale takový smích, rozprávka, broukání, mluvení v kostele u oltáře, na processi, před tím, před kterým se andělové tresou, při osobě duchovní, kněžské, posvěcené, to nejsou frašky, ale nesnesitelné rouhání a hřích věčného trestání hodný.“⁷³⁾

⁶⁹⁾ Hlas 217 ss.

⁷⁰⁾ Hlas 111.

⁷¹⁾ Hlas 357.

⁷²⁾ Tamt. 358.

⁷³⁾ Pia quadragesima 32.

Pšany, dříve Blšany v okrese lounském,

nadační statek arcibiskupství pražského.

Napsal Frant. Štědrý.

Jméno Blšany připomíná zakladatele Bleha. Toho jména známa jsou místa dvě. V okrese podbořanském město a naše Blšany. Jméno Bleh vyskytá se v nejstarších pamětech až do 15. století často. Na blízku Žatce vladykové z Deštnice nesou jméno to. Němci nerozumějíce jmenu tomu, přezdělí město Blšany ve Flöhau od blech je odvozující. Naše Blšany vypuštěním písmeny l jmenují se nyní Bšany neb Pšany. Však i to místo dostalo v 14. století od německých měšťanů lounských jméno Ulthein, jak v nejstarší městské knize čteme r. 1362 Jan pastýř de Ulthein, nebo Ulthner Konrad měšťan lounský, aneb překládal je pisat nejstarší knihy lounské do latiny jménem Pulices: 1354 Buno de Pulicibus, Honěk de Pulicibus, Vítek de Pulicibus r. 1355, což znamená také (pro čtenáře latiny neznalé tak činím) blechy.

I. Pšany v pravěku.

Osada naše sahá svým založením do té doby, o níž se žádných písemných památek nezachovalo a dobu tu nazýváme pravěkem. Z té doby nalezeny na Chlumu, který nade vsí na západ se rozkládá, a jehož čedičový kámen po celém okrese lounském jako štěrk se rozváží, tři nádoby rázu únětického, čili doby, kdy bronzová doba u nás začínala, které jsou v museu lounském uschovány. Ostatní nálezy přišly prý do knížecího švarcenberského musea v Ohradě u Hluboké a nejsou dopodrobna známy.

II. Pšany historické

připomínají se k r. 1228, kdy král Přemysl Otakar I. potvrzuje kláštera benediktinek sv. Jiří na hradě pražském čtyř dvorů kmetců a r. 1233 papež Řehoř X. taktéž činí, (Erben Reg. Boh. I. 337, 380). 1268 3. srpna dal Přemysl Otakar II. biskupovi pražskému Janovi městečko Slavětín, Oboru ves, část Blšan a Vršovic za jiné zboží u Prahy. Majetek tento patřil dříve Něprovi, synu Bořitovu, který pro své výstupy proti králi zboží to propadl. (Emmler Reg. Boh. II. 241.). Ve století čtrnáctém držel dědičný rychtář lounský Bedřich Bér taktéž část Blšan. R. 1332 založil totiž v Lounech na levém břehu Ohře klášter magdalenek sv. Anny, který stával blízko nynější střelnice a části svou založen byl na katastru obce dobroměřické. Toto nadání kláštera potvrdil papež Benedikt XII. r. 1336 22. června. Tenkrát záleželo ze statků Dobroměřic, Nečich, vsi Obliku, (která stávala tam, kde nynější dvůr se nalézá), části Blšan a Trhlav (nyní pusté místo v katastru obce nečišské na parcelách č. 178—181 a 650—7).

Jiná část Blšan náležela králi. 1341 19. srpna vrací král Jan tuto ves dědicům Běrovým, kterou dříve daroval rytířovi Bicenovi mladšímu a Kovanovi a připojuje ji k šosu města Loun. (Emmler

Reg. Boh. IV. 392. Kdo byli rytíři Bicen a Kovan? O Bicenovi můžeme na jisto říci, že náležel těm, kteří se psali z Račiněvsí, Citova a z Vinařic u Loun (viz mé Vinařice Method XXVII. 8.) Kovana nepodařilo se nám zjistiti.

Za doby, kdy byl Rous z Litic podkomorím měst královských a to bylo mezi r. 1341—56. (Tomek Děj. Prahy V. 44.), zdržovali se v hospodách blšanských nebezpeční lupiči a to v hospodě Ješkově, Albrechtově a Benešově, na které stěžovali si měšťané žatečtí a lounští, že jim mnohé škody činí. Tenkrát držel větší část Blšan Boreš z Rysmburka jako manství královské. (Jacobi Codex epistolaris Joannis regis Bohemiae č. 23.)

V době Karla IV. a Václava IV. staly se Pšany, totiž jednotlivé dvory kmetci neb selské, majetkem měšťanů lounských asi s těmitéž právy jako měli ti, kteří se zakupovali v Citolibi a Dobroměřicích. Platili totiž králi poplatek z dědin zákupních, ale jinak v ničem jiném nebyli podáni, jsouce osobně úplně svobodni.

Tak měl Petr syn Ojírův z Loun 1361 řečený Kokotek dvůr poplužní v deskách zapsaný a na něm vězelo věno Doroty manželky jeho 60 kop (DD. XIII. 188.)

Taktéž Jakub z Blšan měl jistý majetek, který se blíže nevyznačuje v Blšanech, když 28. srpna 1380 zboží to jako odumřelého na krále spadlo, hlásil se k němu Jindřich, rytíř z Hostíkovíc pravě, že má spolek s Jakubem. Taktéž Mařík Havran jménem Markety z Blšan hlásí se k němu dokládaje, že patří k městu Lounům a že nespadá na krále, nýbrž na nejbližší příbuzné dle výsady městu lounskému dané. Třetí, který se hlásil o to jmění, byl Petr řečený Karel z Bosyně, který měl zapsáno na tom jmění 30 kop gr. (DD. XIII. 165.)

Držba měšťanů lounských v Blšanech v století 15. neustále roste tak, že ji ve všech podrobnostech ani nemůžeme sledovati, ani jak s ruky do ruky přecházela. Některé majitelé z Loun pokusíme se vyjmenovati a jaký majetek tam měli vymeziti.

Jest to především dědičný rychtář Hána z rodu Bérova, rychtáře dědičného, který 19. srpna 1419 se přiznává, že má na dědinách v Blšanech a sice na dvorech kmetcích, lukách, potocích a chmelnicích 10 kop platů ročních a na těch že obvěnil manželku svou Annu z Ohníče 40 kopami neb 4 kopami platu ročního, dokud by dědici jeho nebyly splaceny. (Emler P. D. Z. II. 146.) Dle poslední vůle Hány rychtáře obdržela Anna z Ohníče manželka jeho 40 kop a 1 kopu ročního platu toliko do života. Toto své věno odkázala 2. prosince 1434 Anna z Ohníče svému synovi Janovi Kozelkovi z Hřivic. Byla tudíž Anna z Ohníče vdovou po N. Kozelkovi a jako vdova po druhé se dostala Hánovi rychtáři. Tento Jan Kozelka z Hřivic sedí na tvrzi blšanské, o které se první zmínka děje za jeho živobytu. Starší zprávy před r. 1434 o tvrzi blšanské mlčí. Možná dost, že on tuto tvrz vyždvihl. (Palacký ve svém místopisu str. 24. ji nemá.) Stávala nejspíš na městišti nynějšího zámku. Anna, dcera Hány rychtáře, měla dle dodatku kšaftovního 15. října r. 1428 dostati vše, co Hána v Blšanech měl, vyjímaje 40 kop věna, které již dříve manželka jeho Anna z Ohníče ob-

držela. Dle dědického porovnání mezi druhou dcerou Hány rychtáře, která si vzala Albrechta z Kyšic, Kateřinou a Annou sestrou její, která se vdala za Václava Svině (Skroty) z Divic, zůstalo Kateřině dědičné rychtářství v Lounech a Anně připadly dědiny v Blšanech. 4. června 1454 (D. D. XX. 186) zapsala Anna z Ohníče vdova Hánova ve dluhu 80 kop synu svému Janovi Kozelkovi z Hřivic, Levovi a Janovi z Divic, synům Václava Skroty z Divic dědiny své věnné a zápisné v Blšanech tak, aby z mrtvých pozůstalých spadly na živé. A bratři Leva a Jan z Divic uvázali se nejen v dědiny blšanské, ale i dobroměřické a ranské dle zápisu: 14. října 1440 jmenované. (Tamtéž str. 187.)

Druhým větším dílem Blšan vládl Jileš z Chlumčan, který pocházel ze zemanů ve Vlastislavi erbu dvojité fialové orlice, kteří do válek husitských měli díly Černčic, Chlumčan a Bedřichovic. Jileš ale byl měšťanem lounským. Měl tři dcery: Marketu, manželku koláře Sigmunda, Ludmilu, manželku Jana Gluka, a Martu, manželku Václava Patrona. Všichni tři zeťové byli osedli v Lounech, ale měli také majetek jako Jan Gluk v Opočně a Václav Patron v Oulovicích. 1422 15. srpna porovnaly se tyto tři sestry s Marketou, matkou jejich o dědictví po otci takto: Matka Marketa dostala v Blšanech platů 2 kopy 20 gr. a dcera Marta Patronova 1 kopu tudíž.

Další vkupování se do Blšan měšťanů lounských nedá se tak stopovati, aby bylo jasno, jak město Louny samo kupovalo jeden statek po druhém, až většina toho majetku octla se v rukou jeho. Jen to sluší podotknouti, že po válkách husitských od 1450—1464 platili z Blšan ourok k městu tyto: 1. Martin z 4 $\frac{1}{2}$ čtvrti, 2. Junek z tří čtvrtí dědin, 3. Mikuláš z jedné čtvrti, 4. Jakub Hladký z půllánu, 5. Tonýš od 1457 syn jeho Matěj z jedné čtvrti lánu, 6. Jiří Srb z jedné čtvrti, 7. Pavel Sírek z půldruhé čtvrti lánu, 8. Michal z tří čtvrtí lánu, 9. Vavřinec z půl druhé čtvrti, 10. Starý rychtář Jan také z půl druhé čtvrti, 11. Antoch z jedné čtvrti. Platy byly mírné. Obnášely z jednoho lánu 30 gr. Celkem mělo město tehdy jen 5 a půl lánu poplatných. Ostatní lány byly asi v rukou dědiců Hánových rychtářových a Jilše z Chlumčan, jakož i mnohých měšťanů lounských, kteří tam měli luka a vinice pod Chlumem.

Účetní knihy města Loun od 1464—1517 se nezachovaly. Za to máme knihu příjmů a vydání z r. 1517—1526 (I. E. 11.), v níž zapsány jsou platy z Blšan, které se rozmnožily z pěti a půl lánu od l. 1450—64 na 10 a půl lánu od 14 poplatníků, jichž jména jsou: 1. Havlovic platí ze 7 čtvrtí lánu, 2. Martin Janačovic z půl lánu, 3. Jan Tkadlec z 1 čtvrtlánu, 4. Mach ze 3 čtvrtí lánu, 5. Menšík ze čtvrtlánu, 6. Jan Kubšovic ze 2 a půllánu, 7. Martin Tkadlec ze 1 čtvrtlánu, 8. Nebesář z 1 čtvrti lánu, 9. Kmošek z 3 a půl čtvrti lánu. 10. Šimek z 2 a půl čtvrti lánu. 11. Jan Novák z 1 lánu, 12. Janáč s Petrem 1 a půl čtvrti, 13. rychtář co má od Janáče 9 a půl čtvrti, 14. Soběhrd má chmelnici.

Od r. 1539—47 účetní kniha I. E. 12. obsahuje 21 poplatníků, kteří platí na míšensko jednou tolik ze čtvrtlánu totiž 30 gr. a jsou tyto: 1. Havel Kabeš platí ze 3 čtvrtí lánu, 2. Janáčovic

Matěj z 1 čtvrtlánu, 3. Jan Tkadlec též ze čtvrtlánu, 4. Mach ze 3 čtvrti, 5. Jan Kubeš z 10 čtvrti, 6. Brož z půllánu, 7. Nebesát platí z 1 čtvrti, 8. Vaněk ze 7 čtvrti, 9. Novák z 1 lánu, 10. Hach s Petrem 1 a půl čtvrti, 11. Klimeš z 1 a půl čtvrti, 12. Tomáš Sova 7 čtvrti, 13. Soběhrd z 1 a půl čtvrti, 14. Martin Mladek z 7 čtvrti, 15. Tomáš Holý z 5 čtvrti, 16. Janský Jan z 3 a půl čtvrtlánu, 17. Menšík má 4 a půl čtvrti, 18. Válek z 5 čtvrti, 19. Mikuláš Havlovic má půllán, 20. Zajcha 1 lán, 21. Šimek Šaroch platí z půllánu. Celkem platí 21 poplatníků z 18 a tři čtvrtlánu, ale někteří mají z popluzí panského několik čtvrti, čímž se nám naznačuje, že obec lounská nedržela celý dvůr poplužní ve své správě, nýbrž že části popluzí pronajala některým svým kmetům.

Rok 1547 tvoří obrat v dějinách té obce; neboť účastenství Loun ve válce šmalkaldské připravilo je o všechny zpupné statky a jen, co vycházelo na kostely, školy a špitály, to jest městu ponecháno.

Plat ke škole lounské má svůj původ od Mikuláše krejčího, měštěnáina města Loun. On koupil 13. prosince 1510 od Mikuláše Trúby (z Javoré) plat na Markovi v Blšanech totiž 1 kopu, 4 kůry, kopu vajec za 3 groše a chleba za 2 groše. Jan Hruška z Března, vnuk Mikuláše krejčího, svým kšattem 9. ledna 1512 to nadání potvrdil. Král Ferdinand I. prodal Smilovice a Pšany 7. prosince r. 1548 Mikuláši Mítkovskému z Tropčic za 1138 kop 14¹/₂ gr. č. a vymínil platy ke škole lounské, které tehdaž platil Havel Kabeš totiž jednu kopu gr. a 5 slepic. (Winš, Dějiny Loun 152). Mikuláš Mítkovský z Tropčic prodal Smilovice a Pšany r. 1550 Janovi Zateckému z Veikersdorfu. (Slovník n. XXVII. 761.) Tento nezanechal než dceru Anežku, která se vdala za Žibřida Ždárského ze Žďáru, jenž 10. května 1578 seděl na Vsechlapech (arch. musejni). Měl s Anežkou z Veikersdorfu tři dcery Johanku, Annu Marii a Otilii, kterým Axina Novohradská z Kolovrat, manželka Viléma Doupovce z Doupova na Černčicích, kšattem odkázala r. 1574 100 kop na rovný díl (DZ. 20. Q. 15.) Otec jejich Žibřid Ždárský zemřel r. 1582. R. 1578 byl mu dlužen Jan Sokol z Mor na Vršovcích 4500 kop m. a manželka jeho Anežka Zatecká z Veikersdorfu byla toho roku již mrtva. 1583 30. října kvitují sestry Johanka, a Anna Marie rozené Ždárské na místě Otilie, sestry jejich mladší let nemající, Jana Sokola z Mor z obdržených peněz i ouroků vzešlých (DZ. 89. F. 12.)

Anna Marie Ždárská ze Žďáru vdala se za Kryštofa Doupovce z Doupova a přinesla mu Smilovice a Pšany. O sestrách její Johanně a nepnoleté Otilii r. 1583 nedostává se nám zpráv.

Kryštof Doupovec z Doupova prodal nejprv Smilovice r. 1586 Janovi Hruškovi z Března a dvě leta na to Pšany r. 1588 za 14500 kop m. (Veselý, Citolib 119 DZ. 69. H. 7.). Tento Jan Hruška koupil ale Pšany a Smilovice jmenem nezletilých bratří Adama a Karla. Všickni tři bratři vládli jménem společně; neboť přikoupeny jsou Selmice a Brodec a Citoliby zdědili od otce Adama Hrušky. Adam Hruška z Března měl manželku Evu Kaplířovou ze Sulevic a vládl na Pšanech, nejspíš po prvním rozdělení o statky otcovské.

Bylo to zvykem, že rody, které měly větší statky, rozdělily se o některé hned, jiné statky zůstávaly v nedílu, což bylo i u Hrušků Jana, Adama a Karla, protože, když Adam kolem r. 1600 zemřel a jen dceru Kateřinu po sobě zůstavil, se oba bratři Jan a Karel znova o statky rozdělili. (Veselý 9. DZ. 174. L. 3.)

Karel vzal Citoliby a Pšany. Oženil se r. 1603 s vdovou Alžbětou Hoslanerovou z Hozlau, rozenou Razickou z Vchynic, a prikoupil ještě Chlumčany r. 1605 od Kateřiny z Veitmile, vdovy po Petrovi Libenthalovi na Toužetině, za 14128 kop m. Byl však Karel Hruška zdraví nevalného. R. 1609 dne 11. ledna poslední svou vůli ustanovil, aby byl pochován v kostele citolibském vedle bratra svého Adama. (Starý kostel citolibský sluší hledati v zahradě zámecké, ale místo není nyní vůbec poznatelné. Nikde se pamět písemná a určitá o něm nezachovala). Kšaft Karla Hrušky má svůj význam pro Citoliby, poněvadž obnovil duchovní správu kostela citolibského a zřídil školu, vykázav chalupu Mikulášovskou k tomu účelu. Zanechal nezletilého syna Jana Adama, a učinil poručníky jeho matku a bratra Jana, na Toužetině a Peruci. Když tento brzy po něm umřel, stal se poručníkem sirotka Jana Adama syn Janův, Adam Jindřich na Hříškově. (Veselý l. c. 10.) Jan Adam byl 1628 plnoletý a t. r. 28. července postoupil Citoliby a Pšany svému bratranci Adamovi Jindřichovi, který měl manželku Uršulu rozenou Elsnicovou. R. 1629 byl ještě Adam Jindřich Hruška hejtmanem kraje Žateckého a brzy po tom zemřel. Týž nezanechal žádného mužského dědice než toliko čtyři dcery Dorotu Barboru nejstarší, Annu Alžbětu, Bolumku Lidonii, a Polixenu Sabinu. Dorota Barbora vdala se za cizince Jana Oldřicha Bissingera z Bissingu, který 20. června r. 1635 učinil přiznání k zemi a přijat jest za obyvatele království českého. (DZ. III. zlatý trhový, nyní č. 144.) a koupil statek Lipno velké. Jmenem své manželky Doroty Barbory spravoval statek sirotčí, sester to své manželky, a v archivu lounském obsaženy jsou výpovědi svědků, že pamatoval přede vším na svůj statek velkolipenský a slámu, seno ze Smilovic odvážel na svůj statek. Ovšem že i válka třicetiletá přičinila k tomu, aby stav dobytka se zmenšil. Mimo to vězely i dluhy na těch statcích tak, že věřitelé dávali si dluhy své na statku tom zjistiti a žádali zaplacení. Konečně prodaly sestry Hruškovy Smilovice a Pšany 20. listopadu r. 1637 Janovi Karlovi Příchovskému z Příchovic a na Vlčím za 16000 zl. rýn. (DZ. m. 40. D. 12.), kdežto Citoliby ujala Dorota Barbora Bissingrova za 7571 kopu m. (DZ. 301 C. 3.)

Tento nový majitel Blšan byl nejvyšším ve vojště císařském a svou udatností a rázností došel vyznamenání. Zároveň byl horlivý katolík a 21. srpna 1641 dává zprávu arcibiskupovi Harrachovi o jednom predikantu, který se zdržuje ve mlýně nad Brlohem a tam jedné noci na půdě pod střechou dvě stě osobám podával pod obojí způsobou; zároveň udává seznam míst, kde žádného kněze není (recepta arch. arcib.). Jest to jediná zpráva o predikantu v okrese lounském po roce 1627, kde přísnými patenty císařskými vypovídáno bylo kněží protestantských a jejich činnosti. Přes pilné pátrání své nemohli jsme se dopídití o více podobných

případech a máme za to, že obrácení obyvatelů zdejších na víru katolickou dělo se cestou pokojnou, ač tajných schůzí pozdějších dob za účelem přijímání pod obojí vzpomínáno v Ranně ještě začátkem století 18. (archiv fary oborské). Jan Karel Příchovský byl od r. 1631—9 hejtmanem hradu Pražského. Jeho souboje a pře před soudem vyjmenovali jsme při statku Vlčickém, 1651 dne 21. prosince povýšen jest od krále Ferdinanda III. do stavu panského. R. 1659 byl krajským hejtmanem žateckým, a zemřel r. 1660. Byl třikrát ženat. S první manželkou, Annou Zuzannou z Písnice, měl dceru Annu Žofii Eleonoru, která se vdala za Karla Maxe z Bleileben. S druhou manželkou, Evou Katerinou Klarou z Písnice, měl dva syny Leopolda Františka a Petra Pavla Františka. S třetí manželkou, Magdalenou Rosinou Žďárskou ze Žďáru, dětí neměl. k Pšanům a Smilovicům prikoupil statek Žďár. Po smrti otcové zůstali oba synové v nedělu až do r. 1663. Ještě než se rozdělili, prodali Žďár r. 1662. Leopold František zemřel bezdětek již r. 1665 a statek jeho sdělil bratr Petr Pavel František, který prodal Psany své maceše Magdaleně Rosině ze Žďáru 11. ledna r. 1660. Prodává pak maceše své zámek, dvůr poplužní, ves, mlýn, dědiny, luka, potok, vinice a štěpnice, ovčín, lesy a křoviny, s lidmi osedlými a neosedlými, platy, obilím ve slámě i vymláčeným, dobytky hovězími, bravem a vepřovým, koně, voly a drůbež se vším příslušenstvím, jak na něj po bratru Leopoldovi Příchovském nápadem přišlo za 14000 zl. rýn. a sice tak, že 10.000 zl. dostal hotově vyplacené, ze kterých svou macechu kvituje, ostatní 4000 zl. má dáti na sv. Ducha r. 1666 1000 zl., na vánoce 1666 1000 zl., na sv. Ducha 1667 1000 zl. a na vánoce téhož roku 1000 zl. s úroky 3%. Vymínil si z poddaných střelce Matěje Kaisra, ženu a pět dětí jeho, pak Alžbětu Dienesovu ze Žďáru, která nyní v Lounech slouží a dvě dcery, Viléma Hohna Bětku a Zuzanu. Za svědky požádal Rudolfa Čejku z Olbramovic, radu a místopísaře království Českého, a Jana Jiřího Volbrama Brandlínského ze Štěkře, radu a písaře malých desk zemských (původní listina arch. arcib.).

O tuto vdovu Magdalenu Rosinu Příchovskou ze Žďáru ucházel se Vilém Michna z Vacínova. Před konsistoří pražskou projednávala se pře jeho s dotčenou vdovou, jakoby byl měl slib s ní k stavu manželskému. Ale soudem manželským 6. června 1667 rozeznáno, že mezi Vilémem Michnou a Magdalenou Rosinou Příchovskou ze Žďáru žádného slibu manželského nebylo. (Acta jud. fol. 66.) Doba tato až do věku Marie Teresie bohata jest na podobné pře, protože kolikrát podaný dar kp. prsten domnělé snoubenkyni považován za slib k manželství a panovala v té příčině velká právní nejistota. Teprv úclivalou císařovny Marie Terezie (!) stanoveno, aby jen to za slib se považovalo, co hodnověrnými dvěma svědky se dá dokázati. Od té doby přestávají býti pře o slib manželský tak hustými, ač slib nepřestal býti manželství závadou.

Konečně staly se Psany nadačním statkem arcibiskupství pražského poslední vůlí Magdaleny Rosiny Příchovské ze Žďáru 13. května 1682 a protože tato poslední vůle jest základem osudů Pšan od toho roku až na naši dobu, podáváme ji v českém pře-

kladě, pokud možná, úplně. Zapsána jest v kvaternu 268 P. 20. (ksaftů IV. citronový).

Žádá býti prozatím s povolením strýce a slečny Račínové pochována v kostele vilemovském (v Žatecku), než bude pro ni upraven hrob zde ve Pšanech. Při tom přenesení těla jejího má se dáti všem, mladým jako starým po jednom groši, aby se za duši její pomodlili. Na mše sv. za její duši 500 zl., aby se rozdalo rozličným kněžím a klášterům a poněvadž její příbuzní dostatečnými prostředky vládnou, ustanovuje dědicem vdovy a sirotky šlechtické, zvláště z jejího příbuzenstva, aby ze statku tohoto podělení byli, které arcibiskup pražský vyvolí. Tito mají jednu mši sv. dáti denně sloužiti za ni a příbuzenstvo, tři otčenáše, pět otčenášů k cti 5 ran Krista Pána, potom jeden růženec, jednou za týden pobožnost za mrtvé a žalm: „Z hlubokosti“.

Za vykonavatele této poslední vůle vypisuje si arcibiskupa pražského, Jana Bedřicha hraběte z Valdšteina, a jeho nástupce na stolci arcibiskupském.

Činí pak dále toto ustanovení, aby na zelený čtvrtek každý rok 12 chudých žen bylo opatřeno jídlem a nápojem.

Ze svých hotových peněz, jakož i z věcí hospodářských movitých po zaplacení dluhů a odkazů má se vystavěti kostelík božího hrobu a Panny Marie podle vzoru, jaký jest v kostele Panny Marie Sněžné v Praze, ale ne tak veliký a skvostný a při něm malá hrobka pro tělesné ostatky její.

Na oltář P. Marie v kostele lounském odkazuje 100 zl. na saty k soše Panny Marie.

Na špitál chudých lidí v Lounech dává 15 zl., aby títo chudši byli ji v modlitbách pamětlivi.

Farářům ve Vilémově a v Citolibi dává 15 zl., aby při mši sv. na ni pamatovali.

Své sestře Eleonore Vinklerové z Helmfeldu rozené ze Žďáru, odkazuje 1000 zl. ze svého stříbra a užitku statku blšanského, taktéž dceři její a synu Josefovi po 1000 zl. ne však najednou, nýbrž dle dané příležitosti.

Taktéž dědicům sestry své, Polixeny Marie z Račina rozené Žďárské ze Žďáru, totiž baronovi Ferdinandovi z Pisnice, Janovi baronovi z Račina a slečně Žofii z Račina, odkazuje každému po 1000 zl.

Svým nevlastním vnukům, Maxmilianovi a Karlovi svobodným pánům Přichovským z Přichovic a Eufemii Henslové rozené Hofferové z Lobensteinu, každému po 300 zl.

Strýci svému jakožto bratru její matky, Jaroslavovi braběti ze Stampachu odpouští odkaz, který má po své babě a žádá ho, aby on zřekl se dluhu asi 500—600 zl., kterým ona jemu jest povinna, protože její dědictví po babě mnohem více vynáší nežli tento dluh její.

Ferdinandovi hraběti Hrzanovi z Harasova odkazuje 500 zl., aby slovem i skutkem pomáhal uskutečniti tuto její poslední vůli.

Všecky tyto odkazy mají vyplaceny býti dříve, nežli nadace pro vdovy a sirotky šlechtické vejde v život, jen Žofie Račínova a Kateřina Vinklerova rozdělí se o stříbrné nádobí a klenoty ihned.

Janovi Arnoštovi z Nevernu vyplatí se dluh, který v Praze, Karlových Varech a ve Pšanech za ni zaplatil, celkem 1700 zl. a vše, co ještě v hospodářství za ni vydal spolu se zlatým penízem, který se nalézá v truhle, kde její tajné spisy uschovány jsou. Mimo to má do své libosti zůstatí dozorcem statku pšanského a má se mu ještě vydati 1000 zl. rýn.

Janovi Vilémovi Henitzovi vyplatí se dluh 1900 zl. rýn. i s úroky vzešlými.

Taktéž Janovi Arnoldovi Ligmanovi zaplatí se dluh několika set zl. s úroky.

Taktéž doktorové Zettlové zaplatí se, co její manžel převedl v její jméně.

Solicitatorovi pražskému Valentinovi Janovi Drzenovi odkazuje 100 zl. a 10 strychů žita, tolikéž žita obdrží paní doktorová Zettlová.

Své komorné Marii Antonii Čakovské odkazuje tafetovou pomerančovou sukni, hedbávný život, stříbrný pás, 30 zl. hotových peněz nad její mzdu a kus domácího plátna.

Služce Magdaleně Spielerové, která od své mladosti u ni byla, snubní šat, který zemřelé Alžbětě Hofferové byl uchystán k sňatku s celou výbavou, stříbrný pás, 2 kusy plátna, 50 zl. a dvě krávy.

Svému lokajovi Vavřinci a jeho ženě Anně výhostní list a 30 zl., Václavovi Šebkovi 20 zl. mimo mzdu, starému kočmu Martinovi do života vydržování, pěkný šat, kus plátna a 10 zl.

Všem ostatním služebníkům mimo povinnou službu ještě jednorroční žold.

Všem sedlákům daruje obilí, které jí byli dlužni, až do její smrti.

Každému nádenníku odkazuje 5 strychů žita dle příležitosti a postupně.

Svým písařům jednorroční mzdu, slečně Liduše Přichovské jedny své šaty a 10 korců různého obilí, paní Gaučové do Loun 10 korců obilí a hejtmance ve Vlčím Johanně Špandlově 50 zl. a hejtmance Henikové, dokud bude na jejím panství, tolik obilí, co ho spotřebuje bez zaplacení.

Tuto poslední vůli svou dala dotčená paní několikráte přečísti u přítomnosti Marie Sidonie hraběnky z Farrensbachu, rozené hraběnky Šlikové, a pro nedostatek šlechticů sousedních podepsali rytíř Fridrich Hora z Ocelovic, Mikuláš Payer a Jiří František Mayer, měšťané a radní osoby lounské a Jan Klemens Kalderar, lékárník v Žatci.

Jak dalece a v čem tato poslední vůle Magdaleny Rosiny Přichovské ze Žďáru byla vyplněna, neumíme dopodrobna udati. V kostele vilémovském nebyla pochována, poněvadž záznam v matrikách se nenalézá.

Stavba kaple Božího hrobu a Panny Marie po způsobu kaple u P. Marie Sněžné v Praze se neuskutečnila a zámek blšanský žádné kaple nemá. Hlavní a podstatná část poslední vůle její totiž nadace pro schudlé šlechtice, vdovy a sirotky trvá do dnes a vykonává to právo každý arcibiskup pražský, ač teprv po výplatě všech odkazů vešla v život.. Kdy však se tak stalo, nemůžeme udati.

Statek blšanský spravován byl zvláštním úředníkem, který se v starší době nazývá hejtmanem a který měl k ruce písaře obročního až do doby kardinála Bedřicha ze Schwarzenbergu, za něhož a jeho nástupců pronajat byl knížeti ze Schwarzenberga a spravován jest zvláštním správcem, což trvá až na naši dobu. Tyto hejtmány písaře obroční a správce až do r. 1850 přineseme při obyvatelstvu v čísle 1. (v zámku) bytující.

O obyvatelstvu Pšan vytkli jsme svrchu držitele těch živností, které poddány byly městu Lounům od r. 1450—1547. Že Louny celý majetek neměly, z počátku, nýbrž že znenáhlym skupováním dvorů kmetcích až do války šmalkaldské téměř celé Lounům patřily, uvedli jsme shora dopodrobna. Za dob Hrušků z Března vkoupil se na jeden statek Mikuláš Šparneker ze Šparneku, koupil jej od sedláka Pavla (DZ. 134. P. 29 viz můj Slavětín: Method 1898 str. 96.) Takovou rytířskou osobu žádná vrchnost ráda neměla z té příčiny, že tyto osoby rády se vyťahovaly z povinností robotných a jiných dávek. Není divu, že již brzy potom statek ten vykoupen a při prvním katastru r. 1654 sice se uvádí jako pustý, který ale vrchnost ke dvoru přivtělila.

Osoby nepoddané byly tu z počátku měšťané lounští, kterých v 15. století přibývalo, od 16. století město statky jejich skupovalo až do r. 1547 tak, že jen jednotlivé vinice kolem Chlumu a něco luk jim patřilo, až převrat bělohorský přivodil nynější poměry.

Rula katastru z r. 1654 obsahuje 11 selských živností, z nichž 4 jsou pusté totiž Jiranovský, Ježovský, Šparnekerovský a Pauskovský, pět chalupníků, z nichž toliko dvě jsou osazené, tři pusté a to Suchovská, Nedbalovská a Průšovská a jeden zahradník Jan Kryštof Siegel. (Zahradníci neb podsedkové sluli ti, kteří měli mimo domek jen malý kus pole.)

Katastr z r. 1715 uvádí, že statek Jiranovský a Šparnekrovský potažen ke dvoru, ostatní selské a chalupnické živnosti dříve pusté jsou osazené hospodáři. Při prvním katastru bylo přiznáno 176 korců polí vzdělaných, 360 korců pustých. Poměr ten při druhém katastru se úplně zlepšil tak, že pustých rolí skoro nebylo, jen něco zarostlých. Z roku 1787 máme 33 domy, (Schaller Žatec 53) roku 1848 bylo 40 domů a 2/4 obyvatelé (Palacký Popis 24), r. 1900 zrostlo obyvatelstvo na 497 a v r. 1910 na 542 v 77 domech. Vzrůst obyvatelstva i domů klade se tu na účet blízkosti Loun, odkud dělníci při železnici a ve státních dílnách hledají lacinější byty a též snadnější se zásobování potravinami, což jsme v celém okolí Loun u Černčic, Chlumčan, Veltěž, Obory, Vršovic, Dobroměřic a Zeměch a Citolib shledali.

Číslo 1. Zámek. Rody od r. 1548 až do Jana Karla Příchovského r. 1637 sotva bydlivaly stále ve Pšanech. S iistotou to

můžeme tvrditi o Mikuláši Mírkovském z Tropčic, o Janovi Žateckém z Veikersdorfu. Žibrid Žďárský ze Žďáru sídlil na Smilovicích a snad také na Blšanech. Kryštof Doupovec z Doupova, manžel Anny Marie Žďárské, držel statek pšanský sotva 3 leta a jeho nástupce, Jan Hruška z Března, sídlil na Selmicích a později na Toužetíně. Ostatní Hruškové na Citolibi své sídlo měli. Ve válce třicetileté Markvart Prichovský a Jan Karel Prichovský ob čas na Pšanech sídlili a s nimi počíná teprv řada úředníkův jejich. První známý jest David Rosenkranz neb Gross zvaný 1649—63 a to hejtmanem. 1657 jest úředníkem Jiří Petrides (později slovou obroční písaři). 1689 Bähr Zachariáš, 1697 Lužický Václav. 1704—15 Štefan František, správce, 1721—9 Paulinus Jan správce, 1729 Radonický František úředník. 1724—39 Jakub Lištanský správce, kdežto Jan Paulinus 1724—9 nazývá se hejtmanem. 1754 Alexius Bernard, který byl později měšťanem lounským a zasedal 1760—1767 v radě. 1769 Jakub Jan Vender, 1773—9 Bräuner Josef František, 1783 Kreutzer Michal Jan, 1788 Graf František, 1788—1807 Augustin Herman, 1808—21 Jan Knauer z Hartenfelsu správce a Jan Paták písař, 1823—39 Jan Paták správce. 1844—50 Jiráť správce.

Od r. 1851—1918 střídali se správcové rychle za sebou a poněvadž byli ve službách knížete ze Švarcenberga, nemáme seznamy jejich po ruce.

Číslo 2. Hospoda panská. 1630 Martin Reitknecht koupil krčmu od vrchnosti za 140 kop. 100 kop vrchnost na ni vynaložila, ostatek doplatil. Utekl a hospoda spadla opět na vrchnost. 1650 13. XI. Jan Kryštof Sigel, bývalý generální kolář při c. k. armádě ujímá hospodu od Jana Karla Prichovského z Prichovic na Pšanech, Vlčím a Smilovicích, J. M. C. rady a nejvyššího, za 190 zl. rýn., aby 100 zl. položil hotově, o sv. Martině 30 zl., od jednoho sudu sedmivěderního 1 kopu, od bečky soli 30 kr., od tuny herynků 1 zl. Kdyby chtěl převzítí sekání masa, dá od hovězího kusu 30 kr. Taktéž kdyby chtěl hospodu prodati, má se u vrchnosti ohlásiti. Svědkové smlouvy jsou Kryštof Erhard Weischlitz z Weischlitz a Silvestr Lorenz, bývalý c. k. rytmistr, bytem v Lounech.

Od roku 1650—4 splatil celých 190 zl. rýn. Hospoda ta vystavěna byla r. 1672 na gruntu Ondřeje Jiráně, jehož jeden lán přivtělen ke dvoru.

Od r. 1672—1713 nemáme žádných zpráv. Teprve toho roku 1713 Škutchan Jan šenkýř platí z hospody ročně 14 kop (archiv musejní). 1747 Jan Korda, krčmář.

1753 Jan Thorner šenkýř.

1783 dne 23. dubna vrchnost prodala hospodu Janovi Fišerovi, 5. srpna 1796 Jan Fišer postoupil hospodu synu svému Josefovi Fišerovi. 1816 dne 26. ledna přešla na Annu Drtinovou rodem Löschnerovou. 1817 18. března koupil ji Ignác Douša. 1819 29. května prodal ji Douša Ignác Václavovi Šalounovi z Kornouza. 1820 20. VI. Jakub Dragoun prodal Anně Mrázkové z Plchova. 1820 Anna Mrázek prodala Janovi Krausovi, Rozalii manželce, od

nichž ji koupil 1824 30. listopadu Antonín Störzel. 1827 20. července koupil ji Václav Knorr pro syna svého Františka. 1831 1. listopadu svatební smlouvou Františka Knorra s Lidmilou Lieberzeitovou stala se jejich společným majetkem. 1838 17. listopadu od manželů Knorrových koupil hospodu Václav Heřt, Anna m. 1865 27. října Matěj Heřt, Kateřina m. 1877 Václav Job Anna m. 1880 Petr Cibulka. Anna m. 1885 Jindra Josef m. Anna rodem Dykast.

Číslo 3. Kovárna. R. 1713 platí kovář panský ročně 4 zl. 40 kr.

1783 Josef Sailer kovář vyhostěn z páteckého panství. 1800 15. dubna Josef Sailer postupuje Janovi Sailerovi. 1809 Jan Sailer. 1853 28. srpna připadla po Janovi Sailerovi Václavovi Sailerovi. 1872 Václav Sailer postupuje polovici kovárny Barboře Herklocové. 1875 František Sacher a Marie m. 1906. František Sacher a Anna m.

Číslo 4. Obydlí panského ovčáka.

Číslo 5. Pastouška obci přirknutá 1. dubna 1869

Číslo 6. Chalupa, čtvrtlán. 1628 koupil chalupu Jukub Kubeš od Kateřiny Vítové za 90 kop. † 1651 31. prosince. Nastoupil Jan Hamer. 1701 3. března koupil čtvrtlán Martin Hamer za 40 kop. 1706 Krystián Valter. 1723 vdova Alžběta Valtrova. 1732 koupil chalupu Vavřinec Veselý. 1750 Jakub Veselý. 1794—1812 Václav Veselý Marie m. 1821 15. února přešel svatební smlouvou na Josefa Veselého, syna Václavova s Annou Vagnerovou z Lenešic. 1851—70 Antonín Veselý, syn Josefův a m. Marie Vejražkova 1892. Václav Veselý a Anna m.

Číslo 7. Tři čtvrtlány. 1628 Jan Suchý prodal tři čtvrtlány Vavřinci Láskovi za 150 kop. r. 1650. 1654 13. března koupil Kašpar Jansa za 80 kop. 1667 10. června Hönig Matěj koupil za 35 kop. 1701 Jiří Hönig. 1742 Martin Hönig koupil za 383 zl. 1773—1813 hospodařil syn Josef Hönig. 1813—5 Václav Hönig, který statek prodal Janovi Jochovi z Keblic. 1817 9. ledna Jan Joch prodal Josefovi Sochorovi z Žirotníka. 1817 7. června Josef Sochor prodal Josefovi Matzke z Benešova nad Ploučnicí. 1818 1. února vyměnil Matzke Josef tento statek s Františkem Siebenrichterm za mlýn v Sebastianberku č. 177. 1818 1. března prodal František Siebenrichter Františkovi Eblovi z Tuhance (v Boleslavsku). 1818 11. listopadu prodal Ebl František Antonínovi Martinovskému synu Petra Martinovského ze Slavětína č. 17., který si vzal Marii dceru Josefa Labohého ze Pšan č. 8. 1849 13. února Antonín Martinovský a Marie m. prodali Františkovi Nimsovi, synu Prokopovu, který ještě 1871 s Annou m. jest majitelem. 1907 24. června Ludvík Pěnkava a Alžběta m.

Číslo 8. Chalupa. 1820 30. dubna svatební smlouva Josefa Labohého, syna Josefova s Annou dcerou Ferdinanda Schneidra z Lenešic. 1838 Labohý Josef. 1878 Labohý Josef. 1903 Marie Regenermel.

Číslo 9. Chalupa, čtvrtlán. Nedbalovská 1654 katastr. Nedbal Šimon, Nedbal Jakub. 1629 měl půllán Nedbal Matěj. 1701

—28 Šipel Lukáš, po něm Michal Šipel. 1753 Jan Sipl. 1798 Kateřina Šiplova postupuje Josefovi Šiplovi. 1813 Josef Šipl předává synu Josefovi, který 1820 ji prodal Václavovi Jonákovi 1835 Václav Jonák ji postoupil Josefovi Jonákovi, který ji prodal 1837 20. srpna Václavovi Vojtěchovi z Kystry a rok na to ji tento prodal 1838 12. října Václavovi Peškovi 1863 13. května svatební smlouvou Františka Blažka s Marií Peškovou na tyto manžele. 1886 Blažek František. 1898 Polanecký Jabub a Barbora.

Číslo 10. Chalupa se čtvrtlánem od starodávna Jana Aschenbrennera. 1701—20 Jan Aschenbrenner. 1721 Klíma Václav. 1748 Klíma Jan. 1749 Gebert Jakub. 1789—1816 Václav Gebert. 1809 20. června ujal ji zeť jeho Václav Trieb s Annou m. 1818 4. února Václav Trieb prodal Janovi Mazákovi, Marii m. 1820 6. září prodána Janovi Krausovi Anně m. 1820 26. září prodána Františkovi Svobodovi Veronice m. 1821 8. dubna prodána Janovi Husníkovi a Magdaleně m. 1821 26. června přešla na Antonína Něče a Rozinu m. z Mrzlic. 1827 26. prosince prodali ji Josefovi Reineltovi a Alžbětě m. z Tuchořic. 1828 24. listopadu prodali ji Martinovi Jiráskovi, Marii m. 1851 1. srpna František Jirásek Anna m. prodali ji Heřmanovi Katzovi a Evě m. 1871 6. března titěž ji prodali Václavovi Krausovi, Anně m. 1897 Anna Krausova 1898 Vojtěch Fišer Anna m.

Číslo 11. Domek strážní dráhy.

Číslo 12. Chalupa se čtvrtlánem. 1654 Jan Suchý koupil od Marianny Suché za 75 kop, pak ji 1656 28. prosince Jan Kříž koupil za 20 kop. 1701 Gebert Jiří. 1716 Jakub Gebert. 1758 Martin Gebert, Kateřina m. 1790 Kateřina Gebertova prodává Janovi Foustkovi a Anně Marii m. 1813 Václav Trieb Rozalie m. prodali Františkovi Vojtovi. 1814 týž opět prodal Josefovi Fišerovi, Dorotě m. 1835 a 1836 po† Josefovi přiknuta Antonínovi Fišerovi m. Antonie rodem Linhart. 1877 Fišer František a 1879 Anna Fišerova do polovice chalupy uvedena jest. 1899 Václav Černý a Anna rodem Fišerova. 1896 Fořt Josef a Božena m.

Číslo 13. Statek. R. 1628 koupil ho Jakub Kubeš od svého otce Václava Kubše za 400 kop m. bez závdavku, platil ročně po 20 kopách. Nyní ho drží vdova Jakubova Dorota a jest na něm dluh: 120 kop náleží Matěji Pšanskému císařskému rychtáři v Lounech. 30 kop náleží Šimonovi Škutchanovi, 30 kop Matěji Šibovi, 30 kop Šebestianu Šibovi, 10 kop Alžbětě Šibové. Má platiti nejdříve císařskému rychtáři Matěji Pšanskému, ostatním dle rady. Dorota Kubšova zemřela 1651 30. prosince a statek spadl na vrchnost, která ho prodala 2. června 1652 po odhadu bez vinice na Chlumu Šimonovi Škutchanovi za 800 zl. 100 zl. závdavku v ročních 20 zl. Byl tehdaž pánem Jan Karel Příchovský z Příchovic na Pšanech, Vlčím a Smilovicích. Z těch peněz náleží vrchnosti 495 kop, 42 gr, 6 d., 120 kop císařskému rychtáři Matěji Pšanskému, 30 kop Šebestianovi Šibovi, 10 kop Alžbětě Šibové, 30 kop Šimonovi Škutchanovi celkem 683 kop, 42 gr., 6 d. 1701

3. března koupil statek Martin Škutchan, od něhož Jan Hillinger koupil jeden lán za 254 kopy. 1722 Jan Škutchan. 1751 Jan, syn Janův. 1794—1806 Pavel Husák, Marie m. 1807 Marie Husáková odevzdala ho Jakubovi Husákovi. 1824 9. října koupil ho od Jakuba Husáka a Marie m. šenkýř Jan Kraus. 1851 přiknut Josefovi Krausovi, který se oženil 1857 s Johannou rodem Kudrnovou. 1890 Alois Kraus a Marie m.

Číslo 14. Jeden lán. 1641 spadl statek po Pavlovi Velkovi na vrchnost, který dříve na 500 kop odhadán jest a nyní za 70 kop. Platí ročně po 6 kopách, 20 kop patří maceše Anně, dceři Kateřině Velkové 20 kop a Alžbětě Velkové 20 kop. Statek prodán Václavovi Šembergrovi (neb Šemberovi), který 16. ledna r. 1660 bez příčiny utekl. Po něm jej držel Matěj Novák, syn Šimonův. 1701 3. března ujal ho Baltazar Schrötter za 400 kop a po něm syn Václav Schrötter r. 1711 5. prosince a drží ho ještě 1721. 1728 ujal ho Šváb Matěj a 1754 syn jeho stejného jména. 1773 koupil ho Jiří Reisig za 470 zl. 1790 dědici Jiřího Reisiga prodávají ho Janu Fouskovi, Marii m. 1791—1812 klade peníze Jan Fousek s Dorotou Koutníkovou manželkou svou. 1817 30. ledna František Fousek sfrejmarčil (směnil) statek s Ignácem Doušou z Podsedic za statek jeho č. 53. 1819 7. dubna prodal Ignác Douša Martinovi Jiráskovi z Toužetína. 1843 obývá Martin Jirásek výminkářský domek na tom čísle. 1845 3. listopadu satební smlouvou připadl na Jana Jiráka, syna Martinova a Annu, rodem Linda ze Žižic č. 18. 1858 Jan Jirásek. 1883 Václav Hrt, Marie m. 1888 Getreuer Emanuel. 1892 Trýb František a Rosalie m.

Číslo 15. původně tři čtvrtilánu. 1628 Matěj Leinweber (Tkadlec) koupil od vrchnosti za 160 kop. 1642—54 Jiří Hamer, Krystýna m. drží $\frac{3}{4}$ lánu, platí 2 kopy, 46 gr., 2 d., slepici 1, vaječ 15, roboty ženni 3 dni. s potahem týdně 4 dni. Po něm vdova Krystýna a po ní Ondřej Hamer a po něm Václav Škutchan, platí 4 kopy, slepice 4, roboty ženni 4 dni. 1718 František Škutchan koupil statek za 200 kop. 1753 Jiří Škutchan. 1769 František Škutchan. 1773 koupil jej za 500 zl. Martin Svoboda. 1790—99 Jiří Svoboda, šacován jest za 4297 zl. 11 kr., který jej prodal 1800 5. července Valbinerovi Petrovi za 3100 zl. 1803 Petr Valbiner prodal jej Josefovi Jonášovi a ten ho téhož roku prodal Jakubovi Šramovi, který 1803 27. prosince postoupil Kateřině Šramové rodem Diewaldové. 1814 13. září koupil ho v dražbě po Jakubovi a Kateřině Šramových Václav Trieb. 1846 7. května po Václavovi Triebovi přiknut synu Antonínovi. 1851 Antonín Trieb ženě Anně postoupil polovici. 1851 16. února Trieb Antonín a Johanna rodem Konnovská. 1891 Trýb František a Rosalie m.

Číslo 16. Tři čtvrti lánu. 1654 Jiří Černocho, (katastr) neb Rejček, po něm Jakub Novák. platí 2 k. 12 gr., slepic $1\frac{1}{2}$, vaječ 15, po něm Pavel Tögner, Jakub Šiba má celý lán, roboty 4 dni ženni s potahem 4 dni. 1701—20 Korda Matěj. 1739 Martin Korda. 1762 - 88 Verner Bartoloměj. 1789 Matěj Rybář a Eleonora, dcera Bartoloměje Vernerova, po Matěji Rybáři a Eleonore m. Josef Rybář

1819 23. prosince, který prodal 1827 1. dubna Josefovi Seifertovi a Teresii m. z Kounova a tito ji směnili s Martinem Křížem a Monikou m. za živnost č. 6. v Domašicích. 1828 4. dubna prodali Kříž Martin a Monika m. Václavovi Fouskovi a Kateřině m. 1847 27. května svatební smlouvou přešel na Václava Fouska a Annu rodem Seilerovu. 1865 Josef Fousek, dědic Václava. 1893 Josef Grüner a Marie m.

Číslo 17. Sedlák slove Šimona Nováka s 1 lánem polí. Před r. 1641 Matěj Novák: 1641—54 Šimon Novák. 1701 Kašpar Novák. 1717 1. července Jakub Kroupa sfrejmarčil s Kašparem Novákem za svůj statek č. 23. 1727 koupil ho Jakub Fousek za 431 zl. 1744—94 Martin Fousek. 1800—15 Jakub Fousek syn Jakub. 1826—1866 Marie Seifertova 1866—1869. 1869—77 Jan Grüner Anna m. 1880 26. července sedm sirotek nezletilých mají po $\frac{1}{7}$ statku: Josef, Julie, Matilda, Jan, Alois, Ferdinand, Marie. 1885 23. srpna Josef Grynner $\frac{9}{14}$ a Marie Grünerova $\frac{5}{14}$.

Číslo 18. Sedlák má 1 lán. Až do r. 1630 Petr Havel, který dal za něj 394 kop. 1643—54 Jan Kříž. 1654 13. března Jakub Škutchan směnil dům ten za číslo 15. ls Michalem Dolejšim r. 1701. 1721 Jan Kříž. 1721—39 Michal Doejší. 1783 Jakub Dolejší. 1790 svatební smlouvou přešel na Vojtěcha Aulického z Sopolisk a Annu Marii, dceru Jakuba Dolejše. 1807 Vojtěch Aulický a m. prodali Jakubovi Fouskovi, Rozali m. za 500 zl. 1810 17. července prodali Jakub Fousek a m. Rosalie grunt zvaný Sailerovic Janovi Šedivému. 1811 1. ledna Jan Šedivý prodal Janovi Stuchlému z Radovesic. 1811 16. září Jan Stuchlý prodal Antonínovi Leerovi a koupil jej Vojtěch Trieb. 1814 13. září Vojtěch Trieb prodal jej Martinovi Martinovskému. 1815 18. března od Martina Martinovského přešel na Floriana Hellera z Valkeřic, v okrese benešovském. 1815 12. prosince prodal jej Florian Heller Josefovi Kamlovi z Horního Šebířova na panství liběšickém. 1818 29. září Josef Kaml prodal jej Kašparovi Rusovi. 1818 7. října koupil ho Jan Sailer a po něm se nazývá Sailerovic grunt. 1836 5. ledna Jan Sailer postupuje ho synu Janovi. 1848 25. ledna Marie Sailerova drží polovici statku 1887 19. ledna Antonín Sailer, Anna m. 1897 Antonín Sailer 1911 14. října Antonín Sailer nezletilý má polovici statku.

Číslo 19. Domek. 1796 Václav Korda postupuje synu Václavovi Kordovi. 1804 Václav Korda předává Marii Kordové. 1848 2. listopadu Barbora Kordova neb Kornerova. 1894 Korner Václav. 1904 František Ferdinand a Marie.

Číslo 20. Domek. 1799 Jan Aulický prodává Janu Mühl-dorfovi. 1803 Kateřina Mühl-dorfova odevzdává Jiřímu Svobodovi. 1808 Jakub Cháňa prodal Josefovi Kumrovi (neb Kremrovi). 1809 Josef Kumer prodal Antonínovi Doušovi, Johanně m. 1814 Antonín Douša prodal Rosalii Kaplanové. 1832 6. října svatební smlouvou přešel na Josefa Kaplana a Barboru rodem Hruškovou z Lenešic. 1871 Josef Kaplan a Žofie. 1901 Josef Kaplan. 1912 František Fryc a Anna.

Číslo 21. Statek s 1 lánem polí 1654 Vilém Hoch má půllán (dle katastru). Martin Škutchan postoupil od svého gruntu č. 13 jeden lán polí Janovi Hillingrovi za 254 kop roku 1701 3. března. 1716 19. prosince zapsal Jan Hillinger statek svému zeti Jakubovi Bělohoubkovi za 250 kop, který hospodařil až do r. 1739. Vdova Anna Bělohoubkova hospodařila na statku od 1739—44 a 1745 odevzdala ho synu Martinovi Bělohoubkovi a Terezií m. 1791—4 Terezie Bělohoubkova vdova hospodařila. 1794 svatební smlouvou přešel na syna Josefa Bělohoubka a Terezií m. dceru Martina Svobody. 1800 prodal jej Josef Bělohoubek Františkovi Řihovi, mlynáři, za 3050 zl. prodal jej tento Jakubovi Seifertovi. 1803 koupil jej Václav Karhan z Račiněvsi a po dvou letech 1805 koupili jej manželé Tauterman Václav a Anna z Dřívčic. 1809 4. února prodává ho opět Václav Karhan Kašparovi Vohan-kovi, Marii m. 1810 22. srpna koupil jej Jan Baňka z Vokovic. 1811 7. srpna dostal se Václavovi Pilařovi z Měcholup. 1813 15. března koupil jej Michal Richter z Lišnice. 1814 28. února dražbou koupil jej Josef Gutvald. 1814 30. května prodán Vítovi Vodičkovi. 1814 23. září koupil jej František Storch z Dolních Habartic v okrese benešovském nad Ploučnicí. 1822 2. července svatební smlouvou stali se společnými majiteli František Storch, syn Františkův a Františka Ankerova z Líského u Libčovsi. 1847 9. listopadu Antonín Storch syn Františkův a Rosalie m. 1890 15. prosince Antonín Storch, 1893 Josef Storch a Marie.

Číslo 22. Domek. 1810 28. ledna zemřel Kašpar Graf ve špitále pražském a domek přirknut dceři jeho, Marii Kleerové rodem Grafové, 1832 22. září, která jej prodala 1854 27. dubna manželé Františkovi Kleerovi 1872 Josef Kleer. 1879 Antonín Veselý. 1880 František Veselý a Anna.

Číslo 23. Statek. 1654 Adam Janský má jeden lán, platí 2 K 40 gr. z vinice 15 gr. slepic $3\frac{1}{2}$, vajec 1 kopu, roboty ženní 4 dni. Po něm Jan Tögner, a po něm Jiří Štér, který platí 2 k. 20 gr, 3 slepice, vajec 40, roboty ženní 3 dni. Po něm Jakub Kroupa a Kašpar Novák. 1719 6. března Jan Schneider má $\frac{3}{4}$ lánů se stejnými povinnostmi jako Jiří Štér. 1722 puštěn zase Kašparu Novákovi. 1742 dostal se zeti Jana Schneidra, Josefu Kindlovi, který si vzal dceru jeho Marii. 1753 Jan Thorner šenkýř pšanský koupil statek za 600 zl. pro dceru Marii Magdalenu. 1788—1845 12. července Antonín Bělík a syn jeho Antonín s m. Rozalií Rybářovou. Otec Antonín Bělík zemřel 1817 8. listopadu. 1862 8. května Antonín Bělík prodal Václavovi Bělíkovi, Anně m. 1874 Antonín Bělík. 1888 Anna Bělíkova, provdaná Nováková. 1907 Josef Novák a Františka.

Číslo 24. Domek. 1761 Preis Martin vystavěl chalupičku novou. 1788 Preis Josef ji drží. 1797 prodal ji Jakubovi Reisigovi. 1809 14. srpna Jakub a Marie Rajzikovi prodali Anežce Fořtové ze Solopisk. 1811 21. listopadu Anežka Fořtova, manželka Martina Štydla prodala domek Vojtěchovi Procházce ze Zbrašína. 1814 10. února Vojtěch Procházka prodal Antonínovi Kotěborskému z Toužetína. 1817 25. července prodán Tomáši Průšovi a Marii

m. z Veltěž. 1820 8. listopadu koupil od Tomáše Průši Šimon Illien a Anna rodem Švábova m. jeho. 1824 14. září prodali tito Josefovi Bendovi a Barboře, rodem Maierové manž. jeho. 1827 6. května přešel od nich na Václava Klementa a Johannu m. ze Sulcu. 1846 7. května zdědil František Klement který jej prodal 1847 9. ledna Marii Kozákové, dceři Matěje Kozáka z Toužetína. 1848 12. ledna Marie Kozáková provdaná za Jana Drexlera prodali Petrovi Kováříkovi. 1859 13. června Petr Kovářík a Anna m. prodali Františkovi Větrovci. 1879 Jan Zelenka a Marie. 1886 Václav Verner, Anna m. 1887 Jan Sailer, Marie m. 1892 14. září Terezie Rajzikova má polovici domku. 1892 27. prosince Sailer František taktéž polovici. 1901 František Rajzink má polovici domku. 1902 celý domek. 1902 16. listopadu Fryc František a Anna.

Číslo 25. Statek. OI roku 1631—54 Martina Průši měl půllán, po něm 1656 28. prosince David Zirkler, 1660 21. února Matěj Novák. 1701 3. března Martin Kalina, nyní 1712—21 Matěj Preis. 1753 Jan Preis jej koupil za 440 zl. 1790 Jakub Preis. 1791 26. května poslední vůlí Jiřího Preisa odevzdán synu Jakubovi Preisovi. 1830 31. ledna přešel svatební smlouvou Josefa Minářika z Liššan s Marií, dcerou Jakuba Preise na tyto manžele. 1835 17. června Josef Minárik a Marie m. prodali Antonínovi Kalachovi a tento 1837 24. ledna Janovi Kalachovi. 1843 1. července v dražbě prodán Josefovi Jiráskovi. 1849 Marie Jiráskova drží půl živnosti. 1878 Josef Jirásek. 1895 Antonín Jirásek. 1900 Antonín Hajný, Marie m.

Číslo 26 Domek. 1820 20. listopadu Zahrádka Josef prodal Václavovi Fouskovi. 1822 14. ledna svatební smlouvou Václava Fouska s Rosalií, dcerou Jana Jocha, přišel na tyto manžele. 1876 5. února František Fousek, Anna m.

Číslo 27. Domek. 1747 Jan Korda krčmář prodává starou hospodu, nyní tak zvanou poustka, Janovi Kordovi za 40 zl. 1805 František Korda odevzdává domek synu Josefovi Kordovi. 1816 26. ledna přiknuta Anně vdově Josefa Kordy. 1835 5. března domek po Anně Kordové dostal se Jakubovi Preisovi. 1835 30. dubna koupil jej ve veřejné dražbě od Františka Makovice, manžela Anny Kordové. 1852 7. února Jakub Preis prodal ho Antonínovi Martinovskému, Marii m. 1969 7. června po Antonínovi Martinovském, a Marii m. dostal se Marii Sailerové. 1884 Teresie Jupová. 1889 Žofie Šiplova. 1904 Teresie Jiráskova.

Číslo 28. Domek. 1902. 3. března Josef Blažek, Albertyna m.

Číslo 29. Domek. 1902 Ekrt Antonín, Anna m. 1903 Ekert Antonín. 1904 Alžběta Ekrtova polovici domku.

Číslo 30. Chalup od starodávna Pavla Červenky 1701, nyní 1709—1721 Tomáše Geberta má čtvrtlánu, platí 30 gr., roboty ženní 1 den. Byla r. 1701 za 15 kop prodána od vrchnosti, stála o samotě nad dvorem panským. 1729 držel ji Josef Šmid. 1778—84 Martin Bělohoubek. 1794 Matěj Bělohoubek. 1801 prodal ji Matěj Veselý Františkovi Husákovi. 1811 27. listopadu frajmark (směna) Jana Macka Marie m. ze Smolnice č. 27. za chalup Fran-

tiška Husáka, Kateřiny manželky. 1815 18. října Jan Macek a Marie m. prodali Antonínovi Hellerovi z Friedenheimu na panství Velkobřezenském. 1819 21. června Antonín Heller prodal Janovi Müllerovi z Lenešic. 1822 24. února též prodal Antonínovi Kučerovi z Veltěž. 1827 19. října manželům Antonínovi Kučerovi a Rosalii, dceři Vojtěcha Kubička. 1835 5. listopadu svatební smlouva Františka Jiráka s Annou Kubíčkovou. 1838 2. května Vojtěch Kubíček prodal Janovi Bendovi. 1839 Jan Benda prodal Martinovi Jiráskovi. 1840 13. února Martin Jirásek postoupil Matěji Polákovi Anně m. 1870 Sachr František, Marie m. 1876 Jan Fousek, Antonie m. 1891 Josef Fousek Marie m.

Číslo 31. Majetek velkostatku.

Číslo 32. Bývalý pivovar, nyní hospodářské stavení.

Číslo 33. Mlýn. Nejstarší zpráva o mlýně mezi Chlumčany a Pšany pochází z r. 1402 9. června, kde Petr mlynář s Klárou manželkou prodávají mlýn ten rychtáři lounském Hanovi (archiv loun. I. l. 3.). Po tom nevíme o majitelích nic, až 1570 Šimon Šaroch, mlynář a poddaný Žibřida Žďárského ze Žďáru již nebožtík, měl dluh 40 kop gr. m. u řezníka lounského, Jana Starého a bratři jeho (archiv loun. I. l. 46. M. 4). Teprve v třicetileté válce 1627 připomíná se Matěj Trnka, který obstaven jest pro dluh 5 K 20 g. za mouku (tamtéž I. l. 25). Po něm Šimon Růžička, Anna m. mlynář. 1645 Turnovský Mikuláš. 1649 a 1650 Šoc Mikuláš a Anna m. Od roku 1651—67 Jan Fišer, Judyta m. byl asi Němec, píše se v matrikách lounských Hans mlynář. Od r. 1667—1774 není zpráv, protože mlýny a krémy zapisovaly se do zvláštních knih, které se v listovně toho okresního soudu nezachovaly. 1774 2. ledna vrchnost prodala mlýn Janovi Říhovi, měšťanu lounskému, který jej postoupil synu Františkovi Říhovi r. 1795 31. ledna. 1801 1. prosince prodán jest Martinovi Karáskovi Anně m. 1803 5. května Martin Karásek prodal Vojtěchovi Zvěřinovi. 1807 15. června Vojtěch Zvěřina postoupil Matějovi Dražnému. 1808 21. dubna Matěj Dražný postupuje pastorku svému Františkovi Hockovi. 1819 31. prosince František Hock předává synu svému Františkovi. 1843 30. prosince syn Františkův Josef dědil mlýn. 1854 31. srpna Marie rodem Mužikova vdova Františka Hocka postupuje synu Antonínovi Hockovi, který 1858 23. února se oženil s Marií Říhovou z Obory. 1871 16. prosince Václav Marek a Anna m. koupili mlýn od Antonína Hocka. 1898 15. dubna Václav Marek.

Číslo 34. Domek. 1808—1825 4. dubna Škutchan František Marie m., kteří prodali domek Václavovi Horčíkovi Anně m. 1864 26. července Václavovi Veselému Marii m. z Ranny prodán. 1872 Josef Hruška, Anna m. 1879 Antonín Trýb, Františka m. 1909 Václav Kyliés Anna m.

Číslo 35. Domek. 1838 3. května svatební smlouvou Jana Lieberzeita s Terezií Hauslovou z Černochova č. 40. 1862 18. července po Terezií Lieberzeitové přirknut Janovi Lieberzeitovi. 1870 20. červ a po Anně Makovcové obdržela Terezie Makovcova provdaná Minářikova. 1876 Minářik Jan a Terezie m. prodali Hajnému

Antonínovi, Anně m. 1877 Hajný Antonín. 1877 20. dubna Antonín Hajný a m. Marie, rodem Koutníková. 1900 Jirásek Antonín.

Číslo 36. 1796 zápis Jiřího Reisiga na domek nově vystavěný. 1817 4. června svatební smlouva Martina Reisiga, syna Jiřího s Annou, dcerou Martina Bělohoubka. 1826 Martin Reisig prodal Fridrichovi Vokurkovi. 1827 Fridrich Vokurka a Kateřina rodem Hruška z Dobroměřic prodali Jakubovi Havránkovi z Lenešic. 1828 Jakub Havránek, Barbora m. prodali Václavovi Peškovi a Barboře m. 1838 Václav Pešek a Barbora m. prodali Josefovi Vaňkovi. 1874 15. srpna Josef Vaněk a Marie provdaná Kyzlíkova postoupili Antonínovi Němci a Rosalii m. 1879 Antonín Šleger, Anna m. 1890 Anna Kotěborská. 1903 Tichý Josef a Anna rodem Kotěborská.

Číslo 37. Domek na panské půdě. 1816 26. ledna po Matějovi Millerovi obdržela vdova Alžběta Millerova. 1821 16. prosince přiknuto Jakubovi Fouskovi. 1833 10. listopadu zdědila Rozalie Fouskova provdaná za Josefa Šánu. 1839 po Rosalii Šánové dědil Václav Šána. 1857 Václav Šána prodal Hynkovi Šánovi, který si vzal Reginu, dceru Františka Kleera. 1872 Regina Šánová prodala Václavovi Veselému, Marii m. 1888 Polánecký Jakub a Barbora. 1898 Blažek František. 1902 Blažek Václav.

Číslo 38. Domek na obecním gruntě. 1796 Václav Loška vystavěl domek na obecním gruntě. 1805 Anna Lošková, provdaná Kordová. 1827 31. května Martin Korda a Anna m. prodali Marii Horčíkové, provdané Zdvořákové. 1876 Marie Horčíková odevzdala Františkovi Neumanovi a Josefě neb Žofii m. 1907 Václav Kozák a Anna m.

Číslo 39. Domek. 1808 Josef Bělohoubek, Terezie m. 1840 8. ledna svatební smlouvou Matěje Bělohoubka s Marií rozenou Laštovkovou. 1865 4. července po † Marii Bělohoubkové Matěj Bělohoubek a děti Josef a Marie. 1888 Alois Bělohoubek a Anna. 1910 Alois Bělohoubek.

Číslo 40. Domek. 1796 26. října Václav Korda. 1832 Rozalie Kagnerova z Kozojed prodala Martinovi Horníkovi, Marii m. 1835 29. prosince po † Františkovi Ekrtovi Václav a Kašpar Ekrtové mají po půl domku. 1867 František Ekrt. 1908 Josef Charvát.

Číslo 41. 1873 21. července Anna Kraus. 1877 Adolf Janich a Anna. 1903 Josef Janich a Barbora.

Číslo 42. Obecní pastouška viz č. 5. 1832 5. listopadu Horník Martin a Anna. 1867 Marie Hotová. 1901 Josef Lapka a Marie.

Číslo 43. 1879 Václav Labohý. 1880 Antonín Ekrt a Marie. 1890 Antonín Ekrt. 1903 Antonín Ekrt. 1904 Ekrt Alžběta polovici domku. 1904 7. května Josef Verner a Anna.

Číslo 44. 1871 28. února Kaplan Antonín. 1872 Kaplan Johanna půl domu. 1906 Brehel Ondřej a Marie.

Číslo 45. Přijímací stavení dráhy.

Číslo 46. Strážní domek dráhy.

Číslo 47. 1876 28. března Alois Fišer a Rosalie.

Číslo 48. 1876 28. března Jan Minářík a Terezie. 1890 Jan Minářík. 1891 Anna Minářík. 1893 Václav Pintrava a Anna. 1901 Anna Pintrava.

Číslo 49. 1874 Anna Heřtova polovici domku. 1876 6. září Heřt Žofie $\frac{1}{2}$ a $\frac{1}{10}$ domu. 1877 Heřt Žofie $\frac{4}{10}$ a Josef Heřt $\frac{1}{10}$. 1888 10. února Heřt Marie. R. 1834 zemřel tu učitel František Fuchs.

Číslo 50. 1883 2. května Barbora Sailerova. 1900 Václav Sailer. 1904 František Richter a Anna.

Číslo 51. (Sýpka.) 1872 Václav Veselý a Marie. 1896 Viktor Veselý a Božena.

Číslo 52. Škola viz díl V.

Číslo 53.

Číslo 54. 1891 5. července Fišer Václav a Marie.

Číslo 55. 1884 Jakub Polanecký a Barbora. 1888 Rajzik František a Terezie. 1902 František Rajzik. 1911 Čermák Václav a Anna.

Číslo 56. Strážní domek dráhy.

Číslo 57.

Číslo 58. 1900 1. března Václav Hotový a Kateřina Hotová.

Číslo 59.

Číslo 60. 1902 24. dubna Blažek Frantítek.

Číslo 61. 1904 22. února Josef Kozák a Terezie. 1906 Josef Kozák. 1906 Anna Kozák půl domu.

Číslo 62.

Číslo 63. 1907 24. června Miloslav Hanzlík a Zdeňka. 1908 Naze Josef a Marie. 1911 Fousek Antonín a Anna.

Číslo 64. 1907 5. září Adolf Nims a Marie.

Číslo 65. 1907 12. srpna Antonín Průša a Marie.

Číslo 66. III. dráha.

Číslo 67. III. dráha.

Číslo 68.

Číslo 69.

Číslo 70.

Číslo 71.

Číslo 72.

Číslo 73.

Číslo 74.

Číslo 75.

Číslo 76. III. dráha.

Číslo 77. III. dráha.

IV. Správa obce.

Obec Blšanskou spravoval rychtář a šest konšelfů. O vysazení vsi právem purkrechtním (německým, emfiteutickým) nevíme. Dědičných rychtářů neměla a zvláštní posavení měšťanů lounských, kteří se sem vkupovali a k ničemu jinému nebyli vázáni, než k platu ze dvorů, dědin, luk a vinic, nedalo zniku tuhému poddanství, jaké šlechta na svých statcích od dob Vladislava Jage-lonce zavedla. (Viz o tom Kalousek v archivu českém XXII. 30.)

Také okolnost, že Blšany náležely městu Lounům od r. 1450 aspoň částí velkou a v letech 1539—47 skoro celé, měla vliv na utváření se poměru mezi městem a usedlíky blšanskými. Od roku 1469 až do bitvy bělohorské setkali jsme se s těmi rychtáři: 1469—70 Jan starý rychtář. 1486 Jakub rychtář. 1487 Václav Pliha, otec Jana Hrušky, kterýžto Hruška jest praotec rodu Hrušků z Března. 1539—47 rychtář Kubeš. 1559 rychtář Jan. 1619 Jiraň Ondřej, rychtář, Adam Rauský, Václav Kubeš, Matěj Novák, Jan Hlavatý starý, Vít Hach, Kašpar Rynšt, konšelé. 1621 Jakub rychtář. 1648—54 Šimon Štuksa, rychtář 1653 Šimon Novák, Václav Šembera a Jiří Jenček, konšelé. 1664 Jan Hamer, rychtář, Jiří Rejček, Jakub Štuksa, Ondřej Hamer, konšelé. 1666 Šimon Škutchan rychtář byl ještě 1669 konšelé Jiří Rejček a Ondřej Hamer, 1669 konšelé Jan Hamer a Jan Tögner. 1704—09 Baltasar Schrötter rychtář, konšelé Martin Škutchan, Jan Hillinger a Matěj Korda. 1711 Martin Škutchan rychtář, konšelé Jan Hellinger, Matěj Korda a Jakub Kroupa. 1719—21 Matěj Korda rychtář, konšelé Krystián Valter, Jakub Bělohoubek, Matěj Preis, Jan Škutchan náměstek rychtářův (Unterrichter). 1732 Jan Schneider rychtář. 1761 Jan Bělík, rychtář. 1766—72 Martin Fousek rychtář. 1773 Josef Bělohoubek rychtář. 1776 Martin Bělohoubek rychtář. 1788—91 Jakub Fousek rychtář. 1794—3 Martin Svoboda rychtář. 1797—11 Jakub Fousek rychtář. 1811—19 Kašpar Srb rychtář. 1824—40 Václav Trýb. 1846 Antonín Bělík.

Volení starostové od r. 1848.

1848—60 Antonín Bělík č. 23. 1861—3 Antonín Trýb č. 15. 1864—6 Antonín Bělík č. 23. 1867—8 Jan Šubrt č. 17. 1869—71 Antonín Štorch č. 21. 1872—4 Antonín Trýb č. 15. 1875—7 Josef Kraus č. 13. 1878—87 Josef Fousek č. 16. 1880—90 Antonín Sailer č. 18. 1891—93 Alois Kraus č. 13. 1894—6 Frant. Rajzik č. 55. 1897—1911 František Trýb čís. 15. 1912—18 Josef Novák číslo 23.

Od roku 1794—1806 připomíná se vykoupení roboty penězi. Sedláci platili ročně 50 zl. Jest to z celého okresu lounského druhý případ, kde vrchnosti svolovaly k vykoupení roboty. Totéž jsme shledali při klášteře ročovském, který líšanským poddaným na místo roboty nabídl vykoupení penězi, kterého bylo užito.

V. Škola č. d. 52.

Blšany byly před r. 1821 přiškoleny k Oboře. Toho roku zřízena škola, ale v bytě najatém od velkostatku, z něhož se platilo 2 zl. stř. od 1821—5, od 1826—41 6 zl. 40 kr. stř. Poněvadž počet dětí v r. 1839 obnášel 54 a přiškolením Vlčí r. 1840 vzrostl na 70 dětí, místnost najatá nestačila. Vyhledána prostornější, za níž se platilo od 1840—70 8 zl. 52 kr. a od 1870—85 16 zl.

Rozšířena byla výnosem zemské školní rady 26. listopadu 1881 na druhou třídu. Ve dvou třídách se začalo vyučovati od

1. ledna 1882. Teprve r. 1885 vystavěna jest nynější budova, ktesá 27. září t. r. byla vysvěcena.

První učitel měl dle fasí z r. 1823 od vrchnosti pšanské 3 sáhy dříví, 1 sud piva, od panství citolibského 3 sáhy dříví, od obce pšanské 2 korce orných polí s povinností, aby je obec učiteli vzdělávala, mrvila a mandele svázela. Taktéž dávala obec 2 korce žita, 2 korce ječmene a školné. Dekretem gubernia pražského 31. března 1823 bylo místo učitelské zřízeno s ročním služným 48 zl. stříbr. neb 120 zl. víd. č.

Prvním učitelem byl prý vysloužilý poddůstojník Vošahlík. Kdy a jak dlouho učil, o tom se nedostává zpráv. Druhý byl František Fuchs z Rakovníka, který v č. 49 r. 1834 zemřel 49letý. Třetí byl Durchánek Petr od 29. ledna 1848 za expositu od studijní komise uznáný, který od r. 1834—1865 27. září zde vyučoval. Potom odstěhoval se do Loun a tam vypomáhal na škole r. 1869 a 1870 a 13. února 1890 v Lounech zemřel. Po něm přišel Václav Janda, podučitel z Loun, který zde až do své smrti 24. dubna 1869 vyučoval. Až do prázdnin r. 1869 zastával jej rodák pšanský Josef Klér. Od roku 1869—1872 byl tu učitelem Jan Mareš, rodem z Plánice, po něm František Malý do 18. října 1882. Nástupcem jeho stal se Petr Gottschalk, rodák lounský od 1882 až do dnes. Téhož roku stala se škola pšanská dvoutrídni a byli tu podučitelé 1882 18. září Vojtěch Hess, 1886 11. listopadu Josef Balý. 1891 14. listopadu definitivně ustanovený 1897 20. prosince Martin Heřt až do 31. ledna 1906. Od 1. února 1906—1914 Josef Švehla definitivně ustanovený odešel do Obory zatímne a působil tam do svého odvolání k vojsku r. 1915. Od 16. ledna 1916 do 15. července zastával jej Antonín Buřt. Od ledna až do 15. července vyučovala výpomocná učitelka Marie Hartmannova z Hartenthalu. Od 16. září do 15. července 1917 byl tu opět Antonín Buřt jako výpomocný učitel. V době od 16. září 1914 až do ledna 1916 a od 16. září 1916 až do 5. ledna 1917 vyučoval sám řídící učitel Gottschalk Petr v obou třídách.

Předbořice, okres Milevsko.

Podává Jos. Hroch.

D o d a t e k.

Světová válka vyžádala si tyto oběti na občanech předbořických:

Blažek Josef, svobodný	narozen roku	1892,	čp. 41	— nezvěstný
Blažek Hynek	"	"	1890, " 41	— nezvěstný
Blažek Čeněk	"	"	1895, " 41	— nezvěstný
Blažek Vojtěch	"	"	1897, " 41	— mrtev.
Dvořák Alois	"	"	1895, " 43	— nezvěstný
Holan Hynek	"	"	1880 přísl. obce,	mrtev
Hroch František	"	"	1897, čp. 27	— mrtev
Kvasnička Petr	"	"	1899, " 8	— mrtev

Kotápiš Václav svobodný, naroz. roku 1892 ?	„	32	—	mrtev
Pánek Alois	„	1895,	„	43 — mrtev
Pánek Josef	„	1893,	„	43 — mrtev
Suchan František	„	1892,	„	35 — mrtev
Škoch František	„	1892,	„	58 — mrtev
Škoch František	„	1892,	„	7 — neznámý
Škoch Josef	„	1890,	„	34 — mrtev
Vála Josef, ženatý	„	1886,	„	8 — mrtev
Vála František, svobodný	„	1895,	„	9 — neznámý
Volf Josef	„	1890,	„	40 — mrtev
Tatoušek Frant.	„	1882,	„	63? — mrtev
Tatoušek Josef	„	1886,	„	12 — mrtev
Tatoušek Stanislav	„	1890,	„	12 — mrtev
Tatoušek Václav, ženatý	„	1879,	„	12 — mrtev
Zajíček František, svobodný	„	1885,	„	18 — mrtev

Všech občanů bylo povoláno do služby vojenské ze vsi Předbořic 86.

Na místním hřbitově odpočívá ruský zajatec Foka Andrejovič Muntán, 38 roků stár, ženatý, z guber. Chersonské, Ananěský Újezd, z vesnice Bajtáli. Zemřel 1918.

Za tuto zprávu vzdávám díky ct. slečně Josefíně Kuchtové, učitelce v Předbořicích.

Hodiny na kostelní věž (viz str. 12) byly pořízeny r. 1909 nákladem 348 korun.

Urbář proboštsví jindřichohradeckého.

Napsal FRANT. TISCHER, arcib. archivář.

Z jiter Blažejovských.

	Lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d
Gregor Draxlů	9	—	—	18	—	—	21	—
Hans Hanuš	3 $\frac{1}{2}$	—	—	7	—	—	8	1
Gregor Reissner	3 $\frac{1}{2}$	—	—	7	—	—	8	1
Pavel z Člunku na Lidlovým	3	—	—	6	—	—	7	—
Filip Riedl Witfrau	3	—	—	6	—	—	7	—
Michl Nydr Neupaur	4	—	—	8	—	—	9	2
Summa	26	—	—	52	—	1	—	4

5. Ves Mutina (Muttaschlag).

Rychta Voldřišská.

	Lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d
Štěpán Liendl	—	2	—	5	—	—	5	5
Jiřík Princ	—	2	—	6	5	—	7	5
Mates John	—	3	—	6	5	—	7	5
Kryza Mikšů	—	3	—	11	—	—	12	5
Štefl Šicner, Špicer	—	3	—	10	—	—	11	4
Andres Peczl	—	3	—	12	—	—	14	—
Paul Draxl	—	1 $\frac{1}{2}$	—	6	5	—	7	5
Michal Nydr, Miksch	—	2	—	4	2	—	5	—
Summa	4	3 $\frac{1}{2}$	1	2	3	1	12	5

6. Ves Radmírov Malý (Klein Rammerschlag). Rychta Votínská.

Hanzl Malej 1. Od obce z pastviště on sám v Blažejově 12 gr. i. e. 14 kr. z Matějovce a z Radmírova Malého, ačkoliv k rychtě Voldřišské nepřínáležejí, však při tom čase a s nimi ourok zároveň odvozovati mají. Item rychta Voldřišská, totiž Voldřiše, Blažejov, Dvůrec, Mutinaves a Matějovec, k tomu též příslušející, dělá dříví, v kterémkolivěc lese proboštském se jim vykáže, 40 sáhův, obzvláště při sv. Jiří. A za to se jim dává od p. probošta 30 gr, t. j. 35 kr, 2 sejry letníky, 4 pecny chleba velký od mlynáře Holcmilnara prve se brávaly a za ně půl míry mouky se poráželo. NB. Tento dotčený Hanzl nemá se nikdy od obce Blažejovské odvozovati bez vědomosti jich, k nimžto vlastně přínalezeti má.

7. Ves Dolní Žďár (Niedermühl) z druhé strany proti mlýnu.

Rychta Lasenická.

	Lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d
Moric Tutar	—	3	—	19	2	—	23	3
Tomáš Cwikar	1	—	—	32	—	—	37	2
Vencl Šebrle	—	1 $\frac{1}{2}$	—	12	—	—	14	—
Kryzan Pavla	—	1	—	9	—	—	10	3
Josef Cwikar	—	1	—	8	—	—	9	2
Mates Tost	—	2	—	6	—	—	7	—
Toma Schiller	—	2	—	15	6	—	18	3
Kašpar Proisl	—	2	—	15	4	—	18	1
Toman Tost	—	1 $\frac{1}{2}$	—	13	5	—	16	—
Josef Kelbl	—	1 $\frac{1}{2}$	—	12	—	—	14	—
Summa	4	2 $\frac{1}{2}$	2	23	3	2	47	2

Z jiter Žďárských.

	Jitra	—	kopy	gr	d	fr	kr	d
Rychtář z nových jiter	1 $\frac{1}{2}$	—	—	5	—	—	5	5
Havel Tutar ze 6 starých jiter a z nových jedněch	7	—	—	14	—	—	16	2
Michal Proisl šenkýř z nových	3	—	—	6	—	—	7	—
Šimandl mlynář z nového	1 $\frac{1}{2}$	—	—	3	—	—	3	3
Mertl Šebrle	1	—	—	2	—	—	2	2
Toman Matyska	3	—	—	6	—	—	7	—
Jan Hamrník z starých i nových	5 $\frac{1}{2}$	—	—	11	—	—	12	5
Mikl ze Lhoty, někdy Václav Hamrník	2 $\frac{1}{4}$	—	—	4	5	—	5	3
Toman Schiller	2	—	—	4	—	—	4	4
Proisl	2	—	—	4	—	—	4	4
Summa	28 $\frac{1}{8}$	—	—	59	5	1	9	4

8. Ves Matna či Matnej (Motten).

Rychta Bukovská

	Lány čtvrti kopy			gr	d	fr	kr	d
Petr Václavů, někdy Reyhons	—	2	—	13	4	—	15	5
Urban Bohuš, někdy Rešel	—	2	—	8	—	—	9	2
Vávra Vantinů, prve Jira Švanc	—	2	—	12	3	—	14	3
Partl Poydl, prve Mertl Šmíd	—	2	—	13	3	—	15	4
Kašpar Reisner	—	2	—	13	3	—	15	4
Toman Šilhar	—	2	—	13	3	—	15	4
Lorenz Tessner, prve Jan Neuwyst	—	1	—	6	5	—	7	5
Longin Weber	—	3	—	20	2	—	22	4
Jan Fidler od obce prve	—	2	—	13	2	—	15	3
Kryzan Brezl, někdy Paul Kreisl	—	2	—	13	3	—	15	4
Simon Merha Paur obec prve	—	2	—	13	3	—	15	4
Summa	5	2	2	21	3	2	45	—

9. Ves Malíkov (Deutsch-Moliken).

Rychta Pěněnská

	Lány čtvrti kopy			gr	d	fr	kr	d
Jakub Peir (Peyr)	—	—	—	7	—	—	8	1
Petr Černeý	—	—	—	4	3½	—	5	1½
Summa	—	—	—	11	3½	—	13	2½

Tyto vsi přináležejí k spravování rychtáři ze Žďáru, pokud by probošt chtěl k své potřebě jeho užívat, v příčině ouroků vybírání to při tom, chce-li dopustiti, aby na něm scházelo, co by přijíti mělo.

Mathes Tost ze Žďáru, ten samý jeden z devíti sedlákův desáteční desátek sutý dává, jak se dále při ospech sv. havelských zejména najde. Jinší z těch vesnic žádných ospův nedávají, ale povini jsou při sv. Jiří dříví na sáhy dělati 20 sáhův, kde se jim vykáže na žďárském lese, ve voboře neb kde jinde, jedenkaždý sáh dřev, mimo rychtáře jedendvacátého, a probošt jim za to povinen dáti děberník piva řídkého neb 3 groše malé do každé vsi, totižto Žďára a Matného, k tomu do každé vsi 1 pecen chleba a 1 sýr letník.

Z strany Malíkovských. Dávají zatím svrchupsaný plat z luk a rolí spolu s obcí žďárskou, které drží. A před některýma lety léta 1629, když nechtěli pustiti od jiter porostlých a lesův, které někdy žďárští drživali a zase jich tehdaž k držení míti žádali, před JMt Pána to přišlo, a dovoleno jest od něho proboštovi, aby malíkovským, když nemíní od lesův těch upustiti, sám uložil ourok, jaký by chtěl. Pročež místo předešlých 11 gr 3½ d každého termínu dávají 1 kopu 42 gr 6 d, t. j. 2½ fr. a k tomu nic nesmí v lese dělati a sekati.

10. Ves Votín (Ottenschlag).

Rychta Votínská.

	Lány čtvrti roboty			kopy	gr	d	fr	kr	d
	dni								
Štefl Heydle	—	2	—	—	6	—	—	7	—
roboty s potahem jakékoliv a kdykoli se jemu poručejí má vykonati ostatní povinnosti jinde se najdou.	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Šimon Fassung	—	3	—	—	7	—	—	8	1
ten rovně tak jak první povinen jest orati, desátek voziti neb cokoli	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Summa	1	1	4	—	13	—	—	15	1

11. Ves Jindřiše (Heinrichschlag)

Rychta Votínská.

	Lány čtvrti roboty			kopy	gr	d	fr	kr	d
	dni								
Jakub Pintar bednár	—	2	1	—	6	—	—	7	—

12. Ves Buk (Buchen.)

Rychta Bukovská.

	Lány čtvrti roboty			kopy	gr	d	fr	kr	d
	dni								
Rahuš	—	2	1	—	6	—	—	7	—

13. Ves Děbolín (Diebling.)

Rychta Bukovská.

	Lány čtvrti roboty			kopy	gr	d	fr	kr	d
	dni								
Mikuláš Rešl	—	2	1	—	8	3 1/2	—	9	5 1/2
Nykl Augustin	—	2	1	—	8	3 1/2	—	9	5 1/2
Partl Fidler, nyní Bílek	—	2	1	—	8	3 1/2	—	9	5 1/2
Summa	1	—	—	—	17	—	—	19	5

14. Ves Studnice (Brunn.)

Rychta Bukovská.

Tato ves předešle s ourokem peněžitým náležela též s ospem obilí určitého k oltáři sv. Michala ve velkém kostele, altaris beneficio; však jak seminarium vystaveno jest, obrácen jest ten užitek na studentův vychování tak, že jsou povinni každý pátek seminaristé Miserere zpívati a kaplanům (což na samého jednoho kaplana to prve bylo vycházelo) při každém terminu se odtad dává a vychází 6 kop, i e. 7 fr., jak níže anebo jinde a na jiném místě fundatio obšírněji se nachází.

15. Ves Strážovice (Drösowitz.)

Rychta Kumžatecká.

	Kopy	gr	d	fr	kr	d	vejce
Jan Krejčího	—	9	—	—	10	3	20
Jíra na Židkově	—	12	—	—	14	—	20
Jan Nováků	—	9	—	—	10	3	20
Kříž Volků na Šimkově	—	9	—	—	10	3	20
Jíra Kubelů na Jana Drobila	—	9	—	—	10	3	20
Jíra Volfů	—	9	—	—	10	3	20
Martin Michl na Partlově	—	9	—	—	10	3	20
Václav Rozporka na Křížanově	—	9	—	—	10	3	20
Filip na Matle Herinka	—	9	—	—	10	3	20
Item z kusu zahrady neb z pod- sedku od Kubáka Víta	—	1	—	—	1	1	2
Vít Kubáků	—	9	—	—	10	3	20
Item z kusu zahrady druhé	—	1	—	—	1	1	2
Jíra Šteflů	—	9	—	—	10	3	20
Vencel na Vavřínkovic	—	9	—	—	10	3	20
Hes na Maršovém	—	9	—	—	10	3	20
Václav Bastl na Šimanovém	—	9	—	—	10	3	20
Tomeš na Matuchovém	—	9	—	—	10	3	20
Jan Khryzl na Klečkovém	—	9	—	—	10	3	20
Klečka na hofštatu Filipa Škaredýho	—	2	—	—	2	2	4
Summa	2	31	—	2	56	1 5 kop	28 vajec

16. Ves Radmírov Velký (Gross-Rammerschlag.)

Rychta Lodvířovská.

	Lány	čtvrť	kopy	gr	d	fr	kr	d
Jan Paur	—	2	—	6	—	—	7	—
Adam Kleklar, prve Pendl	—	3	—	9	—	—	10	3
Summa	1	1	—	15	—	—	17	3

Roboty jakékoli 1 den jako jinší. O desátku jinde se najde.

17. Ves Stranná (Stranna.)

Rychta Žirovnická.

	Lány	čtvrť	kopy	gr	d	fr	kr	d
Matěj Slanina	—	2	—	16	—	—	18	4
Václav Janků	1	—	—	20	—	—	35	—
Bárta Soukup	1	—	—	20	—	—	23	2
Jan Dvořák	1	—	—	31	3	—	36	4
Jíra Halamků	1	—	—	22	5	—	26	3
Matěj Pavlů	1	—	—	31	3	—	36	4
Item z louky Korandovské	—	—	—	3	—	—	3	3
Jakub Matoušů	1	—	—	21	5	—	25	2
Jan Čáp	1	—	—	23	—	—	26	5
Václav Tomanů	1	—	—	22	5	—	26	3
Pavel ze Strymilova	1	—	—	12	—	—	14	—
Summa	9	2	3	54	—	4	33	—

18. Ves Lodvířov (Riegerschlag.)				Rychta Lodvířovská				
	Lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d
Jan Šenholt	—	2	—	15	—	—	17	3
Vondra Peyl	—	3	—	28	4	—	33	2
Michl Joha	—	1	—	11	3	—	13	2
Obec z poustky	—	—	—	10	4	—	12	2
Z kanceláře JMti Pána z gruntu Martina N. a Vencle Purkrábka ke dvoru obrácených	2	1	—	42	—	—	49	—
Summa	3	3	1	47	4	2	5	3

19. Ves Rodvínov (Riedweis.)				Rychta Jarošovská				
	Lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d
Jíra Hrubej na Mokšabovém i s tím co sobě prve byl připlanil, a to při sv. Jiří dává toliko	—	—	—	14	—	—	16	2
Jiří Tunkl po dvakrát dává	—	—	—	12	—	—	14	—
Petr N. jednou do roka při sv. Jiří dává, co se mu sprá- vedlivě uloží	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	26	—	—	30	2

Item Rodvínovští každoročně z užívání v Kanclově některých dědin, polí, řeky, rolí vorných i nevorných, tří kusů luk, pastvišť, chrastin neb porostlin při Nanebevzetí Panny Marie platu peněžitého dávají 30 kop, i. e. 35 fr., více másla přepouštěného 20 žejdlíků, k tomu kuřat odvozovati mají 23.

Paměť.

Z listu slavné paměti nebožtíka pana Adama z Hradce se porozumívá, že někdy z Kanclova farářům hradeckým scházelo se platu peněžitého ročně toliko 22 kopy 32 gr., ale jak Rodvínovským k tomu řeka puštěna jest k užívání jich a některé pastvy i louky v oboře zarostlé, přišlo na vejš jmenovanou summu platu 30 kop, t. j. 35 fr.

Ourokové Sv. Havelští léta 1585 na groše a peníze míšenský též na české groše a krejcary vzdělaný a leta 1680 tyto registra obnovený.

1. Ves Světce (Heiligen.)			Rychta Řečická.				
	Slepice	kopy	gr	d	fr	kr	d
Jakub Šírnů	3	—	22	3 $\frac{1}{2}$	—	26	1 $\frac{1}{2}$
Matěj Čejnů	2	—	15	4	—	18	1
Vít Bartošů	2	—	15	4	—	18	1
Matěj Doubský	2	—	22	4	—	26	2

	Slepice	kopy	gr	d	fr	kr	d
Václav Dvořák	4 $\frac{1}{2}$	—	30	—	—	35	—
Petr Kovář	1 $\frac{1}{2}$	—	4	1	—	4	5
Vít Mlynář	2	—	16	—	—	18	4
Václav Čamrda	3	—	23	—	—	26	5
Blažek Humalů	3 $\frac{1}{2}$	—	26	2	—	30	4
Matěj Chasů	1 $\frac{1}{2}$	—	11	2	—	13	1
Václav Urbanů	3 $\frac{1}{2}$	—	26	2	—	30	4
Vít Mastikulka	1	—	7	4	—	8	5
Šimek Michalů	2 $\frac{1}{2}$	—	18	5	—	21	5
Šimon Mlynář pod hrází	3	—	25	—	—	29	1
Barta Klátil	3 $\frac{1}{2}$	—	26	2	—	30	4
Jakub Maryšků	3	—	12	3 $\frac{1}{2}$	—	14	3 $\frac{1}{2}$
Prokop Vyšehradský	2	—	15	4	—	18	1
Vávra Koda	2	—	15	4	—	18	1
Jíra Legnů	2	—	15	4	—	18	1
Jan Havlů	1 $\frac{1}{2}$	—	11	2	—	13	1
Ott Kůrka	2 $\frac{1}{2}$	—	18	5	—	21	5
Jan Valentův	3	—	22	4	—	26	2
Jan Mlynář	2	—	14	—	—	16	2

Obec koupila 1 $\frac{1}{2}$ čtvrti na jednom člověku, kdež mají pastviště, a to s povolením panským, jak list v sobě zavírá, platí z něho při sv. Havle slepice 1 $\frac{1}{2}$ a peněz 11 gr 2 d., id est 13 kr 1 d. Kdož jest koli rychtářem v též vsi drží půl druhé čtvrti panské dědiny, a platí z ní při sv. Havle slepic 1 $\frac{1}{2}$ a peněz 11 gr. 2 d., id est 13 kr. 1 d. A tak jest summa ouroku svato-havelského 7 kop 30 gr. 3 d., facit 8 fr. 45 kr. 3 d. a summa s lepic 60. Na rychtáři plat ouroku 14 gr. 2 d a slepice 1 $\frac{1}{2}$ schází

Paměť.

Od starodávna: Kdokoliv by grunt Jana Maryška někdy, pustý nyní, buďto že sám rychtář (jakož k němu právo má a může mít) anebo někdo jiný z sousedův světeckých jej užíval, schází z něho plat i se vším jiným ourokem ročním jakýmkoliv: však na ten způsob, že pan probošt k lovení rybníkův tam přijíždí, jest povinen držitel neb uživatel gruntu toho po ten čas p. probošta s čeládkou i s koňmi vychovati. Takový grunt ne rychtář, než probošt má v moci a může komu a jak chce udíleti a odevzdati k užívání, jak se vidí, a bez něho nic.

2. Ves Strážovice (Drösowitz.)

Rychta Kumžatecká.

Poznamenání jak mnoho platu z lána, za roboty, ovsa a slepice dávají sousedé strážovští.

	lány	kopy	gr	d	fr	kr	d	ovsa	slepice
								děbery	
Jakub Krejčů	1 $\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—

Jíra Židků z jiter a lánů	$\frac{1}{2}$	—	12	—	—	14	—	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Jan Nováků	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Vávra Šimků	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Jíra Volfů	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Nykl Smejkalů	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Krysan Michálek	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Matl Heryng	$\frac{1}{2}$	—	10	$3\frac{1}{2}$	—	11	5	$2\frac{1}{2}$	5
za robotu	—	—	2	3	—	2	5	—	—
Více on dává z za- hrádky od Váta Kubáka koupený a dvě vejce.	—	—	1	—	—	1	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Vítek Kubáků	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	3	—	2	5	—	—
Jíra Šteflů	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Fencel Kašparů	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Martin Tkadlec	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Jíra Šimanů	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Matucha Strejčků	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Matouš Jindrů	$\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	2	4
za robotu	—	—	2	1	—	2	3	—	—
Filip platí toliko	—	—	2	—	—	2	2	$\frac{1}{2}$	1
za robotu	—	—	—	4	—	—	4	—	—

Summa ouroku Svatohavelského učiní 2 kopy 31 gr. 3 d.,
za robotu 35 gr. 3 d., ovsa vychází $33\frac{2}{3}$, dčberu, slepic též
 $66\frac{1}{2}$, kromě na rychtáři plat schází.

Pertolce pustý

při sv. Havle z něho platí z městyse Kumžaku a z Lomů: Vondra
Kommenda, Tomeš Řezník, Jíra Bartošů a Štefl Vondráčků. Tito
summou dávají z Pertolce pustého, od nichžto rychtář Strážovský
vybírání a faráři při sv. Havle do města Hradce odvozuje 54 gr.,
id est 1 fr. 3 kr.

Poustky pod Oseckým a Krvavým rybníkem,
z nichžto Strážovští platí při sv. Havle

	kopy	gr	d	fr	kr	d
Jira Židků	—	20	—	—	23	2
Jira Šteflů	—	20	—	—	23	2
Jan Krejčů	—	20	—	—	23	2
Nykl Šmejkalů	—	10	—	—	11	4
Vávra Šimků	—	10	—	—	11	4
Jira Šiman z louky	—	5	—	—	5	5
Martin Volfů z jiter	—	4	—	—	4	4
Vávra Šimků z jiter	—	2	—	—	2	2
Martin Čápů z louky	—	1	—	—	1	1
Summa 1 kopa	32 gr	1 fr	47 kr	2 d		

3. Ves Voldřiše (Ulrichschlag.)

Rychta Voldřišská.

	lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d	mák	slepice	sýr	len
		čtvrti										kočky
Štefl Schopf	—	1	—	4	5	—	5	3	1	3	1	1
Ondřej Filzok	—	3	—	11	—	—	2	5	3	4 ¹ / ₂	1	1
Hans Beber	—	1 ¹ / ₂	—	7	5	—	9	—	1 ¹ / ₂	3	1	1
Michal Hanzlů 1/2 lánu platí faráři do Blažejova a Hradeckému dává toliko												
	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Petr Šmid	—	—	—	23	—	—	26	5	1 ¹ / ₂	dč. 4	1	1
Feit, Mates Tolkner	1	—	—	16	—	—	18	4	1	dč. 6	1	1
Lorenz Hofpauer	—	2 ¹ / ₂	—	10	5	—	12	3	2 ¹ / ₂	č. 5	1	1
Matl Tyšlar	—	1 ¹ / ₂	—	4	—	—	4	4	1 ¹ / ₂	čt. 1	1	1
Lorenz Pfudl	—	1 ¹ / ₂	—	5	—	—	5	5	1 ¹ / ₂	čt. 1	1	1
Paul Bogner	—	1	—	4	5	—	5	3	1	čt. 2 ¹ / ₂	1	1
Jan Filzok	1 ¹ / ₂	—	—	7	5	—	9	—	1 ¹ / ₂	dč. 4	1	1
Josef Filzok	1 ¹ / ₂	—	—	8	5	—	10	1	2 ¹ / ₂	č. 4 ¹ / ₂	1	1
Šimon Jakšů	—	2 ¹ / ₂	—	11	—	—	12	5	2 ¹ / ₂	č. 4 ¹ / ₂	1	1
Ondřej Hanuš	—	2 ¹ / ₂	—	10	5	—	12	3	3	čtv. 4 ¹ / ₂	1	1
Ondřej Šmid	—	1	—	4	5	—	5	3	1	č. 2	1	1
Mathes Filzok	—	1	—	4	4	—	4	4	1	č. 2	1	1
Paul Behm	—	2	—	9	3	—	11	—	1 ¹ / ₂	dč. 6	1	1
Thoman Fenzl	—	1	—	4	5	—	5	3	1	č. 3	1	1
Ondřej Draxl	1	—	—	16	—	—	18	4	1	dč. 6	1	1
Summa ouroku												
peněžitého	—	—	—	2	46	6	3	14	4	8	dč. 66 ¹ / ₂	18
												18
												a 3 čtvrti

NB. Z rychty Voldřišské dělají při sv. Jiří 40 sáhův dřev a farář jest jim povinen dáti 30 gr. Z těchto vsí některých platí se len, sejry, mák, slepice. Farář pomalu vybírá po 20., 25., pakli chce pojednou, to jest při vůli faráře. V těchto všech dávají zeli z pole, a sami vezou. Před časem nevelmi dávným dával se jest desátek zouplna a farář měl tam stodolu, potom učiněna byla smlouva na suté obilí a tak se posavad vybírá, ale to jest při vůli faráře, chce-li bráti suté aneb ve slámě. Co který sedlák dává, to se poznamenáno najde.

4. Ves Dvořec (Höflings).

Rychta Voldřišská.

	lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d	mák	slepice	sýr	len	kočky
Jakub Mlynář	—	—	—	3	—	—	3	3	—	—	—	—	—
Ondřej Jakšů	—	—	—	4	—	—	4	4	$\frac{1}{2}$ č.	$1\frac{1}{2}$	1	1	1
Ondřej Geist	—	$2\frac{1}{2}$	—	9	—	—	10	3	$2\frac{1}{2}$ č.	$4\frac{1}{2}$	1	1	1
Štefl Šimon	$\frac{1}{2}$	—	—	7	5	—	9	—	$\frac{1}{2}$ dě.	4	1	1	1
Kašpar Neupauer	—	3	—	9	—	—	10	3	$2\frac{1}{2}$ č.	4	1	1	1
Hanuš Paul	—	3	—	9	—	—	10	3	3 č.	4	1	1	1
Petr Kryzan	—	3	—	10	—	—	11	4	3 č.	6	1	1	1
Summa peněz	—	—	—	51	gr	5 d	i. e.	1 fr.	2 d	3 děbery	24	77	$1\frac{1}{2}$ č.

5. Ves Matějovec (Mottaschlag).

Rychta Jarošovská.

	kopy	gr	d	fr	kr	d
Thoman Sokolt	—	28	—	—	32	4
Lorenz Reissnar	—	35	—	—	40	5
Jan Maurer	—	16	—	—	18	4
Summa	1 kopa	19 d,	i. e.	1 fr.	32 kr	1 d

6. Ves Mutina (Muttaschlag).

Rychta Voldřišská.

	lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d	mák	slepice	sýr	len	kočky
Vít Fraylindl	$\frac{1}{2}$	—	—	10	—	—	11	4	$\frac{1}{2}$ dě.	4	1	1	1
Thoman Prinz	$\frac{1}{2}$	—	—	7	5	—	9	—	$\frac{1}{2}$ dě.	4	1	1	1
Šimon Šteflů	$\frac{1}{2}$	1	—	11	—	—	12	5	$\frac{1}{2}$ dě.	1	4	1	1
Michal Mikšů	$\frac{1}{2}$	1	—	11	—	—	12	5	$\frac{1}{2}$ dě.	1	4	1	1
Andrle Šicner	$\frac{1}{2}$	1	—	11	—	—	12	5	—	3	4	1	1
Paul Petzl	—	3	—	11	—	—	12	5	—	3	6	1	1
Feitle Paul	—	2	—	9	5	—	11	2	—	$1\frac{1}{2}$	3	1	1
Mathes Mikšů	$\frac{1}{2}$	—	—	9	3	—	11	—	—	2	4	1	1
Summa peněz	—	—	1	20	6	1	34	2	4	$3\frac{1}{2}$	33	8	8

7. Ves Blažejov (Blauenschlag).

Rychta Voldřišská.

Lindl farář do Blažejova platí 3 gr a obec blažejovská far. hradeckému 22 gr, i. e. 25 kr, 4 d.

	lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d	mák	slepice	sýr	len	kočky
Vencel Mlynář	—	1	—	4	—	—	4	4	—	1	3	1	1
Toman Lindsteiner	$\frac{1}{2}$	—	—	8	—	—	9	2	$\frac{1}{2}$ dě.	—	4	1	1
Longin Maurar	$\frac{1}{2}$	—	—	7	5	—	9	—	$\frac{1}{2}$ dě.	—	4	1	1
Kryzan	—	3	—	4	5	—	5	3	—	1	3	1	1
Hans Schmid	—	—	—	7	5	—	9	—	2	—	4	1	1
Hanuš Draxl	—	$1\frac{1}{2}$	—	7	2	—	8	3	1	—	3	1	1

Paul Tvorka	—	1	—	4	5	—	5	3	—	1	2	1	1
Andres Reisnar	—	1	—	4	5	—	5	3	—	1	2 $\frac{1}{2}$	1	1
Petr Landsteiner	—	1	—	4	5	—	5	3	—	1	2	1	1
Filip Runde	$\frac{1}{2}$	—	—	7	5	—	9	—	$\frac{1}{2}$	—	4	1	1
Hanzl Neupaur z podsedku	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
Summa peněz	—	—	1	24	2	1	38	2	3	dč	3č	31 $\frac{1}{2}$	11 11

8. Ves Bořetin.

Rychta Strymilovská.

	lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d	oves	dčbery	slepice	dč	čtvrti	mirčičky (máslík)	dirčice
Matěj Vohařík	—	2 $\frac{1}{2}$	—	14	3 $\frac{1}{2}$	—	16	5 $\frac{1}{2}$	5	2 $\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{2}$	1	—	—
Mikšat (Zuzak)	—	1 $\frac{1}{2}$	—	8	3 $\frac{1}{2}$	—	9	5 $\frac{1}{2}$	3	1 $\frac{1}{2}$	—	—	1	—	—
Pavel Zuzak	$\frac{1}{2}$	—	—	14	—	—	16	2	4	2	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
Martin Medek	—	3	—	13	—	—	15	1	6	3	—	—	3	—	—
Vondra Zych	—	2 $\frac{1}{2}$	—	13	3 $\frac{1}{2}$	—	15	4 $\frac{1}{2}$	5	2 $\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{2}$	1	—	—
Václav Makšat	$\frac{1}{2}$	—	—	12	—	—	14	—	4	2	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
Václav Dvořák	—	3	—	15	3 $\frac{1}{2}$	—	18	$\frac{1}{2}$	6	3	—	$\frac{1}{2}$	1	—	—
Matouš Zizava	$\frac{1}{2}$	—	—	12	3 $\frac{1}{2}$	—	14	3 $\frac{1}{2}$	4	2	—	1	—	—	—
Vávra Vrzal	—	1	—	7	—	—	8	1	2	1	—	—	—	—	1
Jira Peltan	—	3	—	15	—	—	17	3	6	3	—	$\frac{1}{2}$	1	—	—
Václav Průcha	$\frac{1}{2}$	—	—	12	—	—	14	—	4	2	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
Pavel Šafrán	—	1	—	6	—	—	7	—	2	1	—	—	—	—	1
Vávra Mlíko	—	3	—	12	3 $\frac{1}{2}$	—	14	3 $\frac{1}{2}$	5	2	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
Matěj Cvach	$\frac{1}{2}$	—	—	12	—	—	14	—	4	2	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
Václav Chmelík	$\frac{1}{2}$	—	—	12	3 $\frac{1}{2}$	—	14	3 $\frac{1}{2}$	4	2	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
Matěj Petrů	—	1 $\frac{1}{2}$	—	8	—	—	9	2	3	1 $\frac{1}{2}$	—	—	1	—	—
Vítek	—	1 $\frac{1}{2}$	—	8	3 $\frac{1}{2}$	—	9	5 $\frac{1}{2}$	3	1 $\frac{1}{2}$	—	—	1	—	—
Petr	—	1	—	6	—	—	7	—	2	1	—	—	—	—	1
Mach	$\frac{1}{2}$	—	—	12	—	—	14	—	4	2	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—
Tomeš Stejskal	—	1 $\frac{1}{2}$	—	8	3 $\frac{1}{2}$	—	9	5 $\frac{1}{2}$	3	2	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—

Tento ourok měl by býti duplo počítaný sv. jirský a sv. havelský, a to na groše bílé a peníze bílé, což obojiho ouroku učiní peněz v jedné summě 7 kop 13 gr 3 $\frac{1}{2}$ d malý, i. e. 8 fr 41 kr 3 d, tato suma nic neplatí. A tak jednoho ouroku v summě učiní odejmouce poloviny svrchu položené summy 3 kopy 43 gr 3 $\frac{1}{2}$ d malý, i. e. 4 fr 21 kr 4 $\frac{1}{2}$ d tato summa, jakž položeno, dobře jest. Ovsu se nachází 2 $\frac{1}{2}$ mta 4 dčbery, facit 79 dčberů aneb měr. Máku též 2 $\frac{1}{2}$ dčberu, jináč měr a slepic 39 $\frac{1}{2}$ item Bořetiňští za mák dávají smlouvou každého roku při sv. Havle faráři 2 kopy 20 gr — facit 2 fr 43 kr 2 d.

9. Ždár Dolní (Niedermühl).

Rychta Lasenická.

	lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d
Michal Tutar	—	3	—	19	2	—	22	3
Michal Šindler	$\frac{1}{2}$	—	—	32	—	—	37	2

	lány	čtvrti	kopy	gr	d	fr	kr	d
Adam Zvarků	—	1 $\frac{1}{2}$	—	12	—	—	14	—
Paul Šteflů	—	1	—	9	—	—	10	3
Jíra Rychtář	—	1	—	8	—	—	9	2
Ondra Dvořáček	—	2	—	12	—	—	14	—
Jíra Tost	—	2	—	6	—	—	7	—
Baltazar	—	2	—	15	—	—	17	3
Jílek	—	1 $\frac{1}{2}$	—	15	—	—	17	3
Jan Paul	—	1 $\frac{1}{2}$	—	13	5	—	16	—
Summa peněz	4	2 $\frac{1}{2}$	2	22	—	2	45	4

Více odtud platí z jiter toto, jakž sám rychtář toho zprávu dával a povídal

	kopy	gr	d	fr	kr	d
Hamerník z Horní Lhoty	—	10	5	—	12	3
Mikl	—	4	—	—	4	4
Tomáš Mlynář	—	5	—	—	5	5
Šilhan z Dolního Žďáru	—	6	—	—	7	—
Matýsek	—	6	—	—	7	—
Proysl	—	6	—	—	7	—
Tutar z louky vyplaněný	—	8	—	—	9	2
Zborek	—	5	—	—	5	5
Paďourek	—	5	—	—	5	5
Summa	—	55 gr	3 d	—	1 fr	5 kr

10. Ves Malíkov Německý (Deutsch-Moliken) Rychta Pěňenská.

	gr	d	kr	d
Jakub Payer	7	—	8	1
Petr (Černej)	4	3 $\frac{1}{2}$	5	1 $\frac{1}{2}$
Summa	11 gr	3 $\frac{1}{2}$	facit 13 kr	2 $\frac{1}{2}$ d

11. Ves Lodvířov (Riegerschlag). Rychta Lodvířovská.

	gr	d	kr	d
Jan Šenholt	15	—	17	3
Vondra Peyl, Josef	28	4	33	2
Z poustky platí se	10	4	11	2
Michl Joha tkadlec	11	3	13	2
Summa	1 kopa	5 gr	4 d, i. e.	1 fr 16 kr

Item y týž vsi Martin jest koupen ke dvoru Lodvířovskému, a tak ten plat ouroční vychází v kanceláři JMti pána 20 gr, i. e. 23 kr 2 d. Též tento Fencel Purkrabík jest skoupen ke dvoru Lodvířovskému, tak ten plat ouroku též vychází z kanceláře JMti pána 22 gr, ve 25 kr, 4 d. Summa 42 gr, i. e. 49 kr.

12. Ves Matna (Motten).

Rychta Bukovská.

	lány	čtvrťi	kopy	gr	d	fr	kr	d
Petr Václavů, někdy rychtář	1/2	—	—	13	3 1/2	—	15	4 1/2
Hanzl Rešl, Urban Bokuš	—	2	—	8	—	—	9	2
Vávra Vantina, Merth	1/2	—	—	12	3	—	14	3
Jíra Kaukes	1/2	—	—	12	3	—	14	3
Mattl Tessnar	—	2	—	13	3	—	15	4
Hanzl Partl	—	—	—	6	5	—	7	5
Šimon Krautwurm	—	—	—	20	2	—	23	4
Petr	—	—	—	14	2	—	16	4
Brozku	—	—	—	13	3	—	15	4
Paul Kholar	—	—	—	13	3	—	15	4
Summa	—	—	1	8	6 1/2	2	30	2 1/2

13. Ves Stranná.

Rychta Žirovnická.

	lány	čtvrťi	kopy	gr	d	fr	kr	d
Mareš Václavů	1	—	—	15	5	—	18	2
Janek Řezníků	1	—	—	30	—	—	35	—
Vávra Stejskal	1	—	—	20	—	—	23	2
Jan Dvořák	1	—	—	30	10	—	36	4
Alexandr Kozka	1	—	—	22	5	—	26	3
Pavel Rychtář	1	—	—	30	10	—	36	4
těž z louky Konradovský, kde má rybníček	—	—	—	3	—	—	3	3
Matouš Kvačň	1	—	—	21	5	—	25	2
Matouš Čápů	1	—	—	22	5	—	26	3
Řezníček	1	—	—	22	5	—	26	3
Bárta	1	—	—	12	—	—	14	—
Summa	—	—	3	53	3	4	32	2

Obec Stráněnská platí ze dvorce pustého k pastvám 2 kopy 18 gr, i. e. 2 fr 41 kr.

14. Ves Rodvínov (Riedweis).

Rychta Jarošovská.

Hans Matěj platí 12 gr, facit 14 kr. Jíra Hrubej, co Mokšaba z Jindřiše držel a co sobě jest připlanil, jednou v rok při sv. Jiří dává 14 gr Petr těž z Rodvínova jednou v roku dává, to mu není ještě vyměřeno. Jiří Tunkl dává každého roku ouroku 12 gr, i. e. 14 kr.

Leta Páně 1570 pronajata jest řeka na Kanclově a k platu připsána, ve čtvrtek oktáv božího Vstoupení. Učiní všecko summu 20 kop 32 gr mls. A ta summa se platí při Nanebevzetí Panny Marie. Na louce Tunklovský ty dva kusy gruntu, bez nichž každý děkan dobře může býti, neb jiných dosti gruntů v té straně jest, pronajaty jsou Jiříkovi Kohoutovi při sv. Jiří, platí z nich 1 kopu mls., jakž i předešlým děkanům ten plat se z nich dával.

Tito ospové platí se z rychty Voldříské, jenž slově „Křížovnictví“, a to při sv. Havle dvojího obilí, žita a ovsa; a mák se obzvláště sejpá při čase tom.

15. Ves Dvořec (Höfling).

Rychta Voldřická

Vondra Jakub	dává žita	$1\frac{1}{2}$	děbera	a ovsa	$1\frac{1}{2}$	děbera
Geist	"	4	"	"	5	"
Štefl	"	4	"	"	5	"
Matl	"	4	"	"	4	"
Paul	"	4	"	"	5	"
Petr	"	5	"	"	5	"

Summa žita $22\frac{1}{2}$ děberu a ovsa $25\frac{1}{2}$ děberu.

16. Ves Voldřice (Ulrichschlag).

Rychta Voldřická.

Štefl	dává žita	3	děbery	a ovsa	3	děbery
Andre Filzok	"	4	"	a "	5	"
Jakub Beber	"	3	"	a "	3	"
Hans Michal	"	1	děber			
Michal Petr Schmid	"	5	děberů a	"	5	"
Více on vypravuje za						
Tomana Fencle	"	1	děber	a "	1	děber
Tolkner	"	6	děberů a	"	7	děberů
Karhower	"	4	"	a "	5	"
Tyšlar	"	$1\frac{1}{2}$	"	a "	$1\frac{1}{2}$	"
Fudl	"	$1\frac{1}{2}$	"	a "	$1\frac{1}{2}$	"
Bogner	"	2	"	a "	3	"
Toman Filzok	"	4	"	a "	4	"
Hans Filzok	"	4	"	a "	4	"
Jakeš Paul	"	4	"	a "	4	"
Hans Filip	"	4	"	a "	4	"
Šmíd	"	$1\frac{1}{2}$	"	a "	$1\frac{1}{2}$	"
Andres Filzok	"	3	"	a "	3	"
Michal Pehm	"	4	"	a "	4	"
Thoman Fenzl	"	3	"	a "	3	"
Andreas Draxl	"	6	"	a "	7	"
Feit Millner	"	1	děber	a "	2	"

Summa z též vsi žita 1 kopa $6\frac{1}{2}$ děberu, t. j. 66 děberů 2 čtvrti
a ovsa 1 kopa $11\frac{1}{2}$ děberu, t. j. 71 dě 2 čtvrti.

17. Ves Mutina (Muttaschlag).

Rychta Voldřická.

Josef	dává žita	3	děbery	a ovsa	4	děbery
Princ	"	3	"	a "	4	"
Feit Štefl	"	5	"	a "	5	"
Mikeš	"	5	"	a "	5	"
Šicner	"	5	"	a "	5	"
Paul Pecl	"	5	"	a "	5	"
Feit	"	2	"	a "	3	"
Matl	"	3	"	a "	4	"

Summa z též vsi žita 31 děberů a ovsa 35 děberů.

18. Ves Blažejov (Blauenschlag).

Rychta Voldřická.

	dává žita	1	děber	a	ovsa	1	děber
Petr Mlynár	"	"	3	"	a	"	4
Toman Fayth	"	"	3	"	a	"	4
Maurar	"	"	1	"	a	"	1
Beber	"	"	3	"	a	"	4
Smíd	"	"	3	"	a	"	4
Draxl	"	"	3	"	a	"	4
Tvorka	"	"	2	"	a	"	2
Andres Reisner	"	"	2	"	a	"	2
Blažek	"	"	3	"	a	"	4
Rudar	"	"	3	"	a	"	4

Summa žita 24 děberů a ovsu 30 děberů.

Vsi přináležející kaplanství.

1. Ves Studnice.

(K voltáři sv. Michala Archanděla.)

	ourok		mák		
	gr	d	oves	čtvrť	máslíky
	české		děbery		slepice
Matl Štirmar	7	—	4 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	2
Fencel Percl	4	—	3 ¹ / ₂	—	8
Feit Štirmar	7	—	3 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	—
Andrle Tunikut	6	—	2	—	8
Petr Oberaus	4 ¹ / ₂	—	3	—	9
Thoman	6	—	4	1 ¹ / ₂	—
Matl Fauzar	6	—	4	1 ¹ / ₂	—
Neczpergar	4	—	2 ¹ / ₂	—	8
Matl Rokycar	7	—	4	1 ¹ / ₂	2
Štefl Neupaur	7	—	4 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	2
Michal Šremar	4	—	2 ¹ / ₂	—	8
Lorenz Rudišer	12	—	8	1	—
Filip	12	—	8	1	—
Hans Strebar	8	—	5	1 ¹ / ₂	4
Jiřík Schuster	9	—	6	1 ¹ / ₂	6
Filip Hittl	7	—	4	1 ¹ / ₂	—
Jílek	10 ¹ / ₂	—	7 ¹ / ₂	1 bez másł.	—
Hans Krembelt	7	—	4 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	2
Andres Hittl	4	—	4 ¹ / ₂	—	8
Štayrhauzar	7 ¹ / ₂	—	5	1 ¹ / ₂	3
Jakub Sparniel	5	2	3 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂
Andres Plocar	7	—	4 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	3
Feit Pfauzar	6	1 ¹ / ₂	4	1 ¹ / ₂	—
Prokeš	9	—	6	1 ¹ / ₂	6
Lorenz	6	—	4	1 ¹ / ₂	—

Summa 2¹/₂ kop 21 — 3 mty 20¹/₂ dč 2¹/₂ dč 1¹/₂ čtvrti. 54
1 mta drží 30 děberů; jeden děber drží co stará bejdovská míra.

2. Ves Zahradka.

Tato ves svědčí měšťanům Hradeckým podle listu Jindřicha IV. z Hradce, z r. 1496, z kteréž měšťané plat dávají k voltáři sv. Josefa při faře hradecké.

	Při sv. Jiří groše české	Při sv. Havle. slepice
Rychtář	6 ¹ / ₂	2
Mates	6	2
Varík	7	2
Vacek	6	2
Pekárek	10	2
Vávra Jandů	8 ¹ / ₂	2
Petlík	8	2
Chyba	8	2
Jan	5 ¹ / ₂	2
Vávra	8	2
Zbuk	8	2
Smrčka	8 ¹ / ₂	2
Vavřinec	4	2
Bílej	12	2
Mlynář	17 ¹ / ₂	2
Hanek	6	2
Štěpán	8 ¹ / ₂	2
Václav	8	2
Prokop	5	2
Štefl	13	2
Novák	6	2

Summa 5 kop 26 gr. čes. 42

kromě co na rychtáři schází

Tito lidé ospův žádných, ovsu ani co jiného nedávají, než toliko po 2 slepicích. Rybníci při též vsi tito jsou: Rybník Koretník, násady do něho tříletého plodu na ryby na tři tepla 12 kop. Jiné tři rybníky nasazují se na plody. Do Brihonovského osází se na tření plodu dvouletého. Ale kdyby na ryby nasaditi se měl, podle uvážení mohlo by se do něho vsaditi 6 kop. Rybník Lhotský, do toho se vsází dvouletého plodu na vejťah 15 kop a ve vsi do dvou malých rybníčků se vsází též 15 kop.

3. Dolní Skrýchov.

(Nieder Grieschau.)

	Sv. Jiří		Sv. Havel		oves		slepice
	gr	d	gr	d	dčbery čtvrti		
Jarolím	4	—	4	—	—	—	2
Jan Spurný	8	—	8	—	2	—	1
Kuba	8	—	9	—	2	1	1

Jakeš Matl rychtář	12	—	12	—	4	—	2
NB. za rychtářem nedává							
Linhart mlynář	44	—	44	—	2	1	1
Matěj Kovář	15	3	21	4	5	—	2
Matěj Vlček	15	3	9	—	5	—	2
Jiřík	10	—	11	—	3	1	2,1
Jan Lehejska	10	—	11	—	3	1	2/1
Vondřej Hauska	15	3	15	3	5	—	2
Jan Kuba	7	—	8	—	2	—	1
Jakub mlynář	8	—	9	—	2	1	1
Obec D. Skřýchov	8	—	9	—	4	—	

všeho máku vychází 1 děber $\frac{1}{2}$ čtvrti

Jitra z D. Skřejchova.

Obec 11 jiter od						
každého 1 gr. učiní 11	—	—	—	—	—	—
Jakub Fejčka z H.						
Skrýchova	5					
Kolman z H. Skřýchova	8					
Michal z Malé Ra-						
dounky	4 $\frac{1}{2}$					
Fejrar z Německé Ra-						
douně	4					
Krepfl z Německé Ra-						
douně	9					
Matl Erhart z Něm.						
Radouně	9					
Jan Kovář z Nového						
Města	1					

Summa i s jitry 3 $\frac{1}{2}$ kopy 23 gr 2 d, bez rychtářových 12 gr, 3 $\frac{1}{2}$ kopy 11 gr 2 d, sv. havelského 4 kopy 4 gr 4 d, bez rychtářových 12 gr, 3 $\frac{1}{2}$ kopy 20 gr 3 d.

Summa ovsá 36 děberů a 16 slepic.

4. Ves Rodvínov

(přináleží k oltáři Všem Svatých)¹⁾

Správu a vejpis toliko summy, co vychází, dal mi Jan Zdeněk, písař městský, co na rathouz přijímá od lidí Rodvínovských. O sv. Jiří 5 $\frac{1}{2}$ kop 26 gr 2 d mís. a o sv. Havle 5 $\frac{1}{2}$ 26 gr 2 d mís. Summa obého 11 $\frac{1}{2}$ kop 22 gr 4 d mís.

¹⁾ Oltář Všem Svatých ve farním kostele P. Marie Nanebevzaté založil bohatý měšťan jindřichohradecký Hanuš Knauer poručiv

kšaftem svým z 9. ledna 1461 na zakoupení platu ku kaplanství toho oltáře 300 kop gr. Zdeněk ze Šternberka, nejvyšší purkrabí pražský, poručník Heřmana a Jindřicha z Hradce, vzav od poručníků toho odkazu měšťanů jindřichohradeckých Mikuláše Slávka, Fojta Prunnara, Šimona a Jakše Černého oněch 300 kop gr. k sobě, vykázal kaplanství oltáře Všeoh Svatých plat 12 kop gr. ročně na lidech platných a osedlých ve vsi Rodvínově listinou z 9. května 1463.

5. Ves Horní Skrýchov.²⁾

Vondřej 18 gr. 2 d
Jan Freitag 24 gr. 25 d
Vondra Kobr 30 gr. 4 d
Matěj mlynář 30 gr. 4 d
Jakl 9 gr. 2 d
Týž 9 gr. 2 d
Modrl 20 gr., též 18 gr
Štefl Rues 8 gr., též 10 gr 2 d
Řiha Martinů 10 gr., též 10 gr 2 d
Kolman 16 gr 2 d, též 15 dr 2 d
Jan Freitag 13 gr 2 d; též 14 gr 2 d

Ze zahrad a luk
Vondřej 20 gr
Matěj mlynář 20 gr
Jakl 28 gr
Kholman 26 gr, též 5 gr.
Jan Modr 5 gr
Martin Řihů 40 gr
Jan Freitag 40 gr
Jan Freitag 40 gr
Vondra Kobr 2 gr
Štefl Rues 5 gr
od rybníků 1 kopa
Summa z luk 8 k 48 gr

Z rolí od každého záhonu po bílým penízi.

Vondřej 22 gr Michal Freitag 35 gr Martin Rychtář 32 gr 4 d Vondra Kobr 5 gr Martin Mlynář 24 gr Štefl Rues 22 gr 4 d Řiha 13 gr Kolman 23 gr Jíra Freitag z Radounky 7 gr Jan Kovář 5 gr Linhart mlynář z D. Skrýchova 11 gr Spurný 2 gr 4 d Vaněk a Matouš bratři z D. Skrýchova drží 4 jitra, platí 2 gr Rodvínov. Mitlarova 1 jitra $\frac{1}{2}$ gr čes. a Prokšova 1 jitra $\frac{1}{2}$ gr čes. Tyto vsi (Dolní Skrýchov, Rodvínov a Horní Skrýchov) dal mi Jan Zdenek, písař městský, vypsané; jeden Skrýchov náleží k špitálu za rybníkem (Dolní S. darován špitálu obci Hradeckou r. 1405) a druhý k kaplanství do Mazancovy kaple pod velikými varhany, ale kaplana tu již není od několika let. Ty tři vsi, oba Skrýchovy a Rodvínov může se obeslati a tu podle připsání jich do register plat položiti.

*

²⁾ Oltář Neposkvrněného Početí P. Marie a sv. Barbory v nové kapli na hřbitově farního kostela P. Marie Nanebevzaté založila měšťanka-vdova Anna, řečená Anuše, vykázavši kaplanství téhož oltáře plat 5 kop 53 gr 3 d ročně na lidech platných a osedlých ve vsi Horním Skrýchově listinou z 4. dubna 1480.

6. Ves Bořetín.

Rychta strymlovská k Telči.

Matěj Vohařík 12 gr	Mikšat Zuzak 7 gr
Pavel Zuzak 12 gr	Martin Medek 12 gr
Matěj Vondrů 13 gr	Václav Makšat 12 gr
Václav 14 $\frac{1}{2}$ gr	Matouš 12 gr
Vávra Vrzal 6 gr	Jíra Peltan 14 gr
Václav Průcha 11 gr	Pavel Šafrán 5 gr
Vávra Mlíko 12 gr	Matěj Cvach 10 gr
Václav Chmelík 12 gr	Matěj Petrů 7 gr
Vítek 7 $\frac{1}{2}$ gr	Petr 6 gr
Mach 10 gr	Tomáš Stejskal 8 gr

Summa 3 kopy 22 $\frac{1}{2}$ gr.

Tento jest úrok sv. jiřský.

Tato ves Bořetín přináleží k voltáři sv. panny Barbory, od JMti Pána na polepšení kaplanství hradeckého. puštěno jest faráři polovice platu. Z té vsi náleží polovice platu pánu a polovice faráři. Slepice, mák a oves všecek z té vsi náleží faráři. V té vsi jsem položil plat na groše bílý, aby se s panskými registry srovnalo, ale dává se na groše míšenské. Ostatek důchodův dávají do Telče a desátkův faráři strymlovskému.

Fumalia, podymní, Rauchputzl, platy na groše míšenské.

(Synodus Berkiana, De Archidiaconis dioecesanis tit. VI. p. 171.)

Hradec 1 kop 20 gr	Blažejov 20 gr
Rataje 25 gr	Veselí 45 gr
Milivsko 25 gr	Dráchov 45 gr
Sepekovy 25 gr	Lomnice 45 gr
Jistebnice 25 gr	Bernartice 25 gr
Malšice 40 gr	Slovenice 25 gr
Sudoměřice 41 gr	Štěpánov 45 gr
(k Bechyni náleží)	Lutová 25 gr
Soběslav 36 gr	Chrastěnice —
Hlavatice 25 gr	Kumžak 20 gr
Chbustník 20 gr	Stráž 30 gr
Deštnej 45 gr	Strymilov 24 gr
Lodvířov 25 gr	Bystřice 30 gr
Řečice 45 gr	Žirovnice 45 gr
Jarošov 45 gr	Cerekvice Horní 20 gr gr
Počátky 45 gr	Míšenec u Protivína 30
Pěenna 25 gr	Prašivá
Číměř 25 gr	Pragam 7 kop.

Oltář farní (sv. Kříže) napřed v kůře, před kterýmžto oltářem odpočívala paní Anežka z Cimburka, manželka Jindřicha z Hradce, nadal řečený p. Jindřich rybníkem u Zdechova mlýna ve vsi Světcí

blíže Deštné, který ode dávna k fáře hradecké náležel, listinou z 28. srpna 1486. (Archiv Český IX. č. 140.) Bylo to obdarování Vítka z Hradce rybníkem, mlýnem a potokem, jakož i právem používati lesů s poddanými ve vsi Světcí r. 1255 (Emler, Regesta II. 710).

Jindřich IV. z Hradce nadal s povolením Pavla Poučka, probošta pražského a administrátora arcibiskupství, oltář ke cti Zvěstování P. Marie, sv. Jakuba většího, sv. Kryštofa a sv. deseti tisíc rytířů a sv. Barbory uprostřed kostela, kde se do choru chodí, vykázal dvěma kaplanům roční plat od obce hradecké po 20 kopách gr. českých rázu a čísla pražského. Podací právo k těmto kaplanstvím světil po své smrti obci hradecké. Za byt vykázal kaplanům domek při fáře hradecké, ode všech dávek na věčné časy osvobozený, v němž každý z kaplanů světničku, komoru a sklípek míti měl. Kaplanský dům měl býti opravován nákladem Jindřicha a jeho nástupců. Při tomto oltáři byli kaplani povinni každodenně sloužiti mši sv. zpívanou za zakladatele a jeho rod. Tyto mše sv. nazývaly se ranní čili maturity a slouženy při oltáři farním, původně Jindřichem nadaným, později oltářem sv. Kříže nazvaným, který se nalézal při vstupu do choru v kostele farním. Listina nadací datována 4. dubna 1495.

Vyplacení svěc od cechů jednou v roce při Vánocích.

	kopy	gr	d	fr	kr	d
Cech řeznický	—	30	—	—	35	—
sladovnický	—	32	—	—	37	2
soukennický	—	36	—	—	42	—
knapský	—	32	—	—	37	2
koželužský	—	32	—	—	37	2
krejčovský	—	30	—	—	35	—
pekařský	—	30	—	—	35	—
tkadlcovský	—	16	—	—	18	4
ševcovský	—	32	—	—	37	2
kovářský	—	32	—	—	37	2
punčochářský	—	30	—	—	35	—
zednický	—	30	—	—	35	—
tesařský	—	30	—	—	35	—
postřiháčský	—	30	—	—	35	—
hrnčířský	—	16	—	—	18	4
kožešnický	—	16	—	—	18	4
mydlářský dává 3 libry mýdla						
Summa	7	34	—	8	49	4

Pamět probošta Vojtěcha Juhna (1826—1843) o míře obilních dávek sedláků pro proboštství jindřichohradecké.

Nachdem ich mich überall, wo es möglich war, nach dem wahren Urbarialmaasze umseh und solches auch bei meinen Zinsungen einführen oder vielmehr nur ins Reine, so wie es die Ge-

rechtigkeit fordert, bringen wolte, erfuhr ich, dass die neuhauser Unterthanen ihr Zinsgetreide, als Korn und Haber immer nach dem altem Maasze folgendermassen im herrschaftlichen Schüttkasten abführen: Zuerst wird das Getreide ausgeschüttet, und dann erst in das Urbarialmaasz eingeschauft; der Herr Kastner oder sein Stellvertreter gibt die letzte Schaufel auf das gehäufte Maasz. Bei der Probstei war es bisher so verschlechtert, dass der Bauer das Getreide unmittelbar aus dem Sacke in das Maasz einmisst, die letzten Zugaben aber nur mit den Händen hinauflegt, damit die Oberfläche nur ausgefüllt werde; dann wird alles Korn gestrichen, Haber wird gehäuft. Überdies pflegen die gottlosen Bauern das Getreide einige Tage zu nätzen, damit es aufquillt, und daher mehr misst; dadurch wird aber das ganze Getreide so verdorben, dass man es immer um $\frac{1}{5}$ wohlfeiler geben musz.

Es fragt sich hauptsächlich: nach welchem Maasze soll denn eingemessen werden?

Als ich die Probstei 1826 am 6. Jänner antrat so glaubte ich durch meine Vorgänger und die Administratoren das Maasz sichergestellt zu sein. Der übernommene Bediente hat aber das Maasz ohne mein Vorwissen zum Binder, weil es zusammenzustellen war, gegeben, um neuen Boden einzuschneiden, wodurch eine neue Fuge von Holz entstehen und daher auch das Maasz kürzer und kleiner werden muszte.

Da ich mit dieser Manipulation im J. 1828 näher bekannt wurde, wendete ich mich an die umliegenden Herrschaften und Benefiziaten, prüfte ein jedes Maasz, welches von den glorreichen Slawatas stipuliert wurde, und fand, dass mein Maasz das elendeste ist und dass ich daher bei dieser Übernahme gegen 115 Metzen Korn und gegen 200 Metzen Haber verliere. Um daher für mich und meine Nachfolger werththätig sorgen zu können, wendete ich mich an das neuhauser Oberamt, von dessen Gefälligkeit und Rechtlichkeit ich mir Alles verspreche; gieng mit dem Herrn Kastner Rokyta auf den herrschaftlichen Schüttkasten, sah der Schüttung zu und beaugenscheinigte das Maasz, und liesz es genau mit dem niederösterreichischen vergleichen. Das Resultat war folgendes: Ein Urbarialmetzen oder džber, deutsch Schöffel, hält auf das niederrösterreichische Maasz reduziert: einen Metzen und dreizehn Massel, sechzehn Massel in einen Metzen gerechnet. Ein alte Massel aber hatte 17 Seidel, acht Seidl in ein Massel gerechnet. Hier ist wohl zu verstehen, dass das Urbarialmaasz oder der altböhmische Strich gehäuft ist, aber auf ein gestrichenes Maass reduziert wird. Da nun die Zinsbauern der Probstei geschenkt wurden, so blieb ihre Verbindlichkeit dieselbe, welche sie gegen die Obrigkeit hatten und haben; wenn sie also der Obrigkeit nach dem groszen Maasze schütten, so sollen sie auch dem Probsten nach demselben schütten, denn jene Bauern, welche der Probstei das Zinsgetreide geben, schütten der Obrigkeit nichts, und kommen nach ihren bemessenen Verbindlichkeiten gegen ihre Mitbauern um so besser dazu, als sie ein schlechteres

Maasz dem Probstem geben wollen. Es ist offenbar und klar, dass das pröbstliche Maasz theils per injuriam temporum, theils per ignaviam beneficiatorum, theils per malitiam rusticorum kleiner geworden ist, und wesentlich den Einkünften derogiert. Noch muss hier bemerkt werden, dass im J. 1797 dies Urbarialmaasz sehr inconsequent auf niederösterreichischen Metzen mit $\frac{1}{4}$ Metzen auf Maasz reduciert wurde; dies kann aber die wahre Reduktion nicht sein, wenn sie auch in die Fassion einbezogen wurde, weil sie mit dem bei der Herrschaft üblichen Maasze wesentlich contrastirt, welches 1 Metzen 3 Viertel und 1 Massel enthält.

Ein mährischer Metzen gehäuft gilt reduciert auf niederösterreichischen Metzen: 1 Metzen 2 Achtel $2\frac{8}{12}$ Massel n. ö. Maaszes laut ämtlicher Zustellung von Studein vom 26. Febr. 1818: „Weil alle Urbarialmaaszen grösser als mährisch sind, so soll auch jedes Maasz, nach welchem die Bauern Korn und Haber schütten, höher als ein mährisches behandelt werden. Die Bemessung dieses Maaszes gibt das Amt von Königseck, welches nun in Studein ist, folgendermassen an: „Da ein mährischer gehäufter Metzen = 1 Metzen 2 Achtel $2\frac{8}{12}$ Massel n. ö. Maaszes betraget, und der Ausdruck in urbario lautet, dass jeder Metzen nun ein halb Viertel grösser als der mährische sein soll, so sollte hier statt 1 Metzen mährischen Maaszes 1 Metzen 2 Achtel $6\frac{8}{12}$ Massel n. ö. Maaszes verstanden werden. Leopold Fentzl, Director.“ — Auf die Anfrage, wie der Urbarial-Metzen berechnet werde, gab mir das neuhauser Oberamt d. d. 19. November 1829. N. 1317 folgende Antwort: „In Erwiderung der gefälligen Zuschrift vom 18. November l. J. wird in Dienstfreundschaft eröffnet, dass der Urbarial-Strich auf den niederösterreichischen Metzen reduziert 1 Metzen 12 Massel enthalte, welche Reduction auch in dem kastenämtlichen Rechnungen zum Empfang gebracht wird. Oberamt Neuhaus, den 19. November 1829. Mündl, Oberamtmann.“

Staré výsady kostela blatenského.

Úryvek z dějin kostela podává J. Hille.

Původní kostel vystavěl Bavor ze Strakonice, pán na Horažovicích, Blatné, a to v letech 1290—1300. Byl však velmi malých rozměrů a nevyhovoval v pozdějších letech rostoucí osadě. Z té příčiny byl zbořen a zbyla z něho jen část lodi a vítězný oblouk, kůr neb presbyterium bylo odbouráno.

Zbylé části používá se nyní co sakristie a v ní uchoval se znak zakladatelův (šipka).

Zbourání kostela starého stalo se za pana Lva z Rožmitála, nejvyššího hofmistra království Českého.

Týž český bohatýr započal stavbu nového, velkolepého kostela, jež provedena byla r. 1444, jak tomu nasvědčoval letopočet, jenž se nacházel na vítězném oblouku a byl při vnitřní opravě kostela v 18. století zabit.

Ukončení celé stavby se však pan Lev nedočkal. Zemřel r. 1485 a byl v nově vystavené části chrámu vedle své manželky Estery, rozené Kolovratové, před ním zesnulé, pochován.

V stavbě kostela pokračoval syn jeho, Zdeněk Lev z Rožmitála, nejvyšší purkrabí pražský, a také ji s velikým nákladem dokončil.

Práci zednickou provedl zajisté mistr Staněk, anebo některý z jeho dvou synů, kteří klenuli mnoho chrámů na českém jihu a jejichž práce vynikají slídnými klenbami.

Zdeněk opatřil nový chrám vším potřebným k službám Božím. Uvnitř zřídil hlavní a dva poboční oltáře, z nichž jeden zasvěcen byl sv. Anně. Oltáře tyto ozdobeny byly krásnými rezbami. Kostelu daroval kalichy, lampy, svícny, mešní roucha, missály a ostatní chrámové náčiní.

V kostele konány od zádušní služby Boží za zemřelý rod Rožmitálský.

Také postaviti dal na hudebním kůru nové varhany, jež později rozhlášeny byly pro svou neobyčejnou velikost a krásný zvuk.

Při kostele bývali povždy duchovní katoličtí. Bylť p. Zdeněk jako jeho otec, rozhodným katolíkem,

Pan Lev vymohl u svaté Stolice pro kostel blatenský některá duchovní privilegia či výsady. Originály jejich se nám však nezachovaly. Dle pozdější zprávy byly listiny pěkně psány na pergameni latinsky. Magistrát blatenský totiž za Urbana Pulce, jenž zde byl od r. 1642—1647 děkanem, vydal ověření těchto listin, které bylo k originálům připojeno, ale vše i s originály se ztratilo, takže po naše časy zachoval se jenom opis v chatrné češtině v městském archivu blatenském.

Ověření ono zní:

„My purkmistr a rada městečka Blatné tímto našim listem, vysvědčujeme z jisté vůle uroz. p. Františka sv. říše říms. hraběte z Rozdražova,*) jakožto dědice panství blatenského a patrona kostela blatenského, a to z nalezení spravedlivého, velb. p. Urbana Piletiusa, děkana téhož řečeného kostela, že jsme staré fedrovní listy na sv. odpustky pro kostel nahore psaný od 12 kardinálů sv. římského kostela propůjčené viděli a s pilným pozorováním přečtli.

První fedrovní list měl 12 pečetí přitisknutých na červený vosk, upevněný každý klapkami nebo krabičkami železnými, zavřený, z kterých skoro ze všech pro starost, dávnost a sešlost časův vosk vyvržený jest, vypadaný se vyndal a zahynul, netoliko jenom klapkami nebo krabičkami visutými pozůstává, však i taky psaní jazykem latinským na pěkném perkamentu až do tohoto dne pozůstalý, velmi čistě i všem patrně a veřejně slova téhož fedrovního listu od slova až do slova tak psány jsou, jakž následuje.*

O ostatních dvou vydávají toto svědectví:

„Dálejc my známost činíme nahore psaný purkmistr a rada blatenská, že jsme sice patrný listy pilně na pěkném perkamentu psané pod jedním sekrytem přitisknutým přečtli, kteréhožto vy-

*) Byl pánem Blatné od r. 1638 do své smrti 1691. Jím vymřel rod.

lisknutí spolu s voskem pro starodávnost vypadající se vydrobil a se ztratil, a tolikéž jenom krabičky železné některých sekrytů přivěšeny byly jsou zůstaly, však přece psáno jest zřetelně latinským i všem veřejně čtoucím, kterážto slova takto psaná pozůstávají, jakož následuje.“

I.

Julian Ostienský, Jeronymus, biskupové, Dominik tit. sv. Klimenta, Pavel tit. sv. Sixta, Jan Antonín, tit. sv. Nerea a Achillea, Jan tit. sv. Prisky, kněží, Jan P. Marie v Akviné, Ascanius sv. Víta, Federicus sv. Theodora, Alexander sv. Kosmy a Damiana, Dominik sv. mezi obrazy, a Bernardinus sv. Cyriaka. diakoni, smilováním božím svatosvaté římského kostela kardinálové, všem a jednomu každému v Kristu věrnému, [kdo] do veřejného spásku se dívá anebo čísti budou, pozdravení v Pánu věčné dáti.

Jak častěji věrných mysl k milostivým skutkům přivádíme, tak spasitelněji duše svých poznáváme.

Žádající tedy, aby chrám Páně farní blahoslavené Panny Marie v městečku Blatné, pražského biskupství, ku kterému jakož zprávu jsme obdrželi, vznešený muž, Zdeněk Lev z Rožmitála, dědic a patron městečka a kostela jmenovaného, dává a nese obzvláštní náklonost pobožnosti se srovnáváním zachované počestnosti od Kristovo věrných, tolikéž, by se velebil a ctil na svém stavení a spravování jak na to náleží se správně zachoval a rukojmí držel, však nejen těmi, ale taky knihami, kalichy, lampami, ozdobiv kostelními a jinými věcmi k zvelebení a cti božské potřebnými, jak na to náleží neb sluší, zaopatril a upevnil, aby se Kristovo věrní sami tím raději pro pobožnost do téhož sešli, a k správě k zachování i k rukojemství upevnění na ten způsob ruce, podati hotoví byli, pomocnice z toho a z týchž darů božské milosti hojněji budou moci obživení a spatřiti a viděti býti, řečeného Zdenka Lva poněkud prosícího v radostech jeho a jim jsouce naklonění:

My kardinálové napřed řečení, totižto každý z nás pro sebe a milosrdenstvím samého všemohoucího Boha a blahoslavených apoštolů sv. Petra a Pavla v jeho způsobu postavení, všem a jednomu každému Kristovo věrným obojího pohlaví skroušeně pokání činitcím a se zpovídacím, kteří řečený chrám Páně na každou slavnost a den, totiž Narození, Zvěstování, Nanebevzetí a Navštívení hlah. P. Marie i samého posvěcení chrámu Páně od prvních nešporů až do druhých nešporů (zavřeně) pobožně navštívití a za propůjčené milosti budou moci ruce své podati pomocnice, což když učiní, 100 dní odpustků z připojených těch pokání milosrdně v Pánu dáváme, jak v přítomných, tak i v budoucích věčných časech trvajících.

Ku kterémužto listu všech a jednoho víru a vysvědčení propůjčených na ten způsob naše psaní jsme učinili a přivěšení našich sekrytů jsme poručili a učinili.

Dáno v Římě v domích našich toho roku od narození Páně 1496 dne 15 měsíce prosince, papežství nejsvětějšího v Kristu a Pátera a pána našeho, Alexandra, božským vnuknutím papeže šestého, roku pátého.

II.

Tomáš, smilováním božským pod titulem sv. Martina v horách svatosvatého římského chrámu Páně kněz, kardinál Strikonienský, vyznavač Konstantinopolský, i uherský, český, dánský, polský, norvěžský, švédské země, království ano i Prusy, Rusy, Livanie, Transsylvanie, Slavonie, Moskovici, a všechny a jednohokazdého království a zemí řečených, místech, ostrovů a míst k nim náležejících a jiných k nim přináležejících, apoštolský legat de latere, vám laskavým v Kristu jakož i vznešenému muži, Zdeňkovi Lvovi z Rožmitálu, nejv. správci pražskému, ano i všem na Velharticích, Blatné a Budíně a městečkách pražského biskupství, obyvatelům a zůstávajícím věčně pozdravuje věčné spásy přeje.

Co se týče naší strany nám od vás složená žádost, obsáhla je v sobě, že my z veliké pobožnosti, kterou k nejsvětější Svátosti Oltářní a k uctění máte, a pro rozmnožení božského ctění a v lidstvu křesťanskému pobožnost k rozmnožování žádáte, veleb. svátost s náležitými pokloností a cti jak hymnami, tak také jinými žalmy skrze ředitele, neb po ten čas ustanovených kněží v řečených městečkách slavné procesí skrze hřbitov okolo chrámu v pátý den v měsíci, každého roku plesati a zpívati, anobrž jedenkrát za rok o svátek P. Marie Sněžné skrze kolečko neb náměstí v jejich městečkách velebnou svátost nésti i také mši slavnou ke cti a chvále Božího Těla J. Krista, Pána našeho, sloužiti a zpívati, což učiniti nesluší bez obzvláštního dovolení apoštolské stolice, pročez jste na nás poníženou žádost, abychme se vám a vašim následovníkům na čas pánům a obyvatelům v těch městečkách v těch milosrdně věci postavili, zanes.

My tehdy pozorujice, že na ty, kteří k rozmnožení božského velebení přináležejí, laskaví a dobrotiví býti máme, ano i také vašim v tu straně žádostem naklonění jsouce zřízením apoštolským, které skrze psaní týž stolice s dostatečným dovolením se pevně řídíme, v týž straně, abyste velebnou Svátost skrz ředitele neb ty, kteří nařízení kněží budou, skrze kolo neb náměstí neb krchov v řečených městečkách neb kostelích, jak se přednáší, kdy pěkný čas bude, otevřenou všem ukazováním, kdy pak pošmournou, uzavřena bude, maje s náležitou velebností a cti v žalmích, hymnách, v zpěvu a jiných pobožných službách v slavné procesí, každý pátý den v měsíci skrze celý rok,*) ano i ve svátek blahoslavené P. M. Sněžné, nésti ano i mši sv. slavnou ke cti a chvále Božího těla samého P. Ježíše Krista a slušně beze všeho jiného dovolení učiniti mohl, a Vám a vašim následovníkům, vašim na čas zůstávajícím v řečených městečkách Pánu na čas a obyvatelům na věky ku přítomnosti hovíme a dáváme, ano i dovolení a svobodnou propůjčujeme vůli a nad to vejš všem a jednomu každému

*) Průvod ten jistým obnosem nadal někdejší zdejší děkan Jan Hřeblovský, ap. protonotář a rytíř jerusalem. Božího hrobu, který také i píseň vhodnou k této pobožnosti složil: „Tisíckrát buď pozdravena, milionkrát zvelebena. Velebná oltářní svátost.“ Děkan ten přestěhoval se z Blatné nejprve do Radomyšle, pak do Nezamyslic u Sušice, kde r. 1617 zemřel a v tamním kostele byl pochován. Má tam nábrobní kámen.

obojího pohlaví v Kristu věrným jak náleží pokání činícím a zpovídacím, kteří na slavnost a den sv. Vojtěcha, nejoslavenější vždycky P. Marii Narození, sv. Marii Majdalénu, Všech Svatých, ano i sv. Doroty panny, na mši a jiných pobožných službách Božích pobožně dají se najíti a pro zachování a účastenství služeb božích, své ruce pomocné podají, na jednu každou slavnost a den řečený, jestliže učiní, sto dní odpustků milostivě dáváme, přítomným věrným i budoucím časů zůstávajícím. Dáno v Budíně Vespernenského biskupství, od Narození Páně 1514 dne 13. září, papežství nejsvětějšího v Kristu Pátera a pána našeho Lva, božským vnuknutím papeže desátého, roku druhého.

Ku konci listu byla tato douška :

„My Jan Žák, biskupství pražského administrator etc. představený litoměřický, etc a tajemství doktor, všechno a jednokaždé spokojení má býti řízením a původem naším obyčejným, zadost činíme a propůjčujeme a potvrzujeme, vysvědčujeme i vlastní rukou a přitisknutím pečeti naší služby a vysvědčením.

V pátek dne 15. Septembris A. 1514.

III.

Tomáš, smilováním etc. všem a jednomu každému, jenž se do tohoto listu dívati budou, v Pánu věčné pozdravení dává . . . Pán náš, Ježíš Kristus, když měl z tohoto světa jíti k Otci, ku památce utrpení svého a smrti své tělo v pokrm a krev svou v nápoj dati jest ráčil lidu křesťanskému a protož sluší, aby Kristovo věrní trpělivost svou zase rozjímalí a chléb anjelský, který nás spasitedlně obživuje, jakožto naše potrvení posilněno pobožným myšlením a vroucím vzdycháním velebili a ctili.

Žádajíce tehdy, aby chrám Páně farní pod vzýváním blahoslavené Panny Marie v městečku Blatné, pražského biskupství, ku kterémuž jak zprávu máme, nám laskavý v Kristu, vznešený muž, Lev z Rožmitála a na Blatné téhož biskupství, obzvláštní má a zachovává naklonost pobožnosti nese a tudíž se onen chrám od Krista věrných vždy velebil a ctil a ve svém cvičení a slavení jak na to náleží se spravoval a zachoval a rukojemství zadržel, ano i knihami, kalichy, lampami a jinými kostelními věcmi k zvelebení božskému tam potřebnými jak na to náleží, opatřil a upevnil, aby se tím raději Kristovo věrní pro pobožnost do téhož sešli, ku správě a zachování a k rukojemství na ten způsob tím raději své ruce podati mohli, a pomoc majíce z nebeské milosti tím hojněji se obživili.

My, Tomáš, kardinál a legat ustanovený samého Lva v týž stranu, žádostem nakloněného a milosrdenství všemohoucího Boha slavných Petra a Pavla, z jeho začátku nebo nařízení neb způsobem postavený, všem a jednomu každému v Kristu věřícím obojího pohlaví skroušeně pokání činícím, zpovídacím a litujícím, kteří řečený chrám Páně na každou slavnost a den, totiž Narození, Očišťování blah. P. Marie ano i Nalezení a Povýšení sv. Kříže od prvních nešpor až do druhých nešporů zavřeně, pobožně budou

moci navštívit a na propůjčené milosti ruce podati, na každou slavnost a den řečený, v který to učiní sto dní s připojeným těch pokání milosrdně v Pánu dáváme.

A nicméně téhož Lva poníženou žádost slyšice i sobě i městečka Blatné řečeného měšťanům a obyvatelům obzvláštní milost učiniti chce i také je samé od každých kostelních sentencí jak exkomunikací, pochybování a zapovídaní, tak také od jiných hlavních pokut a od přísahy neb človecenství v každé příležitosti neb příčině, jestliže který trestlivý člověk jsa obviněný dosáhnuv přítomných vykonaností toho zbavený neb absolvírovaný býti budou moci.

Lev, obyvatelé, měšťané řečení, aby v každých pěti slavnostech řečených velebnou Svátost s náležitými a obyčejnými službami neb ceremoniemi skrze náměstí neb krchov téhož farního kostela a od téhož až do kapličky pod vzýváním nejsvětější Panny Marie v zámku městečka řečeného Blatné ustanovenou a fundírovanou, s jinými téhož chrámu Páně odpustkami i také s monstrancí, zvonečky a jinými věcmi v podobných a obyčejných učiněnou byly, skrze téhož chrámu ředitele neb druhého k tomu na ten čas ustanoveného kněze, nésti, neb nešenu býti a mši sv. naproti té velebné Svátosti ku cti a chvále slavně zpívati mohli, což v každém místě beze obzvláštního dovolení činit mohli.

Z nařízení apoštolského, s kterým my se skrze psaní téže apoštolské stolice s dostatečným dovolením upevnění řídíme, oně žádosti obzvláštní milost a svolení dáváme a onu dispensací milosrdně propůjčujeme přítomným i budoucím na budoucí věčné časy trvajícím, naproti čemuž žádný ani z provincialů vrchních ani ustanovených generálů neb z obzvláštních ustanovení zřízených apoštolských a jiných ostatních protivných kterýchkolivěk nemá odpovídati.

Dáno v Budé Vesprim. biskupství roku od narození Páně 1515 8. Martii, papežství nejsv. v Kristu J. a papeže našeho Lva, božským vnuknutím papeže toho jména desátého, v roku třetím.

Kostel nadaný těmito duchovními milostmi, posvěcen byl slavnostně dne 8. září. roku 1515 Martinem Opavským z Pohore, biskupem Nikopolským a suffraganem Olomouckým.

Týž biskup přijel někdy v červenci do Budějovic, odtud jel nejdrive do Bělčic, kdež páni Běšinové z Běšin, vystavěti dali nový kostel podobný Blatenskému, však v rozměrech nepatrných. Tento kostel posvětil dne 1. září roku 1515, načež odejel do Blatné. Zároveň s novým kostelem posvětil všecky oltáře v kostele i malou kapli sv. Michala na hřbitově.

O vytopeném kostele.

Příspěvek k církevní topografii XIV. století. Napsal Václav Oliva.

Zřízení biskupství litomyšlského bylo uskutečněno čtyřmi listinami a to ze dne 3. prosince 1349, z 5. února a 4. listopadu 1350 a konečně ze dne 12. dubna roku 1351. V první obsažena jest písemná shoda mezi arcibiskupem pražským a biskupem olomouckým o postoupení far k nově zřízenému biskupství, v druhé konečná smlouva o tomtéž předmětu, ve třetí faktické postoupení čtyř dekanátů z arcidiecese pražské a ve čtvrté bulla papeže Klementa VI., již předcházející listiny se stvrzují a tím církevní platnosti nabývají.¹⁾

V listině třetí, zvané všeobecně *cessio partis dioecesis Pragensis ad episcopatum Litomyšlensem litteris Arnesti, archiepiscopi Pragensis*, činí se zmínka při dekanátu vysokomýtském. dle až posud platné doměnky dějepiscův, o vytopeném kostele, ač nikdo posud určitě nestanovil, v které osadě vlastně tento kostel stával. A přece určití jeho místo je tak snadné. *Cessio* alespoň výslovně praví: „*Quatenus dictae ecclesiae Litomyšlensi subscriptum clerum et populum, monasteria et parochiales ecclesias cum universis eorum iuribus et pertinentiis in quatuor infra scriptis decanatibus archidiaconatus Gradicensis meae Pragensis dioecesis constitutas, situatas atque sitas limitare, incorporare in perpetuum dignemini, et unire, videlicet in decanatu Chrudimensi . . . et in decanatu Mutinensi in oppido Alta Muta parochialis ecclesia . . . et infra scriptas parochiales ecclesias per eundem decanatum: Vratislavia, Radhošť . . . submersa ecclesia, Hermanic . . .*“²⁾ A tu historikové vesměs slova *submersa ecclesia* překládají výrazem vytopený kostel a buď spojují je s dodatkem *Hermanic* a míní, že to byly Heřmanice u Litomyšle, aneb oddělují je od jmenované osady a píší o vytopeném kostele polohy neznámé.

Tak na př. profesor Augus tSedláček míní: „*Submersa ecclesia* je latinský název kostela neznámého, jenž byl roku 1349 postoupen k biskupství litomyšlskému. Ležel někde mezi Hlinskem a Zámrskem. Totožnost jeho s nějakou pozdější farou nelze dokázat“³⁾ a dr. Zdeněk Nejedlý dokládá: „*Submersa ecclesia* či vytopený kostel byla fara neznámého položení, mylně vykládaná na Heřmanice. V listinách biskupa litomyšlského ze dne 4. listopadu 1350 a arcibiskupa Arnošta ze dne 4. listopadu 1350 se praví *submersa ecclesia Hermanicz*, což se vykládá na Heřmanice a uvozovalo v souvislost s velikou povodní, o níž mluví Dalimil k roku 1310. Listina však v archivu rajhradském ze dne 3. prosince 1349 má jiný pořádek, kdež za *submersa ecclesia* přijde Zámorsk. Patrně, že to byla fara samostatná, dnes nelokalisovatelná. Rojek v Památkách archeologických ze snahy po úplnosti, avšak bez věcného důvodu vykládá jméno to na kostel svatého Mikuláše na Starém Mýtě.“⁴⁾

¹⁾ Sr. dr. Zdeněk Nejedlý: Dějiny města Litomyšle a okolí, 107.

²⁾ Sr. Berghauer, *Protomartyr Poenitentiae*, z roku 1736, 262—263.

³⁾ *Mistopisný slovník historický*, 1008.

⁴⁾ D. c. 114 a pozn. 63.

Dle toho nutno tedy hledati vytopený kostel na určito v dekanátu vysokomýtském a dle pořadí listiny ze dne 4. listopadu 1350, kdež kostely takto za sebou jdou: „Vraclav, Radhošť, Uhersko, Platěnice, Ředice, Holice, Roveň, Ostřetín, Zámorsk, Polotice, vytopený kostel, Heřmanice . . .“ mezi Zámorskem, Polotice a Heřmanicemi. A tu právě na této cestě setkáváme se ve vzdálenosti malých 4 km od Zámorsku a sotva 3 km od Slatiny se starobylým filiálním kostelem ve Srubech, který v postupní listině z r. 1350 vůbec nepřichází. Proč?

Srubby dle svého historického vývoje, jak také od vesnice úplně oddělený kostel svou polohou svědčí, skládají se vlastně ze dvou částí. Starší část slula původně Srub a byla opravdu srubem, jehož účelem bylo hájiti blízký starobylý a královský hrad Vraclav. Na tomto srubě vybudován byl v dobách křesťanských kostelík Nanebevstoupení Páně, jež přirozeně slul Ecclesia srubensa či srubensis. Tam, kde nyní nalézá se osada Srubby, ještě roku 1292 stával hvozď, na němž založena byla až ve XIV. století ves zvaná Lhotka⁵⁾. Kostel tedy při postoupení k diecesi litomyšlské slul Ecclesia srubensa či Srub, ale osada při něm Lhotka, což tehdy nebylo nic zvláštního, jak toho doklad je v bezprostřední blízkosti Srubů, kdež kostel na návrší stojící slul Polotice a vesnice sama Slatina.

Proto slova submersa ecclesia v postupní listině arcibiskupa Arnošta z r. 1350 jsou vlastně písarským omylem nebo špatným přečtením originálu⁶⁾ a mají zníti srubensa ecclesia a značí farní tehdy kostel ve Srubech, poblíže Zámorsku. Tím také padají všechny domněnky o vytopeném či zatopeném kostele.

K možné námitce, proč právě u Srubů v postupní listině Arnoštově přidáno jest slovo ecclesia, kdežto při ostatních osadách toho není, vlastně již jsem odpověděl v předcházejícím výkladu o vzniku osady srubské, poněvadž osada u kostela srubského nejménova se Srubby, ale Lhotka . . .

Drobnosti a posudky.

M. Jan Hus nebyl zpovědníkem královny Žofie. V kterémsi učebnici dějepisu českého se tvrdí, že úcta sv. Jana Nepom. byla vymyšlena, aby úcta M. Jana Husi byla potlačena. Proto prý i sv. Jan Nepom. se ličí jako zpovědník královny Žofie, poněvadž i M. Jan Hus byl jejím zpovědníkem. Především tato okolnost poslední nevylučuje sama sebou i zpovědnický úřad sv. Jana Nepom., který byl umučen o 7 let dříve, než se M. Jan Hus stal knězem. A příčina mučednictví t. tajemství zpovědní je dosvědčeno dosti záhy po smrti Václava IV. Tomášem Ebendorferem z Haselbachu, který tu podává tradici kapitoly sv. Vitské v Praze a nikoliv, jak někteří by chtěli, nějaké klepy vévodského dvora v Bavorsku. Avšak zpovědnický úřad M. Jana Husi při královně Žofii není dosvědčen ani prameny současnými ani pozdějšími, spíše je zbožným přáním odpůrců úcty sv. Jana Nepom. Tito si předem stanovili předpojatě větu, pro kterou teprve hledají doklady, místo toho, aby ze zachovaných zpráv zjistili

⁵⁾ Sr. Ottův sl. n. XXIII., 1005.

⁶⁾ Podobných chyb bývá v opisech listin velmi mnoho. Sr. i citovanou „cessio“ u Berghauera a jména osad v ní.

pravdu. Již to je pozoruhodno, že ani Dr. Václav Novotný ve svém dvou-svazkovém díle M. Jan Hus ani slovem se této okolnosti nedotýká. Jen Dr. Flajšhans Václav ve stejnojmenném díle svém I. vyd. 1901 str. 160: „Královna Žofie jmenovala ho dvorním kaplanem a byl také, zdá se, jejím zpovědníkem.“ Druhé je, jak patrně, dohad, první není doloženo pramenem. Václav IV. sice jmenuje M. Jana Husa r. 1410 v listě vzdoropapeži Janu XXIII. „milý kaplan náš“, Žofie za to se jen hlásí k tomu, že M. Jana Husa poslouchala (Docum. mag.) Jo. Hus 411, 423) na kázání. Kaplanem královým nazývá se také arcibiskup Zbyněk Zajíc, byl to tedy čestný titul, který nutno rozeznávat od duchovních, kteří byli na dvoře králově, majíce tam také svůj příjem a živobytí. Nad to v četných svých spisech M. Jan Hus nikde se nezmiňuje, že by byl také zpovídal, ač o zpovědi dosti často mluví. Není snad obecně známo, že tehda jako i nyní kněží, kteří nejsou v duchovní správě ustanoveni, neměli práva slyšeti svátostné zpovědi bez zvláštního svolení arcibiskupova, ano tehdy ani faráři a kaplani neměli práva zpovídati osadníky cizí, vyjímajíc poutníky. Nezdá se tedy, že by M. Jan Hus byl vůbec zpovídal a také to není dosvědčeno ani současnými zprávami ani pozdějšími. Teprve nyní by se to hodilo těm, kteří by chtěli dokázati svůj názor, že sv. Jan Nepom. jest jen kopií M. Jana Husi a to vymyšlenou. Úcta sv. Jana Nepom. roste bez zřetele na kazatele Bellémského, začíná hned jeho smrtí 1393 a ani bouře náboženské ji nepřerušili úplně. r—

Paběrky ze spisů Zikmunda Winttra. V Obraze českých měst I. str. 155. čteme: Ze luterské náboženství u nás šířilo němčinu, to povědomá věc. Méně známo, že i katoličtí Lobkovicové o to zásluhu mají. Čteme v kronice Keceliově při r. 1606, že v Mladé Boleslavi Němci luterští už ode dávna mají své záduši; to se začalo za vrchnosti Bohuslava Joachima Hasistejnského z Lobkovic od l. 1589, který Němce příliš fedroval a za sebou do města loudil, zvláště od Žitavy a Gerlice Němci s dlouhými krky český chléb soukají a volají: böhmisch brut ist gut.

První věta, že náboženství luterské u nás šířilo němčinu, jest věc nesporná. Kdo jen trochu se ohlédl po krajích českých, zvláště na severozápadu a severovýchodu, seznává, že rodové cizí i domácí jako Vartenberkové s luterstvím šířili němčinu a že jim náleží zásluha, že kraj boleslavský, litoměřický a žatecký velice se zněmčily. Důkazů o tom máme již z visitací arcibiskupa Antonína Brusa a potom i ze spisů samostatných Němců, kteří této stránky, kdy se která osada zněmčila, neradi a jen mimochodem se dotýkají.

Druhá věta Wintrova, že i katoličtí Lobkovicové mají o zněmčení zásluhu, jest nepravdivá. Neboť Bohuslav Jachym Hasistejnský z Lobkovic nebyl katolíkem, nýbrž horlivým luteránem. Při tomto rodě není náš názor, jak by byli Lobkovicové všickni katolíci, pravý. Poukazují jen na to, že vlastní bratr Zdeněk Popela z Lobkovic, nejvyššího kanceláře českého Ladislav byl nekatolíkem, nýbrž luteránem, jak dokázal prof. Loserth z archivu štyrsko-radeckého. Známo, že Vilém starší z Lobkovic, který byl činným při shození Martinice a Slavaty s okna hradu pražského, byl zuřivým luteránem, který své poddané horšovotýnské katolíky násilně tiskl k luterství. My také víme i zde příčiny toho zjevu. Matka Vilémova byla luteránka, Alžběta z Roggendorfu a žena Ladislava z Lobkovic byla rozená Salmova, Alžběta katolickou osadu charváteckou převrátila. Této kapitoly jest třeba bedlivěji si všimati. Fr. Štědrý.

Učebnice dějin československých nutno bylo rozšířiti o zprávy o Slovensku; odtud si vysvětlíme řadu brožurek, kterých se používá na školách obecných a zvláště měšťanských či občanských. Nejrozšířenější zdá se býti knížka Arnošta Cahy, učitele v Žabovřeskách u Brna: „Malé dějiny československé“, v 3. přepracovaném vydání: „Stručné dějiny národa československého.“ Schválení ministerského nemají. Dílko toto je psáno úplně v duchu protikatolickém, o činnosti církve katolické se buď vůbec nemluví, nebo skresluje události dle svého předpojatého názoru. Z dějin slovenských zná jen prameny protestantské. Je zde nejméně 40 nesprávností a čemu se nejvíce diviti dlužno, že učitelové, stojící na pokroku vědy, neupozornili p. spisovatele ani pro třetí vydání, že Martinic a Slavata nebyli shozeni do Jeleního příkopu (str. 37. a 80.). Buď se obrátil hrad Pražský od 1618 od jihu na sever nebo oba dva přehození byli přes střechu a kostel sv. Víta; zvláštní je, že pomníky na paměť této události stojí pod částí Vladislavskou k Malé Straně obrácenou. — Pro učitele napsal PhDr. F. A. Soukup, okres. inspektor: „Přehledné dějiny české 1920“ mnohem objektivněji, ač doba Husova rovněž vykazuje mnoho nepravd. —

Správněji je psán: Stručný dějepis národa českého“ od Huga Koliska, 31. vydání 1922 a na katolickém stanovisku stojí Frant. Hromádka: „Stručné dějiny národa československého 1920 (v Mořkově u Nového Jičína), ač i tu některé nesprávnosti se vloudily. —r—

Slavkovský okres. Napsal Alois Ličman, farář v Popovicích. Brno 1921, vel. 8° str. 506. Cena 40 Kč. (Vlastivěda Moravská díl II. svazek 89.)

Musejní spolek v Brně vydává i za obtížných poměrů tiskových další svazky své Vlastivědy Moravské, ovšem zbývají ještě další 43 okresy na Moravě, nehledíc k obvodům ve Slezsku. Většina těchto soupisů se pilně připravuje. Okres Slavkovský řadí se důstojně k předešlým, je zpracován tímže způsobem, zpráv archiválních, použito bylo z každé osady s velkou pilí. Na str. 128 se ličí, jak pan Jan Šiška z Kounic odňal katolikům kapli 1527; není správně z kalendářního data při ročních splátkách (v den Mistra Jana Husi) vyvozovati, že čeští bratři ctíli jen památku Husovu (132). Na četných místech doloženo, jak Švédové v 30leté válce zpusťovali mnoho osad. Novokřtenci, v okrese tomto, kdysi osedli, byli vesměs Němci, zajímavé je, že osada Čechy je skoro celá německá. Podrobný rejstřík jmen a věcí na 49 str. je pečlivý, obrázků je zde 114 a tři přílohy. Upozorňující opět na tento soupis, doporučujeme ho co nejvřeleji. —r—

VII. zpráva o činnosti měst. musea v Sušici od 1. ledna do 30. června 1921, sepsaná jednatelem Kaj. Turkem, ličí obsáhlou činnost této společnosti z níž vyjímáme péči o zachování starých Božích muk, o nové dva zvony opatřené nákladem děkana Mat. Frány, obce a dárců, zvon jeden váží 300 kg. a záslužný soupis literatury vlastivědné pro Sušicko.

Stift Tepler Vierteljahreshefte roč. I. seš. 1 vydal P. Albert Stára řádu praemonstrátského 1. května 1920. Předplatné 6 Kč. Obsahuje str. 8 výběr z druhého dílu sbírky rukopisů v klášteře Tepelském od P. Milo Nentwicha, bibliothekáře. Zde povšimnouti si jest rukopisu z r. 1800 kroniky města Chebu se zprávou reformační komise r. 1652 a současné zprávy kol. 1800; Klimeš Filip přepsal Služebník, velebné památky hlaholské, rozsudky r. 1620 a a 1626, Jak pomoci království Českému r. 1704 (acta commissionalia) a j. Následují pak zprávy z klášterů řádových a far patronátu Tepelského (zpráva o krádeži kalicha a zničení 12 soch a křížů v Dobřanech a Stodu. Cena 12 Kč.

Zeitschrift für Geschichte und Kulturgeschichte Schlesien 14—15 oč. (1919 a 1920) vydal Dr. Edmund Vilém Braun, nákladem městského musea v Opavě. Z obsahu vyjímáme prof. Dra Jos. Morra zprávy visitační 16. a 17. století o Těšínském komissariatu (pokrač.); Bruno König Iennici biskupů Vratislavských, J. B. Czeike k válce 1441 a 1759, Alb. Vogel, mravy a zvyky kol Javorníku. Dále posudek o knize prof. Dr. Hans Reuttera, Das Siedlungswesen der Deutschen in Mähren und Schlesien bis zum XIV. Jahrhundert (A. Haase v Praze) od Dra A. Wolfa. Reutter tvrdí, že obyvatelstvo německé je zbytkem starého před příchodem Slovanů. Kol 1020! dobyli Čechové Moravy. Wolf má tento názor za prelud. V soupisu článků o dějinách Slezska z roku 1919—20 je uvedena řada německých a českých prací. Na konec je uvedena činnost zemského musea a městských museí v Opavě a v Těšíně.

Obsah ročníku XXII.

<i>Dr. Klement Sebesta:</i> Jeroným Hirnheim	1
<i>Jos. Hroch:</i> Předbořice, okr. Milevsko	5, 97
<i>Fr. Fau:</i> List hrab. Jáchyma Ondř. Schlicka knížeti Lichtensteinovi ze dne 2. března 1621	17
<i>Fr. Štědrý:</i> Zeměchy v okrese lounském	22
<i>Frant. Tischer:</i> Urbář probošství jindřichohradeckého	47, 93
<i>Dr. K. Kadlec:</i> Bohumír Hynek Bílovský	65
<i>Fr. Štědrý:</i> Pšany, dříve Blšany v okrese lounském	77
<i>J. Hille:</i> Staré výsady kostela blatenského	119
<i>Václav Oliva:</i> O vytopeném kostele	125
<i>Drobnosti a posudky</i>	63, 126